SUOMEN

SOSIAALIDEMOKRAATTI

Vastaava toimittaja Matti Paasivuori

Hinta 20 penniä.

1 näytenumero | Helsingissä toukokuun 6 p:nä | 1918

Lukijalle.

Aseen vielä mahtavaa Suomen työväenliikettä ja sosiaalidemokraattista puoluetta on kohdannut tuhoisa, hirvittävä isku.

Puoluejärjestöt ovat pirstotut, ammatillinen toiminta hajalle lyötynä, puolue- ja ammatillinen lehdistö poispyyhkäistynä ja eduskuntaryhmästä on vain rippeet jäljellä.

Tämän onnettomuuden ohella ovat laajat vähävaraiset kansankerrokset joutuneet nälkäkuoleman, epätoivon ja perikadon partaalle. Monet tuhannet perheenisät ovat kaatuneet, kymmenettuhannet ovat menettäneet vapautensa ja heidän asemansa ja lapsensa ovat jääneet yksin, ilman tukea ja hoivaa, tulemaan toimeen taikka kokonaan sortumaan tänä äärettömän kalleuden ja elintarvepuutteen aikana.

Valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla taantumus yhä häikäilemättömimmin nostaa päätään. Kaikki ne kansanvaltaiset saavutukset ja yhteiskunnalliset uudistukset, joita eduskunnallista tietä on aikaansaatu — niin, vieläpä itse eduskuntakin tähänastisessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee näin ollen selvää, että sillejälle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — nyt aluksi Helsingissä ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle

Eduskunnan hajaannuttava — uudet vaalit toimitettava.

Yhtenä, eikä suinkaan vähimpänä syynä siihen, että maamme on nykyiseen sekasortoiseen tilaansa saatettu, on pidettävä sitä, että vuosikaudet on molemmin puolin saarnattu luokkavihaa, lietsottu ihmisten huonoimpia vaistoja. Ei ole tahdottu uskoa vastapuolesta mitään hyvää ja kaikki parhaatkin tarkoitukset on pahimmin päin selitetty. Näin menetteli varsinkin työväenluokka johtajainsa kautta viimeksi kuluneen vuoden aikana, jolloin se onnituisten historiallisten tapahtumain johdosta joutui olemaan määräävässä luokkaasemassa. Seurauksena — aseellinen luokkasota ja sen verinen kukistuminen — riittää osoittamaan tämän erehdyksen koko laajuuden.

Nyt kun tästä tilanteesta on selvitty tai ainakin lähipäivinä selvitään, luulisi kaikkien pyrkivän korjaamaan tämän luokkainvälisissä suhteissa piilleen pääsyirheen ja pyrkivän etsimään niitä yhtymäkohtia, joita sentään on olemassa. Valitettavasti ei kuitenkaan näin näy tapahtuvan. Porvaristo, jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tukmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verealttaalaista kostoahneutta, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä aseman väärinymmärtäminen aivan erityisellä tavalla siinä suunnitelmassa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavasti valtaisuus, joka tähän saakka on ollut sekä yksityisten että puolueiden kepihevosena ja jonka alituinen toitottaminen on useasti jopa tuntunut vastenmieliseltäkin, näyttää kokonaan hävinneen, jos saa päättää sanomalehdistön kautta julkisuutcen tulleista suunnitelmista. Tahdotaanhan näiden suunnitelmien mukaan ei enempää eikä vähempää kuin tehdä maastamme räikeä yksinvalta, riistää eduskunnalta sen oikeuksia ja asettaa eduskunnan rinnalle yläkamari, johon vaalit toimitettaisiin erikoisissa luokkamerkeissä. Kunnallinen äänioikeus tahdotaan riistää, 8-tunnin laki aijotaan peruuttaa ja onkin jo tosiasiallisesti hallituksen itse ottamalla valtuudella siirretty toistaiseksi. Elintarvekysymyksen ratkaisussa aijotaan myöskin asettaa tuottajain edut määräämäviksi ja saattaa kuluttajat miltei rajattomaan riistouhkan alaisiksi.

Tämmöisiä ovat ne suunnitelmat, joita kaikissa ryhmissä, Helsingin Sanomain takana olevaa ryhmää lukuunottamatta, nyt haudotaan. Ja joka taholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn useaan muun lisäksi kirota sitä järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto sekä että näin suuri vallankumous mielipiteissä olisi yleensä tapahtunut. ja varsinkin tulisi työväestön edustus olemaan aivan tyydyttämätön.

Myöskin tämän eduskunnan tunnuslauseet tekevät sen mahdottomaksi selvittämään kansalaissodan jälkeen esiintyviä lukuisia pulmia. Tarvitsee vain muistaa, missä merkeissä viime vaalit suoritettiin, ymmärtääkseen tämän. Porvarillisten puolueiden yhteisenä vaalitunnuslauseena oli »rintama sosialisteja vastaan», siis luokkasodan ohjelma. Ja sosialistien ohjelmana oli »vallankumousvaalit», puolue pyysi valitsijoiltaan lupaa ja oikeutta panna toimeen vallankumouksen, vaikka ei sitä selvin sanoin sanottu. Näin ollen vaalit jo pakottivat eduskunnan väärille urille, luokkasotaan. Kuinka voisi tämmöinen edukunta pystyä kokoamaan ja uutta luomaan. Siinähän istuisivat syylliset vastakkain, miehet ja naiset, jotka eivät ole pystyneet ehkäisemään veristä kansalaissotaa.

Tilanne on myöskin kokonaan toinen kuin vaaleja toimitettaessa. Ei miljoinkaan ole meidän maassamme vielä ollut niin pätevää aihetta panna toimeen uudet vaalit ja vedota kansaan kuin nyt.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päivärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että se saavat sen ratkaisun selvästi tiedossa. Puolustuskysymys on meillä vielä perjaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavakst se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pa-

Uutisia.

Vankien oloista Viaporissa.

Helsingissä ja sen ympäristössä vangiksi otettuja punakaartilaisia säilytetään toistaiseksi eli oikeudenkäyntiin saakka Viaporissa. Vankeja on siellä tällä hetkellä n. 8,000 ja lisää näyttää päivittäin tulevan.

Vankeja säilytetään eri kasarmeissa. Liikunta-alaa on heillä kasarmien ympärillä olevat pihamaat, puutarhat y. m., jotka ovat piikkilanka-aidalla eristettyjä ja lisäksi tarkan vartioimisen alaisia. Suurin osa oleilee joutilaana, ainoastaan osalla on työtä puhdistushommissa, ruuan valmistuksessa ja jakelussa y. m.

Tutkimustyö edistyy perin hitaasti. Toimessa on tosin lukuisia tutkijalautakuntia, joihin kuuluu etupäässä helsinkiläisiä lakimiehiä, mutta siitä huolimatta vain varsin hitaasti päästetään vapaaksi henkilöitä, joiden syyksi ei ankarimmankaan laintulkinnan mukaan voida mitään löytää. Porvarislehtien yksimielisenä vaatimuksena näkyy muuten olevan, ettei mitään »lempeyttä» ole harjoitettava ja sanomalehdet kertovat kenraali Mannerheimin määränneen, ettei ketään ole vapautettava, »joka ei voi todistaa olevansa valkoinen».

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » sapanikalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihmisen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain paperilla. Esim. viime viikolla eivät vangit saaneet yhtenäkään päivänä leipää ja muu ruoka supistui siihen, että

Työläisvankien kohtelu.

Tri Tulenheimolta puuttuu »oikea käsitys«.

Hufvudstadsbladet (23. 4.) kirjoitti m.m.: »Vankien tutkintokomiteain keskuudessa on vallalla yleinen tyytymättömyys hallituksen määräämää vankien ylivalvojaa, tri Tulenheimoa vastaan, jolta näyttää puuttuvan oikea käsitys kapinallisten yrityksen rikollisuudesta ja yhteiskunnan itsesäilytysvaatimuksista ja joka siitä syystä alituiseen esittää vaatimuksia suurten vankiryhmien vapauttamisesta. On selvää, että moinen käsitys »ylivalvojan« tehtävistä on niin sopimaton kuin olla saattaa ja voidaan kai toivoa, että ainakin sitte, kun Vaasan hallitus ja Mannerheim pääsevät jotakin sanomaan tässä asiassa, kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelua, jos elintarvehallituksen päällikköä ja virkamiehiä valhdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoitetaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtilallinen A. Osw. Kairamo elintarvepulan torjumisesta m. m. seu-

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius poist

Helsingin kaupungivaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:ssä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta erottettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelua, jos elintarvehallituksen päällikköä ja virkamiehiä valhdettaisiin».

aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Liene siis ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäisen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — ayt alukst Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle Suomeen. Oma sanomalehdistö on työväenliikkeen ja toiminnan välttämätön ehto. Omasta lehdistöstä on jälleenrakennaustyö aloitettava.

Yhtä välttämätöntä on heti alunperin olla selvillä siitä menettelytavasta, mitä noudattaen uudelleen alkava puoluetoiminta voi johtaa parhaisiin, nopeimpiin tuloksiin niin hyvin puolueelle kuin kärsivälle työväenluokalle. Tässä suhteessa ei kaiken oletyn ja koetun jälkeen voine sosiaalidemokraattien keskuudessa olla kuin yksi mielipide. Sillä ainoastaan sosiaalidemokratiassa on näiden kansankerrosten pelastus, sillä porvariston taantumuksellisten aineesten ole suurimmillakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtumutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka kyväksi lehtomme kaikkeen edellämainittuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääajatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämääränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoimiasiallisen järjestäytymisen sekä parlamenttaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomitsee mitä jyrkimmin saarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia kyllkää asecllisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimia totuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ollen sosialidemokratialle vastaisia, ovat elojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat ne vain taantumusta, aiheuttaen työväenluokalle mitä suuriata onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämäärästä tietoisia, niin ettei yli voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon helpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

Porvariston pyrkimyksenä aikyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmassa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan ajotaan aimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotta niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rohkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraiten tulkitsee kansan sielun». Siis aivan uusi ja arveluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole sovelias näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensimäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suurin osa sosiaalidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/5 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan lukuudessa esiintyviä mielialoja.

taantumukselliston aineksen ole suurimmillakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtumutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka kyväksi lehtomme kaikkeen edellämainittuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääajatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämääränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoimiasiallisen järjestäytymisen sekä parlamenttaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomitsee mitä jyrkimmin saarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia kyllkää asecllisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimia totuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ollen sosialidemokratialle vastaisia, ovat elojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat ne vain taantumusta, aiheuttaen työväenluokalle mitä suuriata onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämäärästä tietoisia, niin ettei yli voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon helpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

Porvariston pyrkimyksenä aikyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmassa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan ajotaan aimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotta niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rohkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraiten tulkitsee kansan sielun». Siis aivan uusi ja arveluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole sovelias näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensimäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suurin osa sosiaalidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/5 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan lukuudessa esiintyviä mielialoja.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn muun lisäksi kirota että järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto sekä että näin suuri vallankumous mielipiteissä olisi yleensä tapahtunut. Ja jos se kerran ei ole kansan tahto, niin tehtäisiin rikos, vielä enemmän, tehtäisiin auttamaton tyhmyys, jos edellämainittuja suunnitelmia vastoin kansan enemmistön todellista tahtoa ryhdyttäisiin täytäntöön panemaan ja lakina noudattettavaksi säätämään. Näistä laeista tulisi silloin vähemmistölakeja, joille ei voisi tunnustaa mitään arvoa ja joita kansa olisi oikeutettu kaikin käytettävissä olevin keinoin vaatimaan peruutettaviksi.

Porvariston pyrkimyksenä aikyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmassa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan ajotaan aimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotta niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rohkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraiten tulkitsee kansan sielun». Siis aivan uusi ja arveluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole sovelias näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensimäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suurin osa sosiaalidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/5 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan lukuudessa esiintyviä mielialoja.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota eri lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisun [illegible]. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismia taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pakosta saanut jyrkästi määrätyn suunnan, mutta josta on liian rohkeasta minkään pienen ryhmän ottaa vastuuta kantaakseen. — Vielä tulee esiintymään lukuisia kysymyksiä, jotka välittömästi johtuvat viimeksi elämästämme ajasta, kuten korvauksen myöntäminen niille, jotka ovat kärsineet sodasta tai ryöstöistä, kysymys amnestiasta, jota ilman suuri osa kansasta järjettömästi tuhotaan j. n. e.

Se eduskunta, joka meillä enää on jäljellä, on selvä ja puhdas luokkaeduskunta. On senvuoksi kyllä ymmärrettävää, että porvariston taholla halutaan sen ratkaistavaksi jättää mahdollisimman paljo semmoisia asioita, jotka ovat äkviä esilleotettavaksi koko kansaa edustavassa eduskunnassa. Mutta jos tämmöiset kysymykset siinä ratkaistaan, tulevat ne myöskin olemaan yksinomaan luokkaratkaisuja ja saavat heti luokkavihan vastaansa.

Ellei senvuoksi ehdoin tahdoin halua luokkavihaa edelleen lietsoa, on eduskunnan ymmärrettävä asemansa ja toimittava sen mukaan. Sillä ei ole oikeutta sekaantua muuhun kuin välttämättömien ja kiireellisten asiain järjestämiseen, minkä jälkeen sen on hajaannuttava ja julistettava uudet vaalit. Uusien vaalien kautta kokoonnuttu eduskunta aikakoon sitte sen rakennustyön, johon toivottavasti vihdoinkin tulemme pääsemään.

Vaatimusta uusien vaalien toimittamisesta ei ole tehty itsekkäässä mielessä eikä siinä uskossa, että sosiaalidemokraattinen puolue niiden kautta enemmistöä voimaansa nousisi. On pikemmin luultavaa, että puolueen edustus tulee suuresti supistumaan. Puolueen jyrkät aineksetkin tullevat katkeroituneina pysymään syrjässä ja niin kutsutut »mukanajuoksijat» siirtyvät tällä korvalla porvarillisten äänestäjiksi. Mutta eduskuntaryhmämme suuruus ei tällä kerralla olekaan määräävänä. Tärkeätä on vain, että myöskin työväenjoukot tuntevat olevansa mukana, kun maallemme arvaamattoman tärkeiden asiain ratkaisuun käydään.

V. T.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän mennessä noin 60,000

Yhteenlaskemalla valkokaartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Sos.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päätää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

---

aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Liene siis ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäisen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — ayt alukst Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle Suomeen. Oma sanomalehdistö on työväenliikkeen ja toiminnan välttämätön ehto. Omasta lehdistöstä on jälleenrakennaustyö aloitettava.

Yhtä välttämätöntä on heti alunperin olla selvillä siitä menettelytavasta, mitä noudattaen uudelleen alkava puoluetoiminta voi johtaa parhaisiin, nopeimpiin tuloksiin niin hyvin puolueelle kuin kärsivälle työväenluokalle. Tässä suhteessa ei kaiken oletyn ja koetun jälkeen voine sosiaalidemokraattien keskuudessa olla kuin yksi mielipide. Sillä ainoastaan sosiaalidemokratiassa on näiden kansankerrosten pelastus, sillä porvariston

Vankien ruokaan

nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » kapankaalia
30 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihmisen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain paperilla. Esim. viime viikolla eivät vangit saaneet yhtenäkään päivänä leipää ja muu ruoka supistui siihen, että kaksi kertaa päivässä annettiin n. 1/2 litran verran vihannesjuurikeittoa, johon parina päivänä pantiin mukaan hitunen palvattua hevosenlihaa. Vangit valittavatkin yleensä ruuan heikkoutta ja sairaustapauksia lienee sen johdosta sattunut. — Ruokaa on kuitenkin luvattu parantaa.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius poist

Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta erotettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelua, jos elintarvehallituksen päällikköä ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtillallisen A. Osw. Kairamo elintarvepulan torjumisesta m. m. seuraavaa: »Ensimäinen ja ehdoton vaatimus on henkilömuutos elintarveasiain johdossa». »Varsinkin sopii odottaa, että elintarvehallituksen päällikkö, joka on ollut tähänastisen hallitusjärjestelmän johtavana sieluna, nyt astuu syrjässä ja että hänen sijaansa saadaan henkilö, joka voi itsellensä hankkia maanviljelijäin luottamuksen.«

Jokaiselle lienee selvää, mihin suuntaan muutosta elintarveasioiden järjestelyssä tahdotaan. Jo se että vaatijoina esiintyvät suurkapitalistit ja suurviljelijät, osoittaa, ettei muutosta tahdota ainakaan niiden hyväksi, jotka todella kärsivät elintarvepulasta, ollen suorastaan nälkäkuoleman partaalla. Eräs merkki uudesta suunnasta on sekin, että viljan tämävuotiset luovutushinnat ehdotetaan kaksi kertaa korkeammiksi kuin tähänastiset jo liian korkeat hinnat. Jos tämä ehdotus hyväksytään, merkitsee se taloudellisten olojemme täydellistä mullistusta ja kurjuutta kaikille palkansaajille.

Miten bolshevikkien ohrana hankki rahoja.

Samanlaisen valtion valtiossa kuin ohrana eli salainen valtiollinen poliisi Venäjällä muodosti tällä n. k. Vuorimiehenkadun eli Miettisen rosvokopla. Sen tekemiksi väitetään useimmat tällä tapahtuneet murhat ja rahan kiristämisessä se oli varsin ovela. Kellä arveltiin rahaa olevan, vangittiin ilman muuta. Helsinkiläisten kauhuna olivat koko kapinan aikana Vuorimiehen kadun mustat biilit asestettuine miehineen.

Summat, joita rosvot onnistuivat täten kiristämään, olivat usein aika suuria. Niinpä kerrotaan viidenkymmenen jopa sadankin tuhannen markan saaliista. Valionkin mainitaan maksaneen näille kapinallisille kokonaista 50,000 mk. saadakseen johtajansa tohtori *Pitkäniemen* vapaaksi.

Leivän hinta yli kaksinkertaiseksi nykyisestään.

Suurviljelijät kiirehtivät käyttämään tilaisuutta.

Elintarvehallitus on kuultuaan asiantuntijoita ehdottanut ensi syksynä maksettaviksi viljan, perunain ja lanttujen hinnoiksi seuraavat:

	ennen 15/9 18	ennen 1/10 18	ennen 1/5 19	ennen 1/5 19
Vehnä, ruis, ohra	2:60	2:30	2:10	2:—
Kaura, rihkuiva				
yli 48 kg.	2:40	2:10	1:90	1:80
» alle 48 »	2:20	1:90	1:70	1:60
Perunat 40 mk. hl.				
Lanttu 25 » hl.				

Senaatti ei ole vielä käsitellyt kysymystä, emmekä voi uskoa, että Senaatti tulisi hyväksymään tällaisen ehdotuksen. Niinkuin alempana olevassa vastalauseessa esitetään, tulisivat nämä hinnat olemaan 4—5 kertaa suuremmat kuin Skandinavian maissa ja Saksassa säädetyt luovutushinnat.

Vastalause.

Tätä elintarvehallituksen ehdotusta vastaan on jätetty seuraava vastalause:

»Elintarvehallitukselle.

Koska allekirjoittaneella Elintarvehallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raakaaineen kustannukset viime keväästä nousivat 50 pros. (mikä esim. rukiiseen nähden on mahdotonta, koska sen tuotantokustannukset suurimmaksi osaksi joutuivat jo viime kesän osalle) niin seuraavassa ehdottamani hinnat sittenkin ovat pidettävät riittävinä.

Syksyllä 1918 korjattavan viljan hinnat olisivat määrättävät seuraaviksi:

ruis 1 mk. kilo,
vehnä 1 mk. kilo,
ohra 1 mk. kilo,
kaura, rihkuiva, yli 48 kg hl, 90 p.,
kaura, muu, 75 p. kg,
perunat 25 mk. hehto,
lantut 15 mk. hehto.

Jotta vilja saataisiin syksyllä ajoissa puiduksi ja kulutuskeskuksiin siirretyksi, olisi pieni lisämaksu suoritettava aikaisempaan luovutettuna viljasta.

Koska kaikki saksalaisuus tällä hetkellä on »korkeassa kurssissa«, en malta olla lopettamatta esitystäni kenraali von der Golnzin esikuntapäällikön kapteeni Karmannin sanoilla minulle: »Me saksalaiset olemme suurempia sosialisteja kuin yleensä luullaan. Me laadimme Saksan sellaiseksi, että jokaisella työmiehellä on etua siitä, että Saksan valtakunta säilyy. Me annamme heille suuremmat vanhuuden ja työkyvyttömyyden vakuutusmaksut kuin mikään muu maa ja pidämme elintarpeet mahdollisimman halpoina.«

Mitä sitten tulee korkeiden minimihintojen tuotantoa kiihoittavaan vaikutukseen, niin ei sekään ole varsin suureksi arvioitava. Ensinnäkin on kiihoitus jo silloin riittävän suuri kun jokseenkin jokainen kansalainen kärsii nälkää kuten meillä nykyään. Ja sitäpaitsi mikään kiihoitus ei voi silloin paljoakaan vaikuttaa kun yleinen siemenen puute vallitsee. Jos olisi riittävästi kaikkialla siementä saatavissa, voisi jonkunlaista merkitystä korkean hinnan aikaansaamalle tuotannon lisäykselle myöntää, mutta nyt se on aivan tehoton keino.

Mutta ennenkaikkea on tällainen tärkeimpien elintarpeiden hinnan kohottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeuksia. Ja vaikka tämä ei olisikaan, niin ei ole mitään syytä ryhtyä tällaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat omiaan aiheuttamaan suurta hämmennystä ja epävarmuutta.

Helsingissä toukokuun 2 päivänä 1918.

Wäinö Wuolijoki.

Väärät setelit.

Työläistenkin on talletettava ne pankkiin.

Niinkuin Suomen Pankin Johtokunnan julkaisemista ilmoituksista on näkynyt, on kysymys vallankumouksellisten painattamien setelien lunastamisesta jätetty Eduskunnan ratkaistavaksi. Ennenkuin asiasta lopullisesti päätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat kanottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet poikuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen Pankki on velvollinen lunastamaan nämä setelit. Tämä on kuitenkin aivan väärä käsitys. Pankki on ainoastaan velvollinen lunastamaan ne setelit, jotka ovat olleet sen omaisuutena ennen vallankumousta. Pankki ei ole velvollinen lunastamaan niitä seteleitä, jotka ovat joutuneet sen omaisuudeksi vallankumouksen aikana.

Työläisvankien puolesta.

Heti Helsingin vallottuksen jälkeen tuli luokseni eräs miesihenkilö kysymään neuvoa eräässä tärkeässä asiassa. Hän sanoi heitä olevan Sörnäisten kaupunginosassa useita perheitä, jotka äärimmäisen hädän vuoksi ajattelivat perheettäisiä joukkoitsemurhia. He olivat nimittäin kokonaan ilman ruokaa, eikä ollut muuta rahaa kuin kansanvaltuuskunnan painattamaa, nyt kelpaamattomaksi käynyttä paperirahaa. Lisäksi uhkasi perheitä kotietsinnät ja erinäisten perheenjäsenten vangitsemiset.

Varoitin luonnollisesti tällaisista epätoivon teoista ja kehoitin levittämään sellaista tietoa, että kaikki punakaartin toimiin osaaottaneet vapaaehtoisesti ilmoittautuisivat ja jättäisivät aseensa. Samalla koetin lohduttaa kysyjää ilmoittamalla varmana arvelunani, ettei vankeja missään tapauksessa tultaisi kohtelemaan huonosti, että ainoastaan pääsyylliset tultaisiin rankaisemaan ja että suurelle osalle vangeista todennäköisesti jonkun ajan kuluttua tultaisiin säätämään amnestia, sekä että työväenluokka, vaikka se tällä kertaa tapahtuneen onnettoman valtiokaappauksen johdosta näyttikin täysin lyödyltä, vielä voi nousta nykyisestä alennustilastaan, mikäli se vaan kerta kaikkiaan jättää aseelliset hulluttelut ja palaa entisiin toimintatapoihinsa, parlamenttaariseen, ammatilliseen ja kulutusosuustoiminnalliseen työskentelyyn.

Sen jälkeen on sekä vangitsemisista että tuomioista kuulunut yhtä ja toista. Tutkintotuomarit näkyvät yleensä ottaneen sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päästävät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa näille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta oli nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon valtaan, vaan on otettava huomioon yhteiskunnan etu ja se seikka, etteivät syyttömät joudu kärsimään. Tässä tarkoituksessa on nopeasti saatava eduskunta kokoon säätämään sen amnestian rajat, joka kysymyksen ratkaisussa on yhteiskunnallinen välttämättömyys. Tahtomatta ruveta muodostamaan yksityiskohtaista ohjelmaa asian ratkaisemiseksi, pyydän viitata eräisiin seikkoihin, joita asian ratkaisussa tulisi ottaa huomioon.

Näistä on ensi sijassa mainittava se tosiasia, että maan laillinen hallitus oli riittävän ja luotettavan järjestysvallan puuttuessa n. 2½ kuukauden aikana kykenemätön suuressa osassa maata suojelemaan alamaisten henkeä ja omaisuutta, vaan oli valta tällä alueella faktillisesti valtiokaappaushallituksen käsissä. Tämän asianhaaran vuoksi ovat passiiviset, leipä- tai vastaavien muiden syiden aiheuttamat systemin palvelijat käsiteltävät eri ryhmänä kuin ne, jotka ovat aktiivisesti, sekä itse osaa ottaen että muita kiihoittaen ja pakottaen, asian harrastuksesta systemiä palvelleet.

Edellisistä on osa ottanut vastaan tehtäviä yleisestä velvollisuudentunnosta. Näin ovat voineet käsittää asemansa m. m. vanginvartijat, sähkökaasu- ja vesijohtolaitosten työläiset, rautatie-, raitiotie- ja postilaitosten henkilökunnat, miliisit, y. m. Omasta puolestani tahdon ainakin sanoa, että valtiokaappausajan muutenkin vaikeita oloja ei suinkaan olisi helpottanut se, että kuritushuonevangit olisi kaikki päästetty irti, elintarpeiden tuonti ja puolueeton jakelu olisi tauonnut, valaistus lakkautettu, kaasunkäyttö lopetettu y. m. Ja kun kerran kaikki ovat alistuneet näitä välttämättömiä tarpeita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivistöihin. Siitä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan kohdalla. Ainakin syyntakeettomiksi ovat luettavat ne työläiset, jotka, useinkin itse ollen aseellista toimintaa vastaan, lähtivät mukaan siitä syystä, että luulivat valtiokaappauksen tapahtuneen sosiaalidemokraattisen puolueen päätöksestä, kuten heille valheellisesti uskoteltiin, ja katsoivat solidaarisuuden omaa luokkaansa kohtaan vaativan heiltä sen uhrauksen. Tätä ryhmää lähellä ovat ne, jotka olivat imeneet itseensä työväenlehdissä pitkin talvea juurrutetun uskon, että porvaristo hyökkäsi ase kädessä työväestön kimppuun, ja lähteneet mukaan puolustustarkoituksissa. Olen varma siitä, että jos näille ja varsinkin ensinmainituille voitaisiin valmistaa vapaa paluu entisille paikoilleen ammateissaan ja yhteiskunnan jäseninä, vaikuttaisi se positiivisesti yhteiskunnallisen rauhan palautumiseen.

Kaiken tämän jälkeen tehtänee minusta kanssasyyllinen, koska puolustelen »selviä« rikoksellisia. Minä uskallan kuitenkin olla sitä mieltä, että jos vaan saadaan käsiin valtiokaappauksen alkuunpanijat sekä ne, jotka ovat johtaneet näitä järjettömyyksiään aivan rikoksellisia lopputaisteluita, tai jotka ovat toimittaneet murhia, ryöstöjä ja muita ilmeisiä konnantöitä, niin tulee vielä kokoon riittävä määrä tuomittavia näin pienen kansan oloihin nähden. Ja näin suuressa asiassa ei saa olla määräämässä lain kirjain, vaan yhteiskunnallisen rauhan palauttaminen.

H. R.

— *Työväen Säästöpankkiin Helsingissä* tuotiin huhtikuun aikana 91 eräässä yhteensä Smk. 177,527: 08 ja otettiin säästöstä 1,181 erässä yhteensä Smk. 689,110 75. Uusia vastakirjoja avattiin 20 ja vanhoja lopetettiin 23. Tämän kalenterivuoden alusta huhtikuun loppuun tuotiin säästöön kaikkiaan Smk. 907,558: 37 ja otettiin säästöstä kaikkiaan Smk. 1,638,645: 94. Säästöönpanijain samiset kuluvan vuosipuoliskon korkoja lukuunottamatta tekivät huhtikuun päättyessä Smk. 2,691,929: 54 ja jakautuivat ne 5,066 vastakirjalle.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttamien suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästö-

hallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 160 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raaka-aineiden hintojen nousut, työpalkkojen kohoaminen y.m. seikat, jotka ovat tulleet entisten tuotantokustannusten lisäksi. Ja tällöin on tultu hintoihin, jotka ovat pidettävät sangen kohtuullisina, jopa meidän oloihimme verrattuna alhaisinakin. Niinpä hinnat ovat olleet Skandinaviassa 30—35 äyriä ja Saksassa 30—35 pfenningiä kilolta.

Kun viime helmikuun lopulla lähdin Ruotsista, ei minimihinitoja siellä vielä oltu määrätty, mutta tuotannon lisäämistä suunnittelemaan asetetun komitean ne setelit, jotka täten ovat määräaikana talletetut.

Tällaisia seteleitä, joita älköön kukaan työläinen pitäkö hallussaan jälkeen *kuluvan toukokuun 15 päivän*, ovat

500 markan setelit	yli numeron	170,000
100	»	»	»	2,775,000
20	»	»	»	9,874,000
5	»	»	»	19,397,000

peita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivuliittoihin. Sitä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan konepajan, »portun», työväestön laita. Suuri osa punakaartien jäsenistä ja varsinkin niistä jäsenistä, jotka huhtikuun 5 p:n työvelvollisuuden jälkeen joutuivat punakaartien riveihin, olivat tällaisen nälkä- ja aseterrorin uhreja, jotenka tämä väite useallakaan ei ole hätäpäivälle, kuten kostokiihkoilijat yrittävät tehdä uskottavaksi. Nämä kuuluvat ehdottomasti asiallisesti amnestian piiriin.

avattiin 20 ja vanhoja lopetettiin 23. Tämän kalenterivuoden alusta huhtikuun loppuun tuotiin säästöön kaikkiaan Smk. 907,558: 37 ja otettiin säästöstä kaikkiaan Smk. 1,638,645: 94. Säästöönpanijain samiset kuluvan vuosipuoliskon korkoja lukuunottamatta tekivät huhtikuun päättyessä Smk. 2,691,929: 54 ja jakautuivat ne 5,066 vastakirjalle.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästöpankki oli suhtautunut vallankumouksselliseen tilanteeseen ja sen aikaisiin määräyksiin, ja totesi, että säästöpankki on toiminut säästöpankkiasetuksen säätämissä puitteissa eikä ole ollut millään tavalla sekaantunut vallankumouksen aikaisiin laittomuuksiin. Kaiken tämän ansioksi onkin luettava, että säästöpankki on säilynyt ilman vaurioita ja on yhä edelleen varma ja luotettava rahalaitos, jonka haltuun työväestö luottamuksella voi vähäiset säästönsä uskoa.

Ulkomaalaisten sosialistien mielipiteitä bolshevismista ja punakaartin vallankumouksesta.

Kun viime joulukuun lopulla läksin ulkomaille, Ruotsiin ja Saksaan, kääntyin eräiden meikäläisten sosialidemokraattisten johtomiesten, muun muassa Sirolan puoleen kysymällä heidän kantaansa eräissä silloin päivän polttavissa kysymyksissä. Ilmoitin kysyväni juuri sentähden, että tietäisin ulkomailla sanoa, mitä Suomen sosialistit vaativat.

Kysymykseeni, tahtovatko he Suomen itsenäisyyttä, vastattiin: tietysti.

Tahdotaanko venäläisen sotaväen poistamista? Tahdotaan.

Uskovatko he sosialiseen vallankumoukseen meillä? Eivät usko.

Näihin vastauksiin tyydyin ja lupasin ilmoittaa nämä seikat puoluetovereille ulkomailla. Kun sitte punakaartin vallankaappauksen tapahduttua kertasin näitä saamiani vastauksia, jotka todellakin ilmaisivat Suomen sosialidemokratian johtomiesten kannan, niin olivat kaikki, samoin kuin minäkin ymmällä. Sillä olihan ilmeinen ristiriita tekojen ja poliittisen kannan välillä. Oikean selityksen tähän ristiriitaan antoivat sitte kyllä saksalaiset puoluetoverit *Parvus* ja *Ebert*. Mutta kertokaamme järjestyksessä.

Tultuani Saksaan, kävin ensinnä tapaamassa vanhaa tuttavaani Parvusta. Hän on syntyjään Venäjän juutalainen ja hänen oikea nimensä on Helphand, mutta on hän jo 30 vuotta ollut Saksassa ja on puolueen tunnetuimpia kirjailijoita. Kirjailijana käyttää hän nimimerkkiä Parvus, jolla nimellä häntä yleensä puolueessa kutsutaan. Koska meidän ensimmäinen tapaamisemme noin 11 vuotta takaperin oli sangen mielenkiintoinen, niin kerron sen tässä.

Eräänä päivänä v. 1907 soitettiin sos.dem. puoluetoimikunnasta ja kysyttiin, enkö tahtoisi muutamaksi päiväksi ottaa luokseni asumaan erästä venäläistä pakolaista, joka pyrkii Suomen kautta ulkomaille. Annettuani myöntävän vastauksen, saapui luokseni Parvus. Hän sanoi 1905 vuoden vallankumouksen aikana olleensa viimeisen Pietarissa toimineen vallankumouskomitean puheenjohtaja, joutuneensa vangituksi ja Siperiaan karkoitetuksi. Oli kuitenkin onnistunut sieltä pakenemaan tunnetun kirjailijan Leo Deutschin kanssa ja oli nyt matkalla Saksaan niin pian kuin ensimmäinen tilaisuus ilmaantuisi. Viikon luonani asuttuaan, jonka viikon aikana parhaani mukaan koetin ammentaa hänen loppumattomasta sosiaalipoliittisesta tietovarastostaan, hänen onnistui päästä lähtemään.

Jälleennäkemisemme nyt Berliinissä muodostui erittäin sydämelliseksi. Kysymykseeni, tunsiko hän minua, vastasi hän: Kuinka en teitä tuntisi, olenhan minä Te. Tultuani Teidän

taloon tapaamassa ruotsalaisia sos.-dem. edustajia ja tapasin siellä Brantingin, Wickmanin, Möllerin y.m. Pyy-

Kun viime helmikuun lopulla lähdin Ruotsista, ei minimihinitoja siellä vielä oltu määrätty, mutta tuotannon lisäämistä suunnittelemaan asetetun komi-

taan ne setelit, jotka täten ovat määräaikana talletetut.

Tällaisia seteleitä, joita älköön kukaan työläinen pitäkö hallussaan jälkeen *kuluvan toukokuun 15 päivän*, ovat

500 markan setelit	yli numeron	170,000
100	»	»	»	2,775,000
20	»	»	»	9,874,000
5	»	»	»	19,397,000

passillanne Suomesta Saksaan, esitinyin kaksi vuotta Wuoltjokens, kosta

dostaa oman n. k. riippumattomien sosialistien puolueen. Voimasuhteet

työ«, sanoi hän. Selitettyäni edelleen, että Venäjän bolshevikkien

Pieniä tietoja.

Suomen riippumattomuus.

Huomattava kuuluisan oikeusoppineen lausunto.

Saksalaisessa vasemmistolaisvapaamielisessä „Berliner Tageblatt" lehdessä on Marburgin yliopiston professori Walther Schücking julkaissut huomattavan kirjoituksen Saksan politiikasta sen itärajalle muodostuneisiin uusiin valtioihin nähden. Kun kirjoittaja on nykyajan etevimpiä ja kuuluisimpia kansainvälisen oikeuden tutkijoita, teemme selkoa hänen kirjoituksestaan, erityisesti mikäli se Suomea koskee.

Kirjoittajan mukaan on Saksan virallisten piirien tarkoitus kaiketa päättäen olla myöntämättä näille uusille valtioille täydellistä valtiollista riippumattomuutta, ollen pyrkimyksenä kaikenlaisilla sotilaallis-, taloudellis- ja poliittisluontoisilla sopimuksilla kytkeä ne Saksan yhteyteen ja tehdä ne ainoastaan puoleksi itsenäisiksi. Tällaisestä politiikasta kirjoittaja Saksaa varoittaa. Suomen suhteen lausuu Schücking m. m.:

„Suomen kanssa tehty sopimus osoittaa, mikä on tarkoituksena. Tämän sopimuksen mukaan Suomella ei ole oikeutta määrätä mistään alueensa osasta, ei edes myöntää mitään servituuttia jollekin toiselle valtiolle ilman Saksan lupaa. Tämä sopimus oikeuttaa kansainoikeudellisellakin kannalta vastedes merkitsemään Suomen valtioksi, joka on asettunut puoleksi itsenäiseksi suhteessaan Saksaan." — Kirjoittajan mielestä politiikka, jonka tarkoituksena on ympäröidä Saksa puolisuvereenisten valtioiden piirillä, tulee olemaan kestämätön, sillä valtiot, joilla on sisäinen suveniteetti, pyrkivät ulkoisenkin itsenäisyyteen ja tulevat sen säännöllisesti saavuttamaan. Miksi vuoksi näin ollen kehotekoisesti luoda kestämätön ja kiero ohimenevä suhde rajavaltioihin? Tulevatko ne vastaisuudessa irroittautumaan Saksasta kääntäkseen sitte varmasti myötätuntoisuutensa venäläiseen naapuriinsa? Parempi on että ne alusta alkaen tulevat täysin itsenäisiksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemukset osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin valkutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut aykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Eurooppaa vastaisilta poliittisilta katastroofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa aika kokenaan lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suo-

Minkä mitäkin.

Yhtä tunnettua kuin on, että osa työläisiä vallankumouksellisessa innostuksessa halukkaasti liittyi punakaartiin ja vallankumoustoimiin, yhtä varmaa on, että sangen suuri osa suorastaan pakotettiin. Alussa julistetun suurlakon tarkoitus juuri oli vain saada miehiä kaartiin. Sen jälkeen käytettiin edelleen työnseisauksia, siveellistä ja aseellista pakotusta y. m. keinoja häikäilemättä samassa tarkoituksessa. Vallankin viime päivinä ennen Helsingin kukistumista kehittyi tuo säälimätön pakko-otto hurjaksi jahdiksi.

On kuvaavaa, että tässä metsästyksessä ei säästetty työväenliikkeen vanhimpia esitaistelijoitakaan. Niinpä lauvantaina 13 p:nä aamulla, kun Pitkänsillan eteläpuoli kaupunkia jo oli saksalaisten käsissä, ilmestyi punakaartilaispoikasia kivääreineen tov. Matti Paasivuoren kotiin Kalliossa Alppikadun varrella. Mattia vaadittiin ottamaan kivääri olalle ja lähtemään taisteluun, josta hän kuitenkin jyrkästi kieltäytyi. Mutta silloin ojennettiin kivääринsuut ja pistimet häntä kohden ja väliinheittäytyneen puolison kyynelistä huolimatta lähdettiin Paasivuorta kuljettamaan „esikuntaan". Matkalla ravittiin vankia runsaasti haukkumasanoilla.

Kallion kansakoulua lähestyttäessä näkyi Siltasaarelta palava Työväentalo, jolloin Paasivuori huomautti saattajilleen, että „minä olen ollut rakentamassa ja pystyyn saamassa tuota taloa, minkä te nyt poltatatte".

Esikunnan portille päästyä, sattui Paasivuoren huomaamaan muuan punakaartilainen, joka tunsi hänet ja tiesi, että tämä veteraani ansaitsi hieman paremman kohtelun kuin mitä hänelle eseitettiin. Mieleen ennistaikin saada aikaan, että tov. Paasivuori viime tingassa pääsi vapaaksi.

*

Mies, josta voi sanoa, että hänen askeleitaan urkkijat valppaasti seuraavat, olkoonpa mikä hallitusjärjestelmä tahansa vallalla, on toveri Wäinö Wuolijoki.

Diktatuurin alkaessa oli hän Elintarvehallituksen lähettämänä Saksassa kaukkimassa maahamme elintarpeita ja apulaisaineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kivääreineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle olevansa mistä hetkestä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tuhlimatta „hämärässä ammutuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut taata hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa kävivät punakaartilaiset kolmena yönä häntä kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistanut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille parastia katsomaan, kun erään herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kuitenkin vapaaksi. Ilmiantajaksi mainitaan asianomaisen oma vaimo.

Bolshevismi ja Länsi-Euroopan sosiaalidemokraatit.

Meidän maamme sosiaalidemokraattiset lehdet ovat pitkät ajat olleet bolshevistisen lumouksen vallassa. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että bolshevikit ovat pienten kansojen itsemääräämisoikeuteen nähden kiitettävällä tavalla noudattaneet sosialistisen työväenliikkeen aikaisemmin lausumia periaatteita. Tästä johtuva kiittollisuuden tunne sai meikäläiset sosialistiset sanomalehdet siirtämään ihailunsa kaikkeen bolshevistiseen politiikkaan, sekä sisäiseen että ulkoiseen. Heikon sosiaalidemokraattisen teoreettisen tietoisuutesa takia useimmat heistä eivät kyenneet näkemään, mitenkä bolsheviikkien politiikka oli äärimmäisen tuhoisa sekä Venäjän että kansainväliselle työväenliikkeelle. Lisäksi on otettava huomioon, että useimmat sos.-dem. sanomalehtimiehetkin saivat tietonsa bolshevismista etupäässä helsinkiläisestä puoluelehdestä, jonka Venäjän esaston toimittajana oli täysin uskovainen venäläissuomalainen bolsheviikki.

Näin ollen harva meikäläisen sosiaalidemokratian lehtimiehistä ja johtohenkilöistä — puhumattakaan puoluelehtien suuresta lukijakunnasta — oli selvillä siitä, että Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattiset puoluest melkein polkkeuksetta olivat, varsinkin sen jälkeen kuin bolshevikit olivat valtaan päästyään ruveneet toteuttamaan »sosialismiansa«, ajaneet Venäjän perustavan kansalliskokouksen hajalle ja solmineet Venäjän kansalliselle olemassaololle ja kansainväliselle työväenliikkeelle yhtä tuhoisan Brest-Litovskin rauhan, tehneet aatteellisen pesäeron bolshevismin kanssa. Mainittakoon tästä seuraavassa muutamia esimerkkejä.

Luonnostaan lankeaa, että sosiaalidemokratian maltillisempi siipi on alunpitäen asettunut bolshevismin suhteen arvostelevalle kannalle. Ruotsissa esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallisen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet kylmästi etäisyyttä. Tämä oppi on nimittäin ollut omiaan tekemään tyhjäksi kaikki ne ponnistukset, jotka ovat olleet tarpeen, jotta sosialidemokratia olisi voinut saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa elävä venäläinen sotaväki ja pitkälle nousseet pohjakerrokset velvät heidät väkivallan teille. Näiden olivat bolshevikit luvanneet Venäjän kansanvaltaisesti valitun perustavan kansalliskokouksen, ja kun lisäksi tuon liikkeen yleisen rauhan puuhakin täydellisesti epäonnistui ja sen yhteiskunnallinen ohjelma: tuotannon kansallistuttaminen alkoi yhä selvemmin osoittaa mahdottomuutensa, alkoivat useimmat zimmerwaldilaisryhmätkin julkisesti sanoutua bolshevikeista irti. Niinpä Saksan sos.-dem. vähemmistöön lukeutuva sosialidemokraattinen neoretikko Kautsky on kirjoittanut meilläkin julkaistun artikkelisarjan bolshevismia vastaan, osoittaen, kuinka sosialismia ei toteuteta kansan vähemmistönä olevan köyhälistön diktatuurin avulla, vaan siten, että köyhälistö toteuttaa ensin valtiollisen kansanvallan ja sen avulla enemmistöksi päästyään ajan läpi yhteiskunnalliset päämääränsä. Samaan ryhmään kuuluva yhtä tunnettu sos.-dem teoreetikko Bernstein on myöskin ankarasti arvostellut bolshevismin politiikkaa. Niinikään ovat Italian ja Ranskan zimmerwaldilaiset julkisesti ottaneet eronsa bolsheviikeista. Viimeksi on nähty tunnetun itävaltalaisen vähemmistösosialistin Heinrich Weberin, joka Itävallan sosialidemokratian tieteellisessä aikakauslehdessä »Der Kampf« on viime vuosina käsitellyt etupäässä ulkopoliittisia kysymyksiä ja joka viimeiseen asti oli puolustanut bolsheviikkejä, tunnustavan, ei tämbolsheviikit ovat johtaneet [illegible] vastaisten kokeilujen tielle, ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan m.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka hengen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian periapohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraatoilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Pitsinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jotk[illegible] emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selvityksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa.

[illegible] ilmoittavat he sitä suurta valtaa, [illegible] Työmiehillä on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen harhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa elävä venäläinen sotaväki ja pitkälle nousseet pohjakerrokset velvät heidät väkivallan teille. Näiden olivat bolshevikit luvanneet Venäjän kansanvaltaisesti valitun perustavan kansalliskokouksen, ja kun lisäksi tuon liikkeen yleisen rauhan puuhakin täydellisesti epäonnistui ja sen yhteiskunnallinen ohjelma: tuotannon kansallistuttaminen alkoi yhä selvemmin osoittaa mahdottomuutensa, alkoivat useimmat zimmerwaldilaisryhmätkin julkisesti sanoutua bolshevikeista irti. Niinpä Saksan sos.-dem. vähemmistöön lukeutuva sosialidemokraattinen neoretikko Kautsky on kirjoittanut meilläkin julkaistun artikkelisarjan bolshevismia vastaan, osoittaen, kuinka sosialismia ei toteuteta kansan vähemmistönä olevan köyhälistön diktatuurin avulla, vaan siten, että köyhälistö toteuttaa ensin valtiollisen kansanvallan ja sen avulla enemmistöksi päästyään ajan läpi yhteiskunnalliset päämääränsä. Samaan ryhmään kuuluva yhtä tunnettu sos.-dem teoreetikko Bernstein on myöskin ankarasti arvostellut bolshevismin politiikkaa. Niinikään ovat Italian ja Ranskan zimmerwaldilaiset julkisesti ottaneet eronsa bolsheviikeista. Viimeksi on nähty tunnetun itävaltalaisen vähemmistösosialistin Heinrich Weberin, joka Itävallan sosialidemokratian tieteellisessä aikakauslehdessä »Der Kampf« on viime vuosina käsitellyt etupäässä ulkopoliittisia kysymyksiä ja joka viimeiseen asti oli puolustanut bolsheviikkejä, tunnustavan, ei tämbolsheviikit ovat johtaneet [illegible] vastaisten kokeilujen tielle, ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan m.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka hengen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian periapohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraatoilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Kirjallisuus ja taide.

Mieltäkiinnittävä kirjanen.

Hannes Ryömä: Vallankumousvuoden tapahtumista. Sivuja 84. Hinta 1: 50. Jakaja: Helsingin Suom. Kirjakauppa.

Päivänpoliittisia kysymyksiä käsittelevä lentokirjallisuus on meillä suhteellisestikin paljoa pienempi kuin sellaisissa maissa, joissa poliittinen elämä on vanhempaa, esim. Englannissa, Ranskassa ja Saksassa — tämäkin seikka osaltaan kuvastin oloistamme, joissa ei yleensä tärkeistäkään polittisista päivänkysymyksistä ole saatu aihetta tyhjentävämpään keskusteluun kuin korkeintaan eduskunta- ja sanomalehtivätteluihin. Mielihyvällä senvuoksi on todettava, että vallankumousvuoden tapahtumia käsitteleviin harvoihin lentokirjasiin on äskettäin ilmestynyt uusi lisä, ja mielihyvä on sitä suurempi, kun kysymyksessä oleva, otsakkeessa mainittu kirjanen on tunnetun sosialidemokraatin kirjoittama.

Kirjan tarkoituksena on pääasiassa sos.,dem. puolueen poliittisten virheiden osoittaminen, se on siis aiottu etupäässä työläisten luettavaksi, jos kohta kirjasessa paljastellaan porvarillistenkin puolueiden syntejä. Tekijä näkee sosiaalidemokraattien kuten muidenkin puolueiden jo Venäjän vallankumouksen alussa tehneen virheen siinä, ettei vaadittu Suomen kansaneduskuntaa ottamaan käsiinsä korkeinta hallitusvaltaa, vaan ryhdyttiin sosiaalisesti tunnustamaan hallitsijan vallan siirtyneen Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Myöskin silloisen kotimaisen hallituksen asettamiseen nähden on tov. Ryömä sitä mieltä, että sosiaalidemokraattien olisi tullut miehittää koko hallitus omilla miehillään. Kumpaankin näihin kysymyksiin nähden on tämän kirjoittaja ollut toisella kannalla enkä voi olla lausumatta, että tekijä on perin kevyesti sivuuttanut ne nähdäkseni ylivoimaiset vaikeudet, joita kummankin kannan perilleviemisessä olisi ollut. — Salostaessaan viimekeväisen eduskunnan sos.-dem. ryhmän toimintaa on tekijä asiosa mukaan arvostellut ryhmän tosioloja laskematonta politiikkaa, mikä ilmeni erikoisemmin valtalain läpiajamisessa. Eihän työläisille ole tähän asti vielä laisinkaan arvostelevasti selostettu esim. ryhmän ylimielistä suhtautumista tuohon aikaan vielä niin vaikutusvaltaiseen Venäjän sos.-dem. [illegible] siitä, mistä suhtautumisesta oli osaltaan seurauksena eduskunnan kajoitus ja sen päättämien uudistuslakien voimaanastumisen lykkäytyminen epämääräiseen tulevaisuuteen. Oikeaan valoonsa asetetaan myöskin hajoituksesta johtunut eduskunnan pelkurimainen »lomalle«-lähtö ja sen myöhemmät kokoontumisyritykset, mitkä osaltaan vähensivät sosiaalidemokratian arvoa ja vaikutusvaltaa. Tekijä näkee myöskin sos.-dem. puolueen

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät luota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljasta ja siemenperunasta kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeidesa salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten seutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten suttamiseksi.

Suomen ylänokkalaiset, joilla ayt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin halnavan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät luota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljasta ja siemenperunasta kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeidesa salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten seutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten suttamiseksi.

Suomen ylänokkalaiset, joilla ayt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin halnavan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

asiaksi ratkaista millo taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Uakarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojeluvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojan keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut syykisen maailmansodan olesllisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta poliittisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa tolselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät luota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljasta ja siemenperunasta kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeidesa salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten seutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten suttamiseksi.

Suomen ylänokkalaiset, joilla ayt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin halnavan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

massa maahamme elintarpeita ja apulaisneuvotsuaineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa pääsyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kiväärineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle olevansa mistä hetkestä hansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tutkimatta „hämäröstä ammuttuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut taata hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa hävivät punakaartilaiset kolmena yönä häätä kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistunut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatiaterille paraatia katsomaan, kun eräs herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kuitenkin vapaaksi. Ilmiantajaksi mainitaan asianajaja Hannes Snellman.

Mutta tähän eivät W:n seikkailut päättyneet. Niin kohta kun junayhteys Hyvinkään kanssa alkoi, riensi W. siellä olevalle maatilalleen perhettään katsomaan. Päästyään illalla kotiin ja saatuaan siellä nähdä kotonaan tapahtuneen ryöstön jäljet ehti W. käydä levolle, kun puoliyön aikana hänen kotiinsa tunkeuduttiin ja hänet vietiin pois vangittuna esikuntaan. Asema näyttі jo W:lle kriittiliseltä, mutta kun hän vaati tietää, kuka oli ilmiantaja, selvisi asia. Hänet oli yhtenä kapinan alkuunpanijoista ilmiantanut hyvinkäläinen kievariemoistaja Lönnberg, joka tietenkään ei voinut väärää ilmiantoaan todistaa.

Tästä selvidyttyään on tov. W. toiseksi saanut kulkea vapaalla jalalla uusia ilmiantoja edottamassa.

*

Eräitten piirien ilmiantovimmaa kuvaavat seuraavat tapaukset:

Kun valkoisot Helsingin valloituksessa saapuivat Töölöön, rieusi m. m. eräs vanhempi herrasmies B. kadulle ja kysyi, millä hän voisi olla avuksi kaupungin vapauttamisessa. Hänelle vastattiin, että jos hän tietää lähistössä asuvia tai majailevia punakaartilaisia niin niitä sopii ilmoittaa.

Herra B. käsitti tehtävän erittäin laajaperäisesti ja kysyi käsiään hykerrellen, „että jaha . . . jaha . . . siis kaikki sosialistit on ilmoitettava, hyvä!"

Mutta valkokaartilainen hillitsi hieman herra B:n palvelushalua, huomauttaen, että olisi lapsellista metsästää ihan kaikkia sosialisteja, punakaartilaisiakin on suemmän kuin tarpeeksi.

Mainittakoon myös, että aivan pienet muutaman vuoden vanhat lapsetkin yrittävät tehdä polliseille ilmiantoja, selittämällä, että „äit' käski sanomaan, että meijän talossa on punasia".

Paavo.

Ne hinnat!

Helsingin kauppatorilla pyydetään eräs sanomalehden kertoman mukaan elävistä kanoista — 90 markkaa kappaleelta.

Ennen maailmansodan alkua sai sillä hinnalla lehmän. Kanan hinta siihen aikaan oli 75 penniä!

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Jällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä liikkalehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa.

Ilmoittavat he sitä suurta valtaa, jonka *Työmieslehti* on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen harhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjalkerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden ainestaa veljeytyminen tukahdutti viimeiset jäännökset siitä yhteenkuuluvaisuustunteesta oman kansan kanssa, jota Suomen työmies näinä katkeroitumisen aikoina vielä tunsi. Työväestölle esitettiin, että myöskin Suomessa kuten Venäjälläkin pitäisi ottaa valta käsiin väkivallalla. Ei otettu huomioon, että meidän olomme ovat aivan erilaiset kuin Venäjällä ja että meillä voi eduskunnan kautta saada aikaan kansanomaisia uudistuksia. Ne äänet, jotka kohdettiin sen puolesta, että työväenasiaa pitäisi meillä ajaa rauhallista lainsäädäntötietä, leimattiin porvarien vallan pönkittämiseksi. Ulkomaasta nälänhädästä huolimatta piti [illegible] koeteltiä. Työmiehet varustettiin venäläisin aseln, ja Rahjan asekaupat kävivät kuin rasvattu. Seuraukset näkyivät pian: asoetettuja ryöstöretkiä, lukuisia murhia ja rankaisuretkikuntia ja lopulta kansalaissota. Sensijaan että puolue olisi tehnyt pesäeron punaisen kaartin kanssa ,asettui puoluejohto ja osa sosialidemokraattista eduskuntaryhmää sodan etunenään. Sitten tehtiin kapina kansan valitsemaa eduskuntaa vastaan. Luultiin kai, että kaikki kävisi kyvin, sitä suuremmalla syyllä, kun sälänhädän uhallakin oli pyydetty venäläiset joukot pysymään maassa. Käänteyssään Saksan puoleen puinti Mannerin hallitus »kansan vapauden turvaamisesta«.

Kuka on tässä maassa aikaisemmin uhannut kansan ja kansalaisten vapautta? Eikö juuri se, jotka yli puolen vuoden aikana ovat venäläisen sotaväen avulla terrorisoineet maata ja lopuksi päästäneet valloilleen sisäisen sodan raivottaren? Eikö eduskunnan päätös järjestyksen palauttamisesta juuri merkinnyt anarkian kukistamista ja vapauden turvaamista ja lujittamista. Miksi ei puhuttu silloin vapauden edistämisestä laillista tietä ja laskettu aseita? Silloin olisi sillä puheella ollut toinen kaiku kuin nyt.

*

Myöhemmin näkyy sanomalehdissä tieto, että samat kirjoittajat ovat julaisseet lentokirjasen, otsakkeella »*Miten käy Suomen työväenliikkeen*«.

Painovapaudesta

esittää viime lauantaisen Hufvudstadsbladet käsityksensä, lausumalla, että työväen sanomalehtien sallimisen „olisi suurimpia onnettomuuksia, mikä voisi yhteiskuntaamme kohdata." Työväenlehdet on väkivallalla estettävä ilmestymästä, siihen saakka kunnes perustuslailla säädetty painovapaus on ehditty supistaa yläluokan mieleiseksi.

8-tunnin työpäiväläisiä ja uusista kunnallislaeista

lausuu m. m. Dagens Press, että „niiden voimaansaattuminen ei missään tapauksessa saa tulla kysymykseen. Eduskunnan täytyy tehdä päätös niiden purkamisesta."

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiön

yhtiökokous on sunnuntaina toukokuun 26 p:nä klo 10 a. p. Sörnäisten Työväentalolla Itä-Viertotie 35.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalen lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmaisua Skandinavian kansojen taholta Suomen punakaartin kapinaan osaaottaneiden kohtalon lievittämiseksi. Useat porvarilliset vapaamieliset lehdet suhtautuvat hankkeeseen myös suopeasti.

Kun Vaasan hallitus näistä mielipiteistä tiedon saatuaan on ilmoittanut, että kapinallisten rankaisemisen on Suomen sisäinen asia, johon ulkomaalaisten ei pidä puuttua, ovat Skandinavian sosialidemokraatit panneet vastalauseensa Vaasan hallituksen kysymyksessä olevan julistuksen johdosta, jossa vaaditaan, ettei mitään mielenilmauksia saisi esittää. He huomauttavat, että Suomen hallitus on itse ai-

kaisemmin ollut valmis vetoamaan ulkomaiden yleiseen mielipiteeseen.

Tästä vastalauseesta kertoo tukholmalainen Dagens Nyheter, että myöskin Tanskan sos.dem. puolue on yhtynyt vastalauseeseen Suomen valkoista terroria vastaan. Vastalause on viime lauantaina jätetty Suomen hallituksen edustajalle Tukholmassa, valtioneuvos Gripenbergille.

Myöskin porvarillinen »Aftontidningen» kirjoittaa, että Suomi pettyy luullessaan virallisilla julistuksillaan voivansa estää Skandinavian lausumasta mielipidettään asiain sellaisesta kehittymisestä, että se estäisi rakentamasta siltoja murhien ja väkivallantekojen luoman kuilun yli.

Myöskin Saksaan ovat Ruotsin sosialidemokraatit koettaneet vaikuttaa. Pormestari Lindhagen on 28 p:nä käynyt Tukholmassa olevan Saksan ministerin ja sotilasasiamiehen puheilla. Hän antoi sotilasasiamiehelle kirjelmän, jossa esitettiin, että asiamies koettaisi saada Saksan sotilasjohtoa edistämään Suomessa inhimillisemmän ja järkevämmän politiikan aikaansaamisesta, mikä voisi johtaa sovintoon.

Sotilasasiamies suhtautui myötätuntoisesti kirjelmän tarkoitukseen.

»Häpeämättömiä avustusyrityksiä».

Suomessa suhtaudutaan kuitenkin asiaan toisin. »Uusi Päivä» nimittää hanketta röyhkeäksi häpeämyydeksi ja häpeämättömäksi avustusyritykseksi. Samassa äänilajissa kirjoittaa myös Hufvudstadsbladet asiasta.

Ulkomaiden sosiaalidemokraatit Suomen vallankumousliikkeestä.

Että ulkomaalaisten sosialidemokraattien oli vaikeata käsittää Suomen työväen vallankumousliikettä, se oli tunnettu tähänkin ainakin vallankumouksen johtohenkilöille. Mutta joukot eivät saaneet tietää, minkä vuoksi tämä liike tuntui ulkomaisille puoluetovereille niin käsittämättömältä. On vissi mielenkiintonsa edes nyt perästäpäin tutustua ulkomaisten sosialidemokraattien lausuntoihin Suomen vallankumousliikkeestä.

On pantava merkille, että oli johtavassa asemassa olevia sosiaalidemokraatteja, jotka hyväksyivät Saksan hallituksen ryhtymisen täkäläistä vallankumousliikettä kukistamaan. Näin näyttää tehneen se osa Saksan sos.-dem. puoluetta, jonka etunenässä on ammattiyhdistysliikkeen toimihenkilöitä ja jonka henkinen keskus on Hampuri. Tähän suuntaan lukeutuva ruotsalaissyntyinen ammattiyhdistysmies W. Jansson on julkaissut »Suomen bolshevismista« kirjoituksen, jossa vierittää syyn kansalaissodan syttymisestä etupäässä Suomen sosiaalidemokratian nurinkurisen taktiikan lukuun. Jansson lausuu Suomen kansalaissodasta, että sitä arvostellessaan on arvostelijan ratkaistava, kannattaako kansanenemmistön parlamenttaarista vaikutusta vaiko anarkistista vähemmistön vallankaappausta, jolloin viimemainitussa tapauksessa saa luvan ottaa laskuihin myöskin sen mahdollisuuden, että taantumuksellisetkaan vähät välittävät kansanvallasta ja pitävät kiinni luokkavallasta aiinkauan kuin se heille on mahdollista. Kirjoittaja lopettaa artikkelinsa seuraavasti: »Tässä taistelussa ei ole mitään valtiollista järkeä, sillä joskin tunnustaa sillä alussa olevan luokkataistelun luonnetta, emme voi päästä siitä, että se on bolshevismin taistelua kansan valtaa vastaan. Ja sellaisena se on torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärts« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden leskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomessa. Julistuksessa lausutaan, että »Suomessa ei ole kysymyksessä mikään vallankumous, vaan ainoastaan yritys kukistaa kansanvaltuuskunta ja sen hallitus, jotka ovat nauttineet koko kansan luottamusta ja jotka ovat voivansa järjestää omia joukkojaan ja siten itse muodostua yhteiskunnan uudestaanmuodostamisen tietoiseksi, kannattavaksi voimaksi. Loppukädessä koko tämä katsantokanta perustuu *anarkistiseen harhakuvitelmaan* »tarkoitusperistään tietoisten vähemmistöjen« uudestaluovasta merkityksestä, kun taas sosialistit aina Marxin ajoista asti ovat tätä vastaan opettaneet, että uuden yhteiskunnan tulee olla *ei minkään holhoojien*, vaan sosialistisesti valistetun työväenluokan oma aikaansaannos. — Ruotsin sosialidemokratia tahtoo siten selvästi ja nimenomaan asettua sitä *bolshevismia vastaan, joka yhteiskunnallisen vallankumouksen väärinkäytetyssä nimessä saattaa sosialismin huonoon valoon, polkee kansanvallan jalkoihinsa* ja oman olemuksensa vuoksi *voi päättyä vain yhteiskunnalliseen anarkiaan ja sitä seuraavaan taantumukseen.* Ja Suomen suhteen täytyy meidän erikoisesti valittaa, että sosiaalidemokratian johto nyt on mukana aseellisessa sisäisessä taistelussa, joka antaa venäläisille sotilasjoukoille tekosyyn ottaa osaa Suomen sisäisten asiain ratkaisuun ja ava ovet bolshevistisen vallanpitäjien suoranaisellekin sekaantumiselle.«

Lopuksi mainittakoon, että kun Suomen vallankumousliikkeeseen suhtautuminen vähemmistösosialistisen edustajan Wennerströmin välikysymyksen johdosta oli käsiteltävänä Ruotsin valtiopäivillä, myöskin välikysymyksen tekijä ilmoitti, ettei hän hyväksy Suomessa toimeenpantua vähemmistön vallankumousta kansanvaltaa vastaan, joskin veati, ettei Ruotsin ole avustettava kumpaakaan taistelevaa puolta.

Kuvaavaa on, että näitä ulkomaisten sosiaalidemokraattien mielipiteiden ilmaisuja ei lainkaan selostettu puolueen lehdistössä, vaikka ne ainakin kansanvaltuuskunnan jäsenille olivat tunnetut. Vaikka täällä sovittelemassa käyneet ruotsinmaalaiset sosiaalidemokraatit nimenomaan pyysivät saattamaan täällä julkisuuteen Ruotsin sos. dem. puoluehallinnon julistuksen, ei pyyntöön suostuttu. Onko niin ollen ihme, että Suomen työväenjoukot luulivat taistelevansa hyvinkin puhtaan sisäalidemokraattisen liikkeen puolesta?

Mitä Suomen kansalle luvataan.

Seuraukset diktatuurimiesten onnettomasta yrityksestä ryhtyä vastoin eduskunnan ja kansan enemmistön tahtoa toteuttamaan bolshevististä ohjelmaansa, eivät rajoitu ainoastaan niihin tavattomiin kärsimyksiin, joita työväenluokalle ja kansallemme siitä välittömästi on aiheutunut. Myöskin tulevien sukupolvien kohtaloihin uhkaa tapahtunut katastrofi mitä tuhoisimmin vaikuttaa. Voiton rohkaisemina ja nähdessään kansan etuja puolustavan sosiaalidemokratian hetkellisesti voimattomana ja maahan lyötynä

„Vallankumousvuoden tapahtumista"

Kirjoitti Hannes Ryömä.

Saatavana kaikista kirjakaupoista. Hinta 1:50.

Tasavalta kävitettävä. Yksinvalta sen tilalle.

Vaatimus, että Suomesta olisi tehtävä monarkkinen valtio joku ulkomaalainen prinssi kuninkaana, näkyi julkisuudessa ensiksi Dagens Pressin palstoilla. Kun merkki näin oli annettu yhtyivät *kaikki muut Helsingin lehdet paitsi Helsingin Sanomat* tunnuslauseen ympärille: antakaa meille kuningas! Hufvudstadsbladetissa ovat esiintyneet yksinvallan puolesta ruotsalaisten johtohenkilöt Emil Schybergson ja Axel Lille sekä toimitus pääkirjoituksessa. Uusi Päivä pääkirjoituksessaan on myös tunnustanut mieltymyksensä samaan ihanaan oppiin, ja Uudessa Suomettaressa ovat kynän varteen tarttuneet suomettarelaisten johtomiehet E. Nevanlinna ja J. K. Paasikivi.

Helsingin Sanomissa on ensinnä prof. K. J. Ståhlberg merkillepantavissa kirjoituksissaan »Tulevaisuuden lähtökohtia« pääasiassa tahtonut pysyttäväksi saavutettujen uudistusten pohjalla, ja voimakkaasti käynyt vastustamaan yksinvaltaan siirtymistä. Hels. Sst kirjoittavat yksinvaltuudesta m.m.: »Lukunuottamatta muutamia yläluokkapiirejä, joille lievin liepeillä liehuminen tuottaisi tyydytystä, on koko kansamme tottunut yksinvaltaassa näkemään sietämättömän sortajansa, ja sentähden on sille ajatus yksinvallan palauttamisesta suorastaan tympäisevä.«

Kuvaavana esimerkkinä siitä halvaksumisesta, jolla taantumuksellisimmat porvarilliset kohtelevat sitä eduskuntaa, minkä puolesta valkoinen Suomi väittää taisteluun nousseensa, mainittakoon, että eräs Dagens Pressin kirjoittaja kutsuu Suomen kansanedustuskuntaa »kurjaksi laitokseksi», joka roskaväen painostuksesta on synnyttänyt sellaisia lakeja ja yleensä toiminut niin, että olemme kohta hottentottien sivistystasolla. Uuden Päivän tunnettu taantumuksellinen alakerturi puhuu »humbugidemokratiasta», jonka kukistamiseksi ja »normaalien olojen» saamiseksi on tehtävä uusi *salaliitto*. Vielä pelottavampaa on, että useat vaikutusvaltaiset kirjoittajat kaikissa edellämainituissa neljässä Helsingin lehdessä: Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaressa, Hufvudstadsbladetissa ja Uudessa Päivässä ovat käsikädessä ajaneet sitä ajatusta, että valkoisen armeijan mieltä on kuultava siitä, onko maamme valtiomuoto oleva tasavaltainen vaiko yksinvaltainen. Armeija

Kokouksia.

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiö

kokoontuu **varsinaiseen yhtiökokoukseen** Sörnäisten Työväenyhdistyksen talolle, Itä-Viertotie 35 Helsingissä, 26 p:nä toukok. 1918 klo 10 a. p. käsittelemään yhtiöjärjestyksen 18 §:ssä määrätyt ja mahdollisesti esitettävät muut asiat.

Osanottolippuja jaetaan osakekirjaa näyttämällä kokouspaikalla samana aamuna klo 9 alkaen.

Helsingissä huhtik. 27 p:nä 1918.

JOHTOKUNTA.

eduskunnan yläpuolelle pantaisiin herrainhuone, n. s. ensimäinen kamari, joka kokoonpantaisiin yläluokan edustajista ja joka yksissä neuvoin kuninkaan kanssa turvaisi yläluokan valta-aseman.

Samassa tarkoituksessa ehdotetaan myös

yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden poistamista

esim. siten, että eduskunnan jäsenlukua lisättäisiin 50 tai 100 edustajalla, joiden vaalissa kansan enemmistöllä ei olisi äänioikeutta (Hufvudstadsbladet) tai siten, että eduskuntavaleissa maanomistajilla y. m. olisi useampia kuin yksi ääni (Uusi Päivä).

8-tunnin työpäivälaki tapettava.

Se näkyy olevan porvarillisen oikeiston mielestä yksi tärkeimpiä tehtäviä »uuden Suomen rakentamiseksi». Hufvudstadsbladet nimittää kevytmielisyydeksi, jos suurporvaristo nyt jättää käyttämättä otollisen tilaisuuden. Vastoin eduskunnan päätöstä on hallitus jo omalla valtuudellaan pidentänyt tämän lain voimaanastumisaikaa.

Samaa kohtaloa valmistellaan

uusille kunnallislaeille.

Myöskin

patenevapaus aiotaan panna tiukkoihin rajoihin.

Eivätkä ne äänet, jotka ovat nous-

Suomen Osuustukkukauppa r. l.

Edistysmielisten osuus- - kauppojen keskusliike

KONTTORI: Siltasaarenkatu 8—10.
PUHELIMET: { Toimisto 66 93. Johtokunta 60 63.

Työväen Säästöpankki

Helsingissä

TOIMISTO omassa liiketalossa Eläintarhatie 1, avoinna joka arkipäivä klo ½ 5—½ 6 i. p., paitsi lauvantaisin ja juhlaattoina klo 4—5 i. p. Puh. 80 33.

Säästöönpanijain saamiset Smk. 2,691,929: 54.
Omat varat Smk. 117,384: 87.

Ottaa vastaan talletuksia hyvittäen korkoa 4 %. Myöntää lainoja kiinnitysvakuuksia, osakepanttia ja ominaistakauksia vastaan.

KIRJAPAINO-Oy. SANA

HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51

KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä KONTTORIKIRJOJEN valmistaminen.

TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.

Ne kellä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l.

lueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallituksen helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomea. Julistuksessa lausutaan m.m.: »Aseellinen kapina mitä levemmällä pohjalla valittua kansaneduskuntaa vastaan maassa, jossa kansan kansanvaltainen itsemääräämisoikeus näytti olevan niin lujalla perustalla, että sitä ei vastaisuudessa voinut uhata muu kuin mahdollisesti ulkoinen väkivalta, sellainen teko näyttää meistä *ttse kansanvallan peruskäsityksen kieltämiseltä, vähemmistövähävallan julistamiselta enemmistövallan yli.* Meidän on pidettävä tätä palaamisena niihin menettelytapoihin, joita noudattaen *järjestyneet vähemmistöt koettavat vallankumouksellisella kaappauksella pakolla toteuttaa sitä, mitä yhteiskunnan järjestystä, mitkä menettelytavat voi ymmärtää ennen yleisen äänioikeuden aikakautta, ennenkuin työväenluokka oli vielä osoittanut*

Köyhälistön keskuudesta.

Lähes neljä vuotta raivonnut maailmansota on kaikkialla aiheuttanut puutetta, nälänhätää ja kurjuutta. Eikä siitä ole säästynyt meidän maamme kolkkakaan — ei sodan kauhuilta eikä sen välittömästi aiheuttamalta kaamealta kurjuudelta, hävitykseltä ja äärimmäiseltä nälänhädältä. Sodan kauhut ja sitä seuraavan kurjuuden toi meidän maahamme venäläinen bolshevismi, joka uskotteli maamme työväestölle, että ase kädessä voidaan hypätä kypsymättömästä kapitalistisesta yhteiskunnasta — sosialistiseen ihanne-yhteiskuntaan. Ja laajat työväestökerrokset uskoivat tuon ja seurasivat venäläisten bolshevikkien esimerkkiä. Heittivät rauhallisen ammatillisen ja poliittisen toiminnan sekä parlamentaarisen työn ja tarttuivat kivääriin. Uskoivat sillä saavansa sekä oikeuksia että — leipää. Osa eturivin miehistä olivat yhtä lyhytmäköisiä politiikkoja — tai kumouksellisessa innostuksessaan unohtivat yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen lait ja uskoivat itse sekä uskottelivat joukoille, että bolshevismi on tullut Suomeen sen työväen pelastavana enkelinä. Toiset

Mitä Suomen kansalle luvataan.

Seuraukset diktatuurimiesten onnettomasta yrityksestä ryhtyä vastoin eduskunnan ja kansan enemmistön tahtoa toteuttamaan bolshevististä ohjelmaansa, eivät rajoitu ainoastaan niihin tavattomiin kärsimyksiin, joita työväestuolle ja kansallemme siitä välittömästi on aiheutunut. Myöskin tulevien sukupolvien kohtaloihin uhkaa tapahtunut katastrofi mitä tuhoisimmin vaikuttaa. Voiton rohkaisemina ja nähdessään kansan etuja puolustavan sosiaalidemokratian hetkellisesti voimattomana ja maahan lyötynä ovat porvariston taantumukselliset ainekset ja niiden sanomalehdet nähneet ajan sopivaksi paljastaa oikeat tarkoitusperänsä ja pyyteensä. Hufvudstadsbladetissa, Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaresa ja Uudessa Päivässä on aloitettu mitä kiihkein kiihotus yleisen mielipiteen käännättämiseksi pois kaikesta kansanvaltaisuudesta ja edistyksestä. Kerta kaikkiaan aikovat nämä porvarilliset ryhmät ja niiden johdossa olevat herrasmiehet nyt kytkeä Suomen kansan yksinvaltiuden, militarismin, suurpääoman ja junkkerismin kahleisiin niin lujasti, että yläluokkien täydellinen herruus olisi tässä maassa turvattu monikseksi vuosikymmeniksi.

Selostamme seuraavassa joillakin riveillä näitä porvarien suunnitelmia:

eturivin henkilöt pakotettiin mukaan monella eri tavalla ja ne harvat, jotka pakotukselta säilyivät ja säilyttivät kylmän järkeänsä, eivät saaneet ääntään kuuluville. Se hukkui kuin pisara mereen. Kansalaissota syttyi. Verta on vuotanut. Tuhannet työläiset ovat menettäneet henkensä ja kymmenet tuhannet viruvat vankiloissa; omaisuutta on hävitetty satojen miljoonien markkojen edestä ja kymmenet tuhannet työläisvaimot ja lapset — koko perheet ovat nälkäkuoleman partaalla. Siinä on bolshevismin lahja Suomen työväelle ja se on

mitä huutavin häpä.

Tämän kirjoittaja on kierrellyt Helsingin työläiskortteleissa eikä sitä hätää, mikä tuhansissa perheissä vallitsee, voi sanoin kuvata eikä kielin kertoa. On tuhansittain perheitä, joissa ei ole leivän murua, ei perunan palasta — ei niin mitään suuhun pantavaa. Perheen isä on joko kaatunut tai viruu vankilassa tai on tiellä tietämättömällä. Perheen äidit eivät tiedä missä mies on, hengissäkö vai kuollut, vankilassako vai vielä taistelun tuoksinassa. Ei voi mistään saada edes tietää, sillä »punaroiston« itkevälle vaimolle ei riitä kuin uhkauksia ja tylyyttä. Olen tavannut perheitä, joissa ei moneen päivään ole ollut palasakaan min-

porvarilliset kohtelevat sitä eduskuntaa, minkä puolesta valkoinen Suomi väittää taisteluun nousseensa, mainittakoon, että eräs Dagens Pressin kirjoittaja kutsuu Suomen kansanedustuntaa »kurjaksi laitokseksi», jota roskaväen painostuksesta on synnytetty sellaisia lakeja ja yleensä toiminut niin, että olemme kohta hottentottien sivistystasolla. Uuden Päivän tunnettu taantumuksellinen alakerturi puhuu »humbugidemokratiasta», jonka kukistamiseksi ja »normaalin olojen saamiseksi on tehtävä uusi *salaliitto.* Vielä pelottavampaa on, että useat vaikutusvaltaiset kirjoittajat kaikissa edellämainituissa neljässä Helsinki-lehdessä: Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaressa, Hufvudstadsbladetissa ja Uudessa Päivässä ovat käsikädessä ajaneet sitä ajatusta, että valkoisen armeijan mieltä on kuultava siitä, onko maamme valtiomuoto oleva tasavaltainen vaiko yksinvaltainen. Armeija ratkaiskoon asian yksinvaltiuden hyväksi, koska se muka ilmaisee kansan tahdon voimakkaammin, todellisemmin, alkuperäisemmin kuin mikään eduskunta. Yksinvallan puuhaajien keskuudessa näkyy siis vallankaappaukseen tähtäävä ajatus olevan mielessä siltä varalta, että eduskunnassa olisi kuninkaan vastustajia enemmän kuin aikoen toteuttamisen aalliä. Vomme todeta, että tämän mielipiteen ajajat ovat laimanneet suunnitelemansa menettelytavan Venäjän bolshevikeilta, jotka myöskin turvautuivat sotilasdiktatuuriin valtiosäntökysymyksiä ajaessaan.

Herrainhuone eduskunnan yläpuolella.

Samalta taholta suunnitellaan kansaavallan typistämistä myös siten, että

käsälaista ravintoa, joissa perheen äiti nälästä hoippuu ja joissa muiden terveet lapset eivät enää nälän tähden voi edes kävellä. Ja noita perheitä on kymmenittäin, sadottain ja kohta tuhansittain. Kellä on rahaa, hän voi jotain saada, mutta niillä, joilla ei ole käypää rahaa, on nälkäkuoloma edessä, kun ei ole perheen elättäjää ja jos olisikin, ei ole työtä. Joillakin on vielä rahaa mutta se ei kelpaa, sillä se on väärää. Melkein kaikki työpaikat ovat suletut ja jos jossakin työtä teetetään, siinä »seulotaan« tarkkaan, ettei vaan ohdakkeita pääsisi niiden sekaan. — Kerrotaan jo tapahtuneen nälkäkuoleman tapauksiakin!

Olen käynyt jonosta jonoon — oman jonottamisen lomassa. Itäisen Viertotien varrella kaatui eräänä päivänä keski-ikäinen vaimo taintuneena katukäytävälle nälän uuvuttamana. Häntä koetettiin virotella, mutta turhaan; jotkut tuttavat veivät kotiin, mutta virkosiko vaimo, sitä en tiedä. Hakaniemen hallin jonossa on moni nälkäinen pyörtynyt, samoin Toisella linjalla ja monessa muussa jonossa. Eräänä iltana klo 6:n ajoissa tapasin Toisella linjalla, missä kunnan keittiön soppaa myydään, pitkän jonon työläisvaimoja ja lapsia kyyneleet silmissä. Kun tiedustelin, mitä he itkevät, selittivät he että ovat jonottaneet siinä, kuka klo

joiden vaalissa kansan enemmistöllä ei olisi ääniotkeutta (Hufvudstadsbladet) tai siten, että eduskuntavaleissa maanomistajilla y. m. olisi useampia kuin yksi ääni (Uusi Päivä).

8-tunnin työpäiväläki tapettava.

Se näkyy olevan porvarillisen oikeiston mielestä yksi tärkeimpiä tehtäviä »uuden Suomen rakentamiseksi». Hufvudstadsbladet nimittää kevytmielisyydeksi, jos suurporvaristo nyt jättää käyttämättä otollisen tilaisuuden. Vastoin eduskunnan päätöstä on hallitus jo omalla valtuudellaan pidentänyt tämän lain voimaanastumisnikaa.

Samaa kohtaloa valmistellaan

uusille kunnallislaeille,

Myöskin

painevapaus aiotaan panna tiukkoihin rajoihin.

Eivätkä ne äänet, jotka ovat nousseet kaikkea tätä vaatimaan, ole yksityisten porvarien toiveita, vaan näyttävät eräät *porvarilliset puolueet olevan hankkeiden takana.*

Jo nämä viittaukset voimakkaan taantumusporvaristomme valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen ohjelmaan osoittavat täydellä selvyydellä, että Suomen kansan kalleimpia vapauksia ja saavutuksia uhkaa nykyään tuhe. Nähtävästi Suomen työväkeä takdotaan lopultakin pakottaa uskomaan »siltasaarelaistemme« vanhaa väitettä, ettei porvaristo ryhdy reformeihin muuten kuin pakosta. Muuten ei ole selitettävissä se, että entisen reformikilpajuoksun sijaan miltei jokainen porvaripolitikko nyt huutaa taantumusta ja entisten eduskuntatyön saavutusten alasrepimistä.

12:sta, kuka klo 10:stä ja nyt on soppa lopussa, eivätkä saaneet mitään.

— En ole saanut eilenkään, vaikka 5 tuntia jonotin, kertoi eräs työläisvaimo. Kahteen päivään en ole syönyt mitään, jatkoi hän, ja nyt taas jään ilman. Kotona on kolme pientä lasta, eikä ole niillekään mitään antaa, kuolla tässä täytynee.

Noin selittivät toisetkin ja lapsoset sekä vaimot lähtivät hoippuen kukin kotiaan kohden.

Kallion kirkon lähellä kivellä istui pari keski-ikäistä miestä itkien. Tiedusteluuni vastasivat ensin epäilevin silmäyksin, mutta sitte selittivät, että heillä ei ole työtä, ei kelpaavaa rahaa eikä ruokaa. — Tuskin olen viikon aikana saanut mitään syödä ja nyt tuskin jaksan käydä, jalkanikin jo ovat turvonneet ja kuume vaivaa — nälkäkuume, selitti toinen. Ja samanlainen oli toisenkin selitys. Edelläkerrotunlaisia voisi kertoa vaikka kuinka paljon. Tässä vaan muutamia.

Niin... mutta yhteiskunnan yläkerroksissa janotaan nyt kostoa ja useat parempiosaiset tekevät pilkkaa nälkäisten hädästä. Rva Elin Kallio itkuu Dag. Pressissä, »että ne vielä kehtaavatkin almuja ottaa». Ja kuitenkin opettavat nuo parempiosaiset meille oppia, jota sanotaan Kristuksen kerran opettaneen vuorisaarnassaan: Ra-

KIRJAPAINO-OY. SANA
HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51

KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä
KONTTORIKIRJOJEN
valmistaminen.

TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.

Ne kellä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l. saavat käydä perimässä Kapteenink. 3, porr. D.
S. Svensk'iltä.

Osuusliike Elanto r. l.

POHJOISMAIDEN SUURIN KULUTTAJAJÄRJESTÖ. Jäseniä kaikista yhteiskuntaluokista yhteensä yli 17,000.
TUOTANTOLAITOKSIA: Leipomo, Meijeri, Makkaratehdas, Mallasjuomapanimo ja Maatila.
KAUPPAN LIIKEVAIHTO on jatkuvasti vuodesta vuoteen kohonnut, ollen viime vuonna yli 24 milj. markkaa.

Helsingissä 1918,
Kirjapaino-Oy. SANA.

07(47),1918

TYÖVÄEN ARKISTO, HKI
ARBETARARKIVET, H:FORS

SUOMEN

SOSIAALIDEMOKRAATTI

Vastaava toimittaja Matti Paasivuori

Hinta 20 penniä.

1 näytenumero | Helsingissä toukokuun 6 p:nä | 1918

Lukijalle.

Aseen vielä mahtavaa Suomen työväenliikettä ja sosialidemokraattista puoluetta on kohdannut tuhoisa, hirvittävä isku.

Puoluejärjestöt ovat pirstotut, ammatillinen toiminta hajalle lyötynä, puolue- ja ammatillinen lehdistö poispyyhkäistynä ja eduskuntaryhmästä on vain rippeet jäljellä.

Tämän onnettomuuden ohella ovat laajat vähävaraiset kansankerrokset joutuneet nälkäkuoleman, epätoivon ja perikadon partaalle. Monet tuhannet perheenisät ovat kaatuneet, kymmenettuhannet ovat menettäneet vapautensa ja heidän vaimonsa ja lapsensa ovat jääneet yksin, ilman tukea ja koivaa, tulemaan toimeen tai kokonaan sortumaan tänä äärettömän kalleuden ja elintarvepuutteen aikana.

Valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla taantumus yhä häikäilemättömimmin nostan päätään. Kaikki ne kansanvaltaiset saavutukset ja yhteiskunnalliset uudistukset, joita eduskunnallista tietä on aikaansaatu — niin, vieläpä itse eduskuntakin tähänastisessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se kykisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Ainoa näin ollen selvillä, että [illegible] jälleen jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosialidemokraattisen sano-

Eduskunnan hajaannuttava — uudet vaalit toimitettava.

Yhtenä, ehkä suinkaan vähimpänä syynä siihen, että maamme on nykyiseen sekasortoiseen tilaansa saatettu, on pidettävä sitä, että vuosikaudet on molemmin puolin saarnattu luokkavihaa, lietsottu ihmisten huonoimpia vaistoja. Ei ole tahdottu uskoa vastapuolesta mitään hyvää ja kaikki parhaatkin tarkoitukset on pahimmin päin selitetty. Näin menetteli varsinkin työväenluokka jonkajalnsa kautta viimeksi kuluneen vuoden aikana, jolloin se omituisten historiallisten tapahtumain johdosta joutui olemaan määräävänä luokkana. Seuraus — aseellinen luokkasota ja sen verinen kukistuminen — riittää osoittamaan tämän virhekäsityksen koko laajuuden.

Nyt kun tästä tilanteesta on selvitty tai ainakin lähipäivinä selvitään, luulisi kaikkien pyrkivän korjaamaan tämän luokkainvälisissä suhteissa piilleen pääpirheen ja pyrkivän etsimään niitä yhtymäkohtia, joista sentään on olemassa. Valitettavasti ei kuitenkaan näin näy tapahtuvan. Porvaristo, jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin rikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tukmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Palisjärven [illegible] kokouksessa, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä asenne väärinymmärtämisen aiheuttamassa muodossa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhvaltaisuus, joka tähän saakka on ollut sekä yksityisten että puolueiden keppihevosena ja jonka alituinen toitottaminen on useasti jopa tuntunut vastenmieliseltäkin, näyttää kokonaan hävinneen, jos saa päättää sanomalehdistön kautta julkisuuteen tulleista suunnitelmista. Tahdotaanhan näiden suunnitelmien mukaan ei enempää eikä vähempää kuin tehdä maastamme räikeä yksinvalta, riistää eduskunnalta sen oikeuksia ja asettaa eduskunnan rinnalle yläkamari, johon vaalit toimitettaisiin erikoisissa luokkamerkeissä. Kunnallinen äänioikeus tahdotaan riistää, 8-tunnin laki aijotaan peruuttaa ja onkin jo tosiasiallisesti hallituksen itse ottamalla valtuudella siirretty toistaiseksi. Elintarvekysymyksen ratkaisussa aijotaan myöskin asettaa tuottajain edut määräämäksi ja saattaa kuluttajat miltei rajattomaan riistouhkan alaisiksi.

Tämmöisiä ovat ne suunnitelmat, joita kaikissa ryhmissä, Helsingin Sanomain takana olevaa ryhmää lukuunottamatta, nyt haudotaan. Ja joka taholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määräätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain yhdä yksi usean muun lisäksi kirota sitä järjetöntä selkkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole lainkaan sanottu, että ja varsinkin tulisi työväestön edustus olemaan aivan tyydyttämätön.

Myöskin tämän eduskunnan tunnuslauseet tekevät sen mahdottomaksi selvittämään kansalaissodan jälkeen esiintyviä lukuisia pulmia. Tarvitsee vain muistaa, missä merkeissä viime vaalit suoritettiin, ymmärtääkseen tämän. Porvarillisten puolueiden yhteisenä vaalitunnuslauseena oli »riistäma sosialisteja vastaan», siis luokkasodan ohjelma. Ja sosialistien ohjelmana oli »vallankumousvaalit», puolue pyysi valitsijoiltaan lupaa ja oikeutta panna toimeen vallankumouksen, vaikka ei sitä selvin sanoin sanottu. Näin ollen vaalit jo pakottivat eduskunnan väärille urille, luokkasotaan. Kuinka voisi tämmöinen edukunta pystyä kokoamaan ja uutta luomaan. Siinähän istuisivat syylliset vastakkain, miehet ja naiset, jotka elvät ole pystyneet ehkäisemään veristä kansalaissotaa.

Tilanne on myöskin kokonaan toinen kuin vaaleja toimitettaessa. Ei mälloinkaan ole meidän maassamme vielä ollut niin pätevää aihetta panna toimeen uudet vaalit ja vedota kansaan kuin nyt.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartiolleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisun [illegible]. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaakseemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti

Uutisia.

Vankien oloista Viaporissa.

Helsingissä ja sen ympäristössä vangiksi otettuja punakaartilaisia säilytetään toistaiseksi eli oikeudenkäyntiin saakka Viaporissa. Vankeja on siellä tällä hetkellä n. 8,000 ja lisää näyttää päivittäin tulevan.

Vankeja säilytetään eri kasarmeissa. Linnoitus-alaan on heillä kasarmien ympärillä olevat pihamaat, puutarhat y. m., jotka ovat pitkillanka-aidalla eristettyjä ja lisäksi tarkan vartioimisen alaisia. Suurin osa oleilee joutilaana, ainoastaan osalla on työtä puhdistushommissa, ruuan valmistuksessa ja jakelussa y. m.

Tutkimustyö edistyy perin hitaasti. Toimessa on tosin lukuisia tutkijalautakuntia, joihin kuuluu etupäässä helsinkiläisiä lakimiehiä, mutta siitä huolimatta vain varsin hitaasti päästetään vapaaksi henkilöitä, joiden syyksi ei ankarimmankaan laintulkinnan mukaan voida mitään löytää. Porvarislehtien yksimielisenä vaatimuksena näkyy muuten olevan, ettei mitään »lempeyttä» ole harjoitettava ja sanomalehdet kertovat kenraali Mannerheimin määränneen, ettei ketään ole vapautettava, »joka ei voi todistaa olevansa valkoinen».

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75	gr. kuivaa leipää
200	» suolasilakkaa
250	» sapankaalia
80	» lihaa
40	» perunajauhoa
50	» rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain

Työläisvankien kohtelu.

Tri Tulenheimolta puuttuu »oikea käsitys«.

Hufvudstadsbladet (23. 4.) kirjoitti m.m.: »Vankien tutkintokomiteain keskuudessa on vallalla yleinen tyytymättömyys hallituksen määräämää vankien ylivalvojaa, tri Tulenheimoa vastaan, jolta näyttää puuttuvan oikea käsitys kapinallisten yrityksen rikollisuudesta ja yhteiskunnaan itsesäilytysvaatimuksista ja joka siitä syystä alituiseen esittää vaatimuksia suurten vankiryhmien vapauttamisesta. On selvää, että moinen käsitys »ylivalvojan« tehtävistä on niin sopimaton kuin olla saattaa ja voidaan kai toivoa, että ainakin sitte, kun Vaasan hallitus ja Mannerheim pääsevät jotakin sanomaan tässä asiassa, kysymyksessä oleva tehtävä annetaan toiselle henkilölle.«

Olisi luullut tri Tulenheimolla, joka kuuluu olevan ajateltu rikoslain opin professoriksi Serlachiuksen jälkeen, olevan riittävästi »käsitystä« kapinallisten yrityksen rikollisuudesta.

Uusi ylivalvoja.

Tk. 29 p:nä kertovat sanomalehdet, että tri Tulenheimo on siirtänyt senaatin hänelle jättämät tehtävät Suomen armeijan päämajan sotilaspoliisipäällikölle majuri Ossian Procopéille, jolle vankien hallinto koko maassa kuuluu.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius pois!

Helsingin kaupungivaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta erotettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoitt.

vessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaiseviaa hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella ainekselta ole mitään, mistä ja minkä hyvälle se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Tämä näin ollen selvää, että [illegible] jälleen jäänteiden sosiaalidemokraattisen ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — nyt aluksi Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle Suomeen. Oma sanomalehdistö on työväenliikkeen ja toiminnan välttämätön ehto. Omasta lehdistöstä on jälleenrakennustyö aloitettava.

Yhtä välttämätöntä on heti alunperin oilla selvillä siitä menettelytavasta, mitä noudattaen uudelleen alkava puoluetoiminta voi johtaa parhaisiin, nopeimpiin tuloksiin niin hyvin puolueelle kuin kärsivälle työväenluokalle. Tässä suhteessa ei kaiken eletyn ja koetun jälkeen voine sosiaalidemokraattien keskuudessa olla kuin yksi mielipide. Sillä sosiaalidemokraattisen työv.-liikkeen toipuminen saamastaan iskusta ja sen mahdollisuus päästä jälleen voimakkaasti vaikuttamaan vähävaraisen kansan elinehtojen hyväksi riippuu ratkaisevasti siitä, että Suomen sosiaalidemokratia nyt katkerien kokemusten jälkeen täydellisesti ja jyrkästi sanoutuu irti väkivaltaisesta bolshevismista ja julistaa toimintaohjeekseen länsimaisen sosiaalidemokratian, minkä pohjalla työväenliike meidän maassamme on saavuttanut suuret, kansan syvien kerrosten asemaa kohottavat voittonsa, joiden voittojen kedelmät nyt katkeraa kyllä bolshevismiksi nimitetty sosiaalidemokratian irvikuva Suomen työväen käsistä niin perinpohjin on riistänyt.

Me olemmekin varmat, että nykyisten raunioiden päälle nouseva työväenliike Suomessa on tiukasti rakentuva puhtaan sosiaalidemokratian pohjalle ja saava siitä sen vastustamattoman voiman lähteen, jonka avulla se ennen pitkää, vainojen ja harjauksien voimatta sitä pysähdyttää, entistä ehompana ja toimintakykyisempänä on kokoava ympärilleen Suomen kansan kaikki vähävaraiset, puutetta kärsivät kansankerrokset. Sillä ainoastaan sosiaalidemokratiassa on näiden kansankerrosten pelastus, sillä porvariston [illegible] joka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta siitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin rälkeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tukmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Pelkäämme [illegible] toukkuus, joka täyttää ikmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä asenan väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavasti kaikki väärään suuntaan, käyvät taaksepäin ja merkitsevät toteutettuina suurta taantumusta. Kansantaantumuksellisten ainesten ole suurimmiliakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtumutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka hyväksi lehtemme kaikkeen edellämainittuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääjatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämääränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoiminnallisen järjestäytymisen sekä parlamenttaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomitsen mitä jyrkimmin anarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia hylkää aseellisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimin toteuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ollen sosialidemokratialle vastaisia, ovat elojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat se vain taantumusta, aikouttaen työväenluokalle mitä suurista onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämäärästä tietoisia, niin ettei yli voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon kelpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

ottamatta, nyt haudotaan. Ja joka taholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain yhden syyn usean muun lisäksi kirota sitä järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto sekä että näin suuri vallankumous mielipiteissä olisi yleensä tapahtunut. Ja jos se kerran ei ole kansan tahto, niin tehtäisiin rikos, vielä enemmän, tehtäisiin auttamaton tyhmyys, jos edellämainittuja suunnitelmia vastoin kansan enemmistön todellista tahtoa ryhdyttäisiin täytäntöön panemaan ja lakina noudatettavaksi säätämään. Näistä laeista tulisi silloin vähemmistölakeja, joille ei voisi tuunustaa mitään arvoa ja joita kansa olisi oikeutettu kaikin käytettävissä olevin keinoin vaatimaan peruutettaviksi.

Porvariston pyrkimyksenä näkyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmansa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan aijotaan nimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotka niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rokkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraiten tulkitsee kansan sieluu». Siis aivan uusi ja arvaluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole sovelias näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensinnäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suurin osa sosiaalidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/6 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan laskuudessa esiintyviä mielialoja näin Ruin nyt.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisuun [illegible]. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pakosta saanut jyrkästi määrätyn suunnan, mutta josta on liian rohkeata minkään pienen ryhmän ottaa vastuuta kantaakseen. — Vielä tulee esiintymään lukuisia kysymyksiä, jotka välittömästi johtuvat viimeksi elämästämme ajasta, kuten korvauksen myöntäminen niille, jotka ovat kärsineet sodasta tai ryöstöstä, kysymys amnestiasta, jota ilmeen suuri osa kansasta järjettömästi tuhotaan j. n. e.

Se eduskunta, joka meillä enää on jäljellä, on selvä ja puhdas luokkaeduskunta. On senvuoksi kyllä ymmärrettävää, että porvariston taholla halutaan sen ratkaistavaksi jättää mahdollisimmaa paljo semmoisia asioita, jotka ovat äkiviä esilleotettavaksi koko kansan edustavassa eduskunnassa. Mutta jos tämmöiset kysymykset siinä ratkaistaan, tulevat ne myöskin olemaan yksinomaan luokkaratkaisuja ja saavat heti luokkavihan vastaansa.

Ellei senvuoksi ehdoin tahdoin haluta luokkavihaa edelleen lietsoa, on eduskunnan ymmärrettävä asemansa ja toimittava sen mukaan. Sillä ei ole oikeutta eskaantua muuhun kuin välttämättömien ja kiireellisten asiain järjestämiseen, minkä jälkeen sen on hajaannuttava ja julistettava uudet vaalit. Uusien vaalien kautta kokoonsaatu eduskunta aikakoon sitte sen rakennustyön, johon toivottavasti vihdoinkin tulemme pääsemään.

Vaatimusta uusien vaalien toimittamisesta ei ole tehty itsekkäässä mielessä eikä siinä uskossa, että sosiaalidemokraattinen puolue niiden kautta entiseen voimaansa nousisi. On pikemmin luultavaa, että puolueen edustus tulee suuresti supistumaan. Puolueen jyrkät ainekset tullevat katkeroituneina pysymään syrjässä ja niin kutsutut »mukanajuoksijat« siirtyvät tällä kerralla porvarillisten äänestäjiksi. Mutta eduskuntaryhmämme suuruus ei tällä kerralla olekaan määräävänä. Tärkeätä on vain, että myöskin työväenjoukot tuntevat olevansa mukana, kun maallemme arvaamattoman tärkeiden asiain ratkaisuun käydään.

V. T.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän mennessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokaartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seudulla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Sos.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

Tämänsisältöisellä muoralla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain papertilla. Esim. viime viikolla eivät vangit saaneet yhtenäkään päivänä leipää ja muu ruoka supistui siihen, että kaksi kertaa päivässä annettiin n. 1/2 litran verran vihannesjuurikeittoa, johon parina päivänä pantiin mukaan hitunen palvattua hevosenlihaa. Vangit valittavatkin yleensä ruuan heikkoutta ja sairaustapauksia lienee sen johdosta sattunut. — Ruokaa on kuitenkin luvattu parantaa.

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » sapankaalia
50 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius pois!

Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksessa huhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta eroitettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtilallinen A. Osw. Kairamo elintarvepulan torjumisesta m. m. seuraavaa: »Ensimäinen ja ehdoton vaatimus on henkilömuutos elintarveasiain johdossa». »Varsinkin sopii odottaa, että elintarvehallituksen päällikkö, joka on ollut tähänastisen hallitusjärjestelmän joktavana sieluna, nyt astuu syrjään ja että hänen sijaansa saadaan henkilö, joka voi itselleen hankkia maanviljelijäin luottamuksen.»

Jokaiselle lienee selvää, mihin suuntaan muutosta elintarvejärjestelyssä tahdotaan. Jo se että vaatijoina esiintyvät suurkapitalistit ja suurviljelijät, osoittaa, ettei muutosta tahdota aikaikaan niiden hyväksi, jotka todella kärsivät elintarvepulasta, ollen suorastaan nälkäkuoleman partaalla. Eräs merkki uudesta suunnasta on sekin, että viljan tämänvuotiset luovutushinnat ehdotetaan kaksi kertaa korkeammiksi kuin tähänastiset jo liian korkeat hinnat. Jos tämä ehdotus hyväksytään, merkitsee se taloudellisten olojemme täydellistä mullistusta ja kurjuutta kaikille palkansauttijoille.

Miten bolshevikkien ohrana hankki rahoja.

Samanlaisen valtion valtiossa kuin ohrana eli salainen valtiollinen poliisi Venäjällä muodosti tällä n. k. Vuorimiehenkadun eli Miettisen rosvokopla. Sen tekemiksi väitetään useimmat tällä tapahtuneet murhat ja rahan kiristämisessä se oli varsin ovela. Kellä arveltiin rahaa olevan, vangittiin ilman muuta. Helsinkiläisten kauhuna olivat koko kapinan aikana Vuorimiehen kadun mustat biilit asestettuine miehineen.

Summat, joita rosvot onnistuivat täten kiristämään, olivat usein aika suuria. Niinpä kerrotaan viidenkymmenen jopa sadankin tuhannen markan saaliista. Valionkin mainitaan maksaneen näille kapinallisille kokonaista 50,000 mk. saadakseen johtajansa tohtori *Pitkäniemen* vapaaksi.

Leivän hinta yli kaksinkertaiseksi nykyisestään.

Suurviljelijät kiirehtivät käyttämään tilaisuutta.

Elintarvehallitus on kuultuaan asiantuntijoita ehdottanut ensi syksynä maksettaviksi viljan, perunain ja lanttujen hinnoiksi seuraavat:

	ennen 15/9 18	ennen 1/10 18	ennen 1/1 19	ennen 1/1 19
Vehnä, ruis, ohra	2:60	2:30	2:10	2:—
Kaura, riihikuiva				
yli 48 kg.	2:40	2:10	1:90	1:80
„ alle 48 „	2:20	1:90	1:70	1:60
Perunat 40 mk. hl.				
Lanttu 25 „ hl.				

Senaatti ei ole vielä käsitellyt kysymystä, emmekä voi uskoa, että Senaatti tulisi hyväksymään tällaisen ehdotuksen. Niinkuin alempana olevassa vastalauseessa esitetään, tulisivat nämä hinnat olemaan 4—5 kertaa suuremmat kuin Skandinavian maissa ja Saksassa säädetyt luovutushinnat.

Vastalause.

Tätä elintarvehallituksen ehdotusta vastaan on jätetty seuraava vastalause:

»Elintarvehallitukselle.

Koska allekirjoittaneella Elintarvehallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raaka-aineiden hintojen nousut, työpalkkojen kustannukset viime kesästä nousisivat 50 pros. (mikä esim. rukiiseen nähden on mahdotonta, koska sen tuotantokustannukset suurimmaksi osaksi joutuivat jo viime kesän osalle) näin seuraavassa ehdottamani hinnat sittenkin ovat pidettävät riittävinä.

Syksyllä 1918 korjattavan viljan hinnat olisivat määrättävät seuraaviksi:

ruis 1 mk. kilo,
vehnä 1 mk. kilo,
ohra 1 mk. kilo,
kaura, riihikuiva, yli 48 kg hl, 90 p.
kaura, muu, 75 p. kg,
perunat 25 mk. hehto,
lantut 15 mk. hehto.

Jotta vilja saataisiin syksyllä ajoissa puiduksi ja kulutuskeskuksiin siirretyksi, olisi pieni lisämaksu suoritettava aikaisempaan luovutetusta viljasta.

Koska kaikki saksalaisuus tällä hetkellä on »korkeassa kurssissa«, en malta olla lopettamatta esitystäni kenraali von der Golnzin esikuntapäällikön kapteeni Karmannin sanoilla minulle: »Me saksalaiset olemme suurempia sosalisteja kuin yleensä luullaan. Me laadimme Saksan sellaiseksi, että jokaisella työmiehellä on etua siitä, että Saksan valtakunta säilyy. Me annamme heille suuremmat vanhuuden ja työkyvyttömyyden vakuutusmaksut kuin mikään muu maa ja pidämme elintarpeet mahdollisimman halpoina.«

Helsingissä toukokuun 2 päivänä 1918.

Wäinö Wuolijoki.

Väärät setelit.

Työläistenkin on talletettava ne pankkiin.

Niinkuin Suomen Pankin Johtokunnan julkaisemista ilmoituksista on näkynyt, on kysymys vallankumouksellisten painattamien setelien lunastamisesta jätetty Eduskunnan ratkaistavaksi. Ennenkuin asiasta lopullisesti päätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen Pankin ja Eduskunnan ratkaistavaksi jätetty kysymys on jotain sellaista, jonka ratkaisu on jo etukäteen tiedossa ja että kaikki setelit tulevat pelastumaan. Tämä on kuitenkin aivan väärä käsitys. Ei ole mitään syytä olettaa, että Eduskunta tulisi ryhtymään sellaiseen toimenpiteeseen, joka merkitsisi sitä, että kaikki setelit tulisivat pelastumaan. Tällainen toimenpide

hallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raaka-aineiden hintojen nousut, työpalkkojen kohoaminen y.m. seikat, jotka ovat tulleet entisten tuotantokustannusten lisäksi. Ja tällöin on tultu hintoihin, jotka ovat pidettävät sangen kohtuullisina, jopa meidän oloihimme verrattuna alhaisinakin. Näinpä hinnat ovat olleet Skandinaviassa 30—35 äyriä ja Saksassa 30—35 pfenningiä kiloilta.

Kun viime helmikuun lopulla lähdin Ruotsista, ei minimihintoja siellä vielä oltu määrätty, mutta tuotannon lisäämiötä suunnittelemaan asetetun komitean sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päässivät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistunut valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa niille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta olipa nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon val-

taan ne setelit, jotka täten ovat määräaikana talletetut.

Tällaisia seteleitä, joita älköön kukaan työläinen pitäkö hallussaan jälkeen *kuluvan toukokuun 15 päivän*, ovat

500	markan	setelit	yli	numeron	170,000
100	»	»	»	»	2,775,000
20	»	»	»	»	9,874,000
5	»	»	»	»	19,397,000

peita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä läheltä oleviin sivilistöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan konepajan, »portun», työväestön laita. Suuri osa punakaartien jäsenistä ja varsinkin niistä jäsenistä, jotka huhtikuun 5 p:n työvelvollisuuden jälkeen joutuivat punakaartien riveihin, olivat tällaisen nälkä- ja aseterrorin uhreja, jotenka tämä väite useallakaan ei ole hätäilyvalhe, kuten kostokiihkoilijat yrittävät tehdä uskottavaksi. Nämä kuuluvat ehdottomasti asiallisesti amnestian piiriin.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästöpankki oli suhtautunut vallankumouksselliseen tilanteeseen ja sen aikaisiin määräyksiin, ja totesi, että säästöpankki on toiminut säästöpankkiasetuksen säätämissä puitteissa eikä ole ollut millään tavalla sekaantunut vallankumouksen aikaisiin laittomuuksiin. Kaiken tämän ansioksi onkin luettava, että säästöpankki on säilynyt ilman vaurioita ja on yhä edelleen varma ja luotettava rahalaitos, jonka haltuun työväestö luottamuksella voi vähäiset säästönsä uskoa.

Ulkomaalaisten sosialistien mielipiteitä bolshevismista ja punakaartin vallankumouksesta.

Kun viime joulukuun lopulla läksin ulkomaille, Ruotsiin ja Saksaan, käännyin eräiden meikäläisten sosiaalidemokraattisten johtomiesten, muun muassa Sirolan puoleen kysymällä heidän kantaansa eräissä silloin päivän polttavissa kysymyksissä. Ilmoitin kysyväni juuri sentähden, että tietäisin ulkomailla sanoa, mitä Suomen sosialistit vaativat.

Kysymykseeni, tahtovatko he Suomen itsenäisyyttä, vastattiin: tietysti.

Tahdotaanko venäläisen sotaväen poistamista? Tahdotaan.

Uskovatko he sosialiseen vallankumoukseen meillä? Eivät usko.

Näihin vastauksiin tyydyin ja lupasin ilmoittaa nämä seikat puoluetovereille ulkomailla. Kun sitte punakaartin vallankaappauksen tapahduttua kertasin näitä saamiani vastauksia, jotka todellakin ilmaisivat Suomen sosiaalidemokratian johtomiesten kannan, niin olivat kaikki, samoin kuin minäkin ymmällä. Sillä olihan ilmeinen ristiriita tekojen ja poliittisen kannan välillä. Oikean selityksen tähän ristiriitaan antoivat sitte kyllä saksalaiset puoluetoverit *Parvus* ja *Ebert*. Mutta kertokaamme järjestyksessä.

Tultuani Saksaan, kävin ensinnä tapaamassa vanhaa tuttavaani Parvusta. Hän on syntyjään Venäjän juutalainen ja hänen oikea nimensä on Helphand, mutta on hän jo 30 vuotta ollut Saksassa ja on puolueen tunnetuimpia kirjailijoita. Kirjailijana käyttää hän nimimerkkiä Parvus, jolla nimellä häntä yleensä puolueessa kutsutaan. Koska meidän ensimmäinen tapaamisemme noin 11 vuotta takaperin oli sangen mielenkiintoinen, niin kerron sen tässä.

Eräänä päivänä v. 1907 soitettiin sos.dem. puoluetoimikunnasta ja kysyttiin, enkö tahtoisi muutamaksi päiväksi ottaa luokseni asumaan erästä venäläistä pakolaista, joka pyrkii Suomen kautta ulkomaille. Annettuani myöntävän vastauksen, saapui luokseni Parvus. Hän sanoi 1905 vuoden vallankumouksen aikana olleensa viimeisen Pietarissa toimineen vallankumouskomitean puheenjohtaja, joutuneensa vangituksi ja Siperiaan karkoitetuksi. Oli kuitenkin onnistunut sieltä pakenemaan tunnetun kirjailijan Leo Deutschin kanssa ja oli nyt matkalla Saksaan niin pian kuin ensimmäinen tilaisuus ilmaantuisi. Viikon luonani asuttuaan, jonka viikon aikana parhaani mukaan koetin ammentaa hänen loppumattomasta sosiaalipoliittisesta tietovarastostaan, hänen onnistui päästä lähtemään.

Jälleennäkemisemme nyt Berliinissä muodostui erittäin sydämelliseksi. Kysymykseeni, tunsiko hän minua, vastasi hän: Kuinka en teitä tuntisi, olenhan minä Te. Tultuani Teidän

Kohta siirtyi keskustelu Venäjän ja Suomen bolshevismiin. Parvus sanoi tuntevansa erinomaisen hyvin sekä Leninin että Trotzkyn. Ihmetteli kovin Trotzkya, jonka sanoi aina olleen selvällä sosiaalidemokraattisella kannalla, kun sitävastoin Lenin oli ollut aina bolsheviikki ja nykyään hän on julkisesti sanoutunutkin irti sosiaalidemokratiasta. Kuultuaan mitä Suomen sosiaalidemokratian johtomiehet olivat sanoneet suhteestaan bolshevismiin ja kyseltyään elintarvepulastamme ja työttömistä demoralisoituneista vallityömiehistämme, lausui hän, että sosiaalidemokratian johtajat ilmeisesti olivat antautuneet työväen luonnollisen ainesten johdettaviksi.

Vielä selvemmin sanoi saman ajatuksen Saksan sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Ebert. Kysymykseeni, eikö Saksassa ole odotettavissa vallankumouksellisia kansanliikkeitä, vastasi hän, että paikallisia lakkoja niinkuin juuri äskeinen Berliinin lakko aina sattuu, mutta ne loppuvat lyhyeen, koska *johtajat eivät mene mukaan, sillä se merkitsis ijoukkojen ammuttamista.* Jokainen johtaja ymmärtää, kuinka mielettömiä sellaiset yritykset ovat — Meikäläiset johtajat eivät sitä ymmärtäneet!

Koska nämä edellämainitut kuuluvat Saksan sosiaalidemokratian maltilliseen enemmistöryhmään, päätin käydä tapaamassa johtomiehiä myöskin vasemmasta siivestä, joka nykyään muodostaa omaan n. k. riippumattomien sosialistien puolueen. Voimasuhteet valtiopäivillä ovat sellaiset, että enemmistösosialisteilla on noin 85—90 paikkaa ja riippumattomilla 20—25.

Kuuluisin nimi vähemmistösosialisteilla on epäilemättä tunnettu Marxin selittäjä, kirjailija *Karl Kautsky*. Kun hän on ollut meidänkin sosiaalidemokraattien, Kuusisen, Sirolan, Mannerin y. m. auktoriteetti, pidin erittäin tärkeänä kääntyä hänen puoleensa. Hän asuu hiljaisen kadun varrella Berliinin Charlottenburgissa ja näkyy elävän oikeata oppineen elämää, sillä hänen molempien huoneittensa seinät olivat täynnä kirjoja. Kautsky, tuntien minut paritta entiseltä käynniltä, lausui heti ovesta sisään astuttuani ihmettelynsä, että meidänkin sosiaalidemokratiamme oli kehittynyt bolshevismiksi. »Ei mikään liike ole vahingoittanut sosiaalidemokratiaa niin paljon kuin bolshevismi», sanoi hän. »Ihmiset eivät kykene erottamaan sosiaalidemokratiaa bolshevismista, vaan sotkevat ne toisiinsa«. Sitten hän alkoi kysellä meidän oloistamme, tiedustellen ensin, minkätähden me viime vaaleissa saimme vaalitappion. Selitin, että meillä ei vallitsijain keskuudessa vielä oikeastaan ollut enemmistöä, vaan johtui tilapäinen eduskunnan enemmistömme siitä, että porvarilliset olivat ottaneet laimeasti osaa vaaleihin. Viime syksyisissä vaaleissa sosiaalidemokraattien äänimäärä kyllä kasvoi, mutta jäimme kuitenkin vähemmistöksi, koska yleensä vaaleihin osanotto oli hyvin vilkas. »Teidän olisi pitänyt siihen tyy-

tyä», sanoi hän. Selitettyäni edel-

leen, että Venäjän bolshevikkien taholta lähetettiin suuria määriä aseita eri puolille maata, sanoi hän kyllä jo jatkon ymmärtävänsä, »sillä aseet joutuvat aina ensimmäiseksi roistojen käsiin, kun niitä ilman tarkkaa valikoimista joukoille jaetaan». Tämän lauseen totuuden ehtivät muuten jo marraskuun taapaukset osoittamaan, joten puoluejohdon piti olla riittävästi selvillä, mihin hirveisiin seurauksiin joukkojen umpimähkäinen aseistaminen johtaa.

Kun Berliininkin saapui toinen kauhun sanoma toisensa jälkeen, en enää malttanut jäädä sinne, vaikkakaan tehtävänä Elintarvehallituksen lähettiinä ei vielä ollut loppuun suoritettu. Päätin lähteä Suomeen koettamaan saada jotakin vaikutetuksi jos mahdollista kansalaissodan lopettamiseksi tai ainakin hirveimpien veritöiden ehkäisemiseksi. Koska Kautskylla meidän sosialisteimme keskuudessa on ollut suurempi auktoriteetti kuin kenelläkään muulla ulkomaisella sosiaalidemokraatilla, pyysin häneltä kirjoitusta, tuodaksensi sen tänne kansanvaltuuskunnan jäsenille. Hän sanoi juuri kirjoittaneensa Ruotsin sosiaalidemokraattien aikakauslehteen Tidenin kirjoituksen, joka sopi meidän oloihin ja antoi mainitun Tidenin numeron tänne tuotavaksi terveisiksi. Kirjoituksen nimi oli »Demokratia ja diktatuuri» ja saimme sen zulkisuuteen *»Kuluttajain Lehdessä«*, koska Työmies enemmän kuin Tiedonsaatajakaan eivät sitä painattaneet.

Ruotsiin tultuani kävin valtiopäivä-

talolla tapaamassa ruotsalaisia sos.-dem. edustajia ja tapasin siellä Brantingin, Wickmanin, Möllerin y.m. Pyysin heitä järjestämään lähetystön Ruotsin sosiaalidemokraattisen puolueen puolesta Suomeen. Lausuin vielä toivomuksen, että olisi hyvä, jos lähetystössä olisivat vasemmistososialistitkin edustettuina. Tällainen lähetystö saatiinkin sitte aikaan ja kuuluivat siihen puoluesihteeri, valtiopäivämies G. Möller, ammattijärjestön sihteeri A. Thorberg ja Tukholman pormestari C. Lindhagen. Sitäpaitsi liittyi vielä mukaan Tanskan »Socialdemokratenin toimittaja M. Wulff. Ennen oli jo Suomeen saapunut Ruotsin »Socialdemokratenin« toimittaja G. Böhmer, joka oli meitä vastassa Poriin saapuessamme ja liittyi matkaamme Helsinkiin. Hän oli jo ehtinyt tutustua oloihimme oltuaan parisen viikkoa Helsingissä ja tavattuaan useimmat kansanvaltuuskunnan jäsenet. Hänen ensimäiset sanansa meidät tavatessaan olivat: »Ei varmaankaan minkään maan työväenliikkeen johto ole ollut niin huonoissa käsissä kuin tällä kertaa Suomen. Heissä ei ole ainoatakaan *miestä*. Kaikki ovat valmiit minulle kahdenkesken tunnustamaan, että asema on toivoton, että kaikki menee hullusti, mutta yksikään ei uskalla sitä sanoa työväelle.«

Miten lähetystömme toimet Helsingissä onnistuivat, siitä lähemmin seuraavalla kerralla.

W. W.

Pieniä tietoja.

Suomen riippumattomuus.

Huomattava kuuluisan oikeusoppineen lausunto.

Saksalaisessa vasemmistolaisvapaamielisessä „Berliner Tageblatt" lehdessä on Marburgin yliopiston professori Walther Schücking julkaissut huomattavan kirjoituksen Saksan politiikasta sen itärajalle muodostuneisiin uusiin valtioihin nähden. Kun kirjoittaja on aykyajan etevimpiä ja kuuluisimpia kansainvälisen oikeuden tutkijoita, teemme selkoa hänen kirjoituksestaan, erityisesti mikäli se Suomea koskee.

Kirjoittajan mukaan on Saksan virallisten piirien tarkoitus kaikesta päättäen olla myöntämättä näille uusille valtioille täydellistä valtiollista riippumattomuutta, ollen pyrkimyksenä kaikenlaisilla sotilaallis-, taloudellis- ja poliittisluontoisilla sopimuksilla kytkeä ne Saksan yhteyteen ja tehdä ne ainoastaan puoleksi itsenäisiksi. Tälläisestä politiikasta kirjoittaja Saksaa varoittaa. Suomen suhteen lausuu Schücking m. m.:

„Suomen kanssa tehty sopimus osoittaa, mikä on tarkoituksena. Tämän sopimuksen mukaan Suomella ei ole oikeutta määrätä mistään alueensa osasta, ei edes myöntää mitään servituuttia jollekin toiselle valtiolle ilman Saksan lupaa. Tämä sopimus oikeuttaa kansainoikeudellisetkin kannalta vastedes merkitsemään Suomen valtioksi, joka on asettunut puoleksi itsenäiseksi suhteessaan Saksaan." — Kirjoittajan mielestä politiikka, jonka tarkoituksena on ympäröidä Saksa puolisuvereenisten valtioiden piirillä, tulee olemaan kestämätön, sillä valtiot, joilla on sisäinen suvereniteetti, pyrkivät ulkoiseenkin itsenäisyyteen ja tulevat sen säännöllisesti saavuttamaan. Minkä vuoksi niin ollen keinotekoisesti luoda kestämätön ja kiero ohimenevä suhde rajavaltioihin? Tulevatko ne vastaisuudessa irroittautumaan Saksasta kääntääkseen sitte varmasti myötätuntoisuutensa venäläiseen naapuriinsa? Parempi on että ne alusta alkaen tulevat täysin itsenäiseksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksei osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Minkä mitäkin.

Yhtä tunnettua kuin on, että osa työläisiä vallankumouksellisessa innostuksessa halukkaasti liittyi punakaartiin ja vallankumoustoimiin, yhtä varmaa on, että sangen suuri osa suorastaan pakotettiin. Alussa julistetun suurlakon tarkoitus juuri oli vain saada miehiä kaartiin. Sen jälkeen käytettiin edelleen työnseisauksia, siveellistä ja aseellista pakotusta y. m. keinoja häikäilemättä samassa tarkoituksessa. Vallankin viime päivinä ennen Helsingin kukistumista kehittyi tuo säälimätön pakko-otto hurjaksi jahdiksi.

On kuvaavaa, että tässä metsästyksessä ei säästetty työväenliikkeen vanhimpia esitaistelijoitakaan. Niinpä lauvantaina 13 p:nä aamulla, kun Pitkänsillan eteläpuoli kaupunkia jo oli saksalaisten käsissä, ilmestyi punakaartilaispoikasia kivääreineen tov. Matti Paasivuoren kotiin Kalliossa Alppikadun varrella. Mattia vaadittiin ottamaan kivääri olalle ja lähtemään taisteluun, josta hän kuitenkin jyrkästi kieltäytyi. Mutta silloin ojennettiin kivääripiiput ja pistimet häntä kohden ja välinhoittäytyneen puolison kyynelistä huolimatta lähdettiin Paasivuorta kuljettamaan „esikuntaan". Matkalla ravittiin vankia runsaasti haukkumasanoilla.

Kallion kansakoulua lähestyttäessä näkyi Siltasaarelta palava Työväentalo, jolloin Paasivuori huomautti saattajilleen, että „minä olen ollut rakentamassa ja pystyyn saamassa tuota taloa, minkä te nyt poltatatte".

Esikunnan portille päästyä, sattui Paasivuoren huomaamaan muuan punakaartilainen, joka tunsi hänet ja tiesi, että tämä veteraani ansaitsi hiemaan paremman kohtelun kuin mitä hänelle oseitettiin. Miehen onnistuikin saada aikaan, että tov. Paasivuori viime tingassa pääsi vapaaksi.

*

Mies, josta voi sanoa, että hänen askeleitaan urkkijat valppaasti seuraavat, olkoonpa mikä hallitusjärjestelmä tahansa vallalla, on toveri Wäinö Wuolijoki.

Diktatuurin alkaessa oli hän Elintarvehallituksen lähettämänä Saksassa hankkimassa maahamme elintarpeita ja apulaanestuisaineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kivääreineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle olevansa mihi hetkeä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tuhlimatta „hämäässä ammuttuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut tästa hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa kävivät punakaartilaiset kolmesa yönä häntä kotonaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistunut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille paraatia katsomaan, kun erään herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin.

Bolshevismi ja Länsi-Euroopan sosiaalidemokraatit.

Meidän maamme sosiaalidemokraattiset lehdet ovat pitkät ajat olleet bolshevistisen lumouksen vallassa. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että bolshevikit ovat pienten kansojen itsemääräämisoikeuteen nähden kiitettävällä tavalla noudattaneet sosialistisen työväenliikkeen aikaisemmin lausumia periaatteita. Tästä johtuva kiitollisuuden tunne sai meikäläiset sosialistiset sanomalehdet siirtämään ihailunsa kaikkeen bolshevistiseen politiikkaan, sekä sisäiseen että ulkoiseen. Heikon sosiaalidemokraattisen teoreettisen tietoisuutesa takia useimmat heistä eivät kyenneet näkemään, mitenkä bolsheviikkien politiikka oli äärimmäisen tuhoisa sekä Venäjän että kansainväliselle työväenliikkeelle. Lisäksi on otettava huomioon, että useimmat sos.-dem. sanomalehtimiehetkin saivat tietonsa bolshevismista etupäässä helsinkiläisestä puoluelehdestä, jonka Venäjän esaston toimittajana oli täysin uskovainen venäläis-suomalainen bolsheviikki.

Näin ollen harva meikäläisen sosiaalidemokratian lehtimiehistä ja johtohenkilöistä — puhumattakaan puoluelehtien suuresta lukijakunnasta — oli selvillä siitä, että Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet melkein poikkeuksetta olivat, varsinkin sen jälkeen kuin bolshevikit olivat valtaan päästyään ruvenneet toteuttamaan »sosialismiansa«, ajaneet Venäjän perustavan kansalliskokouksen hajalle ja solmineet Venäjän kansalliselle olemassaololle ja kansainväliselle työväenliikkeelle yhtä tuhoisan Brest-Litovskin rauhan, tehneet aatteellisen pesäeron bolshevismin kanssa. Mainittakoon tästä seuraavassa muutamia esimerkkejä.

Luonnostaan laskeaa, että sosialidemokratian maltillisempi siipi on alunpitäen asettunut bolshevismin suhteen arvostelevalle kannalle. Ruotsissa esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismia uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkakaan köyhälistö olisi kaupan suurempaa vähemmistönä, on Saksan sos.-dem. ankarasti arvostellut. Se on myöskin bolshevismin politiikkaa vastaan, osoittaen, kuinka sosialismia ei toteuteta kansan vähemmistönä olevan köyhälistön diktatuurin avulla, vaan siten, että köyhälistö toteuttaa ensin valtiollisen kansanvallan ja sen avulla enemmistöksi päästyään ajaa läpi yhteiskunnalliset päämääränsä. Samaan ryhmään kuuluva yhtä tunnettu sos.-dem teoreetikko Bernstein on myöskin ankarasti arvostellut bolshevismin politiikkaa. Niinikään ovat Italiian ja Ranskan zimmerwaldilaiset julkisesti ottaneet eronsa bolsheviikeista. Viimeksi on nähty tunnetun itävaltalaisen vähemmistösosialisti Heinrich Weberin, joka Itävallan sosiaalidemokratian tieteellisessä aikakauslehdessä »Der Kampf« on viime vuosina käsitellyt etupäässä ulkopoliittisia kysymyksiä ja joka viimeiseen asti oli puolustanut bolsheviikkejä, tunnustavan, et täbolsheviikit ovat johtaneet köyhälistön vaarallistes kokeilujen tielle ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan n.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka hengen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian perimpohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraateilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirvittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valtakuilua, joka *Työmiehellä* on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen harhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät kaiken tien ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan n.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka hengen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian perimpohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraateilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirvittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Kirjallisuus ja taide.

Mieltäkiinnittävä kirjanen.

Hannes Ryömä: Vallankumousvuoden tapahtumista. Sivuja 84. Hinta 1: 50. Jakaja: Helsingin Suom. Kirjakauppa.

Päivänpoliittisia kysymyksiä käsittelevä lentokirjallisuus on meillä suhteellisestikin paljoa pienempi kuin sellaisissa maissa, joissa poliittinen elämä on vanhempaa, esim. Englannissa, Ranskassa ja Saksassa — tämäkin seikka osaltaan kuvastin oloistamme, joissa ei yleensä tärkeistäkään poliittisista päivänkysymyksistä ole saatu aihetta tyhjentävämpään keskusteluun kuin korkeintaan eduskunta- ja sanomalehtiväittelyihin. Mielihyvällä sen-vuoksi on todettava, että vallankumousvuoden tapahtumia käsitteleviin harvoihin lentokirjasiin on äskettäin ilmestynyt uusi lisä, ja mielihyvä on sitä suurempi, kun kysymyksessä oleva, otsakkeessa mainittu kirjanen on tunnetun sosiaalidemokraatin kirjoittama.

Kirjan tarkoituksena on pääasiassa sos.,dem. puolueen poliittisten virheiden osoittaminen, se on siis aiottu etupäässä työläisten luettavaksi, jos kohta kirjasessa paljastellaan porvarillistenkin puolueiden syntejä. Tekijä näkee sosiaalidemokraattien kuten muidenkin puolueiden jo Venäjän vallankumouksen alussa tehneen virheen siinä, ettei vaadittu Suomen kansaneduskuntaa ottamaan käsiinsä korkeinta hallitusvaltaa, vaan ryhdyttiin tosiasiallisesti tunnustamaan hallitsijan vallan siirtyneen Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Myöskin silloisen kotimaisen hallituksen asettamiseen nähden on tov. Ryömä sitä mieltä, että sosiaalidemokraattien olisi tullut miehittää koko hallitus omilla miehillään. Kumpaankin näihin kysymyksiin nähden on tämän kirjoittaja ollut toisella kannalla enkä voi olla lausumatta, että tekijä on perin kevyesti sivuuttanut ne nähdäkseni ylivoimaiset vaikeudet, joita kummankin kannan perilleviemisessä olisi ollut. — Salostaessaan viimekeväisen eduskunnan sos.-dem. ryhmän toimintaa on tekijä ansion mukaan arvostellut ryhmän tosioloja laskematon à politiikkaa, mikä ilmeni erikoisemmin valtalain läpiajamisessa. Eikän työläisille ole tähän asti vielä laisinkaan arvostelevasti selostettu esim. ryhmän ylimielistä suhtautumista tuohon aikaan vielä niin vaikutusvaltaiseen Venäjän sos.-dem. mensheviikkiryhmään, mistä suhtautumisesta oli osaltaan seurauksena eduskunnan hajoitus ja sen päättämien uudistuslakien voimaanastumisen lykkäytyminen epämääräiseen tulevaisuuteen. Oikeaan valoonsa asetetaan myöskin hajoituksesta johtunut eduskunnan pelkurimainen »lomalle«-lähtö ja sen myöhemmät kokoontumisyritykset, mitkä osaltaan vähensivät

rillisten puolueiden politiikan kritiikkiä.

Lieneekö tarpeen huomauttaakaan, ettei tekijä kuulu suinkaan niihin, jotka eivät vallankumousvuoden joukkoliikehtimisissä näe muuta kuin väärän kiihoituksen tuotteita. Tekijä esittää kylläkin hyvästi vallankumouksellisen joukkopsykologian ulkokohtaiset syyt: eläintarvepulan, yhteiskunnalliset epäkohdat y.m., mutta huomauttaa aivan oikein, ettei joukkojen johdon vastuu tästä vähene, sillä vallankumoukselle suotuisankin maaperän viljeljät voivat eri viljelystavoilla päästä aivan erilaisiin tuloksiin.

Kirjansa päätökseksi tekijä esittää sen kansanvaltaisen ja sosiaalireformatorisen ohjelman, jonka pohjalla hänestä olisi säännöllisiin oloihin palattava.

Tähän lennokkaasti ja pirteästi kirjoitettuun kirjaseen kannattaa itsekunkin henkilökohtaisesti tutustua.

J. W. K.

Lehtemme ilmestyminen.

Sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaamiseksi Helsinkiin on ryhdytty toimiin „Kustannusosakeyhtiö Kansanvallan" perustamiseksi. Yhtiön tarkoituksena tulee olemaan työväenkirjallisuuden ja sanomalehden julkaiseminen. Heti aluksi alkaisi yhtiö julkaista „Suomen Sosiaalidemokraatti"-lehteä.

Kunnes osakeyhtiön säännöt ovat saaneet vahvistuksensa ja lehtä voidaan ryhtyä säännöllisesti julkaisemaan, annetaan toistaiseksi tilaisuuden mukaan näytenumeroita, joita myydään irtonaisnumeroina. Tilauksien vastaanotosta ja tilaushinnoista ilmoitetaan myöhemmin.

Toistaiseksi sijaitsee „Suomen Sosialidemokraatin" toimitus ja konttori Kulutusosuuskuntien Keskusliiton huoneustossa Eläintarhantie 1, puhelin 97 62, jossa ilmoituksia seuraaviin numeroihin vastaanotetaan.

Tässä ensimäisessä näytenumerossa on pidetty pääasiana artikkelien y. m. kirjoitusten julkaisemista. Uutispuoli on ollut pakko jättää sivummalle. Lehden alettua säännöllisen ilmestymaisensä tullaan kuitenkin sen sisältöä ja toimitusta järjestettäessä huomioonottamaan kaikki ne moninaiset vaatimukset, joita hyvälle työväenlehdelle voidaan asettaa.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem. puolueet ovat ryhtyneet pos-

senäiseksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokeneen lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seuraksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät lu ota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljain ja siemenperunain kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeiden salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten seutujen ja näiden kärsivien kansanserrosten auttamiseksi.

Suomen yläluokkalaiset, joilla nyt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin halunvan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

Eräs toinen porvarillinen lehti, joka myöskin on ollut kapinan avustajana ja tunnustajana, on ilmoittanut, että se ei voinut väärää ilmiantoaan todistaa.

Tästä selviydyttyään on tov. W. toistaiseksi saanut kulkea vapaalla jalalla uusia ilmiantoja odottamassa.

o

Eräittea piirien ilmiantovimmaa kuvaavat seuraavat tapaukset:

Kun valkoiset Helsingin valloituksessa saapuivat Töölöön, rientsi m. m. eräs vanhempi herrasmies B. kadulle ja kysyi, millä hän voisi olla avuksi kaupungin vapauttamisessa. Hänelle vastattiin, että jos hän tietää lähistössä asuvia tai majailevia punakaartilaisia niin niitä sopii ilmoittaa.

Herra B. käsitti tehtävän erittäin laajaperäisesti ja kysyi käsiään hykerrellen, „että jaha . . . jaha . . . siis kaikki uusiolistit on ilmoitettava, kyvä!"

Mutta valkokaartilainen hillitsi hieman herra B:n palvelushalua, huomauttaen, että olisi lapsellista metsästää ihan kaikkia sosialisteja, punakaartilaisiakin on enemmän kuin tarpeeksi.

Mainittakoon myös, että aivan pienet muutaman vuoden vanhat lapsetkin yrittävät tehdä poliiseille ilmiantoja, selittämällä, että „äit' käski sanomaan, että meijän talossa on punasia".

Paavo.

Ne hinnat!

Helsingin kauppatorilla pyydetään erään sanomalehden kertoman mukaan elävistä kanoista — 90 markkaa kappaleelta.

Ennen maailmansodan alkua sai sillä hinnalla lehmän. Kanan hinta siihen aikaan oli 75 penniä!

W. W.

Mitä tulee sosiaalidemokraattien vähemmistön, n.k. zimmerwaldilaisten suhtautumiseen bolshevismiin, niin ainakin eräät zimmerwaldilaisryhmät seurasivat aluksi suurin odotuksin bolsheviikkien toimintaa, kun nämä viime lokakuussa kaapattuaan valtiovallan käsiinsä ryhtyivät tunnettuun toimintaansa rauhan aikaansaamiseksi. Antoivathan tuohon aikaan myöskin puoluesttomien maiden enemmistösosialistit tunnustuksensa näille ponnisteluille, joiden takana olevan voiman heikkous ei ollut tuolloin vielä täysin selvinnyt. Senjälkeen kuitenkin kuin bolsheviikit esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksyä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puolueiehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet jyrkästi eroonsa. Tämänsuuntaisista lausunnoista mainittakoon vain »Vorwärtsissä« julkaistu Stampferin artikkeli, jossa osoitetaan opin köyhälistön diktatuurista voivan saada käytännöllistä merkitystä ainoastaan sellaisessa taloudellisesti ja sivistyksellisesti takapajuisessa maassa kuin Venäjä. Stampferin mukaan Saksan sosiaalidemokratian vastaisessa politiikassa ei voi tulla milloinkaan hetkeä, jolloin se koettaisi asettua kansan tahdon yläpuolelle. Sellainen kokeilu saattaisi vuosikymmeniksi sosialismin huonoon kuuhun.

Painovapaudesta

esittää viime lauantain inen Hufvudstadsbladet käsityksensä, lausumalla, että työväen sanomalehtien sallimisen „olisi suurimpia onnettomuuksia, mikä voisi yhteiskuntaamme kohdata." Työväenlehdet on väkivallalla estettävä ilmestymästä, niihen saakka kunnes perustuslailla säädetty painovapaus on ehditty supistaa ylaluokan mieleiseksi.

8-tuntisin työpäiväläista ja uusista kunnallislaeista

lausuu m. m. Dagens Press, että „niiden voimaanastuminen ei missään tapauksessa saa tulla kysymykseen. Eduskunnan täytyy tehdä päätös niiden purkamisesta."

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Plisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valtakuomaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen harhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden ainesten veljeytyminen tukahdutti viimeiset jäännökset siitä yhteenkuuluvaisuustunteesta oman kansan kanssa, jota Suomen työmies näinä katkeroitumisen aikoina vielä tunsi. Työväestölle esitettiin, että myöskin Suomessa kuten Venäjälläkin pitäisi ottaa valta käsiin väkivallalla. Ei otettu huomioon, että meidän olomme ovat aivan erilaiset kuin Venäjällä ja että meillä voi eduskunnan kautta saada aikaan kansanomaisia uudistuksia. Ne äänet, jotka kohotettiin sen puolesta, että työväenasiaa pitäisi meillä ajaa rauhallista lainsäädäntötietä, leimattiin porvarien vallan pönkittämiseksi. Uhkasta nälänhädästä huolimatta piti maastamme tulla utopistisen uudenaikaisen koekenttä. Työmiehet varustettiin venäläisin aseln, ja Rahjan asekaupat kävivät kuin rasvattu. Seuraukset näkyvät pian: asestettuja ryöstöretkiä, lukuisia murhia ja raskaisuretkikuntia ja lopulta kansalaissota. Sensijaan että puolue olisi tehnyt pesäeron punaisen kaartin kanssa ,asettui puoluejohto ja osa sosiaalidemokraattista ediskuntaryhmää sodan etunenään. Siten tehtiin kapina kansaa valitsemaa eduskuntaa vastaan. Luultiin kai, että kaikki kävisi hyvin, sitä suuremmalla syyllä, kun nälänhädän uhallakin oli pyydetty venäläiset joukot pysymään maassa. Kääntyessään Saksan puoleen puhui Mannerin hallitus »kansan vapauden turvaamisesta«.

Kuka on tässä maassa aikaisemmin uhannut kansan ja kansalaisten vapautta? Eikö juuri ne, jotka yli puolen vuoden aikana ovat venäläisen sotavies avulla terrorisoineet maata ja lopuksi päästäneet valloilleen sisäisen sodan raivottaren? Eikö eduskunnan päätös järjestyksen palauttamisesta juuri merkinnyt anarkian kukistamista ja vapauden turvaamista ja lujittamista. Miksi ei puhuttu silloin vapauden edistämisestä laillista tietä ja laskettu aseita? Silloin olisi sillä puheella ollut toinen kaiku kuin nyt.

o

Myöhemmin näkyy sanomalehdissä tieto, että samat kirjoittajat ovat julaisseet lentokirjasen, otsakkeella »*Miten käy Suomen työväenliikkeen*«.

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiön

yhtiökokous on suunnattaina toukokuun 26 p:nä klo 10 a. p. Sörnäisten Työväentalolla Itä-Viertotie 35.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmaisua Skandinavian kansojen taholta Suomen punakaartin kapinaan osaottaneiden kohtalon lievittämiseksi. Useat porvarilliset vapaamieliset lehdet suhtautuvat hankkeeseen myös suopeasti.

Kun Vaasan hallitus näistä mielipiteistä tiedon saatuaan on ilmoittanut, että kapinallisten rankaiseminen on Suomen sisäinen asia, jokon ulkomaalaisten ei pidä puuttua, ovat Skandinavian sosiaalidemokraatit panneet vastalauseensa Vaasan hallituksen kysymyksessä olevan julistuksen johdosta, jossa vaaditaan, ettei mitään mieleniliikkeitä saisi esiintyä. He huomauttavat, että Suomen hallitus on itse aikaisemmin ollut valmis vetoamaan ulkomaiden yleiseen mielipiteeseen.

Tästä vastalauseesta kertoo tukholmalainen Dagens Nyheter, että myöskin Tanskan sos.dem. puolue on yhtyzyt vastalauseeseen Suomen valkoista terroria vastaan. Vastalause on viime lauantaina jätetty Suomen hallituksen edustajalle Tukholmassa, valtioneuvos Gripenbergille.

Myöskin porvarillinen »Aftontidningen» kirjoittaa, että Suomi pettyy luullessaan virallisilla julistuksillaan voivansa estää Skandinavian lausumasta mielipidettään asiain sellaisesta kehittymisestä, että se estäisi rakentamasta siltoja murhien ja väkivallantekojen luomaa kuilun yli.

Myöskin Saksaan ovat Ruotsin sosialidemokraatit koettaneet vaikuttaa. Pormestari Lindhagen on 28 p:nä käynyt Tukholmassa olevan Saksan ministerin ja sotilasasiamiehen puheilla. Hän antoi sotilasasiamiehelle kirjelmän, joessa esitetään, että asiamies koettaisi saada Saksan sotilasjohtoa edistämään Suomessa inhimillisemmän ja järkevämmän politiikan aikaansaamista, mikä voisi johtaa sovintoon.

Sotilasasiamies suhtautui myötätuntoisesti kirjelmän tarkoitukseen.

»Häpyttömiä avustusyrityksiä».

Suomessa suhtaudutaan kuitenkin asiaan toisin. »Uusi Päivä» nimittää hanketta röyhkeäksi häpyttömyydeksi ja häpyttömäksi avustusyritykseksi. Samassa äänilajissa kirjoittaa myös Hufvudstadsbladet asiasta.

Ulkomaiden sosiaalidemokraatit Suomen vallankumousliikkeestä.

Että ulkomaalaisten sosialidemokraattien oli vaikeata käsittää Suomen työväen vallankumousliikettä, se oli tunnettu täälläkin ainakin vallankumouksen johtohenkilöille. Mutta joukot eivät saaneet tietää, minkä vuoksi tämä liike tuntui ulkomaisille puoluetovereille niin käsittämättömältä. On vissi mielenkiintonsa edes nyt perästäpäin tutustua ulkomaisten sosialidemokraattien lausuntoihin Suomen vallankumousliikkeestä.

On pantava merkille, että oli johtavassa asemassa olevia sosiaalidemokraatteja, jotka hyväksyivät Saksan hallituksen ryhtymisen täkäläistä vallankumousliikettä kukistamaan. Näin näyttää tehneen se osa Saksan sos.-dem. puoluetta, jonka etunenässä on ammattiyhdistysliikkeen toimihenkilöitä ja jonka henkinen keskus on Hampuri. Tähän suuntaan lukeutuva ruotsalaissyntyinen ammattiyhdistysmies W. Jansson on julkaissut »Suomen bolshevismista» kirjoituksen, jossa vierittää syyn kansalaissodan syttymisestä etupäässä Suomen sosiaalidemokratian nurinkurisen taktiikan lukuun. Jansson lausuu Suomen kansalaissodasta, että sitä arvostellessaan on arvostelijan ratkaistava, kannattaako kansanenemmistön parlamenttaarista vaikutusta vaiko anarkistista vähemmistön vallankaappausta, jolloin viimemainitussa tapauksessa saa luvan ettaa laskuihin myöskin sen mahdollisuuden, että teoriatunuksellisetkaan vähät välittävät kansanvallasta ja pitävät kiinni luokkavallasta niinkauan kuin se heille on mahdollista. Kirjoittaja lopettaa artikkelinsa seuraavasti: »Tässä taistelussa ei ole mitään valtiollista järkeä, sillä joskin tunnustaa sillä alussa olevan luokkataistelun luonnetta, emme voi päästä siitä, että se on bolshevismin taistelua kansan valtaa vastaan. Ja sellaisena se on torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärts»issä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden leskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillista viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan, että Suomessa on kysymyksessä ollut »vallankumous, jonka ovat aiheuttaneet ne olosuhteet, jotka ovat syntyneet Suomen joutumisesta Venäjän vallan alaiseksi. Suomen työväestö on ollut voivansa järjestää omia joukkojaan ja siten itse muodostua yhteiskunnan uudestaanmuodostamisen tietoiseksi, kannattavaksi voimaksi. Loppukädessä koko tämä katsantokanta perustuu *anarkistiseen harhakuvitelmaan* »työläisjoukkojen tietoisen vähemmistön uudestaluovasta merkityksestä, kun taas sosialistit aina Marxin ajoista asti ovat tätä vastaan opettaneet, että uuden yhteiskunnan tulee olla *ei minkään holhoojien*, vaan sosialistisesti valistetun työväenluokan oma aikaansaannos. — Ruotsin sosialidemokratia tahtoo siten selvästi ja nimenomaan asettua sitä *bolshevismia vastaan, joka yhteiskunnallisen vallankumouksen väärinkäytetyssä nimessä saattaa sosialismin huonoon valoon, polkee kansanvallan jalkoihinsa* ja oman olemuksensa vuoksi *voi päättyä vain yhteiskunnalliseen anarkiaan ja sitä seuraavaan taantumukseen.* Ja Suomen suhteen täytyy meidän erikoisesti valittaa, että sosiaalidemokratian johto nyt on mukana aseellisessa sisäisessä taistelussa, joka antaa venäläisille sotilasjoukoille tekosyyn ottaa osaa Suomen sisäisten asiain ratkaisuun ja ava ovet bolshevistisen vallanpitäjien suoranaisellekin sekaantumiselle.«

Lopuksi mainittakoon, että kun Suomen vallankumousliikkeeseen suhtautuminen vähemmistösosialistisen edustajan Wennerströmin välikysymyksen johdosta oli käsiteltävänä Ruotsin valtiopäivillä, myöskin välikysymyksen tekijä ilmoitti, ettei hän hyväksy Suomessa toimeenpantua vähemmistön vallankumousta kansanvaltaa vastaan, joskin vaati, ettei Ruotsin ole avustettava kumpaakaan taistelevaa puolta.

Kuvaavaa on, että näitä ulkomaisten sosialidemokraattien mielipiteidan ilmaisuja ei lainkaan selostettu puolueen lehdistöesä, vaikka ne ainakin kansanvaltuuskunnan jäsenille olivat tunnetut. Vaikka täällä sovittelemassa käyneet ruotsinmaalaiset sosialidemokraatit nimenomaan pyysivät saattamaan täällä julkisuuteen Ruotsin sos. dem. puoluehallinnon julistuksen, ei pyyntöön suostuttu. Onko niin ollen ihme, että Suomen työväenjoukot luulivat taistelevansa hyvinkin puhtaan sisalidemokraattisen liikkeen puolesta?

Mitä Suomen kansalle luvataan.

Seuraukset diktatuurisiesten onnettomasta yrityksestä ryhtyä vastoin eduskunnan ja kansan enemmistön tahtoa toteuttamaan bolshevististä ohjelmaansa, eivät rajoitu ainoastaan niihin tavattomiin kärsimyksiin, joita työväenluokalle ja kansallemme siitä välittömästi on aiheutunut. Myöskin tulevien sukupolvien kohtaloihin uhkaa tapahtunut katastrofi mitä tuhotsimmin vaikuttaa. Voiton rohkaisemina ja nähdessään kansan etuja puolustavan sosiaalidemokratian hetkellisesti voimattomana ja maahan lyötynä *Tasavalta häviteltävä. Yksinvalta sen tilalle.*

Vaatimus, että Suomesta olisi tehtävä monarkkinen valtio ,joku ulkomaalainen prinssi kuninkaana, näkyi julkisuudessa ensiksi Dagens Pressin palstoilla. Kun merkki näin oli annettu yhtyivät *kaikki muut Helsingin lehdet paitsi Helsingin Sanomat* tunnuslauseen ympärille: antakaa meille kuningas! Hufvudstadsbladetissa ovat esiintyneet yksinvallan puolesta ruotsalaisten johtohenkilöt Emil Schybergson ja Axel Lille sekä toimitus pääkirjoituksessaan. Uusi Päivä pääkirjoituksessaan on myös tunnustanut mieltymyksensä samaan ihanaan oppiin, ja Uudessa Suomettaressa ovat kynän varteen tarttuneet suomettarelaisten johtomiehet E. Nevanlinna ja J. K. Paasikivi.

Helsingin Sanomissa on ensinnä prof. K. J. Ståhlberg merkillepantavissa kirjoituksissaan »Tulevaisuuden lähtökohtia« pääasiassa tahtonut pysyttäväksi saavutettujen uudistusten pohjalla, ja voimakkaasti käynyt vastustamaan yksinvaltaan siirtymistä. Hels. S:t kirjoittavat yksinvallasta m.m.: »Lukunottamatta muutamia yläluokkapiirejä, joille hovin liepeillä liehuminen tuottaisi tyydytystä, on koko kansamme tottunut yksinvaltiaassa näkemään sietämättömän sortajansa, ja sentähden on sille ajatus yksinvallan palauttamisesta suorastaan tympäisevä.«

Kuvaavana esimerkkinä siitä halveksumisesta, jolla taantumuksellisimmat porvarilliset kohtelevat sitä eduskuntaa, minkä puolesta valkoinen Suomi väittää taisteluun nousseensa, mainittakoon, että eräs Dagens Pressin kirjoittaja kutsuu Suomen kansaneduskuntaa »kurjaksi laitokseksi», joka roskavälen painostuksesta on synnyttänyt sellaisia lakeja ja yleensä toiminut niin, että olemme kohta hottentettien sivistystasolla. Uuden Päivän tunnettu taantumuksellinen alakerturi puhuu »humbugidemokratiasta», jonka kukistamiseksi ja monarkian pystyttämiseksi saamiseksi on tehtävä uusi *salaliitto*. Vielä pelottavampaa on, että useat vaikutusvaltaiset kirjoittajat kaikissa edellämainituissa neljässä Helsinginlehdessä: Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaressa, Hufvudstadsbladetissa ja Uudessa Päivässä ovat käsikädessä ajaneet sitä ajatusta, että valkoisen armeijan mieltä on kuultava siitä, onko maamme valtiomuoto oleva tasavaltainen vaiko yksinvaltainen. Armeija

„Vallankumousvuoden tapahtumista“
Kirjoitti Hannes Ryömä.
Saatavana kaikista kirjakaupoista. Hinta 1:50.

Kokouksia.

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiö

kokoontuu **varsinaiseen yhtiökokoukseen** Sömäisten Työväenyhdistyksen talolle, Itä-Viertotie 35 Helsingissä, 26 p:nä toukok. 1918 klo 10 a. p. käsittelemään yhtiöjärjestyksen 18 §:ssä määrätyt ja mahdollisesti esitettävät muut asiat.

Osanottolippuja jaetaan osakekirjaa näyttämällä kokouspaikalla samana aamuna klo 9 alkaen.

Helsingissä huhtik. 27 p:nä 1918.

JOHTOKUNTA.

eduskunnan yläpuolelle pantaisiin herrainhuone, n. s. ensimäinen kamari, joka kokoonpantaisiin yläluokan edustajista ja joka yksissä neuvoin kuninkaan kanssa turvaisi yläluokan valtaseman.

Samassa tarkoituksessa ehdotetaan myös

yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden poistamista

esim. siten, että eduskunnan jäsenlukua lisättäisiin 50 tai 100 edustajalla, joiden vaalissa kansan enemmistöllä ei olisi äänioikeutta (Hufvudstadsbladet) tai siten, että eduskuntavaleissa maanomistajilla y. m. olisi useampia kuin yksi ääni (Uusi Päivä).

8-tunnin työpäiväläki tapettava.

Se näkyy olevan porvarillisen oikeiston mielestä yksi tärkeimpiä tehtäviä »uuden Suomen rakentamiseksi». Hufvudstadsbladet nimittää kevytmielisyydeksi, jos suurporvaristo ayt jättää käyttämättä otollisen tilaisuuden. Vastoin eduskunnan päätöstä on hallitus jo omalla valtuudellaan pidentänyt tämän lain voimaanastumisaikaa.

Samaa kohtaloa valmistellaan

uusille kunnallislaeille.

Myöskin

patnevepaus aiotaan panna tiukkoihin rajoihin.

Eivätkä ne äänet, jotka ovat nous-

Suomen Osuustukkukauppa r. l.
Edistysmielisten osuuskauppojen keskusliike
KONTTORI: Siltasaarenkatu 8—10.
PUHELIMET: { Toimisto 66 93. Johtokunta 60 63.

Työväen Säästöpankki
Helsingissä
TOIMISTO omassa liiketalossa Eläintarhatie 1, avoinna joka arkipäivä klo ½ 5—½ 6 i. p., paitsi lauvantaisin ja juhlaattoina klo 4—5 i. p. Puh. 80 33.
Säästöönpanijain saamiset Smk. 2,691,929: 54.
Omat varat Smk. 117,384: 87.
Ottaa vastaan talletuksia hyvittäen korkoa 4 %. Myöntää lainoja kiinnitysvakuuksia, osakepanttia ja ominaistakauksia vastaan.

KIRJAPAINO-Oy. SANA
HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51
KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS
ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä KONTTORIKIRJOJEN valmistaminen.
TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.
Ne keillä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l.

torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää ritkollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuin kaupunkien taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan m.m.: »Aseellinen kapina mitä leveimmällä pohjalla valittua kansaneduskuntaa vastaan maassa, jossa kansan kansanvaltainen itsemääräämisoikeus näytti olevan niin lujalla perustalla, että sitä ei vastaisuudessa voinut uhata muu kuin mahdollisesti ulkoinen väkivalta, sellainen teko näyttää meistä *itse kansanvallan perusväkisyyksen kieltämiseltä, vähemmistövälkivallan julistamiselta enemmistövallan yli.* Meidän on pidettävä tätä palaamisena niihin menettelytapoihin, jotka noudattaen *järjestyneet vähemmistöt koettavat vallankumouksellisella kaappauksella pakolla toteuttaa uutta olojen järjestystä*, mitkä menettelytavat voi ymmärtää ennen yleisen äänioikeuden aikakautta, ennenkuin työväenluokka oli vielä osoittanut

Köyhälistön keskuudesta.

Lähes neljä vuotta raivonnut maailmansota on kaikkialla aiheuttanut puutetta, nälänhätää ja kurjuutta. Eikä siitä ole säästynyt meidän maamme kolkkakaan — ei sodan kauhuilta eikä sen välittömästi aiheuttamalta kaamealta kurjuudelta, hävitykseltä ja äärimmäiseltä nälänhädältä. Sodan kauhut ja sitä seuraavan kurjuuden toi meidän maahamme venäläinen bolshevismi, joka uskotteli maamme työväestölle, että ase kädessä voidaan hyvästä kypsymättömästä kapitalistisesta yhteiskunnasta — sosialistiseen ihanne-yhteiskuntaan. Ja laajat työväestökerrokset uskoivat tuon ja seurasivat venäläisten bolshevikkien esimerkkiä. Heittivät rauhallisen ammatillisen ja poliittisen toiminnan sekä parlamenttaarisen työn ja tarttuivat kiväärin. Uskoivat sillä saavansa sekä oikeuksia että — leipää. Osa eturivin miehistä olivat yhtä lyhytnäköisiä politikkoja — tai kumoukselliseissa innostuksessaan unohtivat yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen lait ja uskoivat itse sekä uskottelivat joukoille, että bolshevismi on tullut Suomeen sen työväen pelastavana enkelinä. Toiset eturivin henkilöt pakotettiin mukaan monella eri tavalla ja ne harvat, jotka pakotukselta säilyivät ja säilyttivät kylmän järkensä, eivät saaneet ääntään kuuluville. Se hukkui kuin pisara mereen. Kansalaissota syttyi. Verta on vuotanut. Tuhannet työläiset ovat menettäneet henkensä ja kymmenet tuhannet viruvat vankiloissa; omaisuutta on hävitetty satojen miljoonien markkojen edestä ja kymmenet tuhannet työläisvaimot ja lapset — koko perheet ovat nälkäkuoleman partaalla. Siinä on bolshevismin lahja Suomen työväelle ja se on

mitä huutavin hätä.

Tämän kirjoittaja on kierrellyt Helsingin työläiskortteleissa eikä sitä hättää, mikä tuhansissa perheissä vallitsee, voi sanoin kuvata eikä kielin kertoa. On tuhansittain perheitä, joissa ei ole leivän murua, ei perunan palasta — ei niin mitään suuhun pantavaa. Perheen isä on joko kaatunut tai viruu vankilassa tai on tiellä tietämättömällä. Perheen äidit eivät tiedä missä mies on, hengissäkö vai kuollut, vankilassako vai vielä taisteluun innostuneissa. Ei voi mistään saada edes tietää, sillä »punaroiston« itkevälle vaimolle ei riitä kuin uhkauksia ja tylyyttä. Olen tavannut perheitä, joissa ei monen päivään ole ollut palaakaan mitäkäänlaista ravintoa, joissa perheen äiti nälästä hoippuu ja joissa muuten terveet lapset eivät enää nälän tähden voi edes kävellä. Ja noita perheitä on kymmenittäin, sadottain ja kohta tuhansittain. Kellä on rahaa, hän voi jotain saada, mutta nitillä, joilla ei ole käypää rahaa, on nälkäkuolema edessä, kun ei ole perheen elättäjää ja jos olisikin, ei ole työtä. Joillakin on vielä rahaa mutta se ei kelpaa, sillä se on väärää. Melkein kaikki työpaikat ovat suletut ja jos jossakin työtä teetetään, siinä »seulotaan« tarkkaan, ettei vaan ohdakkeita pääsisi niisun sekaan. — Kerrotaan jo tapahtuneen nälkäkuoleman tapauksiakin!

Olen käynyt jonosta jonoon — oman jonottamisen lomassa. Itäisen Viertotien varrella kaatui eräänä päivänä keski-ikäinen vaimo taintuneena katukäytävälle nälän uuvuttamana. Häntä koetettiin virotella, mutta turhaan; jotkut tuttavat veivät kotiin, mutta virkosiko vaimo, sitä en tiedä. Hakaniemen hallin jonossa on moni nälkäinen pyörtynyt, samoin Toisella linjalla ja monessa muussa jonossa. Eräänä iltana klo 6:n ajoissa tapasin Toisella linjalla, missä kunnan keittiön soppaa myydään, pitkän jonon työläisvaimoja ja lapsia kyyneleet silmissä. Kun tiedustelin, mitä he itkevät, selittivät he että ovat jonottaneet siinä, kuka klo 12:sta, kuka klo 1:stä ja nyt on soppa lopussa, eivätkä saaneet mitään.

— En ole saanut eilenkään, vaikka 5 tuntia jonotin, kertoi eräs työläisvaimo. Kahteen päivään en ole syönyt mitään, jatkoi hän, ja nyt taas jäin ilman. Kotona on kolme pientä lasta, eikä ole niillekään mitään antaa, kuulla tässä täytynee.

Noin selittivät toisetkin ja lapsoset sekä vaimot lähtivät hoippuen kukin kotiaan kohden.

Kallion kirkon lähellä kivellä istui pari keski-ikäistä miestä itkien. Tiedusteluuni vastasivat ensin epätielevin silmäyksin, mutta sitte selittivät, että heillä ei ole työtä, ei kelpaavaa rahaa eikä ruokaa. — Tuskin olen viikon aikana saanut mitään syödä ja nyt tuskin jaksan käydä, jalkanikin jo ovat turvonneet ja kuume vaivaa — nälkäkuume, selitti toinen. Ja samanlainen oli toisenkin selitys. Edelläkerrotunlaisia voisi kertoa vaikka kuinka paljon. Tässä vaan muutamia.

Niin... mutta yhteiskunnan yläkerroksissa janotaan nyt kostoa ja useat parempiosaiset tekevät pilkkaa nälkäisten hädästä. Rva Elin Kallio ilkkuu Dag. Pressissä, »että ne vielä kehtaavatkin almuja ottaa». Ja kuitenkin opettavat nuo parempiosaiset meille oppia, jota sanotaan Kristuksen kerran opettaneen vuorisaarnassaan: Rakastakaat vihollisianne; tehkäät hyvää niille jotka teitä vihaavat. Jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä on? Ja jos te teette hyvää teidän hyvintekijöillenne, mikä kiitos teille siitä on? Ja samassa sanotaan hänen myös huudahtaneen: Voi teitä rikkaita! Voi teitä, jotka ravitut olette! Alkää siis tuomitko, ettei teitä tuomittaisi!

Todellinen hätä on siis ovella, eikä sitä voida poistaa ilkkumisella enempää kuin yhteiskunnallista rauhaa voidaan palauttaa sydämettömillä uhkauksilla, kuten U. P. ja eräät muutkin lehdet uskottelevat.

Toivottavasti sentään on vallassaolevienkin joukossa ja varakkaissa sellaisia, jotka todeu teolla haluavat yhteiskunnallista rauhaa ja todella haluavat lieventää hätäsäkärsivien kohtaloa. Sitä vaatii myös vallassaolevienkin vastainen etu.

»Hukkuva tarttuu oljenkorteenkin»,

sanotaan sananlaskussa ja samaa voi sanoa niidenkin huhujen ja »tietojen» johdosta, joita nykyään on niin tavattoman paljon liikkeellä työläistenkin keskuudessa. Milloin huhutaan venäläisten, milloin englantilaisten, amerikalaisten ja japanilaisten tulevan tänne. Vaikka Suomen työväenliikkeen kohtalo oakin bolshevismin lahjan tähden murtunut tämänkin kirjoittajan mielen — kaksikymmenvuotisen poinstuksien hukkaan mennessä — ainakin yhtä paljon kuin monen muunkin, niin täytyy katsoa avoimin silmin kylmää todellisuutta, eikä turhien epämääräisten huhujen kuvittelulla saattaa vielä suurempia pettymyksiä itselleen. Suomen työväenliike on nyt masennettu — hetkeksi vain, mutta ei tyystin maan päältä hävitetty, eikä mikään mahti maailmassa voikaan sosiaalidemokratiaa poistaa olemattomiin — ei Suomestakaan. Jokaista taantumusta — muistakaa — seuraa jälleen uusi aika. Siksipä huhut hiitteen. Tapahtunutta ei voi olemattomaksi tehdä, mutta me voimme uudelleen alottaa työväenliikkeen, rauhallisen kehityksen työn järjestäymisen avulla, sillä sitä tarvitaan niin kauvan kuin työ ja pääoma ovat vastakkain, eikä sitä voida maktikeinoillakaan estää — ei itse Saksassakaan kuuluisan sosialistilain aikana — ja siksipä nyt löyty työväki saa olla ehdottomaan varma, että kerran vielä uusi päivä koittaa meillekin.

Sörnäisiläinen.

Helsingissä 1918,
Kirjapaino-Oy. SANA.

KIRJAPAINO-Oy. SANA
HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51
KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä KONTTORIKIRJOJEN valmistaminen.
TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.
Ne kellä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l. saavat käydä perimässä Kapteeninк. 3, porr. D.
S. Svensk'iltä.

Osuusliike Elanto r. l.
POHJOISMAIDEN SUURIN KULUTTAJAJÄRJESTÖ. Jäseniä kaikista yhteiskuntaluokista yhteensä yli 17,000.
TUOTANTOLAITOKSIA: Leipomo, Meijeri, Makkaratehdas, Mallasjuomapanimo ja Maatila.
ELANNON LIIKEVAIHTO on jatkuvasti vuodesta vuoteen kohonnut, ollen viime vuonna yli 24 milj. markkaa.

329(471)5 „1918"

SUOMEN

SOSIAALIDEMOKRAATTI

Vastaava toimittaja Matti Paasivuori

Hinta 20 penniä.

1 näytenumero | Helsingissä toukokuun 6 p:nä | 1918

Lukijalle.

Aseen vielä mahtavaa Suomen työväenliikettä ja sosiaalidemokraattista puoluetta on kohdannut tuhoisa, hirvittävä isku.

Puoluejärjestöt ovat pirstotut, ammatillinen toiminta hajalle lyötynä, puolue- ja ammatillinen lehdistö poispyyhkäistynä ja eduskuntaryhmästä on vain rippeet jäljellä.

Tämän onnettomuuden ohella ovat laajat vähävaraiset kansankerrokset joutuneet nälkäkuoleman, epätoivon ja perikadon partaalle. Monet tuhannet perheenisät ovat kaatuneet, kymmenettuhannet ovat menettäneet vapautensa ja heidän vaimonsa ja lapsensa ovat jääneet yksin, ilman tukea ja hoivaa, tulemaan toimeen tai kokonaan sortumaan tänä äärettömän kalleuden ja elintarvepuutteen aikana.

Valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla taantumus yhä häikäilemättömimmin nostaa päätään. Kaikki ne kansanvaltaiset saavutukset ja yhteiskunnalliset uudistukset, joita eduskunnallista tietä on aikaansaatu — niin, vieläpä itse eduskuntakin tähänastisessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee näin ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sano-

Eduskunnan hajaannuttava — uudet vaalit toimitettava.

Yhtenä, eikä suinkaan vähimpänä syynä siihen, että maamme on nykyiseen sekasortoiseen tilaansa saatettu, on pidettävä sitä, että vuosikaudet on molemmin puolin saarnattu luokkavihaa, lietsottu ihmisten huonoimpia vaistoja. Ei ole tahdottu uskoa vastapuolesta mitään hyvää ja kaikki parhaatkin tarkoitukset on pahimmin päin selitetty. Näin menetteli varsinkin työväenluokka johtajainsa kautta viimeksi kuluneen vuoden aikana, jolloin se omituisten historiallisten tapahtumain johdosta joutui olemaan määrävänä luokkana. Seuraus — aseellinen luokkasota ja sen verinen kukistuminen — riittää osoittamaan tämän erehdyksen koko laajuuden.

Nyt kun tästä tilanteesta on selvitty tai ainakin lähipäivinä selvitään, luulisi kaikkien pyrkivän korjaamaan tämän luokkainvälisissä suhteissa piilleen pääsivirheen ja pyrkivän etsimään niitä yhtymäkohtia, joita sentään on olemassa. Valitettavasti ei kuitenkaan näin näy tapahtuvan. Porvaristo, jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tuhmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta johon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä aseman väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhvaltaisuus, joka tähän saakka on ollut sekä yksityisten että puolueiden keppihevosena ja jonka alituinen toitottaminen on useasti jopa tuntunut vastenmieliseltäkin, näyttää kokonaan hävinneen, jos saa päättää sanomalehdistön kautta julkisuuteen tulleista suunnitelmista. Tahdotaanhan näiden suunnitelmien mukaan ei enempää eikä vähempää kuin tehdä maastamme räikeä yksinvalta, riistää eduskunnalta sen oikeuksia ja asettaa eduskunnan rinnalle yläkamari, johon vaalit toimitettaisiin erikoisissa luokkamerkeissä. Kunnallinen äänioikeus tahdotaan riistää, 8-tunnin laki aijotaan peruuttaa ja onkin jo tosiasiallisesti hallituksen itse ottamalla valtuudella siirretty toistaiseksi. Elintarvekysymyksen ratkaisussa aijotaan myöskin asettaa tuottajain edut määräämättä ja saattaa kuluttajat miltei rajattoman riistouhkan alaisiksi.

Tämmöisiä ovat ne suunnitelmat, joita kaikissa ryhmissä, Helsingin Sanomain takana olevaa ryhmää lukuunottamatta, nyt haudotaan. Ja joka taholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn usean muun lisäksi kirota sitä järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kaasanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanot-

ja varsinkin tulisi työväestön edustus olemaan aivan tyydyttämätön.

Myöskin tämän eduskunnan tunnuslauseet tekevät sen mahdottomaksi selvittämään kansalaissodan jälkeen esiintyviä lukuisia pulmia. Tarvitsee vain muistaa, missä merkeissä viime vaalit suoritettiin, ymmärtääkseen tämän. Porvarillisten puolueiden yhteisenä vaalitunnuslauseena oli »riatama sosialisteja vastaan», siis luokkasodan ohjelma. Ja sosialistien ohjelmana oli »vallankumousvaalit», puolue pyysi valitsijoiltaan lupaa ja oikeutta panna toimeen vallankumouksen, vaikka ei sitä selvin sanoin sanottu. Näin ollen vaalit jo pakottivat eduskunnan väärille urille, luokkasotaan. Kuinka voisi tämmöinen edukunta pystyä kokoamaan ja uutta luomaan. Siinähän istuisivat syylliset vastakkain, miehet ja naiset, jotka eivät ole pystyneet ehkäisemään veristä kansalaissotaa.

Tilanne on myöskin kokonaan toinen kuin vaaleja toimitettaessa. Ei milloinkaan ole meidän maassamme vielä ollut niin pätevää aihetta panna toimeen uudet vaalit ja vedota kansaan kuin nyt.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisuun myötävaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti

Uutisia.

Vankien oloista Viaporissa.

Helsingissä ja sen ympäristössä vangiksi otettuja punakaartilaisia säilytetään toistaiseksi eli oikeudenkäyntiin saakka Viaporissa. Vankeja on siellä tällä hetkellä n. 8,000 ja lisää näyttää päivittäin tulevan.

Vankeja säilytetään eri kasarmeissa. Liikunta-alaa on heillä kasarmien ympärillä olevat pihamaat, puutarhat y. m., jotka ovat piikkilanka-aidalla eristettyjä ja lisäksi tarkan vartioimisen alaisia. Suuria osa oleilee joutilaana, ainoastaan osalla on työtä puhdistushommissa, ruuan valmistuksessa ja jakelussa y. m.

Tutkimustyö edistyy perin hitaasti. Toimessa on tosin lukuisia tutkijalautakuntia, joihin kuuluu etupäässä helsinkiläisiä lakimiehiä, mutta siitä huolimatta vain varsin hitaasti päästetään vapaaksi henkilöitä, joiden syyksi ei ankarimmankaan laintulkinnan mukaan voida mitään löytää. Porvarislehtien yksimielisenä vaatimuksena näkyy muuten olevan, ettei mitään »lempeyttä» ole harjoitettava ja sanomalehdet kertovat kenraali Mannerheimin määränneen, ettei ketään ole vapautettava, »joka ei voi todistaa olevansa valkoinen».

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » hapankaalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain

Työläisvankien kohtelu.

Tri Tulenheimolta puuttuu »oikea käsitys«.

Hufvudstadsbladet (23. 4.) kirjoittaa m.m.: »Vankien tutkintokomiteain keskuudessa on vallalla yleinen tyytymättömyys hallituksen määräämää vankien ylivalvojaa, tri Tulenheimoa vastaan, jolta näyttää puuttuvan oikea käsitys kapinallisten yrityksen rikollisuudesta ja yhteiskunnan itsesäilytysvaatimuksista ja joka siitä syystä alituiseen esittää vaatimuksia suurten vankiryhmien vapauttamisesta. On selvää, että moinen käsitys »ylivalvojan« tehtävistä on niin sopimaton kuin olla saattaa ja voidaan kai toivoa, että ainakin sitte, kun Vaasan hallitus ja Mannerheim pääsevät jotakin sanomaan tässä asiassa, kysymyksessäoleva tehtävä annetaan toiselle henkilölle.«

Olisi luullut tri Tulenheimolla, joka kuuluu olevan ajateltu rikoslain opin professoriksi Serlachiuksen jälkeen, olevan riittävästi »käsitystä« kapinallisten yrityksen rikollisuudesta.

Uusi ylivalvoja.

T.k. 28 p:nä kertoivat sanomalehdet, että tri Tulenheimo on siirtänyt senaatin hänelle jättämät tehtävät Suomen armeijan päämajan sotilaspoliisipäällikölle majuri Ossian Procopélle, jolle vankien hallinto koko maassa kuuluu.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius pois!

Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta erotettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

rustuslaitila pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee näin ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — nyt aluksi Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle Suomeen. Oma sanomalehdistö on työväenliikkeen ja toiminnan välttämätön ehto. Omasta lehdistöstä on jälleenrakennustyö aloitettava.

Yhtä välttämätöntä on heti alunperin olla selvillä siitä menettelytavasta, mitä noudattaen uudelleen alkava puoluetoiminta voi johtaa parhaisiin, nopeimpiin tuloksiin niin kyvin puolueelle kuin kärsivälle työväenluokalle. Tässä suhteessa ei kaiken eletyn ja koetun jälkeen voine sosiaalidemokraattien keskuudessa olla kuin yksi mielipide. Sillä sosiaalidemokraattisen työv.-liikkeen toipuminen saamastaan iskusta ja sen mahdollisuus päästä jälleen voimakkaasti vaikuttamaan vähävaraisen kansan elinehtojen hyväksi riippuu ratkaisevasti siitä, että Suomen sosiaalidemokratia nyt katkerien kokemusten jälkeen täydellisesti ja jyrkästi sanoutuu irti väkivaltaisesta bolshevismista ja julistaa toimintaohjeekseen länsimaisen sosiaalidemokratian, minkä pohjalla työväenliike meidän maassamme on saavuttanut suuret, kansan syvien kerrosten asemaa kohottavat voittonsa, joiden voittojen hedelmät nyt katkeraa kyllä bolshevismiksi nimitetty sosiaalidemokratian irvikuva Suomen työväen käsistä niin perinpohjin on riistänyt.

Me olemmekin varmat, että nykyisten raunioiden päälle nouseva työväenliike Suomessa on tiukasti rakentuva puhtaan sosiaalidemokratian pohjalle ja saava siitä sen vastustamattoman voiman lähteen, jonka avulla se ennen pitkää, vainojen ja herjauksien voimatta sitä pysähdyttää, entistä ehompana ja toimintakykyisempänä on kokoava ympärilleen Suomen kansan kaikki vähävaraiset, puutetta kärsivät kansankerrokset. Sillä ainoastaan sosiaalidemokratiassa on näiden kansankerrosten pelastus, eikä porvariston eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin rääkeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tuhmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, vereenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta johon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä aseman väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavasti kaikki vääriin suuntaan, käyvät taaksepäin ja merkitsevät toteutettuina suurta taantumusta. Kansantaantumuksellisten ainesten ole suurimmillakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtunutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka hyväksi lehtemme kaikkeen edelläsanottuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääajatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämäränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoiminnallisen järjestäytymisen sekä parlamenttaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomitsee mitä jyrkimmin anarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia hylkää aseellisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimin toteuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ollen sosialidemokratialle vastaisia, ovat olojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat ne vain taantumusta, aiheuttaen työväenluokalle mitä suurinta onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämäärästä tietoisia, niin ettei ylä voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon helpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

kaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn useam muun lisäksi kirota sitä järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto sekä että näin suuri vallankumous mielipiteissä olisi yleensä tapahtunut. Ja jos se kerran ei ole kansan tahto, niin tehtäisiin rikos, vielä enemmän, tehtäisiin auttamaton tyhmyys, jos edellämainittuja suunnitelmia vastoin kansan enemmistön todellista tahtoa ryhdyttäisiin täytäntöön panemaan ja lakina noudatettavaksi säätämään. Näistä laeista tulisi silloin vähemmistölakeja, joille ei voisi tunnustaa mitään arvoa ja joita kansa olisi oikeutettu kaikin käytettävissä olevin keinoin vaatimaan peruutettaviksi.

Porvariston pyrkimyksenä näkyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmansa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan ajotaan nimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotta niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rohkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraitsa tulkitsee kansan sielun». Siis aivan uusi ja arveluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole sovelias näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensinnäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suuria osa sosiaalidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/6 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan keskuudessa esiintyviä mielialoja

jäljellä, on selvä ja puhdas luokkaeduskunta. On senvuoksi kyllä ymmärrettävää, että porvariston taholla halutaan sen ratkaistavaksi jättää mahdollisimman paljo semmoisia asioita, jotka ovat ikäviä esilleotettavaksi koko kansaa edustavassa eduskunnassa. Mutta jos tämmöiset kysymykset siinä ratkaistaan, tulevat ne myöskin olemaan yksinomaan luokkaratkaisuja ja saavat heti luokkavihan vastaansa.

Ellei senvuoksi ehdoin tahdoin haluta luokkavihaa edelleen lietsoa, on eduskunnan ymmärrettävä asemansa ja toimittava sen mukaan. Sillä ei ole oikeutta sekaantua muuhun kuin välttämättömien ja kiireellisten asiain järjestämiseen, minkä jälkeen sen on hajaannuttava ja julistettava uudet vaalit. Uusien vaalien kautta kokoonsaatu eduskunta aikakoon sitte sen rakennustyön, johon toivottavasti vihdoinkin tulemme pääsemään.

Vaatimusta uusien vaalien toimittamisesta ei ole tehty itsekkäässä mielessä eikä siinä uskossa, että sosialidemokraattinen puolue niiden kautta entiseen voimaansa nousisi. On pikemmin luultavaa, että puolueen edustus tulee suuresti supistumaan. Puolueen jyrkät ainekset tullevat katkeroituneina pysymään syrjässä ja niin kutsutut »mukanajuoksijat« siirtymävät tällä kerralla porvarillisten äänestäjiksi. Mutta eduskuntaryhmämme suuruus ei tällä kerralla olekaan määräävänä. Tärkeätä on vain, että myöskin työväenjoukot tuntevat olevansa mukana, kun maallemme arvaamattoman tärkeiden asiain ratkaisuun käydään.

V. T.

peyttä» ole harjoitettava ja sanomalehdet kertovat kenraali Mannerheimin määränneen, ettei ketään ole vapautettava, »joka ei voi todistaa olevansa valkoinen».

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » hapankaalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain paperilla. Esim. viime viikolla eivät vangit saaneet yhtenäkään päivänä leipää ja muu ruoka supistui siihen, että kaksi kertaa päivässä annettiin n. 1/2 litran verran vihannesjuurikeittoa, johon parina päivänä pantiin mukaan hitunen palvattua hevosenlihaa. Vangit valittavatkin yleensä ruuan heikkoutta ja sairaustapauksia lienee sen johdosta sattunut. — Ruokaa on kuitenkin luattu parantaa.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän mennessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokaartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Sos.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius poissa!

Helsingin kaupungin valtuuston kokouksessa huhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta eroitettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtilallinen A. Osw. Kairamo elintarvepulan torjumisesta m. m. seuraavaa: »Ensimäinen ja ehdoton vaatimus on henkilömuutos elintarveasiain johdossa». »Varsinkin sopii odottaa, että elintarvehallituksen päällikkö, joka on ollut tähänastisen hallitusjärjestelmän johtavana sieluna, nyt astuu syrjään ja että hänen sijaansa saadaan henkilö, joka voi itselleen hankkia maanviljelijäin luottamuksen.«

Jokaiselle lienee selvää, mihin suuntaan muutosta elintarveasioiden järjestelyssä tahdotaan. Jo se että vaatijoina esiintyvät suurkapitalistit ja suurviljelijät, osoittaa, ettei muutosta tahdota ainakaan niiden hyväksi, jotka todella kärsivät elintarvepulasta, ollen suorastaan nälkäkuoleman partaalla. Eräs merkki uudesta suunnasta on sekin, että viljan tämänvuotiset luovutushinnat ehdotetaan kaksi kertaa korkeammiksi kuin tähänastiset jo liian korkeat hinnat. Jos tämä ehdotus hyväksytään, merkitsee se taloudellisten olojemme täydellistä mullistusta ja kurjuutta kaikille palkansauttijoille.

Miten bolshevikkien ohrana hankki rahoja.

Samanlaisen valtion valtiossa kuin ohrana oli salainen valtiollinen poliisi Venäjällä muodosti tällä n. k. Vuorimiehenkadun oli Miettisen rosvokopla. Sen tekemiksi väitetään useimmat tällä tapahtuneet murhat ja rahan kiristämisessä se oli varsin ovela. Kellä arveltiin rahaa olevan, vangittiin ilman muuta. Helsinkiläisten kauhuna olivat koko kapinan aikana Vuorimiehen kadun mustat biilit asestettuine miehineen.

Summat, joita rosvot onnistuivat täten kiristämään, olivat usein aika suuria. Niinpä kerrotaan viidenkymmenen jopa sadankin tuhannen markan saaliista. Valionkin mainitaan maksaneen näille kapinallisille kokonaista 50,000 mk. saadakseen johtajassa tohtori *Pitkäniemen* vapaaksi.

Leivän hinta yli kaksinkertaiseksi nykyisestään.

Suurviljelijät kiirehtivät käyttämään tilaisuutta.

Elintarvehallitus on kuultuaan asiantuntijoita ehdottanut ensi syksynä maksettaviksi viljan, perunain ja lanttujen hinnoiksi seuraavat:

	ennen 15/9 18	ennen 1/9 18	ennen 1/1 19	ennen 1/1 19
Vehnä, ruis, ohra	2: 60	2: 30	2: 10	2: —
Kaura, riihikuiva				
yli 48 kg.	2: 40	2: 10	1: 90	1: 80
» alle 48 »	2. 20	1: 90	1: 70	1: 60
Perunat 40 mk. hl.				
Lanttu 25 » hl.				

Senaatti ei ole vielä käsitellyt kysymystä, emmekä voi uskoa, että Senaatti tulisi hyväksymään tällaisen ehdotuksen. Niinkuin alempana olevassa vastalauseessa esitetään, tulisivat nämä hinnat olemaan 4—5 kertaa suuremmat kuin Skandinavian maissa ja Saksassa säädetyt luovutushinnat.

Vastalause.

Tätä elintarvehallituksen ehdotusta vastaan on jätetty seuraava vastalause:

»Elintarvehallitukselle.

Koska allekirjoittaneella Elintarvehallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raakakustannukset viime kesästä nousisivat 50 pros. (mikä esim. rukiiseen nähden on mahdotonta, koska sen tuotantokustannukset suurimmaksi osaksi joutuivat jo viime kesän osalle) niin seuraavassa ehdottamani hinnat sittenkin ovat pidettävät riittävinä.

Syksyllä 1918 korjattavan viljan hinnat olisivat määrättävät seuraaviksi:

ruis 1 mk. kilo,
vehnä 1 mk. kilo,
ohra 1 mk. kilo,
kaura, riihikuiva, yli 48 kg hl, 90 p.,
kaura, muu, 75 p. kg,
perunat 25 mk. hehto,
lantut 15 mk. hehto.

Jotta vilja saataisiin syksyllä ajoissa puiduksi ja kulutuskeskuksiin siirretyksi, olisi pieni lisämaksu suoritettava aikaisempaan luovutetusta viljasta.

Koska kaikki saksalaisuus tällä hetkellä on »korkeassa kurssissa«, en malta olla lopettamatta esitystäni kenraali von der Golnzin esikuntapäällikön kapteeni Karmannin sanoilla minulle: »Me saksalaiset olemme suurempia sosialisteja kuin yleensä luullaan. Me laadimme Saksan sellaiseksi, että jokaisella työmiehellä on etua siitä, että Saksan valtakunta säilyy. Me annamme heille suuremmat vanhuuden ja työkyvyttömyyden vakuutusmaksut kuin mikään muu maa ja pidämme elintarpeet mahdollisimman halpoina.«

Helsingissä toukokuun 2 päivänä 1918.

Wäinö Wuolijoki.

Mitä sitten tulee korkeiden minimihintojen tuotantoa kiihoittavaan vaikutukseen, niin ei sekään ole varsin suureksi arvioitava. Ensinnäkin on kiihoitus jo silloin riittävän suuri kun jokseenkin jokainen kansalainen kärsii nälkää kuten meillä nykyään. Ja sitäpaitsi mikään kiihoitus ei voi silloin paljoakaan vaikuttaa kun yleinen siemenen puute vallitsee. Jos olisi riittävästi kaikkialla siementä saatavissa, voisi jonkunlaista merkitystä korkean hinnan aikaansaamalle tuotannon lisäykselle myöntää, mutta nyt se on aivan tehoton keino.

Mutta ennenkaikkea on tällainen tärkeimpien elintarpeiden hinnan kohottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeat ajat. Samoten vaikeutuu olemaan

Väärät setelit.

Työläistenkin on talletettava ne pankkiin.

Niinkuin Suomen Pankin Johtokunnan julkaisemista ilmoituksista on näkynyt, on kysymys vallankumouksellisten painattamien setelien lunastamisesta jätetty Eduskunnan ratkaistavaksi. Ennenkuin asiasta lopullisesti päätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen

Työläisvankien puolesta.

Heti Helsingin valloituksen jälkeen tuli luokseni eräs mieshenkilö kysymään neuvoa eräässä tärkeässä asiassa. Hän sanoi heitä olevan Sörnäisten kaupunginosassa useita perheitä, jotka äärimmäisen hädän vuoksi ajattelivat perheettäisiä joukkoitsemurhia. He olivat nimittäin kokonaan ilman ruokaa, eikä ollut muuta rahaa kuin kansanvaltuuskunnan painattamaa, nyt kelpaamattomaksi käynyttä paperirahaa. Lisäksi uhkasi perheitä kotietsinnät ja erinäisten perheenjäsenten vangitsemiset.

Varoitin luonnollisesti tällaisista epätoivon teoista ja kehoitin levittämään sellaista tietoa, että kaikki punakaartin toimiin osaaottaneet vapaaehtoisesti ilmoittautuisivat ja jättäisivät aseensa. Samalla koetin lohduttaa kysyjää ilmoittamalla varmana arvelunani, ettei vankeja missään tapauksessa tultaisi kohtelemaan huonosti, että ainoastaan pääsyylliset tultaisiin rankaisemaan ja että suurelle osalle vangeista todennäköisesti jonkun ajan kuluttua tultaisiin säätämään amnestia, sekä että työväenluokka, vaikka se tällä kertaa tapahtuneen onnettoman valtiokaappauksen johdosta näyttikin täysin lyödyltä, vielä voi nousta nykyisestä alennustilastaan, mikäli se vaan kerta kaikkiaan jättää aseelliset hulluttelut ja palaa entisiin toimintatapoihinsa, parlamenttaariseen, ammatilliseen ja kulutusosuustoiminnalliseen työskentelyyn.

Sen jälkeen on sekä vangitsemisista että tuomioista kuulunut yhtä ja toista. Tutkintotuomarit näkyvät yleensä ottaneen sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päässivät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa niille, joille rankaisseminen ja kosto on pääasia.

Mutta oli nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon val-

taan, vaan on otettava huomioon yhteiskunnan etu ja se seikka, etteivät syyttömät joudu kärsimään. Tässä tarkoituksessa on nopeasti saatava eduskunta kokoon säätämään sen amnestian rajat, joka kysymyksen ratkaisussa on yhteiskunnallinen välttämättömyys. Tahtomatta ruveta muodostamaan yksityiskohtaista ohjelmaa asian ratkaisemiseksi, pyydän viitata eräisiin seikkoihin, joita asian ratkaisussa tulisi ottaa huomioon.

Näistä on ensi sijassa mainittava se tosiasia, että maan laillinen hallitus oli riittävän ja luotettavan järjestysvallan puuttuessa n. 2½ kuukauden aikana kykenemätön suuressa osassa maata suojelemaan alamaisten henkeä ja omaisuutta, vaan oli valta tällä alueella faktillisesti valtiokaappaushallituksen käsissä. Tämän asianhaaran vuoksi ovat passiiviset, leipä- tai vastaavien muiden syiden aiheuttamat systemin palvelijat käsiteltävät eri ryhmänä kuin ne, jotka ovat aktiivisesti, sekä itse osaa ottaen että muita kiihoittaen ja pakottaen, asian harrastuksesta systemiä palvelleet.

Edellisistä on osa ottanut vastaan tehtäviä yleisestä velvollisuudentunnosta. Näin ovat voineet käsittää asemansa m. m. vanginvartijat, sähkökaasu- ja vesijohtolaitosten työläiset, rautatie-, raitiotie- ja postilaitosten henkilökunnat, miliisit, y. m. Omasta puolestani tahdon ainakin sanoa, että valtiokaappausajan muutenkin vaikeita oloja ei suinkaan olisi helpottanut se, että kuritushuonevangit olisi kaikki päästetty irti, elintarpeiden tuonti ja puolueeton jakelu olisi tauonnut, valaistus lakkautettu, kaasunkäyttö lopetettu y. m. Ja kun kerran kaikki ovat alistuneet näitä välttämättömiä tarpeita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan kokoonpanon laita.

Ainakin syyntakeettomiksi ovat luettavat ne työläiset, jotka, useinkin itse ollen aseellista toimintaa vastaan, lähtivät mukaan siitä syystä, että luulivat valtiokaappauksen tapahtuneen sosiaalidemokraattisen puolueen päätöksestä, kuten heille valheellisesti uskoteltiin, ja katsoivat solidaarisuuden omaa luokkaansa kohtaan vaativan heiltä sen uhrauksen. Tätä ryhmää lähellä ovat ne, jotka olivat imeneet itseensä työväenlehdissä pitkin talvea juurrutetun uskon, että porvaristo hyökkäsi ase kädessä työväestön kimppuun, ja lähteneet mukaan puolustustarkoituksissa. Olen varma siitä, että jos näille ja varsinkin ensinmainituille voitaisiin valmistaa vapaa paluu entisille paikoilleen ammateissaan ja yhteiskunnan jäseninä, vaikuttaisi se positiivisesti yhteiskunnallisen rauhan palautumiseen.

Kaiken tämän jälkeen tehtänee minusta kanssasyyllinen, koska puolustelen »selviä» rikoksellisia. Minä uskallan kuitenkin olla sitä mieltä, että jos vaan saadaan käsiin valtiokaappauksen alkuunpanijat sekä ne, jotka ovat johtaneet näitä järjettömyydessään aivan rikoksellisia lopputaisteluita, tai jotka ovat toimittaneet murhia, murhapolttoja, ryöstöjä ja muita ilmeisiä konnantöitä, niin tulee vielä kokoon riittävä määrä tuomittavia näin pienen kansan oloihin nähden. Ja näin suuressa asiassa ei saa olla määräämässä lain kirjain, vaan yhteiskunnallisen rauhan palauttaminen.

H. R.

— *Työväen Säästöpankkiin Helsingissä* tuotiin huhtikuun aikana 91 erässä yhteensä Smk. 177,527: 08 ja otettiin säästöstä 1,181 erässä yhteensä Smk. 689,110 75. Uusia vastakirjoja avattiin 20 ja vanhoja lopetettiin 23. Tämän kalenterivuoden alusta huhtikuun loppuun tuotiin säästöön kaikkiaan Smk. 907,558: 37 ja otettiin säästöstä kaikkiaan Smk. 1,638,645: 94. Säästöönpanijain samiset kuluvan vuosipuoliskon korkoja lukuunottamatta tekivät huhtikuun päättyessä Smk. 2,691,929: 54 ja jakautuivat ne 5,066 vastakirjalle.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkaalta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästö-

ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raaka-aineiden hintojen nousut, työpalkkojen kohoaminen y.m. seikat, jotka ovat tulleet entisten tuotantokustannusten lisäksi. Ja tällöin on tultu hintoihin, jotka ovat pidettävät sangen kohtuullisina, jopa meidän oloihimme verrattuna alhaisinakin. Niinpä hinnat ovat olleet Skandinaviassa 30—35 äyriä ja Saksassa 30—35 pfenningiä kilolta.

Kun viime helmikuun lopulla lähdin Ruotsista, ei minimihinitoja siellä vielä oltu määrätty, mutta tuotannon lisäämistä suunnittelemaan asetetun komi-

päätetaan, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen Pankin Johtokunnan toimenpide väärien setelien kokoamisesta on jonkinlaista porvarillisten juonittelua ja petkutusta, jolla rahat puijataan työläisiltä. Vähänkin ymmärtävä työläinen käsittää tällaisen huhun typeryyden ja on hänen velvollisuutensa selittää herkkäuskoiselle asian oikea laita ja kehoittaa viemään setelit Suomen Pankkiin, koska on mahdollista, että, jos setelit tullaan lunastamaan, niinkuin kaikkien vähäväkisten kannalta olisi toivottava, lunastetaan ainoastaan ne setelit, jotka täten ovat määräaikana talletetut.

Tällaisia seteleitä, joita älköön kukaan työläinen pitäkö hallussaan jälkeen *kuluvan toukokuun 15 päivän*, ovat

500	markan	setelit	yli	numeron	170,000
100	»	»	»	»	2,775,000
20	»	»	»	»	9,874,000
5	»	»	»	»	19,397,000

dostaa oman n. k. riippumattomien sosialistien puolueen. Voimasuhteet valtiopäivillä ovat sellaiset, että enemmistösosialisteilla on noin 85—90 paikkaa ja riippumattomilla 20—25.

Kuuluisin nimi vähemmistösosialisteilla on epäilemättä tunnettu Marxin selittäjä, kirjailija *Karl Kautsky*. Kun hän on ollut meidänkin sosiaalidemokraattien, Kuusisen, Sirolan, Mannerin y. m. auktoriteetti, pidin erittäin tärkeänä kääntyä hänen puoleensa. Hän asuu hiljaisen kadun varrella Berliinin Charlottenburgissa ja näkyy elävän oikeata oppineen elämää, sillä hänen molempien huoneittensa seinät olivat täynnä kirjoja. Kautsky, tuntien minut parilta entiseltä käynniltä, lausui heti ovesta sisään astuttuani ihmettelynsä, että meidänkin sosiaalidemokratiamme oli kehittynyt bolshevismiksi. »Ei mikään liike ole vahingoittanut sosiaalidemokratiaa niin paljon kuin bolshevismi», sanoi hän. »Ihmiset eivät kykene erottamaan sosiaalidemokratiaa bolshevismista, vaan sotkevat ne toisiinsa«. Sitten hän alkoi kysellä meidän oloistamme, tiedustellen ensin, minkätähden me viime vaaleissa saimme vaalitappion. Selitin, että meillä ei valitsijain keskuudessa vielä oikeastaan ollut enemmistöä, vaan johtui tilapäinen eduskunnan enemmistömme siitä, että porvarilliset olivat ottaneet laimeasti osaa vaaleihin. Viime syksyisissä vaaleissa sosiaalidemokraattien ääänimäärä kyllä kasvoi, mutta jäimme kuitenkin vähemmistöksi, koska yleensä vaaleihin osanotto oli hyvin vilkas. »Teidän olisi pitänyt siihen tyytyä«, sanoi hän. Selitettyäni edelleen, että Venäjän bolshevikkien taholta lähetettiin suuria määriä aseita eri puolille maata, sanoi hän kyllä jo jatkon ymmärtävänsä, »sillä aseet joutuvat aina ensimmäiseksi roistojen käsiin, kun niitä ilman tarkkaa valikoimista joukoille jaetaan». Tämän lauseen totuuden ehtivät muuten jo marraskuun tapaukset osoittamaan, joten puoluejohdon pitä olla riittävästi selvillä, mihin hirveisiin seuraukiin joukkojen umpimähkäinen aseistaminen johtaa.

Kun Berliinisinkin saapui toinen kauhun sanoma toisensa jälkeen, en enää malttanut jäädä sinne, vaikkakaan tehtäväni Elintarvehallituksen lähettinä ei vielä ollut loppuun suoritettu. Päätin lähteä Suomeen koettamaan saada jotakin vaikutetuksi jos mahdollista kansalaissodan lopettamiseksi tai ainakin hirveimpien veritöiden ehkäisemiseksi. Koska Kautskylla meidän sosialisteimme keskuudessa on ollut suurempi auktoriteetti kuin kenelläkään muulla ulkomaisella sosiaalidemokraatilla, pyysin häneltä kirjoitusta, tuodakseni sen tänne kansanvaltuuskunnan jäsenille. Hän sanoi juuri kirjoittaneensa Ruotsin sosiaalidemokraattien aikakauslehteen Tidenin kirjoituksen, joka sopi meidän oloihin ja antoi mainitun Tidenin numeron tänne tuotavaksi terveisiksi. Kirjoituksen nimi oli »Demokratia ja diktatuuri« ja saimme sen zulkisuuteen »*Kuluttajain Lehdessä*«, koska Työmies enemmän kuin Tiedonantajakaan eivät sitä painattaneet.

Ruotsiin tultuani kävin valtiopäiväjärjestöjen ja tuotannon ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan konepajan, »portun», työväestön laita. Suuri osa punakaartien jäsenistä ja varsinkin niistä jäsenistä, jotka huhtikuun 5 p:n työvelvollisuuden jälkeen joutuivat punakaartien riveihin, olivat tällaisen nälkä- ja aseterrorin uhreja, jotenka tämä väite useallakaan ei ole hätävalhe, kuten kostokiihkoilijat yrittävät tehdä uskottavaksi. Nämä kuuluvat ehdottomasti asiallisesti amnestian piiriin.

Tämän kalenterivuoden alusta huhtikuun loppuun tuotiin säästöön kaikkiaan Smk. 907,558: 37 ja otettiin säästöstä kaikkiaan Smk. 1,638,645: 94. Säästöönpanijain samiset kuluvan vuosipuoliskon korkoja lukuunottamatta tekivät huhtikuun päättyessä Smk. 2,691,929: 54 ja jakautuivat ne 5,066 vastakirjalle.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästöpankki oli suhtautunut vallankumouksselliseen tilanteeseen ja sen aikaisiin määräyksiin, ja totesi, että säästöpankki on toiminut säästöpankkiasetuksen säätämissä puitteissa eikä ole ollut millään tavalla sekaantunut vallankumouksen aikaisiin laittomuuksiin. Kaiken tämän ansioksi onkin luettava, että säästöpankki on säilynyt ilman vaurioita ja on yhä edelleen varma ja luotettava rahalaitos, jonka haltuun työväestö luottamuksella voi vähäiset säästönsä uskoa.

Ulkomaalaisten sosialistien mielipiteitä bolshevismista ja punakaartin vallankumouksesta.

Kun viime joulukuun lopulla läksin ulkomaille, Ruotsiin ja Saksaan, käännyin eräiden meikäläisten sosiaalidemokraattisten johtomiesten, muun muassa Sirolan puoleen kysymällä heidän kantaansa eräissä silloin päivän polttavissa kysymyksissä. Ilmoitin kysyväni juuri sentähden, että tietäisin ulkomailla sanoa, mitä Suomen sosialistit vaativat.

Kysymykseeni, tahtovatko he Suomen itsenäisyyttä, vastattiin: tietysti.

Tahdotaanko venäläisen sotaväen poistamista? Tahdotaan.

Uskovatko he sosiaaliseen vallankumoukseen meillä? Eivät usko.

Näihin vastauksiin tyydyin ja lupasin ilmoitta nämä seikat puoluetovereille ulkomailla. Kun sitte punakaartin vallankaappauksen tapahduttua kertasin näitä saamiani vastauksia, jotka todellakin ilmaisivat Suomen sosiaalidemokratian johtomiesten kannan, niin olivat kaikki, samoin kuin minäkin ymmällä. Sillä olihan ilmeinen ristiriita tekojen ja poliittisen kannan välillä. Oikean selityksen tähän ristiriitaan antoivat sitte kyllä saksalaiset puoluetoverit *Parvus* ja *Ebert*. Mutta kertokaamme järjestyksessä.

Tultuani Saksaan, kävin ensinnä tapaamassa vanhaa tuttavaani Parvusta. Hän on syntyjään Venäjän juutalainen ja hänen oikea nimensä on Helphand, mutta on hän jo 30 vuotta ollut Saksassa ja on puolueen tunnetuimpia kirjailijoita. Kirjailijana käyttää hän nimimerkkiä Parvus, jolla nimellä häntä yleensä puolueessa kutsutaan. Koska meidän ensimmäinen tapaamisemme noin 11 vuotta takaperin oli sangen mielenkiintoinen, niin kerron sen tässä.

Eräänä päivänä v. 1907 soitettiin sos.dem. puoluetoimikunnasta ja kysyttiin, enkö tahtoisi muutamaksi päiväksi ottaa luokseni asumaan erästä venäläistä pakolaista, joka pyrkii Suomen kautta ulkomaille. Annettuani myöntävän vastauksen, saapui luokseni Parvus. Hän sanoi 1905 vuoden vallankumouksen aikana olleensa viimeisen Pietarissa toimineen vallankumouskomitean puheenjohtaja, joutuneensa vangituksi ja Siperiaan karkoitetuksi. Oli kuitenkin onnistunut sieltä pakenemaan tunnetun kirjailijan Leo Deutschin kanssa ja oli nyt matkalla Saksaan niin pian kuin ensimmäinen tilaisuus ilmaantuisi. Viikon luonani asuttuaan, jonka viikon aikana parhaani mukaan koetin ammentaa hänen loppumattomasta sosiaalipoliittisesta tietovarastostaan, hänen onnistui päästä lähtemään.

Jälleennäkemisemme nyt Berliinissä muodostui erittäin sydämelliseksi. Kysymykseeni, tunsiko hän minua, vastasi hän: Kuinka en teitä tuntisi, olenhan minä Te. Tultuani Teidän

passillanne Suomesta Saksaan, esiinnyin kaksi vuotta Wuolijokena, koska en uskaltanut venäläisten urkkijoiden tähden käyttää omaa nimeäni.

Kohta siirtyi keskustelu Venäjän ja Suomen bolshevismiin. Parvus sanoi tuntevansa erinomaisen hyvin sekä Leninin että Trotzkyn. Ihmetteli kovin Trotzkya, jonka sanoi aina olleen selvällä sosiaalidemokraattisella kannalla, kun sitävastoin Lenin oli ollut aina bolshevikki ja nykyään hän on julkisesti sanoutunutkin irti sosiaalidemokratiasta. Kuultuaan mitä Suomen sosiaalidemokratian johtomiehet olivat sanoneet suhteestaan bolshevismiin ja kyseltyään elintarvepulastamme ja työttömistä demoralisoituneista vallityömiehistämme, lausui hän, että sosiaalidemokratian johtajat ilmeisesti olivat antautuneet työväen luonnoimpien ainesten johdettaviksi.

Vielä selvemmin sanoi saman ajatuksen Saksan sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Ebert. Kysymykseeni, eikö Saksassa ole odotettavissa vallankumouksellisia kansanliikkeitä, vastasi hän, että paikallisia lakkoja niinkuin juuri äskeinen Berliinin lakko aina sattuu, mutta ne loppuvat lyhyeen, koska *johtajat eivät mene mukaan, sillä se merkitsis ijoukkojen ammuttamista*. Jokainen johtaja ymmärtää, kuinka mielettömiä sellaiset yritykset ovat — Meikäläiset johtajat eivät sitä ymmärtäneet!

Koska nämä edellämainitut kuuluvat Saksan sosiaalidemokratian maltilliseen enemmistöryhmään, päätin käydä tapaamassa johtomiehiä myöskin vasemmasta siivestä, joka nykyään muo-

Miksi Sak
men pu
Tri Juho J
hallituksen ed
tarvehallituks
matkastaan.
m. sen kestiy
helsinkiläiset
puneille saks
„Saksalaiset
jien esityksiin
mastamme.
vaihtajat että
lähettämissää
laisten viera
osoittaa, että
elintarpeita.
saan ovat to
laisille annet
väolle, eivät
laiset olisivat
ja siemenperu
Tähälläset
set ovatkin
tulevan avun
yhä kukoista
on ehkäistävä
ja tuomitsem
taan tehdyist
rangaistuksiin
tulla kysymyk
sessa, että ma
tot tarkan sä
tetään hädän
kärsivien kan
Suomen yli
valta käsissä
van aivan pä
kaa, kuten
osoittavat.
Suomen
Kun Kansa
Suomen Pank
sisälle anomu
pankista — e
lehdistä, jota
ruus kapinan
kohtaan ei näy

Miten lähetystömme toimet Helsingissä onnistuivat, siitä lähemmin seuraavalla kerralla.

W. W.

Pieniä tietoja.

Suomen riippumattomuus.

Huomattava kuuluisan oikeusoppineen lausunto.

Saksalaisessa vasemmistolaisvapaamielisessä „Berliner Tageblatt" lehdessä on Marburgin yliopiston professori Walther Schücking julkaissut huomattavan kirjoituksen Saksan politiikasta sen itärajalle muodostuneisiin uusiin valtioihin nähden. Kun kirjoittaja on nykyajan etevimpiä ja kuuluisimpia kansainvälisen oikeuden tutkijoita, teemme selkoa hänen kirjoituksestaan, erityisesti mikäli se Suomea koskee.

Kirjoittajan mukaan on Saksan virallisten piirien tarkoitus kaikesta päättäen olla myöntämättä näille uusille valtioille täydellistä valtiollista riippumattomuutta, ollen pyrkimyksenä kaikenlaisilla sotilaallis-, taloudellis- ja poliittisluontoisilla sopimuksilla kytkeä ne Saksan yhteyteen ja tehdä ne ainoastaan puoleksi itsenäisiksi. Tälläisestä politiikasta kirjoittaja Saksaa varoittaa. Suomen suhteen lausuu Schücking m. m.:

„Suomen kanssa tehty sopimus osoittaa, mikä on tarkoituksena. Tämän sopimuksen mukaan Suomella ei ole oikeutta määrätä mistään alueensa osasta, ei edes myöntää mitään servituuttia jollekin toiselle valtiolle ilman Saksan lupaa. Tämä sopimus oikeuttaa kansainoikeudelliseltakin kannalta vastedes merkitsemään Suomen valtioksi, joka on asettunut puoleksi itsenäiseksi suhteessaan Saksaan." — Kirjoittajan mielestä politiikka, jonka tarkoituksena on ympäröidä Saksa puolisuvereenisten valtioiden piirillä, tulee olemaan kestämätön, sillä valtiot, joilla on sisäinen suveräniteetti, pyrkivät ulkoiseenkin itsenäisyyteen ja tulevat sen säännöllisesti saavuttamaan. Minkä vuoksi niin ollen keinotekoisesti luoda kestämätön ja kiero ohimenevä suhde rajavaltioihin? Tulevatko ne vastaisuudessa irroittautumaan Saksasta kääntääkseen sitte varmasti myötätuntoisuutensa venäläiseen naapuriinsa? Parempi on että ne alusta alkaen tulevat täysin itsenäiseksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat sauda aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Minkä mitäkin.

Yhtä tunnettua kuin on, että osa työläisiä vallankumouksellisessa innostuksessa halukkaasti liittyi punakaartiin ja vallankumoustoimiin, yhtä varmaa on, että sangen suuri osa suorastaan pakotettiin. Alussa julistetun suurlakon tarkoitus juuri oli vain saada miehiä kaartiin. Sen jälkeen käytettiin edelleen työnseisauksia, siveellistä ja aseellista pakotusta y. m. keinoja häikäilemättä samassa tarkoituksessa. Vallankin viime päivinä ennen Helsingin kukistumista kehittyi tuo säälimätön pakko-otto hurjaksi jahdiksi.

On kuvaavaa, että tässä metsästyksessä ei säästetty työväenliikkeen vanhimpia esitaistelijoitakaan. Niinpä lauvantaina 13 p:nä aamulla, kun Pitkänsillan eteläpuoli kaupunkia jo oli saksalaisten käsissä, ilmestyi punakaartilaispoikasia kivääreineen tov. Matti Paasivuoren kotiin Kalliossa Alppikadun varrella. Mattia vaadittiin ottamaan kivääri olalle ja lähtemään taisteluun, josta hän kuitenkin jyrkästi kieltäytyi. Mutta silloin ojennettiin kivääринsuut ja pistimet häntä kohden ja väliinheittäytyneen puolison kyynelistä huolimatta lähdettiin Paasivuorta kuljettamaan „esikuntaan". Matkalla ravittiin vankia runsaasti haukkumasanoilla.

Kallion kansakoulua lähestyttäessä näkyi Siltasaarelta palava Työväentalo, jolloin Paasivuori huomautti saattajilleen, että „minä olen ollut rakentamassa ja pystyyn saamassa tuota taloa, minkä te nyt poltatatte".

Esikunnan portille päästyä, sattui Paasivuoren huomaamaan muuan punakaartilainen, joka tunsi hänet ja tiesi, että tämä veteraani ansaitsi hieman paremman kohtelun kuin mitä hänelle osoitettiin. Miehen onnistukin saada aikaan, että tov. Paasivuori viime tingassa pääsi vapaaksi.

*

Mies, josta voi sanoa, että hänen askeleitaan urkkijat valppaasti seuraavat, olkoonpa mikä hallitusjärjestelmä tahansa vallalla, on toveri Wäinö Wuolijoki.

Diktatuurin alkaessa oli hän Elintarvehallituksen lähettämänä Saksassa hankkimassa maahamme elintarpeita ja apulanneitusaineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kiväärineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle olevansa minä hetkenä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tutkimatta „hämärässä ammutuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut taata hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotonaan. Siihi aikaa kävivät punakaartilaiset kolmena yönä häntä kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistunut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille paraatia katsomaan, kun eräs herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kuitenkin vapaaksi. Ilmiantajaksi mainitaan asianomaisten piirissä eräs Helsingin kaupungin virkamies.

*

Miksi Saksassa epäillään Suo-

Bolshevismi ja Länsi-Euroopan sosiaalidemokraatit.

Meidän maamme sosiaalidemokraattiset lehdet ovat pitkät ajat olleet bolshevistisen lumouksen vallassa. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että bolshevikit ovat pienten kansojen itsemääräämisoikeuteen nähden kiitettävällä tavalla noudattaneet sosialistisen työväenliikkeen aikaisemmin lausumia periaatteita. Tästä johtuva kiitollisuuden tunne sai meikäläiset sosialistiset sanomalehdet siirtämään ihailunsa kaikkeen bolshevistiseen politiikkaan, sekä sisäiseen että ulkoiseen. Heikon sosiaalidemokraattisen teoreettisen tietoisuutesa takia useimmat heistä eivät kyenneet näkemään, mitenkä bolsheviikkien politiikka oli äärimmäisen tuhoisa sekä Venäjän että kansainväliselle työväenliikkeelle. Lisäksi on otettava huomioon, että useimmat sos.-dem. sanomalehtimiehetkin saivat tietonsa bolshevismista etupäässä helsinkiläisestä puoluelehdestä, jonka Venäjän esaston toimittajana oli täysin uskovainen venäläissuomalainen bolsheviikki.

Näin ollen harva meikäläisen sosiaalidemokratian lehtimiehistä ja johtohenkilöistä — puhumattakaan puoluelehtien suuresta lukijakunnasta — oli selvillä siitä, että Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet melkein poikkeuksetta olivat, varsinkin sen jälkeen kuin bolshevikit olivat valtaan päästyään ruvenneet toteuttamaan »sosialismiansa«, ajaneet Venäjän perustavan kansalliskokouksen hajalle ja solmineet Venäjän kansalliselle olemassaololle ja kansainväliselle työväenliikkeelle yhtä tuhoisan Brest-Litovskin rauhan, tehneet aatteellisen pesäeron bolshevismin kanssa. Mainittakoon tästä seuraavassa muutamia esimerkkejä.

Luonnostaan laskeaa, että sosiaalidemokratian maltillisempi siipi on alunpitäen asettunut bolshevismin suhteen arvostelevalle kannalle. Ruotsissa esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallisen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet hajoittaneet Venäjän kansanvaltaisesti valitun perustavan kansalliskokouksen, ja kun lisäksi tuon liikkeen yleisen rauhan puuhakin täydellisesti epäonnistui ja sen yhteiskunnallinen ohjelma: tuotannon kansallistuttaminen alkoi yhä selvemmin osoittaa mahdottomuutensa, alkoivat useimmat zimmerwaldilaisryhmätkin julkisesti sanoutua bolshevikeista irti. Niinpä Saksan sos.-dem. vähemmistöön lukeutuva sosiaalidemokraattinen neoretikko Kautsky on kirjoittanut meilläkin julkaistun artikkelisarjan bolshevismia vastaan, osoittaen, kuinka sosialismia ei toteuteta kansan vähemmistönä olevan köyhälistön diktatuurin avulla, vaan siten, että köyhälistö toteuttaa ensin valtiollisen kansanvallan ja sen avulla enemmistöksi päästyään ajaa läpi yhteiskunnalliset päämääränsä. Samaan ryhmään kuuluva yhtä tunnettu sos.-dem teoreetikko Bernstein on myöskin ankarasti arvostellut bolshevismin politiikkaa. Niinikään ovat Italiian ja Ranskan zimmerwaldilaiset julkisesti ottaneet eronsa bolsheviikeista. Viimeksi on nähty tunnetun itävaltalaisen vähemmistösosialistin Heinrich Weberin, joka Itävallan sosiaalidemokratian tieteellisessä aikakauslehdessä »Der Kampf« on viime vuosina käsitellyt etupäässä ulkopoliittisia kysymyksiä ja joka viimeiseen asti oli puolustanut bolsheviikkejä, tunnustavan, et täbolsheviikit ovat johtaneet köyhälistön vaarallisten kokeilujen tielle ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan n.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka lienen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian perinpohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraateilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirvittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valta-asemaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen karhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden

Kirjallisuus ja taide.

Mieltäkiinnittävä kirjanen.

Hannes Ryömä: Vallankumousvuoden tapahtumista. Sivuja 84. Hinta 1: 50. Jakaja: Helsingin Suom. Kirjakauppa.

Päivänpoliittisia kysymyksiä käsittelevä lentokirjallisuus on meillä suhteellisestikin paljoa pienempi kuin sellaisissa maissa, joissa poliittinen elämä on vanhempaa, esim. Englannissa, Ranskassa ja Saksassa — tämäkin seikka osaltaan kuvastin oloistamme, joissa ei yleensä tärkeistäkään poliittisista päivänkysymyksistä ole saatu aihetta tyhjentävämpään keskusteluun kuin korkeintaan eduskunta- ja sanomalehtiväittelyihin. Mielihyvällä senvuoksi on todettava, että vallankumousvuoden tapahtumia käsitteleviin harvoihin lentokirjasiin on äskettäin ilmestynyt uusi lisä, ja mielihyvä on sitä suurempi, kun kysymyksessä oleva, otsakkeessa mainittu kirjanen on tunnetun sosiaalidemokraatin kirjoittama.

Kirjan tarkoituksena on pääasiassa sos.-dem. puolueen poliittisten virheiden osoittaminen, se on siis aiottu etupäässä työläisten luettavaksi, jos kohta kirjasessa paljastellaan porvarillistenkin puolueiden syntejä. Tekijä näkee sosiaalidemokraattien kuten muidenkin puolueiden jo Venäjän vallankumouksen alussa tehneen virheen siinä, ettei vaadittu Suomen kansaneduskuntaa ottamaan käsiinsä korkeinta hallitusvaltaa, vaan ryhdyttiin tosiasiallisesti tunnustamaan hallitsijan vallan siirtyneen Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Myöskin silloisen kotimaisen hallituksen asettamiseen nähden on tov. Ryömä sitä mieltä, että sosiaalidemokraattien olisi tullut miehittää koko hallitus omilla miehillään. Kumpaankin näihin kysymyksiin nähden on tämän kirjoittaja ollut toisella kannalla erkä voi olla lausumatta, että tekijä on perin kevyesti sivuuttanut ne nähdäkseni ylivoimaiset vaikeudet, jotta kummankin kannan perilleviemisessä olisi ollut. — Salostaessaan viimekeväisen eduskunnan sos.-dem. ryhmän toimintaa on tekijä ansion mukaan arvostellut ryhmän tosioloja laskematonta politiikkaa, mikä ilmeni erikoisemmin valtalain läpiajamisessa. Eihän työläisille ole tähän asti vielä laisinkaan arvostelevasti selostettu esim. ryhmän ylimielistä suhtautumista tuohon aikaan vielä niin vaikutusvaltaiseen Venäjän sos.-dem. mensheviikkiryhmään, mistä suhtautumisesta oli osaltaan seurauksena eduskunnan hajoitus ja sen päättämien uudistuslakien voimaanastumisen lykkäytyminen epämääräiseen tulevaisuuteen. Oikeaan valoonsa asetetaan myöskin hajoituksesta johtunut eduskunnan pelkurimainen »lomalle«-lähtö ja sen myöhemmät kokoontumisyritykset, mitkä osaltaan vähensivät sosiaalidemokratian arvoa ja vaikutusvaltaa. Tekijä on myöskin oikeassa siinä, että porvarillisten puolueiden politiikan kritiikkiä.

Lieneekö tarpeen huomauttaakaan, ettei tekijä kuulu suinkaan niihin, jotka eivät vallankumousvuoden joukkoliikehtimisissä näe muuta kuin väärän kiihoituksen tuotteita. Tekijä esittää kylläkin hyvästi vallankumoukselisen joukkopsykologian ulkokohtaiset syyt: elintarvepulan, yhteiskunnalliset epäkohdat y.m., mutta huomauttaa aivan oikein, ettei joukkojen johdon vastuu tästä vähene, sillä vallankumoukselle suotuisankin maaperän viljelijät voivat eri viljelystavoilla päästä aivan erilaisiin tuloksiin.

Kirjansa päätökseksi tekijä esittää sen kansanvaltaisen ja sosiaalireformatorisen ohjelman, jonka pohjalla hänestä olisi säännöllisiin oloihin palattava.

Tähän lennokkaasti ja pirteästi kirjoitettuun kirjaseen kannattaa itsekunkin henkilökohtaisesti tutustua.

J. W. K.

Lehtemme ilmestyminen.

Sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaamiseksi Helsinkiin on ryhdytty toimiin „Kustannusosakeyhtiö Kansanvallan" perustamiseksi. Yhtiön tarkoituksena tulee olemaan työväenkirjallisuuden ja sanomalehden julkaiseminen. Heti aluksi alkaisi yhtiö julkaista „Suomen Sosiaalidemokraatti"-lehteä.

Kunnes osakeyhtiön säännöt ovat saaneet vahvistuksensa ja lehteä voidaan ryhtyä säännöllisesti julkaisemaan, annetaan toistaiseksi tilaisuuden mukaan näytenumeroita, joita myydään irtonaisnumeroina. Tilauksien vastaanotosta ja tilaushinnoista ilmoitetaan myöhemmin.

Toistaiseksi sijaitsee „Suomen Sosialidemokraatin" toimitus ja konttori Kulutusosuuskuntien Keskusliiton huoneustossa Eläintarhantie 1, puhelin 97 62, jossa ilmoituksia seuraaviin numeroihin vastaanotetaan.

Tässä ensimäisessä näytenumerossa on pidetty pääasiana artikkelien y. m. kirjoitusten julkaisemista. Uutispuoli on ollut pakko jättää sivummalle. Lehden alettua säännöllisen ilmestymisensä tullaan kuitenkin sen sisältöä ja toimitusta järjestettäessä huomioonottamaan kaikki ne moninaiset vaatimukset, joita hyvälle työväenlehdelle voidaan asettaa.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmai-

senaiseksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syatyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät lu ota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljain ja siemenperunain kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeiden salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten soutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten auttamiseksi.

Suomen ylälnokkalaiset, joilla nyt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin haluavan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

estm. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet jyrkästi eronsa. Tämänsuuntaisista lausunnoista mainittakoon vain »Vorwärtsissä« julkaistu Stampferin artikkeli, jossa osoitetaan opin köyhälistön diktatuurista voivan saada käytännöllistä merkitystä ainoastaan sellaisessa taloudellisesti ja sivistyksellisesti takapajuisessa maassa kuin Venäjä. Stampferin mukaan Saksan sosiaalidemokratian vastaisessa politiikassa ei voi tulla milloinkaan hetkeä, jolloin se koettaisi asettua kansan tahdon yläpuolelle. Sellainen kokeilu saattaisi vuosikymmeniksi sosialismin huonoon kuntoon.

Mitä tulee sosiaalidemokraattien vähemmistön, ns. zimmerwaldilaisten suhtautumiseen bolshevismiin, niin ainakin eräät zimmerwaldilaisryhmät seurasivat aluksi suurin odotuksin bolsheviikkien toimintaa, kun nämä viime lokakuussa kaapattuaan valtiovallan käsiinsä ryhtyivät tunnettuun toimintaansa rauhan aikaansaamiseksi. Antoivathan tuohon aikaan myöskin puolueettomien maiden enemmistösosialistit tunnustuksensa näille ponnisteluille, joiden takana olevan voiman heikkous ei ollut tuolloin vielä täysin selvinnyt. Senjälkeen kuitenkin kuin bolsheviikit

Painovapaudesta

esittää viime lauantaina Hufvudstadsbladet käsityksensä, lausumalla, että työväen sanomalehtien sallimisen „olisi suurimpia onnettomuuksia, mikä voisi yhteiskuntaamme kohdata." Työväenlehdet on väkivallalla estettävä ilmestymästä, siihen saakka kunnes perustuslailla säädetty painovapaus on ehditty sapistaa ylänuokan mieleiseksi.

8-tuntia työpäivälaista ja uusista kunnallislaeista

lausuu m. m. Dagens Press, että „niiden voimaanastuminen ei missään tapauksessa saa tulla kysymykseen. Eduskunnan täytyy tehdä päätös niiden purkamisesta."

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valta-asemaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen karhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden ainesten veljeytyminen tukahdutti viimeiset jäännökset siitä yhteenkuuluvaisuustunteesta oman kansan kanssa, jota Suomen työmies näinä katkeroitumisen aikoina vielä tunsi. Työväestölle esitettiin, että myöskin Suomessa kuten Venäjälläkin pitäisi ottaa valta käsiin väkivallalla. Ei otettu huomioon, että meidän olomme ovat aivan erilaiset kuin Venäjällä ja että meillä voi eduskunnan kautta saada aikaan kansanomaisia uudistuksia. Ne äänet, jotka kohotettiin sen puolesta, että työväenasiaa pitäisi meillä ajaa rauhallista lainsäädäntötietä, leimattiin porvarien vallan pönkittämiseksi. Uhkaavasta nälänhädästä huolimatta piti maastamme tulla utopistisen unelmien koekenttä. Työmiehet varustettiin venäläisin asein, ja Ruhjan asekaupat kävivät kuin rasvattu. Seuraukset näkyivät pian: asestettuja ryöstöretkiä, lukuisia murhia ja rankaisuretkikuntia ja lopulta kansalaissota. Sensijaan että puolue olisi tehnyt pesäeron punaisen kaartin kanssa, asettui puoluejohto ja osa sosiaalidemokraattista eduskuntaryhmää sodan etunenään. Siten tehtiin kapina kansan valitsemaa eduskuntaa vastaan. Luultiin kai, että kaikki kävisi hyvin, sitä suuremmalla syyllä, kun nälänhädän uhallakin oli pyydetty venäläiset joukot pysymään maassa. Kääntyessään Saksan puoleen puhui Mannerin hallitus »kansan vapauden turvaamisesta«.

Kuka on tässä maassa aikaisemmin uhannut kansan ja kansalaisten vapautta? Eikö juuri ne, jotka yli puolen vuoden aikana ovat venäläisen sotaväen avulla terrorisoineet maata ja lopuksi päästäneet valloilleen sisäisen sodan raivottaren? Eikö eduskunnan päätös järjestyksen palauttamisesta juuri merkinnyt anarkian kukistamista ja vapauden turvaamista ja lujittamista. Miksi ei puhuttu silloin vapauden edistämisestä laillista tietä ja laskettu aseita? Silloin olisi sillä puheella ollut toinen kaiku kuin nyt.

*

Myöhemmin näkyy sanomalehdissä tieto, että samat kirjoittajat ovat julaisseet lentokirjasen, otsakkeella »Miten käy Suomen työväenliikkeen«.

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiön

yhtiökokous on sunnuntaina toukokuun 26 p:nä klo 10 a. p. Sörnäisten Työväentalolla Itä-Viertotie 35.

pidetty pääasiana artikkelien y. m. kirjoitusten julkaisemista. Uutispuoli on ollut pakko jättää sivummalle. Lehden alettua säännöllisen ilmestymisensä tullaan kuitenkin sen sisältöä ja toimitusta järjestettäessä huomioonottamaan kaikki ne moninaiset vaatimukset, joita hyvälle työväenlehdelle voidaan asettaa.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmaisua Skandinavian kansojen taholta Suomen punakaartin kapinaan osaottaneiden kohtalon lievittämiseksi. Useat porvarilliset vapaamieliset lehdet suhtautuvat hankkeeseen myös suopeasti.

Kun Vaasan hallitus näistä mielipiteistä tiedon saatuaan on ilmoittanut, että kapinallisten rankaiseminen on Suomen sisäinen asia, johon ulkomaalaisten ei pidä puuttua, ovat Skandinavian sosiaalidemokraatit panneet vastalauseensa Vaasan hallituksen kysymyksessä olevan julistuksen johdosta, jossa vaaditaan, ettei mitään mielenilmauksia saisi esittää. He huomauttavat, että Suomen hallitus on itse aikaisemmin ollut valmis vetoamaan ulkomaiden yleiseen mielipiteeseen.

Tästä vastalauseesta kertoo tukholmalainen Dagens Nyheter, että myöskin Tanskan sos.dem. puolue on yhtynyt vastalauseeseen Suomen valkoista terroria vastaan. Vastalause on viime lauantaina jätetty Suomen hallituksen edustajalle Tukholmassa, valtioneuvos Gripenbergille.

Myöskin porvarillinen »Aftontidningen» kirjoittaa, että Suomi pettyy luullessaan virallisilla julistuksillaan voivansa estää Skandinavian lausumasta mielipidettään asiain sellaisesta kehittymisestä, että se estäisi rakentamasta siltoja murhien ja väkivallantekojen luoman kuilun ylä.

Myöskin Saksaan ovat Ruotsin sosiaalidemokraatit koettaneet vaikuttaa. Pormestari Lindhagen on 28 p:nä käynyt Tukholmassa olevan Saksan ministerin ja sotilasasiamiehen puheilla. Hän antoi sotilasasiamiehelle kirjelmän, jossa esitetään, että asiamies koettaisi saada Saksan sotilasjohtoa edistämään Suomessa inhimillisemmän ja järkevämmän politiikan aikaansaamista, mikä voisi johtaa sovintoon.

Sotilasasiamies suhtautui myötätuntoisesti kirjelmän tarkoitukseen.

»Hävyttömiä avustusyrityksiä».

Suomessa suhtaudutaan kuitenkin asiaan toisin. »Uusi Päivä» nimittää hanketta röyhkeäksi hävyttömyydeksi ja hävyttömäksi avustusyritykseksi. Samassa äänilajissa kirjoittaa myös Hufvudstadsbladet asiasta.

Miten käy Suomen työväenliikkeen.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät lu ota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljain ja siemenperunain kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeiden salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten soutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten auttamiseksi.

Suomen ylälnokkalaiset, joilla nyt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin haluavan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

Ne hinnat!

Helsingin kauppatorilla pyydetään erään sanomalehden kertoman mukaan elävistä kanoista — 90 markkaa kappaleelta.

Ennen maailmansodan alkua sai sillä hinnalla lehmän. Kanan hinta siihen aikaan oli 75 penniä!

Ulkomaiden sosiaalidemokraatit Suomen vallankumousliikkeestä.

Että ulkomaalaisten sosialidemokraattien oli vaikeata käsittää Suomen työväen vallankumousliikettä, se oli tunnettu täälläkin ainakin vallankumouksen johtohenkilöille. Mutta joukot eivät saaneet tietää, minkä vuoksi tämä liike tuntui ulkomaisille puoluetovereille niin käsittämättömältä. On vissi mielenkiintonsa edes nyt perästäpäin tutustua ulkomaisten sosialidemokraattien lausuntoihin Suomen vallankumousliikkeestä.

On pantava merkille, että oli johtavassa asemassa olevia sosiaalidemokraatteja, jotka hyväksyivät Saksan hallituksen ryhtymisen täkäläistä vallankumousliikettä kukistamaan. Näin näyttää tehneen se osa Saksan sos.-dem. puoluetta, jonka etunenässä on ammattiyhdistysliikkeen toimihenkilöitä ja jonka henkinen keskus on Hampuri. Tähän suuntaan lukeutuva ruotsalaissyntyinen ammattiyhdistysmies W. Jansson on julkaissut »Suomen bolshevismista« kirjoituksen, jossa vierittää syyn kansalaissodan syttymisestä etupäässä Suomen sosiaalidemokratian nurinkurisen taktiikan lukuun. Jansson lausuu Suomen kansalaissodasta, että sitä arvostellessaan on arvostelijan ratkaistava, kannattaako kansanenemmistön parlamenttaarista vaikutusta vaiko anarkistista vähemmistön vallankaappausta, jolloin viimemainitussa tapauksessa saa luvan ottaa laskuihin myöskin sen mahdollisuuden, että taantumuksellisetkaan vähät välittävät kansanvallasta ja pitävät kiinni luokkavallasta niinkauan kuin se heille on mahdollista. Kirjoittaja lopettaa artikkelinsa seuraavasti: »Tässä taistelussa ei ole mitään valtiollista järkeä, sillä joskin tunnustaa sillä alussa olevan luokkataistelun luonnetta, emme voi päästä siitä, että se on bolshevismin taistelua kansan valtaa vastaan. Ja sellaisena se on torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan, että »Suomessa ei ole kysymyksessä mikään vapaustaistelu, vaan yrityksen, jonka tarkoituksena on pakottaa väkivallalla kansanvaltuuskunnan ja kansanedustuksen alaiset kansanvallan elimet alistumaan vähemmistön diktatuuriin. Tämä yritys on tuomittava kaikkien niiden, jotka ymmärtävät, että kansanvalta on ainoa tie kansan vapauteen ja sosialismiin.« Julistuksessa sanotaan myöskin

torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan m.m.: »Aseellinen kapina mitä leveimmällä pohjalla valittua kansaneduskuntaa vastaan maassa, jossa kansan kansanvaltainen itsemääräämisoikeus näytti olevan niin lujalla perustalla, että sitä ei vastaisuudessa voinut uhata muu kuin mahdollisesti ulkoinen väkivalta, sellainen teko näyttää meistä *itse kansanvallan perushäsityksen kieltämiseltä, vähemmistöväkivallan julistamiselta enemmistövallan yli.* Meidän on pidettävä tätä palaamisena niihin menettelytapoihin, joita noudattaen *järjestyneet vähemmistöt koettavat vallankumouksellisella kaappauksella pakolla toteuttaa uutta olojen järjestystä,* mitkä menettelytavat voi ymmärtää ennen yleisen ääni oikeuden aikakautta, ennenkuin työväenluokka oli vielä osoittanut eturivin henkilöt pakotettiin mukaan monella eri tavalla ja ne harvat, jotka pakotukselta säilyivät ja säilyttivät kylmän järkensä, eivät saaneet ääntään kuuluville. Se hukkui kuin pisara mereen. Kansalaissota syttyi. Verta on vuotanut. Tuhannet työläiset ovat menettäneet henkensä ja kymmenet tuhannet viruvat vankiloissa; omaisuutta on hävitetty satojen miljoonien markkojen edestä ja kymmenet tuhannet työläisvaimot ja lapset — koko perheet ovat nälkäkuoleman partaalla. Siinä on bolshevismin lahja Suomen työväelle ja se on

mitä huutavin hätä.

Tämän kirjoittaja on kierrellyt Helsingin työläiskortteleissa eikä sitä hätää, mikä tuhansissa perheissä vallitsee, voi sanoin kuvata eikä kielin kertoa. On tuhansittain perheitä, joissa ei ole leivän murua, ei perunan palasta — ei niin mitään suuhun pantavaa. Perheen isä on joko kaatunut tai viruu vankilassa tai on tiellä tietämättömällä. Perheen äidit eivät tiedä missä mies on, hengissäkö vai kuollut, vankilassako vai vielä taistelun tuoksinassa. Ei voi mistään saada edes tietää, sillä »punaroiston« itkevälle vaimolle ei riitä kuin uhkauksia ja tylyytiä. Olen tavannut perheitä, joissa ei moneen päivään ole ollut palaakaan mitään käänn äistä ravintoa, joissa perheen äiti näläst ä hoippuu ja joissa muuten terveet lapset eivät enää nälän tähden voi edes kävellä. Ja noita perheitä on kymmenittäin, sadottain ja kohta tuhansittain. Kellä on rahaa, hän voi jotain saada, mutta niillä, joilla ei ole käypää rahaa, on nälkäkuolema edessä, kun ei ole perheen elättäjää ja jos olisikin, ei ole työtä. Joillakin on vielä rahaa mutta se ei kelpaa, sillä se on väärää. Melkein kaikki työpaikat ovat suletut ja jos jossakin työtä testetään, siinä »seulotaan« tarkkaan, ettei vaan ohdakkeita pääsisi niisun sekaan. — Kerrotaan jo tapahtuneen nälkäkuoleman tapauksiakin!

Olen käynyt jonosta jonoon — oman jonottamisen lomassa. Itäisen Viertotien varrella kaatui eräänä päivänä keski-ikäinen vaimo taintuneena katukäytävälle nälän uuvuttamana. Häntä koetettiin virotella, mutta turhaan; jotkut tuttavat veivät kotiin, mutta virkosiko vaimo, sitä en tiedä. Hakaniemen hallin jonossa on moni nälkäinen pyörtynyt, samoin Toisella linjalla ja monessa muussa jonossa. Eräänä iltana klo 6:n ajoissa tapasin Toisella linjalla, missä kunnan keittiön soppaa myydään, pitkän jonon työläisvaimoja ja lapsia kyyneleet silmissä. Kun tiedustelin, mitä he itkevät, selittivät he että ovat jonottaneet siinä, kuka klo 12:sta, kuka klo 10:stä ja nyt on soppa lopussa, eivätkä saaneet mitään.

— En ole saanut eilenkään, vaikka 5 tuntia jonotin, kertoi eräs työläisvaimo. Kahteen päivään en ole syönyt mitään, jatkoi hän, ja nyt taas jään ilman. Kotona on kolme pientä lasta, eikä ole niillekään mitään antaa, kuolla tässä täytynee.

Noin selittivät toisetkin ja lapsoset sekä vaimot lähtivät hoippuen kukin kotiaan kohden.

Kallion kirkon lähellä kivellä istui pari keski-ikäistä miestä itkien. Tiedusteluuni vastasivat ensin epäilevin silmäyksin, mutta sitte selittivät, että heillä ei ole työtä, ei kelpaavaa rahaa eikä ruokaa. — Tuskin olen viikon aikana saanut mitään syödä ja nyt tuskin jaksan käydä, jalkanikin jo ovat turvonneet ja kuume vaivaa — nälkäkuume, selitti toinen. Ja samanlainen oli toisenkin selitys. Edelläkerrotunlaisia voisi kertoa vaikka kuinka paljon. Tässä vaan muutamia.

Niin ... mutta yhteiskunnan yläkerroksissa janotaan nyt kostoa ja useat parempiosaiset tekevät pilkkaa nälkäisten hädästä. Rva Elin Kallio ilkkuu Dag. Pressissä, »että ne vielä kehtaavatkin almuja ottaa». Ja kuitenkin opettavat nuo parempiosaiset meille oppia, jota sanotaan Kristuksen kerran opettaneen vuorisaarnassaan: Rakastakaat vihollisianne; tehkäät hyvää niille jotka teitä vihaavat. Jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä on? Ja jos te teette hyvää teidän hyvintekijöillenne, mikä kiitos teille siitä on? Ja samassa sanotaan hänen myös huudahtaneen: Voi teitä rikkaita! Voi teitä, jotka ravitut olette! Alkää siis tuomitko, ettei teitä tuomittaisi!

Todellinen hätä on siis ovella, eikä sitä voida poistaa ilkkumisella enempää kuin yhteiskunnallista rauhaa voidaan palauttaa sydämettömillä uhkauksilla, kuten U. P. ja eräät muutkin lehdet uskottelevat.

Toivottavasti sentään on vallassaolevienkin joukossa ja varakkaissa sellaisia, jotka toden teolla haluavat yhteiskunnallista rauhaa ja todella haluavat lieventää hätäläkärsivien kohtaloa. Sitä vaatii myös vallassaolevienkin vastainen etu.

»Hukkuva tarttuu oljenkorteenkin»,

sanotaan sananlaskussa ja samaa voi sanoa niidenkin huhujen ja »tietojen» johdosta, joita nykyään on niin tavattoman paljon liikkeellä työläistenkin keskuudessa. Milloin huhutaan venäläisten, milloin englantilaisten, amerikalaisten ja japanilaisten tulevan tänne. Vaikka Suomen työväenliikkeen kohtalo onkin bolshevismin lahjan tähden murtunut tämänkin kirjoittajan mielen — kaksikymmenvuotisen ponnistuksien hukkaan mennessä — ainakin yhtä paljon kuin monen muunkin, niin täytyy katsoa avoimin silmin kylmää todellisuutta, eikä turhien epämääräisten huhujen kuvittelulla saattaa vielä suurempia pettymyksiä itselleen. Suomen työväenliike on nyt masennettu — hetkeksi vain, mutta ei tyystin maan päältä hävitetty, eikä mikään mahti maailmassa voikaan sosialidemokratiaa poistaa olemattomiin — ei Suomestakaan. Jokaista taantumusta — mustistakin — seuraa jälleen uusi aika. Siksipä kuhut liitteen. Tapahtumutta ei voi olemattomaksi tehdä, mutta me voimme uudelleen alottaa työväenliikkeen, rauhallisen kehityksen työn järjestäymisen avulla, sillä sitä tarvitaan niin kauvan kuin työ ja pääoma ovat vastakkain, eikä sitä voida maktikeinoillakaan estää — ei itse Saksassakaan kuuluisan sosialistilain aikana — ja siksipä nyt lyöty työväki saa olla ehdottoman varma, että kerran vielä nusi päivä koittaa meillekin.

Sörnääsiläinen.

Mitä Suomen kansalle luvataan.

Seuraukset diktatuurimiesten onnettomasta yrityksestä ryhtyä vastoin eduskunnan ja kansan enemmistön tahtoa toteuttamaan bolshevististä ohjelmaansa, eivät rajoitu ainoastaan niihin tavattomiin kärsimyksiin, joita työväenluokalle ja kansallemme siitä välittömästi on aiheutunut. Myöskin tulevien sukupolvien kohtaloihin uhkaa tapahtunut katastrofi mitä tuhoisimmin vaikuttaa. Voiton rohkaisemina ja nähdessään kansan etuja puolustavan sosiaalidemokratian hetkellisesti voimattomana ja maahan lyötynä ovat porvariston taantumukselliset ainekset ja niiden sanomalehdet nähneet ajan sopivaksi paljastaa oikeat tarkoitusperänsä ja pyyteensä. Hufvudstadsbladetissa, Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaresa ja Uudessa Päivässä on aloitettu mitä kiihkein kiihoitus yleisen mielipiteen käännättämiseksi pois kaikesta kansanvaltaisuudesta ja edistyksestä. Kerta kaikkiaan aikovat nämä porvarilliset ryhmät ja niiden johdossa olevat herrasmiehet nyt kytkeä Suomen kansan yksinvaltiuden, militarismin, suurpääoman ja junkkerismin kahleisiin niin lujasti, että yläluokkien täydellinen herruus olisi tässä maassa turvattu moniksi vuosikymmeniksi.

Selostamme seuraavassa joillakin riveillä näitä porvarien suunnitelmia:

Kuvaavana esimerkkinä siitä halveksumisesta, jolla taantumuksellisimmat porvarilliset kohtelevat sitä eduskuntaa, minkä puolesta valkoinen Suomi väittää taisteluun nousseensa, mainittakoon, että eräs Dagens Pressin kirjoittaja kutsuu Suomen kansaneduskuntaa »kurjaksi laitokseksi», joka roskaväen painostuksesta on synnyttänyt sellaisia lakeja ja yleensä toiminut niin, että olemme kohta hottentettien sivistystasolla. Uuden Päivän tunnettu taantumuksellinen alakerturi puhuu »humbugidemokratiasta», jonka kukistamiseksi ja monarkian aikaansaamiseksi on tehtävä uusi *salaliitto.* Vielä pelottavampaa on, että useat vaikutusvaltaiset kirjoittajat kaikissa edellämainituissa neljässä Helsinginlehdessä: Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaressa, Hufvudstadsbladetissa ja Uudessa Päivässä ovat käsikädessä ajaneet sitä ajatusta, että valkoisen armeijan mieltä on kuultava siitä, onko maamme valtiomuoto oleva tasavaltainen vaiko yksinvaltainen. Armeija ratkaiskoon asian yksinvaltiuden hyväksi, koska se muka ilmaisee kansan tahdon voimakkaammin, todellisemmin, alkuperäisemmin kuin mikään eduskunta. Yksinvallan puuhaajien keskuudessa näkyy siis vallankaappaukseen tähtäävä ajatus olevan mielessä siltä varalta, että eduskunnassa olisi kuninkaan vastustajia enemmän kuin aikoen toteuttamiseen sallii. Voimme todeta, että tämän mielipiteen ajajat ovat lainanneet suunnittelemansa menettelytavan Venäjän bolsheviikeilta, jotka myöskin turvautuivat sotilasdiktatuuriin valtiosääntökysymyksiä ajaessaan.

Herrainhuone eduskunnan yläpuolelle.

Samalta taholta suunnitellaan kansanvallan typistämistä myös siten, että

8-tunnin työpäiväläki tapettava.

Se näkyy olevan porvarillisen oikeiston mielestä yksi tärkeimpiä tehtäviä »uuden Suomen rakentamiseksi». Hufvudstadsbladet nimittää kevytmielisyydeksi, jos suurporvaristo nyt jättää käyttämättä otollisen tilaisuuden. Vastoin eduskunnan päätöstä on hallitus jo omalla valtuudellaan pidentänyt tämän lain voimaanastumisaikaa.

Samaa kohtaloa valmistellaan

uusille kunnallislaeille,

Myöskin

painovapaus aiotaan panna tiukkoihin rajoihin.

Eivätkä ne äänet, jotka ovat nousseet kaikkea tätä vaatimaan, ole yksityisten porvarien toiveita, vaan näyttävät eräät *porvarilliset puolueet olevan hankkeiden takana.*

Jo nämä viittaukset voimakkaan taantumusporvaristomme valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen ohjelmaan osoittavat täydellä selvyydellä, että Suomen kansan kalleimpia vapauksia ja saavutuksia uhkaa nykyään tuho. Nähtävästi Suomen työväkeä tahdotaan lopultakin pakottaa uskomaan »siltasaarelaistemme« vanhaa väitettä, ettei porvaristo ryhdy reformeihin muuten kuin pakosta. Muuten ei ole selitettävissä se, että entisen reformikilpajuoksun sijaan miltei jokainen porvaripolitikko nyt huutaa taantumusta ja entisten eduskuntatyön saavutusten alasrepimistä.

Köyhälistön keskuudesta.

Lähes neljä vuotta raivonnut maailmansota on kaikkialla aiheuttanut puutetta, nälänhätää ja kurjuutta. Eikä siitä ole säästynyt meidän maamme kolkkakaan — ei sodan kauhuilta eikä sen välittömästi aiheuttamalta kameealta kurjuudelta, hävitykseltä ja äärimmäiseltä nälänhädältä. Sodan kauhut ja sitä seuraavan kurjuuden toi meidän maahamme venäläinen bolshevismi, joka uskotteli maamme työväestölle, että ase kädessä voidaan hypätä kypsymättömästä kapitalistisesta yhteiskunnasta — sosialistiseen ihanne-yhteiskuntaan. Ja laajat työväestökerrokset uskoivat tuon ja seurasivat venäläisten bolshevikkien esimerkkiä. Heittivät rauhallisen ammatillisen ja poliittisen toiminnan sekä parlamenttaarisen työn ja tarttuivat kivääriin. Uskoivat sillä saavansa sekä oikeuksia että — leipää. Osa eturivin miehistä olivat yhtä lyhytnäköisiä politiikkoja — tai kumouksellisessa innostuksessaan unohtivat yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen lait ja uskoivat itse sekä uskottelivat joukoille, että bolshevismi on tullut Suomeen sen työväen pelastavana enkelinä. Toiset

KIRJAPAINO-Oy. SANA

HELSINKI » CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51

KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä KONTTORIKIRJOJEN valmistaminen.

TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.

Ne kellä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l. saavat käydä perimässä Kapteeninк. 3, porr. D.
S. Svensk'iltä.

Osuusliike Elanto r. l.

POHJOISMAIDEN SUURIN KULUTTAJAJÄRJESTÖ. Jäseniä kaikista yhteiskuntaluokista yhteensä yli 17,000.
TUOTANTOLAITOKSIA: Leipomo, Meijeri, Makkaratehdas, Mallasjuomapanimo ja Maatila.
ELANNON LIIKEVAIHTO on jatkuvasti vuodesta vuoteen kohonnut, ollen viime vuonna yli 24 milj. markkaa.

Helsingissä 1918,
Kirjapaine-Oy. SANA.

07 (471) »1918«

SUOMEN SOSIAALIDEMOKRAATTI

Hinta 20 penniä.

Vastaava toimittaja Matti Paasivuori

1 näytenumero | Helsingissä toukokuun 6 p:nä | 1918

Lukijalle.

Aseen vielä mahtavaa Suomen työväenliikettä ja sosiaalidemokraattista puoluetta on kohdannut tuhoisa, hirvittävä isku.

Puoluejärjestöt ovat pirstotut, ammatillinen toiminta hajalle lyötynä, puolue- ja ammatillinen lehdistö poispyyhkäistynä ja eduskuntaryhmästä on vain rippeet jäljellä.

Tämän onnettomuuden ohella ovat laajat vähävaraiset kansankerrokset joutuneet nälkäkuoleman, epätoivon ja perikadon partaalle. Monet tuhannet perheenisät ovat kaatuneet, kymmenettuhannet ovat menettäneet vapautensa ja heidän vaimonsa ja lapsensa ovat jääneet yksin, ilman tukea ja hoivaa, tulemaan toimeen tai kokonaan sortumaan tänä ääre'tömän kalleuden ja elintarvepuutteen aikana.

Valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla taantumus yhä häikäilemättömimmin nostaa päätään. Kaikki ne kansanvaltaiset saavutukset ja yhteiskunnalliset uudistukset, joita eduskunnallista tietä on aikaansaatu — niin, vieläpä itse eduskuntakin tähänastisessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee näin ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on [illegible]

Eduskunnan hajaannuttava — uudet vaalit toimitettava.

Yhtenä, eikä suinkaan vähimpänä syynä siihen, että maamme on nykyiseen sekasortoiseen tilaansa saatettu, on pidettävä sitä, että vuosikaudet on molemmin puolin saarnattu luokkavihaa, lietsottu ihmisten huonoimpia vaistoja. Ei ole tahdottu uskoa vastapuolesta mitään hyvää ja kaikki parhaatkin tarkoitukset on pahimmin päin selitetty. Näin menetteli varsinkin työväenluokka johtajainsa kautta viimeksi kuluneen vuoden aikana, jolloin se omituisten historiallisten tapahtumain johdosta joutui olemaan määräävänä luokkana. Seuraus — aseellinen luokkasota ja sen verinen kukistuminen — riittää osoittamaan tämän erehdyksen koko laajuuden.

Nyt kun tästä tilanteesta on selvitty tai ainakin lähipäivinä selvitään, luulisi kaikkien pyrkivän korjaamaan tämän luokkainvälisissä suhteissa piilleen päävirheen ja pyrkivän etsimään niitä yhtymäkohtia, joita sentään on olemassa. Valitettavasti ei kuitenkaan näin näy tapahtuvan. Porvaristo, jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tukmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, vereh'aluista kostonhimoa, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä asenne väärinymmärtäminen myös suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan

valtaisuus, joka tähän saakka on ollut sekä yksityisten että puolueiden keppihevosena ja jonka alituinen toitottaminen on useasti jopa tuntunut vastenmieliseltäkin, näyttää kokonaan hävinneen, jos saa päättää sanomalehdistön kautta julkisuuteen tulleista suunnitelmista. Tahdotaanhan näiden suunnitelmien mukaan ei enempää eikä vähempää kuin tehdä maastamme räikeä yksinvalta, riistää eduskunnalta sen oikeuksia ja asettaa eduskunnan rinnalle yläkamari, jokon vaalit toimitettaisiin erikoisissa luokkamerkeissä. Kunnallinen äänioikeus tahdotaan riistää, 8-tunnin laki aijotaan peruuttaa ja onkin jo tosiasiallisesti hallituksen itse ottamalla valtuudella siirretty toistaiseksi. Elintarvekysymyksen ratkaisussa aijotaan myöskin asettaa tuottajain edut määräämäksi ja saattaa kuluttajat miltei rajattoman riistouhkan alaisiksi.

Tämmöisiä ovat ne suunnitelmat, joita kaikissa ryhmissä, Helsingin Sanomain takana olevaa ryhmää lukuunottamatta, nyt haudotaan. Ja joka taholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn useam muun lisäksi kirota sitä järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

ja varsinkin tulisi työväestön edustus olemaan aivan tyydyttämätön.

Myöskin tämän eduskunnan tunnuslauseet tekevät sen mahdottomaksi selvittämään kansalaissodan jälkeen esiintyviä lukuisia pulmia. Tarvitsee vain muistaa, missä merkeissä viime vaalit suoritettiin, ymmärtääkseen tämän. Porvarillisten puolueiden yhteisenä vaalitunnuslauseena oli »rintama sosialisteja vastaan», siis luokkagodan ohjelma. Ja sosialistien ohjelmana oli »vallankumousvaalit», puolue pyysi valitsijoiltaan lupaa ja oikeutta panna toimeen vallankumouksen, vaikka ei sitä selvin sanoin sanottu. Näin ollen vaalit jo pakettivat eduskunnan väärille urille, luokkasotaan. Kuinka voisi tämmöinen edukunta pystyä kokoamaan ja uutta luomaan. Siinähän istuisivat syylliset vastakkain, miehet ja naiset, jotka eivät ole pystyneet ehkäisemään veristä kansalaissotaa.

Tilanne on myöskin sellainen, ettei muu kuin vaaleja toimitettaessa. Ei milloinkaan ole meidän maassamme vielä ollut niin pätevää aihetta panna toimeen uudet vaalit ja vedota kansaan kuin nyt.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisun myötävaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja

Uutisia.

Vankien oloista Viaporissa.

Helsingissä ja sen ympäristössä vangiksi otettuja punakaartilaisia säilytetään toistaiseksi eli oikeudenkäyntiin saakka Viaporissa. Vankeja on siellä tällä hetkellä n. 8,000 ja lisää näyttää päivittäin tulevan.

Vankeja säilytetään eri kasarmeissa. Liikunta-alaa on heillä kasarmien ympärillä olevat pihamaat, puutarhat y. m., jotka ovat piikkilanka-aidalla eristettyjä ja lisäksi tarkan vartioimisen alaisia. Suuria osa oleilee joutilaana, ainoastaan osalla on työtä puhdistuskomissa, ruuan valmistuksessa ja jakelussa y. m.

Tutkimustyö edistyy perin hitaasti. Toimessa on tosin lukuisia tutkijalautakuntia, joihin kuuluu etupäässä helsinkiläisiä lakimiehiä, mutta siitä huolimatta vain varsin hitaasti päästetään vapaaksi henkilöitä, joiden syyksi ei ankarimmankaan laintulkinnan mukaan voida mitään löytää. Porvarislehtien yksimielisenä vaatimuksena näkyy muuten olevan, ettei mitään »lempeyttä» ole harjoitettava ja sanomalehdet kertovat kenraali Mannerheimin määränneen, ettei ketään ole vapautettava, »joka ei voi todistaa olevansa valkoinen».

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » hapankaalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on,

Työläisvankien kohtelu.

Tri Tulenheimolta puuttui »oikea käsitys«.

Hufvudstadsbladet (23. 4.) kirjoitti m.m.: »Vankien tutkintokomiteain keskuudessa on vallalla yleinen tyytymättömyys hallituksen määräämä vankien ylivalvojaa, tri Tulenheimoa vastaan, jolta näyttää puuttuvan oikea käsitys kapinallisten yrityksen rikollisuudesta ja yhteiskunnan itsesäilytysvaatimuksista ja joka siitä syystä alituiseen esittää vaatimuksia suurten vankiryhmien vapauttamisesta. On selvää, että moinen käsitys »ylivalvojan« tehtävistä on niin sopimaton kuin olla saattaa ja voidaan kai toivoa, että ainakin sitte, kun Vaasan hallitus ja Mannerheim pääsevät jotakin sanomaan tässä asiassa, kysymyksessäoleva tehtävä annetaan toiselle henkilölle.«

Olisi luultu tri Tulenheimolla, joka kuuluu olevan ajateltu rikoslain opin professoriksi Serlachiuksen jälkeen, olevan riittävästi »käsitystä« kapinallisten yrityksen rikollisuudesta.

Uusi ylivalvoja.

T.k. 28 p:nä kertoivat sanomalehdet, että tri Tulenheimo on siirtänyt senaatin hänelle jättämät tehtävät Suomen armeijan päämajan sotilaspoliisipäällikölle majuri Ossian Procopéllе, jolle vankien hallinto koko maassa kuuluu.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius pois!

Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) pykyistä elintarvehallitusta [illegible] tettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

sessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee näin ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — nyt aluksi Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle Suomeen. Oma sanomalehdistö on työväenliikkeen ja toiminnan välttämätön ehto. Omasta lehdistöstä on jälleenrakennustyö aloitettava.

Yhtä välttämätöntä on heti alunperin olla selvillä siitä menettelytavasta, mitä noudattaen uudelleen alkava puoluetoiminta voi johtaa parhaisiin, nopeimpiin tuloksiin niin hyvin puolueelle kuin kärsivälle työväenluokalle. Tässä suhteessa ei kaiken eletyn ja koetun jälkeen voine sosiaalidemokraattien keskuudessa olla kuin yksi mielipide. Sillä sosiaalidemokraattisen työv.-liikkeen toipuminen saamastaan iskusta ja sen mahdollisuus päästä jälleen voimakkaasti vaikuttamaan vähävaraisen kansan elinehtojen hyväksi riippuu ratkaisevasti siitä, että Suomen sosiaalidemokratia nyt katkerien kokemusten jälkeen täydellisesti ja jyrkästi sanoutuu irti väkivaltaisesta bolshevismista ja julistaa toimintaohjeekseen länsimaisen sosiaalidemokratian, minkä pohjalla työväenliike meidän maassamme on saavuttanut suuret, kansan syvien kerrosten asemaa kohottavat voittonsa, joiden voittojen hedelmät nyt katkeraa kyllä bolshevismiksi nimitetty sosiaalidemokratian irvikuva Suomen työväen käsistä niin perinpohjin on riistänyt.

Me olemmekin varmat, että nykyisten raunioiden päälle nouseva työväenliike Suomessa on tiukasti rakentuva puhtaan sosiaalidemokratian pohjalle ja saava siitä sen vastustamattoman voiman lähteen, jonka avulla se ennen pitkää, vainojen ja herjauksien voimatta sitä pysähdyttää, entistä ehompana ja toimintakykyisempänä on kokoava ympärilleen Suomen kansan kaikki vähävaraiset, puutetta kärsivät kansankerrokset. Sillä ainoastaan sosiaalidemokratiassa on näiden kansankerrosten pelastus, eikä porvariston jonka kä iin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tukmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä aseman väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavasti kaikki väärään suuntaan, käyvät taaksepäin ja merkitsevät toteutettuina suurta taantumusta. Kansantaantumuksellisten ainesten ole suurimmillakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtunutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka hyväksi lehtemme kaikkeen edelläsanottuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääajatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämääränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoiminnallisen järjestäytymisen sekä parlamenttaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomiten mitä jyrkimmin saarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia kylkää aseellisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimin toteuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ollen sosialidemokratialle vastaista, ovat elojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat ne vain taantumusta, aiheuttaen työväenluokalle mitä suurinta onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämääräistä tietoisia, niin ettei yli voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon helpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

ottamatta, nyt haudotaan. Ja joka taholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyt usean muun lisäksi kirota sitä järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto sekä että näin suuri vallankumous mielipiteissä olisi yleensä tapahtunut. Ja jos se kerran ei ole kansan tahto, niin tehtäisiin rikos, vielä enemmän, tehtäisiin auttamaton tyhmyys, jos edellämainittuja suunnitelmia vastoin kansan enemmistön todellista tahtoa ryhdyttäisiin täytäntöön panemaan ja lakina noudatettavaksi säätämään. Näistä laeista tulisi silloin vähemmistölakeja, joille ei voisi tunnustaa mitään arvoa ja joita kansa olisi oikeutettu kaikin käytettävissä olevin keinoin vaatimaan peruutettaviksi.

Porvariston pyrkimyksenä näkyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmansa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan aijotaan nimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotta niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rohkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraiten tulkitsee kansan sielun». Siis aivan uusi ja arveluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole sovelias näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensimäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suuria osa sosialidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/6 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan keskuudessa esiintyviä mielialoja

---

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisua myötävaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pakosta saanut jyrkästi määrätyn suunnan, mutta josta on liian rohkeata minkään pienen ryhmän ottaa vastuuta kantaakseen. — Vielä tulee esiintymään lukuisia kysymyksiä, jotka välittömästi johtuvat viimeksi elämästämme ajasta, kuten korvauksen myöntäminen niille, jotka ovat kärsineet sodasta tai ryöstöistä, kysymys amnestiasta, jota ilman suuri osa kansasta järjettömästä tuhotaan j. n. e.

Se eduskunta, joka meillä enää on jäljellä, on selvä ja puhdas luokkaeduskunta. On senvuoksi kyllä ymmärrettävää, että porvariston taholla halutaan sen ratkaistavaksi jättää mahdollisimman paljo semmoisia asioita, jotka ovat ikäviä esilleotettavaksi koko kansaa edustavassa eduskunnassa. Mutta jos tämmöiset kysymykset siinä ratkaistaan, tulevat ne myöskin olemaan yksinomaan luokkaratkaisuja ja saavat kotl luokkavihaa vastaansa.

Ellei senvuoksi ehdoin tahdoin haluta luokkavihaa edelleen lietsoa, on eduskunnan ymmärrettävä asemansa ja toimittava sen mukaan. Sillä ei ole oikeutta sekaantua muuhun kuin välttämättömien ja kiireellisten asiain järjestämiseen, minkä jälkeen sen on hajaannuttava ja julistettava uudet vaalit. Uusien vaalien kautta kokoonsaatu eduskunta aikakoon sitte sen rakennustyön, johon toivottavasti vihdoinkin tulemme pääsemään.

Vaatimusta uusien vaalien toimittamisesta ei ole tehty itsekkäässä mielessä eikä siinä uskossa, että sosialidemokraattinen puolue niiden kautta entiseen voimaansa nousisi. On pikemmin luultavaa, että puolueen edustus tulee suuresti supistumaan. Puolueen jyrkät ainekset tullevat katkeroituneina pysymään syrjässä ja niin kutsutut »mukanajuoksijat« siirtyvät tällä kerralla porvarillisten äänestäjiksi. Mutta eduskuntaryhmämme suuruus ei tällä kerralla olekaan määräävänä. Tärkeätä on vain, että myöskin työväenjoukot tuntevat olevansa mukana, kun maallemme arvaamattoman tärkeiden asiain ratkaisuun käydään.

V. T.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän mennessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokaartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Soc.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisua myötävaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pakosta saanut jyrkästi määrätyn suunnan, mutta josta on liian rohkeata minkään pienen ryhmän ottaa vastuuta kantaakseen. — Vielä tulee esiintymään lukuisia kysymyksiä, jotka välittömästi johtuvat viimeksi elämästämme ajasta, kuten korvauksen myöntäminen niille, jotka ovat kärsineet sodasta tai ryöstöistä, kysymys amnestiasta, jota ilman suuri osa kansasta järjettömästä tuhotaan j. n. e.

Se eduskunta, joka meillä enää on jäljellä, on selvä ja puhdas luokkaeduskunta. On senvuoksi kyllä ymmärrettävää, että porvariston taholla halutaan sen ratkaistavaksi jättää mahdollisimman paljo semmoisia asioita, jotka ovat ikäviä esilleotettavaksi koko kansaa edustavassa eduskunnassa. Mutta jos tämmöiset kysymykset siinä ratkaistaan, tulevat ne myöskin olemaan yksinomaan luokkaratkaisuja ja saavat kotl luokkavihaa vastaansa.

Ellei senvuoksi ehdoin tahdoin haluta luokkavihaa edelleen lietsoa, on eduskunnan ymmärrettävä asemansa ja toimittava sen mukaan. Sillä ei ole oikeutta sekaantua muuhun kuin välttämättömien ja kiireellisten asiain järjestämiseen, minkä jälkeen sen on hajaannuttava ja julistettava uudet vaalit. Uusien vaalien kautta kokoonsaatu eduskunta aikakoon sitte sen rakennustyön, johon toivottavasti vihdoinkin tulemme pääsemään.

Vaatimusta uusien vaalien toimittamisesta ei ole tehty itsekkäässä mielessä eikä siinä uskossa, että sosialidemokraattinen puolue niiden kautta entiseen voimaansa nousisi. On pikemmin luultavaa, että puolueen edustus tulee suuresti supistumaan. Puolueen jyrkät ainekset tullevat katkeroituneina pysymään syrjässä ja niin kutsutut »mukanajuoksijat« siirtyvät tällä kerralla porvarillisten äänestäjiksi. Mutta eduskuntaryhmämme suuruus ei tällä kerralla olekaan määräävänä. Tärkeätä on vain, että myöskin työväenjoukot tuntevat olevansa mukana, kun maallemme arvaamattoman tärkeiden asiain ratkaisuun käydään.

V. T.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän mennessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokaartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Soc.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

---

pélle, jolle vankien hallinto koko maassa kuuluu.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius poisl

Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) pykyistä elintarvehallitusta erotettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtilallinen A. Osw. Kairamo elintarvepulan torjumisesta m. m. seuraavaa: »Ensimäinen ja ehdoton vaatimus on henkilömuutos elintarveasiain johdossa». »Varsinkin sopii odottaa, että elintarvehallituksen päällikkö, joka on ollut tähänastisen hallitusjärjestelmän johtavana sielua, nyt astuu syrjään ja että hänen sijaansa saadaan henkilö, joka voi itselleen hankkia maanviljelijäin luottamuksen.»

Jokaiselle lienee selvää, mihin suuntaan muutosta elintarveasioiden järjestelyssä tahdotaan. Jo se että vaatijoina esiintyvät suurkapitalistit ja suurviljelijät, osoittaa, ettei muutosta tahdota ainakaan niiden hyväksi, jotka todella kärsivät elintarvepulasta, ollen suorastaan nälkäkuoleman partaalla. Eräs merkki uudesta suunnasta on sekin, että viljan tämänvuotiset luovutushinnat ehdotetaan kaksi kertaa korkeammiksi kuin tähänastiset jo liian korkeat hinnat. Jos tämä ehdotus hyväksytään, merkitsee se taloudellisen olojemme täydellistä mullistusta ja kurjuutta kaikille palkansauttijoille.

Miten bolshevikkien ohrana hankki rahoja.

Samanlaisen valtion valtiossa kuin ohrana oli salainen valtiollinen poliisi Venäjällä muodosti täällä n. k. Vuorimiehenkadun eli Miettisen rosvokopla. Sen tekemiksi väitetään useimmat täällä tapahtuneet murhat ja rahan kiristämisessä se oli varsin ovela. Kellä arveltiin rahaa olevan, vangittiin ilman muuta. Helsinkiläisten kauhuna olivat koko kapinan aikana Vuorimiehen kadun mustat biilit asestettuine miehineen.

Summat, joita rosvot onnistuivat täten kiristämään, olivat usein aika suuria. Niinpä kerrotaan viidenkymmenen jopa sadankin tuhannen markan saaliista. Valionkin mainitaan maksaneen näille kapinallisille kokonaista 50,000 mk. saadakseen johtajansa tohtori *Pitkäniemen* vapaaksi.

Leivän hinta yli kaksinkertaiseksi nykyisestään.

Suurviljelijät kiirehtivät käyttämään tilaisuutta.

Elintarvehallitus on kuultuaan asiantuntijoita ehdottanut ensi syksynä maksettaviksi viljan, perunain ja lanttujen hinnoiksi seuraavat:

	ennen 15/9 18	ennen 1/10 18	ennen 1/1 19	ennen 1/1 19
Vehnä, ruis, ohra	2: 60	2: 30	2: 10	2: —
Kaura, riihikuiva				
yli 48 kg.	2: 40	2: 10	1: 90	1: 80
» alle 48 »	2: 20	1: 90	1: 70	1: 60
Perunat 40 mk. hl.				
Lanttu 25 » hl.				

Senaatti ei ole vielä käsitellyt kysymystä, emmekä voi uskoa, että Senaatti tulisi hyväksymään tällaisen ehdotuksen. Niinkuin alempana olevassa vastalauseessa esitetään, tulisivat nämä hinnat olemaan 4—5 kertaa suuremmat kuin Skandinavian maissa ja Saksassa säädetyt luovutushinnat.

Vastalause.

Tätä elintarvehallituksen ehdotusta vastaan on jätetty seuraava vastalause:

»Elintarvehallitukselle.

Koska allekirjoittaneella Elintarvehallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raakaaineiden, työpalkkojen, kuljetuskustannusten, verojen y. m. kustannukset viime kesästä nousisivat 50 pros. (mikä esim. rukiiseen nähden on mahdotonta, koska sen tuotantokustannukset suurimmaksi osaksi joutuivat jo viime kesän osalle) niin seuraavassa ehdottamani hinnat sittenkin ovat pidettävät riittävinä.

Syksyllä 1918 korjattavan viljan hinnat olisivat määrättävät seuraaviksi:

ruis 1 mk. kilo,
vehnä 1 mk. kilo,
ohra 1 mk. kilo,
kaura, riihikuiva, yli 48 kg hl, 90 p.,
kaura, »muu, 75 p. kg,
perunat 25 mk. hehto,
lantut 15 mk. hehto.

Jotta vilja saataisiin syksyllä ajoissa puiduksi ja kulutuskeskuksiin siirretyksi, olisi pieni lisämaksu suoritettava aikaisempaan luovutetusta viljasta.

Koska kaikki saksalaisuus tällä hetkellä on »korkeassa kurssissa«, en malta olla lopettamatta esitystäni kenraali von der Golnzin esikuntapäällikön kapteeni Karmannin sanoilla minulle: »Me saksalaiset olemme suurempia sosalisteja kuin yleensä luullaan. Me laadimme Saksan sellaiseksi, että jokaisella työmiehellä on etua siitä, että Saksan valtakunta säilyy. Me annamme heille suuremmat vanhuuden ja työkyvyttömyyden vakuutusmaksut kuin mikään muu maa ja pidämme elintarpeet mahdollisimman halpoina.«

Helsingissä toukokuun 2 päivänä 1918.

Wäinö Wuolijoki.

Mitä sitten tulee korkeiden minimihintojen tuotantoa kiihoittavaan vaikutukseen, niin ei sekään ole varsin suureksi arvioitava. Ensinnäkin on kiihoitus jo silloin riittävän suuri kun jokseenkin jokainen kansalainen kärsii nälkää kuten meillä nykyään. Ja sitäpaitsi mikään kiihoitus ei voi silloin paljoakaan vaikuttaa kun yleinen siemenen puute vallitsee. Jos olisi riittävästi kaikkialla siementä saatavissa, voisi jonkunlaista merkitystä korkean hinnan aikaansaamalle tuotannon lisäykselle myöntää, mutta nyt se on aivan tehoton keino.

Mutta ennenkaikkea on tällainen tärkeimpien elintarpeiden hinnan kohottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeuksia kylliksi.

Väärät setelit.

Työläistenkin on talletettava ne pankkiin.

Niinkuin Suomen Pankin Johtokunnan julkaisemista ilmoituksista on näkynyt, on kysymys vallankumouksellisten painattamien setelien lunastamisesta jätetty Eduskunnan ratkaistavaksi. Ennenkuin asiasta lopullisesti päätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen Pankki ei lunastaisi näitä seteleitä. Tämä on kokonaan väärä käsitys. Pankki lunastaa ne kaikki, jotka ovat talletettu määräajassa.

Työläisvankien puolesta.

Heti Helsingin valloituksen jälkeen tuli luokseni eräs mieshenkilö kysymään neuvoa eräässä tärkeässä asiassa. Hän sanoi heitä olevan Sörnäisten kaupunginosassa useita perheitä, jotka äärimmäisen hädän vuoksi ajattelivat perheettäisiä joukkoitsemurhia. He olivat nimittäin kokonaan ilman ruokaa, eikä ollut muuta rahaa kuin kansanvaltuuskunnan painattamaa, nyt kelpaamattomaksi käynyttä paperirahaa. Lisäksi uhkasi perheitä kotietsinnät ja erinäisten perheenjäsenten vangitsemiset.

Varoitin luonnollisesti tällaisista epätoivon teoista ja kehoitin levittämään sellaista tietoa, että kaikki punakaartin toimiin osaaottaneet vapaaehtoisesti ilmoittautuisivat ja jättäisivät aseensa. Samalla koetin lohduttaa kysyjää ilmoittamalla varmana arvelunani, ettei vankeja missään tapauksessa tultaisi kohtelemaan huonosti, että ainoastaan pääsyylliset tultaisiin rankaisemaan ja että suurelle osalle vangeista todennäköisesti jonkun ajan kuluttua tultaisiin säätämään amnestia, sekä että työväenluokka, vaikka se tällä kertaa tapahtuneen onnettoman valtiokaappauksen johdosta näyttikin täysin lyödyltä, vielä voi nousta nykyisestä alennustilastaan, mikäli se vaan kerta kaikkiaan jättää aseelliset hulluttelut ja palaa entisiin toimintatapoihinsa, parlamenttaariseen, ammatilliseen ja kulutusosuustoiminnalliseen työskentelyyn.

Sen jälkeen on sekä vangitsemisista että tuomioista kuulunut yhtä ja toista. Tutkintotuomarit näkyvät yleensä ottaneen sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päässivät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa niille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta oli nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon valtaan, vaan on otettava huomioon yhteiskunnan etu ja se seikka, etteivät syyttömät joudu kärsimään. Tässä tarkoituksessa on nopeasti saatava eduskunta kokoon säätämään sen amnestian rajat, joka kysymyksen ratkaisussa on yhteiskunnallinen välttämättömyys. Tahtomatta ruveta muodostamaan yksityiskohtaista ohjelmaa asian ratkaisemiseksi, pyydän viitata eräisiin seikkoihin, joita asian ratkaisussa tulisi ottaa huomioon.

Näistä on ensi sijassa mainittava se tosiasia, että maan laillinen hallitus oli riittävän ja luotettavan järjestysvallan puuttuessa n. 2½ kuukauden aikana kykenemätön suuressa osassa maata suojelemaan alamaisten henkeä ja omaisuutta, vaan oli valta tällä alueella faktillisesti valtiokaappaushallituksen käsissä. Tämän asianhaaran vuoksi ovat passiiviset, leipä- tai vastaavien muiden syiden aiheuttamat systemin palvelijat käsiteltävät eri ryhmänä kuin ne, jotka ovat aktiivisesti, sekä itse osaa ottaen että muita kiihoittaen ja pakottaen, asian harrastuksesta systemiä palvelleet.

Edellisistä on osa ottanut vastaan tehtäviä yleisestä velvollisuudentunnosta. Näin ovat voineet käsittää asemansa m. m. vanginvartijat, sähkökaasu- ja vesijohtolaitosten työläiset, rautatie-, raitiotie- ja postilaitosten henkilökunnat, miliisit, y. m. Omasta puolestani tahdon ainakin sanoa, että valtiokaappausajan muutenkin vaikeita oloja ei suinkaan olisi helpottanut se, että kuritushuonevangit olisi kaikki päästetty irti, elintarpeiden tuonti ja puolueeton jakelu olisi tauonnut, valaistus lakkautettu, kaasunkäyttö lopetettu y. m. Ja kun kerran kaikki ovat alistuneet näihin välttämättömiä tarpeita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan kokoonpanijain laita.

Ainakin syyntakeettomiksi ovat luettavat ne työläiset, jotka, useinkin itse ollen aseellista toimintaa vastaan, lähtivät mukaan siitä syystä, että luulivat valtiokaappauksen tapahtuneen sosiaalidemokraattisen puolueen päätöksestä, kuten heille valheellisesti uskoteltiin, ja katsoivat solidaarisuuden omaa luokkaansa kohtaan vaativan heiltä sen uhrauksen. Tätä ryhmää lähellä ovat ne, jotka olivat imeneet itseensä työväenlehdissä pitkin talvea juurrutetun uskon, että porvaristo hyökkäsi ase kädessä työväestön kimppuun, ja lähteneet mukaan puolustustarkoituksissa. Olen varma siitä, että jos näille ja varsinkin ensinmainituille voitaisiin valmistaa vapaa paluu entisille paikoilleen ammateissaan ja yhteiskunnan jäseninä, vaikuttaisi se positiivisesti yhteiskunnallisen rauhan palautumiseen.

Kaiken tämän jälkeen tehtänee minusta kanssasyyllinen, koska puolustelen »selviä» rikoksellisia. Minä uskallan kuitenkin olla sitä mieltä, että jos vaan saadaan käsiin valtiokaappauksen alkuunpanijat sekä ne, jotka ovat johtaneet näitä järjettömyydessään aivan rikoksellisia lopputaisteluita, tai jotka ovat toimittaneet murhia, murhapolttoja, ryöstöjä ja muita ilmeisiä konnantöitä, niin tulee vielä kokoon riittävä määrä tuomittavia näin pienen kansan oloihin nähden. Ja näin suuressa asiassa ei saa olla määräämässä lain kirjain, vaan yhteiskunnallisen raulian palauttaminen.

H. R.

— *Työväen Säästöpankkiin Helsingissä* tuotiin huhtikuun aikana 91 eräsä yhteensä Smk. 177,527: 08 ja otettiin säästöstä 1,181 erässä yhteensä Smk. 689,110 75. Uusia vastakirjoja avattiin 20 ja vanhoja lopetettiin 23. Tämän kalenterivuoden alusta huhtikuun loppuun tuotiin säästöön kaikkiaan Smk. 907,558: 37 ja otettiin säästöstä kaikkiaan Smk. 1,638,645: 94. Säästöönpanijain samiset kuluvan vuosipuoliskon korkoja lukuunottamatta tekivät huhtikuun päättyessä Smk. 2,691,929: 54 ja jakautuivat ne 5,066 vastakirjalle.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästöpankki oli menetellyt ja määräsi, että kaikki ne, jotka olivat nostaneet rahansa, olivat ne sitten käyttäneet mihin tarkoitukseen tahansa, olivat velvolliset ne takaisin maksamaan. Tämä määräys on pankin puolesta täytetty ja on pankki saanut takaisin suurimman osan niistä rahoista, jotka se on pakotettu maksamaan.

Koska allekirjoittaneella Ehdtarvehallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raakaaineiden hintojen nousut, työpalkkojen kohoaminen y.m. seikat, jotka ovat tulleet entisten tuotantokustannusten lisäksi. Ja tällöin on tultu hintoihin, jotka ovat pidettävät sangen kohtuullisina, jopa meidän oloihimme verrattuna alhaisinakin. Näinpä hinnat ovat olleet Skandinaviassa 30—35 äyriä ja Saksassa 30—35 pfenningiä kilolta.

Kun viime helmikuun lopulla lähdin Ruotsista, ei minimihinitoja siellä vielä oltu määrätty, mutta tuotannon lisäämistä suunnittelemaan asetetun komitean sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päästivät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa niille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta oli nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon val-

tärkeimpien elintarpeiden hinnan kohottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeat ajat. Samaten vaikeutuu alempien virka- ja palvelusmiesten sekä kaikkien eläkkeillä ja pikkusäästöillä eläjäin asema eikä meidän yhteiskunnallamme pitäisi olla varaa sysätä heitäkään yhteiskunnan ulkopuolelle.

Kun ei ole enään tilaisuutta laatia tarkkoja tuotantokustannuskalkyleja, on minunkin tyydyttävä ehdottamaan minimihintoja »hihastani«, kuten muutkin asiantuntijat ovat tehneet, vaikka joltakulta heistä oli sitä jo ajoissa pyydettykin. Mutta vaikka tuotantotaan ne setelit, jotka täten ovat määräaikana talletetut.

Tällaisia seteleitä, joita älköön kukaan työläinen pitäkö hallussaan jälkeen *kuluvan toukokuun 15 päivän*, ovat

500	markan	setelit	yli numeron	170,000
100	»	»	»	2,775,000
20	»	»	»	9,874,000
5	»	»	»	19,397,000

peita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan konepajan, »portun», työväestön laita. Suuri osa punakaartien jäsenistä ja varsinkin niistä jäsenistä, jotka huhtikuun 5 p:n työvelvollisuuden jälkeen joutuivat punakaartien riveihin, olivat tällaisen nälkä- ja aseterrorin uhreja, jotenka tämä väite useallakaan ei ole hätävalhe, kuten kostokiihkoilijat yrittävät tehdä uskottavaksi. Nämä kuuluvat ehdottomasti asiallisesti amnestian piiriin.

säästönsä uskoa.

Ulkomaalaisten sosialistien mielipiteitä bolshevismista ja punakaartin vallankumouksesta.

Kun viime joulukuun lopulla läksin ulkomaille, Ruotsiin ja Saksaan, käännyin eräiden meikäläisten sosiaalidemokraattisten johtomiesten, muun muassa Sirolan puoleen kysymällä heidän kantaansa eräissä silloin päivän polttavissa kysymyksissä. Ilmoitin kysyväni juuri sentähden, että tietäisin ulkomailla sanoa, mitä Suomen sosialistit vaativat.

Kysymykseeni, tahtovatko he Suomen itsenäisyyttä, vastattiin: tietysti.

Tahdotaanko venäläisen sotaväen poistamista? Tahdotaan.

Uskovatko he sosiaaliseen vallankumoukseen meillä? Eivät usko.

Näihin vastauksiin tyydyin ja lupasin ilmoitta nämä seikat puoluetovereille ulkomailla. Kun sitte punakaartin vallankaappauksen tapahduttua kertasin näitä saamiani vastauksia, jotka todellakin ilmaisivat Suomen sosiaalidemokratian johtomiesten kannan, niin olivat kaikki, samoin kuin minäkin ymmällä. Sillä olihan ilmeinen ristiriita tekojen ja poliittisen kannan välillä. Oikean selityksen tähän ristiriitaan antoivat sitte kyllä saksalaiset puoluetoverit *Parvus* ja *Ebert*. Mutta kertokaamme järjestyksessä.

Tultuani Saksaan, kävin ensinnä tapaamassa vanhaa tuttavaani Parvusta. Hän on syntyjään Venäjän juutalainen ja hänen oikea nimensä on Helphand, mutta on hän jo 30 vuotta ollut Saksassa ja on puolueen tunnetuimpia kirjailijoita. Kirjailijana käyttää hän nimimerkkiä Parvus, jolla nimellä häntä yleensä puolueessa kutsutaan. Koska meidän ensimmäinen tapaamisemme noin 11 vuotta takaperin oli sangen mielenkiintoinen, niin kerron sen tässä.

Eräänä päivänä v. 1907 soitettiin sos.dem. puoluetoimikunnasta ja kysyttiin, enkö tahtoisi muutamaksi päiväksi ottaa luokseni asumaan erästä venäläistä pakolaista, joka pyrkii Suomen kautta ulkomaille. Annettuani myöntävän vastauksen, saapui luokseni Parvus. Hän sanoi 1905 vuoden vallankumouksen aikana olleensa viimeisen Pietarissa toimineen vallankumouskomitean puheenjohtaja, joutuneensa vangituksi ja Siperiaan karkoitetuksi. Oli kuitenkin onnistunut sieltä pakenemaan tunnetun kirjailijan Leo Deutschin kanssa ja oli nyt matkalla Saksaan niin pian kuin ensimmäinen tilaisuus ilmaantuisi. Viikon luonani asuttuaan, jonka viikon aikana parhaani mukaan koetin ammentaa hänen loppumattomasta sosiaalipoliittisesta tietovarastostaan, hänen onnistui päästä lähtemään.

Jälleennäkemisemme nyt Berliinissä muodostui erittäin sydämelliseksi. Kysymykseeni, tunsiko hän minua, vastasi hän: Kuinka en teitä tuntisi, olenhan minä Te. Tultuani Teidän

Kohta siirtyi keskustelu Venäjän ja Suomen bolshevismiin. Parvus sanoi tuntevansa erinomaisen hyvin sekä Leninin että Trotzkyn. Ihmetteli kovin Trotzkya, jonka sanoi aina olleen selvällä sosiaalidemokraattisella kannalla, kun sitävastoin Lenin oli ollut aina bolsheviikki ja nykyään hän on julkisesti sanoutunutkin irti sosiaalidemokratiasta. Kuultuaan mitä Suomen sosiaalidemokratian johtomiehet olivat sanoneet suhteestaan bolshevismiin ja kyseltyään elintarvepulastamme ja työttömistä demoralisoituneista vallityömiehistämme, lausui hän, että sosiaalidemokratian johtajat ilmeisesti olivat antautuneet työväen luonoimpien ainesten johdettaviksi.

Vielä selvemmin sanoi saman ajatuksen Saksan sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Ebert. Kysymykseeni, eikö Saksassa ole odotettavissa vallankumoksellisia kansanliikkeitä, vastasi hän, että paikallisia lakkoja niinkuin juuri äskeinen Berliinin lakko aina sattuu, mutta ne loppuvat lyhyeen, koska *johtajat eivät mene mukaan, sillä se merkitsis ijoukkojen ammuttamista.* Jokainen johtaja ymmärtää, kuinka mielettömiä sellaiset yritykset ovat — Meikäläiset johtajat eivät sitä ymmärtäneet!

Koska nämä edellämainitut kuuluvat Saksan sosiaalidemokratian maltilliseen enemmistöryhmään, päätin käydä tapaamassa johtomiehiä myöskin vasemmasta siivestä, joka nykyään muodostaa oman n. k. riippumattomien sosialistien puolueen. Voimasuhteet valtiopäivillä ovat sellaiset, että enemmistösosialisteilla on noin 85—90 paikkaa ja riippumattomilla 20—25.

Kuuluisin nimi vähemmistösosialisteilla on epäilemättä tunnettu Marxin selittäjä, kirjailija *Karl Kautsky*. Kun hän on ollut meidänkin sosiaalidemokraattien, Kuusisen, Sirolan, Mannerin y. m. auktoriteetti, pidin erittäin tärkeänä kääntyä hänen puoleensa. Hän asuu hiljaisen kadun varrella Berliinin Charlottenburgissa ja näkyy elävän oikeata oppineen elämää, sillä hänen molempien huoneittensa seinät olivat täynnä kirjoja. Kautsky, tuntien minut parilta entiseltä käynniltä, lausui heti ovesta sisään astuttuani ihmettelynsä, että meidänkin sosiaalidemokratiamme oli kehittynyt bolshevismiksi. »Ei mikään liike ole vahingoittanut sosiaalidemokratiaa niin paljon kuin bolshevismi», sanoi hän. »Ihmiset eivät kykene erottamaan sosiaalidemokratiaa bolshevismista, vaan sotkevat ne toisiinsa«. Sitten hän alkoi kysellä meidän oloistamme, tiedustellen ensin, minkätähden me viime vaaleissa saimme vaalitappion. Selitin, että meillä ei valitsijain keskuudessa vielä oikeastaan ollut enemmistöä, vaan johtui tilapäinen eduskunnan enemmistömme siitä, että porvarilliset olivat ottaneet laimeasti osaa vaaleihin. Viime syksyisissä vaaleissa sosiaalidemokraattien ääänimäärä kyllä kasvoi, mutta jäimme kuitenkin vähemmistöksi, koska yleensä vaaleihin osanotto oli hyvin vilkas. »Teidän olisi pitänyt siihen tyytyä«, sanoi hän. Selitettyäni edelleen, että Venäjän bolshevikkien taholta lähetettiin suuria määriä aseita eri puolille maata, sanoi hän kyllä jo jatkon ymmärtävänsä, »sillä aseet joutuvat aina ensimmäiseksi roistojen käsiin, kun niitä ilman tarkkaa valikoimista joukoille jaetaan». Tämän lauseen totuuden ehtivät muuten jo marraskuun tapaukset osoittamaan, joten puoluejohdon piti olla riittävästi selvillä, mihin hirveisiin seurauksiin joukkojen umpimähkäinen aseistaminen johtaa.

Kun Berliinäinkin saapui toinen kauhun sanoma toisensa jälkeen, en enää malttanut jäädä sinne, vaikkakaan tehtävänä Elintarvehallituksen lähettinä ei vielä ollut loppuun suoritettu. Päätin lähteä Suomeen koettamaan saada jotakin vaikutetuksi jos mahdollista kansalaissodan lopettamiseksi tai ainakin hirveimpien veritöiden ehkäisemiseksi. Koska Kautskylla meidän sosialisteimme keskuudessa on ollut suurempi auktoriteetti kuin kenelläkään muulla ulkomaisella sosiaalidemokraatilla, pyysin häneltä kirjoitusta, tuodaksemi sen tänne kansanvaltuuskunnan jäsenille. Hän sanoi juuri kirjoittaneensa Ruotsin sosiaalidemokraattien aikakauslehteen Tidenin kirjoituksen, joka sopi meidän oloihin ja antoi mainitun Tidenin numeron tänne tuotavaksi terveisiksi. Kirjoituksen nimi oli »Demokratia ja diktatuuri« ja saimme sen zulkisuuteen »*Kuluttajain Lehdessä*«, koska Työmies enemmän kuin Tiedonantajakaan eivät sitä painattaneet.

Ruotsiin tultuani kävin valtiopäivätalolla tapaamassa ruotsalaisia sos.-dem. edustajia ja tapasin siellä Brantingin, Wickmanin, Möllerin y.m. Pyysin heitä järjestämään lähetystön Ruotsin sosiaalidemokraattisen puolueen puolesta Suomeen. Lausuin vielä toivomuksen, että olisi hyvä, jos lähetystössä olisivat vasemmistososialistitkin edustettuina. Tällainen lähetystö saatiinkin sitte aikaan ja kuuluivat siihen puoluesihteeri, valtiopäivämies G. Möller, ammattijärjestön sihteeri A. Thorberg ja Tukholman pormestari C. Lindhagen. Sitäpaitsi liittyi vielä mukaan Tanskan »Socialdemokratenin toimittaja M. Wulff. Ennen oli jo Suomeen saapunut Ruotsin »Socialdemokratenin« toimittaja G. Böhmer, joka oli meitä vastassa Poriin saapuessamme ja liittyi matkaamme Helsinkiin. Hän oli jo ehtinyt tutustua oloihimme oltuaan parisen viikkoa Helsingissä ja tavattuaan useimmat kansanvaltuuskunnan jäsenet. Hänen ensimäiset sanansa meidät tavatessaan olivat: »Ei varmaankaan minkään maan työväenliikkeen johto ole ollut niin huonoissa käsissä kuin tällä kertaa Suomen. Heissä ei ole ainoatakaan *miestä*. Kaikki ovat valmiit minulle kahdenkesken tunnustamaan, että asema on toivoton, että kaikki menee hullusti, mutta yksikään ei uskalla sitä sanoa työväelle.«

Miten lähetystömme toimet Helsingissä onnistuivat, siitä lähemmin seuraavalla kerralla.

W. W.

Pieniä tietoja.

Suomen riippumattomuus.

Huomattava kuuluisan oikeusoppineen lausunto.

Saksalaisessa vasemmistolaisvapaamielisessä „Berliner Tageblatt" lehdessä on Marburgin yliopiston professori Walther Schücking julkaissut huomattavan kirjoituksen Saksan politiikasta sen itärajalle muodostuneisiin uusiin valtioihin nähden. Kun kirjoittaja on nykyajan etevimpiä ja kuuluisimpia kansainvälisen oikeuden tutkijoita, teemme selkoa hänen kirjoituksestaan, erityisesti mikäli se Suomea koskee.

Kirjoittajan mukaan on Saksan virallisten piirien tarkoitus kaikesta päättäen olla myöntämättä näille uusille valtioille täydellistä valtiollista riippumattomuutta, ollen pyrkimyksenä kaikenlaisilla sotilaallis-, taloudellis- ja poliittisluontoisilla sopimuksilla kytkeä ne Saksan yhteyteen ja tehdä ne ainoastaan puoleksi itsenäisiksi. Tälläisestä politiikasta kirjoittaja Saksaa varoittaa. Suomen suhteen lausuu Schücking m. m.:

„Suomen kanssa tehty sopimus osoittaa, mikä on tarkoituksena. Tämän sopimuksen mukaan Suomella ei ole oikeutta määrätä mistään alueensa osasta, ei edes myöntää mitään servituuttia jollekin toiselle valtiolle ilman Saksan lupaa. Tämä sopimus oikeuttaa kansainoikeudelliseltakin kannalta vastedes merkitsemään S u o m e n v a l t i o k s i, j o k a o n a s e t t u n u t p u o l e k s i i t s e n ä i s e k s i s u h t e e s s a a n S a k s a a n." — Kirjoittajan mielestä politiikka, jonka tarkoituksena on ympäröidä Saksa puolisuvereenisten valtioiden piirillä, tulee olemaan kestämätön, sillä valtiot, jeilla on sisäinen suvereniteetti, pyrkivät ulkoiseenkin itsenäisyyteen ja tulevat sen säännöllisesti saavuttamaan. Minkä vuoksi niin ollen keinotekoisesti luoda kestämätön ja kiero ohimenevä suhde rajavaltioihin? Tulevatko ne vastaisuudessa irroittautumaan Saksasta kääntääkseen sitte varmasti myötätuntoisuutensa venäläiseen naapuriinsa? Parempi on että ne alusta alkaen tulevat täysin itsenäisiksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksei osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan olecllisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suo-

Minkä mitäkin.

Yhtä tunnettua kuin on, että osa työläisiä vallankumouksellisessa innostuksessa halukkaasti liittyi punakaartiin ja vallankumoustoimiin, yhtä varmaa on, että sangen suuri osa suorastaan pakotettiin. Alussa julistetun suurlakon tarkoitus juuri oli vain saada miehiä kaartiin. Sen jälkeen käytettiin edelleen työnseisauksia, siveellistä ja aseellista pakotusta y. m. keinoja häikäilemättä samassa tarkoituksessa. Vallankin viime päivinä ennen Helsingin kukistumista kehittyi tuo säällimätön pakko-otto hurjaksi jahdiksi.

On kuvaavaa, että tässä metsästyksessä ei säästetty työväenliikkeen vanhimpia esitaistelijoitakaan. Niinpä lauvantaina 13 p:nä aamulla, kun Pitkänsillan eteläpuoli kaupunkia jo oli saksalaisten käsissä, ilmestyi punakaartilaispoikasia kivääreineen tov. Matti Paasivuoren kotiin Kalliossa Alppikadun varrella. Mattia vaadittiin ottamaan kivääri olalle ja lähtemään taisteluun, josta hän kuitenkin jyrkästi kieltäytyi. Mutta silloin ojennettiin kivääripiipsuut ja pistimet häntä kohden ja väliinheittäytyneen puolison kyynelistä huolimatta lähdettiin Paasivuorta kuljettamaan „esikuntaan". Matkalla ravittiin vankia runsaasti haukkumasanoilla.

Kallion kansakoulua lähestyttäessä näkyi Siltasaarelta palava Työväentalo, jolloin Paasivuori huomautti saattajilleen, että „minä olen ollut rakentamassa ja pystyyn saamassa tuota taloa, minkä te nyt poltatatte".

Esikunnan portille päästyä, sattui Paasivuoren huomaamaan muuan punakaartilainen, joka tunsi hänet ja tiesi, että tämä veteraani ansaitsi hieman paremman kohtelun kuin mitä hänelle osoitettiin. Miehen onnistuikin saada aikaan, että tov. Paasivuori viime tingassa pääsi vapaaksi.

*

Mies, josta voi sanoa, että hänen askeleitaan urkkijat valppaasti seuraavat, olkoonpa mikä hallitusjärjestelmä tahansa vallalla, on toveri Wäinö Wuolijoki.

Diktatuurin alkaessa oli hän Elintarvehallituksen lähettämänä Saksassa hankkimassa maahamme elintarpeita ja apulannoitusaineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kiväärineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle elevansa minä hetkenä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tutkimatta „hämäräsä ammutuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut taata hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa kävivät punakaartilaiset kolmesa yönä häntä kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistunut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille paraatia katsomaan, kun erään herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kaitenkin vapaaksi. Ilmiantajaksi mainitaan agian-

Bolshevismi ja Länsi-Euroopan sosiaalidemokraatit.

Meidän maamme sosiaalidemokraattiset lehdet ovat pitkät ajat olleet bolshevistisen lumouksen vallassa. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että bolshevikit ovat pienten kansojen itsemääräämisoikeuteen nähden kiitettävällä tavalla noudattaneet sosialistisen työväenliikkeen aikaisemmin lausumia periaatteita. Tästä johtuva kiitollisuuden tunne sai meikäläiset sosialistiset sanomalehdet siirtämään ihailunsa kaikkeen bolshevistiseen politiikkaan, sekä sisäiseen että ulkoiseen. Heikon sosiaalidemokraattisen teoreettisen tietoisuutesa takia useimmat heistä eivät kyenneet näkemään, mitenkä bolsheviikkien politiikka oli äärimmäisen tuhoisa sekä Venäjän että kansainväliselle työväenliikkeelle. Lisäksi on otettava huomioon, että useimmat sos.-dem. sänomalehtimiehetkin saivat tietonsa bolshevismista etupäässä helsinkiläisestä puoluelehdestä, jonka Venäjän esaston toimittajana oli täysin uskovainen venäläissuomalainen bolsheviikki.

Näin ollen harva meikäläisen sosiaalidemokratian lehtimiehistä ja johtohenkilöistä — puhumattakaan puoluelehtien suuresta lukijakunnasta — oli selvillä siitä, että Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet melkein poikkeuksetta olivat, varsinkin sen jälkeen kuin bolshevikit olivat valtaan päästyään ruvenneet toteuttamaan »sosialismiansa«, ajaneet Venäjän perustavan kansalliskokouksen hajalle ja solmineet Venäjän kansalliselle olemassaololle ja kansainväliselle työväenliikkeelle yhtä tuhoisan Brest-Litovskin rauhan, tehneet aatteellisen pesäeron bolshevismin kanssa. Mainittakoon tästä seuraavassa muutamia esimerkkejä.

Luonnostaan laskeaa, että sosiaalidemokratian maltillisempi siipi on alunpitäen asettunut bolshevismin suhteen arvostelevalle kannalle. Ruotsissa esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaolivat hajoittaneet Venäjän kansanvaltaisesti valitun perustavan kansalliskokouksen, ja kun lisäksi tuon liikkeen yleisen rauhan puuhakin täydellisesti epäonnistui ja sen yhteiskunnallinen ohjelma: tuotannon kansallistuttaminen alkoi yhä selvemmin osoittaa mahdottomuutensa, alkoivat useimmat zimmerwaldilaisryhmätkin julkisesti sanoutua bolshevikeista irti. Niinpä Saksan sos.-dem. vähemmistöön lukeutuva sosiaalidemokraattinen neoretikko Kautsky on kirjoittanut meilläkin julkaistun artikkelisarjan bolshevismia vastaan, osoittaen, kuinka sosialismia ei toteuteta kansan vähemmistönä olevan köyhälistön diktatuurin avulla, vaan siten, että köyhälistö toteuttaa ensin valtiollisen kansanvallan ja sen avulla enemmistöksi päästyään ajaa läpi yhteiskunnalliset päämääränsä. Samaan ryhmään kuuluva yhtä tunnettu sos.-dem teoreetikko Bernstein on myöskin ankarasti arvostellut bolshevismin politiikkaa. Niinikään ovat Italiian ja Ranskan zimmerwaldilaiset julkisesti ottaneet eronsa bolsheviikeista. Viimeksi on nähty tunnetun itävaltalaisen vähemmistösosialistin Heinrich Weberin, joka Itävallan sosiaalidemokratian tieteellisessä aikakauslehdessä »Der Kampf« on viime vuosina käsitellyt etupäässä ulkopoliittisia kysymyksiä ja joka viimeiseen asti oli puolustanut bolsheviikkejä, tunnustavan, et täbolsheviikit ovat johtaneet köyhälistön vaarallisten kokeilujen tielle ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan n.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka lienen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian perinpohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraateilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirvittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valta-asemaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen harhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden

Kirjallisuus ja taide.

Mieltäkiinnittävä kirjanen.

Hannes Ryömä: Vallankumousvuoden tapahtumista. Sivuja 84. Hinta 1: 50. Jakaja: Helsingin Suom. Kirjakauppa.

Päivänpoliittisia kysymyksiä käsittelevä lentokirjallisuus on meillä suhteellisestikin paljoa pienempi kuin sellaisissa maissa, joissa poliittinen elämä on vanhempaa, esim. Englannissa, Ranskassa ja Saksassa — tämäkin seikka osaltaan kuvastin olojstamme, joissa ei yleensä tärkeistäkään poliittisista päivänkysymyksistä ole saatu aihetta tyhjentävämpään keskusteluun kuin korkeintaan eduskunta- ja sanomalehtiväittelyihin. Mielihyvällä senvuoksi on todettava, että vallankumousvuoden tapahtumia käsitteleviin harvoihin lentokirjasiin on äskettäin ilmestynyt uusi lisä, ja mielihyvä on sitä suurempi, kun kysymyksessä oleva, otsakkeessa mainittu kirjanen on tunnetun sosiaalidemokraatin kirjoittama.

Kirjan tarkoituksena on pääasiassa sos.,dem. puolueen poliittisten virheiden osoittaminen, se on siis aiottu etupäässä työläisten luettavaksi, jos kohta kirjasessa paljastellaan porvarillistenkin puolueiden syntejä. Tekijä näkee sosiaalidemokraattien kuten muidenkin puolueiden jo Venäjän vallankumouksen alussa tehneen virheen siinä, ettei vaadittu Suomen kansaneduskuntaa ottamaan käsiinsä korkeinta hallitusvaltaa, vaan ryhdyttiin tosiasiallisesti tunnustamaan hallitsijan vallan siirtyneen Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Myöskin silloisen kotimaisen hallituksen asettamiseen nähden on tov. Ryömä sitä mieltä, että sosiaalidemokraattien olisi tullut miehittää koko hallitus omilla miehillään. Kumpaankin näihin kysymyksiin nähden on tämän kirjoittaja ollut toisella kannalla enkä voi olla lausumatta, että tekijä on perin kevyesti sivuuttanut ne nähdäkseni ylivoimaiset vaikeudet, joita kummankin kannan perilleviemisessä olisi ollut. — Salostaessaan viimekeväisen eduskunnaan sos.-dem. ryhmän toimintaa on tekijä ansion mukaan arvostellut ryhmän tosioloja laskematonta politiikkaa, mikä ilmeni erikoisemmin valtalain läpiajamisessa. Eihän työläisille ole tähän asti vielä laisinkaan arvostelevasti selostettu esim. ryhmän ylimielistä suhtautumista tuohon aikaan vielä niin vaikutusvaltaiseen Venäjän sos.-dem. mensheviikkiryhmään, mistä suhtautumisesta oli osaltaan seurauksena eduskunnan hajoitus ja sen päättämien uudistuslakien voimaanastumisen lykkäytyminen epämääräiseen tulevaisuuteen. Oikeaan valoonsa asetetaan myöskin hajoituksesta johtunut eduskunnan pelkurimainen »lomalle«-lähtö ja sen myöhemmät kokoontumisyritykset, mitkä osaltaan vähensivät sosiaalidemokratian arvoa ja vai-

rillisten puolueiden politiikan kritiikkiä.

Lieneekö tarpeen huomauttaakaan, ettei tekijä kuulu suinkaan niihin, jotka eivät vallankumousvuoden joukkoliikehtimisissä näe muuta kuin väärän kiihoituksen tuotteita. Tekijä esittää kylläkin hyvästi vallankumouksellisen joukkopsykologian ulkokohtaiset syyt: elintarvepulan, yhteiskunnalliset epäkohdat y.m., mutta huomauttaa aivan oikein, ettei joukkojen johdon vastuu tästä vähene, sillä vallankumoukselle suotuisankin maaperän viljelijät voivat eri viljelystavoilla päästä aivan erilaisiin tuloksiin.

Kirjansa päätökseksi tekijä esittää sen kansanvaltaisen ja sosiaalireformatorisen ohjelman, jonka pohjalla hänestä olisi säännöllisiin oloihin palattava.

Tähän lennokkaasti ja pirteästi kirjoitettuun kirjaseen kannattaa itsekunkin henkilökohtaisesti tutustua.

J. W. K.

Lehtemme ilmestyminen.

Sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaamiseksi Helsinkiin on ryhdytty toimiin „Kustannusosakeyhtiö Kansanvallan" perustamiseksi. Yhtiön tarkoituksena tulee olemaan työväenkirjallisuuden ja sanomalehden julkaiseminen. Heti aluksi alkaisi yhtiö julkaista „Suomen Sosiaalidemokraatti"-lehteä.

Kunnes osakeyhtiön säännöt ovat saaneet vahvistuksensa ja lehteä voidaan ryhtyä säännöllisesti julkaisemaan, annetaan toistaiseksi tilaisuuden mukaan näytenumeroita, joita myydään irtonaisnumeroina. Tilauksien vastaanotosta ja tilaushinnoista ilmoitetaan myöhemmin.

Toistaiseksi sijaitsee „Suomen Sosialidemokraatin" toimitus ja konttori Kulutusosuuskuntien Keskusliiton huoneustossa Eläintarhantie 1, puhelin 97 62, jossa ilmoituksia seuraaviin numeroihin vastaanotetaan.

Tässä ensimäisessä näytenumerossa on pidetty pääasiana artikkelien y. m. kirjoitusten julkaisemista. Untispuoli on ollut pakko jättää sivummalle. Lehden alettua säännöllisen ilmestymisensä tullaan kuitenkin sen sisältöä ja toimitusta järjestettäessä huomioonottamaan kaikki ne moninaiset vaatimukset, joita hyvälle työväenlehdelle voidaan asettaa.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmai-

senäiseksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellisen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät lu ota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljain ja siemenperunain kustannuksella."

Tämäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeiden salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksin vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten soutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten auttamiseksi.

Suomen yläluokkalaiset, joilla nyt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin halunvan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

hallituksen lähettämänä Saksassa hankkimassa maahamme elintarpeita ja apulannoitusaineita. Taskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kiväärineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnallo elevansa minä hetkenä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tutkimatta „hämärässä ammutuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut taata hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa kävivät punakaartilaiset kolmena yönä häntä kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistunut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille paraatia katsomaan, kun erään herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kuitenkin vapaaksi. Ilmiantajaksi mainitaan asianajaja Hannes Snellman.

Mutta tähän eivät W:n seikkailut päättyneet. Niin kohta kun junayhteys Hyvinkään kanssa alkoi, riensi W. siellä olevalle maatilalleen perhettään katsomaan. Päästyään illalla kotiin ja saatuaan siellä nähdä kotonaan tapahtuneen ryöstön jäljet ehti W. käydä levolle, kun puoliyön aikana hänen kotiinsa tunkeuduttiin ja hänet vietiin pois vangittuna esikuntaan. Asoma näytti jo Wille kriitilliseltä, mutta kun hän vasti tietää, kuka oli ilmiantaja, selvisi asia. Hänet oli yhtenä kapinan alkuunpanijoista ilmiantanut hyvinkäänläinen kievarinomistaja Lönnberg, joka tietenkään ei voinut väärää ilmiantoaan todistaa.

Tästä selviydyttyään on tov. W. toistaiseksi saanut kulkea vapaalla jalalla uusia ilmiantoja odottamassa.

*

Eräitten piirien ilmiantovimmaa kuvaavat seuraavat tapaukset:

Kun valkoiset Helsingin valloituksessa saapuivat Töölöön, riensi m. m. eräs vanhempi herrasmies B. kadulle ja kysyi, millä hän voisi olla avuksi kaupungin vapauttamisessa. Hänelle vastattiin, että jos hän tietää lähistössä asuvia tai majailevia punakaartilaisia niin niitä sopii ilmoittaa.

Herra B. käsitti tehtävän erittäin laajaperäisesti ja kysyi käsiään hykerrellen, „että jaha . . . jaha . . . siis kaikki sosialistit on ilmoitettava, hyvä!"

Mutta valkokaartilainen hillitsi hieman herra B:n palvelushalua, huomauttaen, että olisi lapsellista metsästää ihan kaikkia sosialisteja, punakaartilaisiakin on enemmän kuin tarpeeksi.

Mainittakoon myös, että aivan pienet muutaman vuoden vanhat lapsetkin yrittävät tehdä poliiseille ilmiantoja, selittämällä, että „kit' käski sanomaan, että meijän talossa on punasia".

Paavo.

Ne hinnat!

Helsingin kauppatorilla pyydetään erään sanomalehden kertoman mukaan elävistä kanoista — 90 markkaa kappaleelta.

Ennen maailmansodan alkua sai sillä hinnalla lehmän. Kanan hinta siihen aikaan oli 75 penniä!

estm. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet jyrkästi eronsa. Tämänsuuntaisista lausunnoista mainittakoon vain »Vorwärtsissä« julkaistu Stampferin artikkeli, jossa osoitetaan opin köyhälistön diktatuurista voivan saada käytännöllistä merkitystä ainoastaan sellaisessa taloudellisesti ja sivistyksellisesti takapajuisessa maassa kuin Venäjä. Stampferin mukaan Saksan sosiaalidemokratian vastaisessa politiikassa ei voi tulla milloinkaan hetkeä, jolloin se koettaisi asettua kansan tahdon yläpuolelle. Sellainen kokeilu saattaisi vuosikymmeniksi sosialismin huonoon huutoon.

Mitä tulee sosiaalidemokraattien vähemmistön, s.k. zimmerwaldilaisten suhtautumiseen bolshevismiin, niin ainakin eräät zimmerwaldilaisryhmät seurasivat aluksi suurin odotuksin bolsheviikkien toimintaa, kun nämä viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet jyrkästi eronsa. Tämänsuuntaisista lausunnoista mainittakoon vain »Vorwärtsissä« julkaistu Stampferin artikkeli, jossa osoitetaan opin köyhälistön diktatuurista voivan saada käytännöllistä merkitystä ainoastaan sellaisessa taloudellisesti ja sivistyksellisesti takapajuisessa maassa kuin Venäjä. Stampferin mukaan Saksan sosiaalidemokratian vastaisessa politiikassa ei voi tulla milloinkaan hetkeä, jolloin se koettaisi asettua kansan tahdon yläpuolelle. Sellainen kokeilu saattaisi vuosikymmeniksi sosialismin huonoon huutoon.

Mitä tulee sosiaalidemokraattien vähemmistön, s.k. zimmerwaldilaisten suhtautumiseen bolshevismiin, niin ainakin eräät zimmerwaldilaisryhmät seurasivat aluksi suurin odotuksin bolsheviikkien toimintaa, kun nämä viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet jyrkästi eronsa. Tämänsuuntaisista lausunnoista mainittakoon vain »Vorwärtsissä« julkaistu Stampferin artikkeli, jossa osoitetaan opin köyhälistön diktatuurista voivan saada käytännöllistä merkitystä ainoastaan sellaisessa taloudellisesti ja sivistyksellisesti takapajuisessa maassa kuin Venäjä. Stampferin mukaan Saksan sosiaalidemokratian vastaisessa politiikassa ei voi tulla milloinkaan hetkeä, jolloin se koettaisi asettua kansan tahdon yläpuolelle. Sellainen kokeilu saattaisi vuosikymmeniksi sosialismin huonoon huutoon.

Mitä tulee sosiaalidemokraattien vähemmistön, s.k. zimmerwaldilaisten suhtautumiseen bolshevismiin, niin ainakin eräät zimmerwaldilaisryhmät seurasivat aluksi suurin odotuksin bolsheviikkien toimintaa, kun nämä viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet jyrkästi eronsa. Tämänsuuntaisista lausunnoista mainittakoon vain »Vorwärtsissä« julkaistu Stampferin artikkeli, jossa osoitetaan opin köyhälistön diktatuurista voivan saada käytännöllistä merkitystä ainoastaan sellaisessa taloudellisesti ja sivistyksellisesti takapajuisessa maassa kuin Venäjä. Stampferin mukaan Saksan sosiaalidemokratian vastaisessa politiikassa ei voi tulla milloinkaan hetkeä, jolloin se koettaisi asettua kansan tahdon yläpuolelle. Sellainen kokeilu saattaisi vuosikymmeniksi sosialismin huonoon huutoon.

Painovapaudesta

esittää viime lauantaina Hufvudstadsbladet käsityksensä, lausumalla, että työväen saamalahtien sallimisen „olisi suurimpia onnettomuuksia, mikä voisi yhteiskuntaamme kohdata." Työväenlehdet on väkivallalla estettävä ilmestymästä, sillen saakka kunnes perustuslailla säädetty painovapaus on ehditty sapistaa yläluokan mieleiseksi.

8-tuntia työpäivälaista ja uusista kunnallislaeista

lausuu m. m. Dagens Press, että „niiden voimaansaattaminen ei missään tapauksessa saa tulla kysymykseen. Eduskunnan täytyy tehdä päätös niiden purkamisesta."

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valta-asemaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen karhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden ainesten veljeytyminen tukahdutti viimeiset jäännökset siitä yhteenkuuluvaisuustunteesta oman kansan kanssa, jota Suomen työmies näinä katkeroitumisen aikoina vielä tunsi. Työväestölle esitettiin, että myöskin Suomessa kuten Venäjälläkin pitäisi ottaa valta käsiin väkivallalla. Ei otettu huomioon, että meidän olomme ovat aivan erilaiset kuin Venäjällä ja että meillä voi eduskunnan kautta saada aikaan kansanomaisia uudistuksia. Ne äänet, jotka kohotettiin sen puolesta, että työväenasiaa pitäisi meillä ajaa rauhallista lainsäädäntötietä, leimattiin porvarien vallan pönkittämiseksi. Uhkaavasta nälänhädästä huolimatta piti maastamme tulla utopististen unelmien koekenttä. Työmiehet varustettiin venäläisin asein, ja Rahjan asekaupat kävivät kuin rasvattu. Seraukset näkyivät pian: asestettuja ryöstöretkiä, lukuisia murhia ja rankaisuretkikuntia ja lopulta kansalaissota. Sensijaan että puolue olisi tehnyt pesäeron punaisen kaartin kanssa ,asettui puoluejohto ja osa sosiaalidemokraattista eduskustaryhmää sodan etunenään. Siten tehtiin kapina kansan valitsemaa eduskuntaa vastaan. Luultiin kai, että kaikki kävisi hyvin, sitä suuremmalla syyllä, kun nälänhädän uhallakin oli pyydetty venäläiset joukot pysymään maassa. Kääntyessään Saksan puoleen puhui Mannerin hallitus »kansan vapauden turvaamisesta«.

Kuka on tässä maassa aikaisemmin uhannut kansan ja kansalaisten vapautta? Eikö juuri ne, jotka yli puolen vuoden aikana ovat venäläisen sotaväen avulla terrorisoineet maata ja lopuksi päästäneet valloilleen sisäisen sodan raivottaren? Eikö eduskunnan päätös järjestyksen palauttamisesta juuri merkinnyt anarkian kukistamista ja vapauden turvaamista ja lujittamista. Miksi ei puhuttu silloin vapauden edistämisestä laillista tietä ja laskettu aseita? Silloin olisi sillä puheella ollut toinen kaiku kuin nyt.

*

Myöhemmin näkyy sanomalehdissä tieto, että samat kirjoittajat ovat julaisseet lentokirjasen, otsakkeella »Miten käy Suomen työväenliikkeen«.

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiön

yhtiökokous on sunnuntaina toukokuun 26 p:nä klo 10 a. p. Sörnäisten Työväentalolla Itä-Viertotie 35.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmaisua Skandinavian kansojen taholta Suomen punakaartin kapinaan osaottaneiden kohtalon lievittämiseksi. Useat porvarilliset vapaamieliset lehdet suhtautuvat hankkeeseen myös suopeasti.

Kun Vaasan hallitus näistä mielipiteistä tiedon saatuaan on ilmoittanut, että kapinallisten rankaiseminen on Suomen sisäinen asia, johon ulkomaalaisten ei pidä puuttua, ovat Skandinavian sosiaalidemokraatit panneet vastalauseensa Vaasan hallituksen kysymyksessä olevan julistuksen johdosta, jossa vaaditaan, ettei mitään mielenilmauksia saisi esittää. He huomauttavat, että Suomen hallitus on itse aikaisemmin ollut valmis vetoamaan ulkomaiden yleiseen mielipiteeseen.

Tästä vastalauseesta kertoo tukholmalainen Dagens Nyheter, että myöskin Tanskan sos.dem. puolue on yhtynyt vastalauseeseen Suomen valkoista terroria vastaan. Vastalause on viime lauantaina jätetty Suomen hallituksen edustajalle Tukholmassa, valtioneuvos Gripenbergille.

Myöskin porvarillinen »Aftontidningen« kirjoittaa, että Suomi pettyy luullessaan virallisilla julistuksillaan voivansa estää Skandinavian lausumasta mielipidettään asiain sellaisesta kehittymisestä, että se estäisi rakentamasta siltoja murhien ja väkivallantekojen luoman kuilun yli.

Myöskin Saksaan ovat Ruotsin sosiaalidemokraatit koettaneet vaikuttaa. Pormestari Lindhagen on 28 p:nä käynyt Tukholmassa olevan Saksan ministerin ja sotilasasiamiehen puheilla. Hän antoi sotilasasiamiehelle kirjelmän, jossa esitetään, että asiamies koettaisi saada Saksan sotilasjohtoa edistämään Suomessa inhimillisemmän ja järkevämmän politiikan aikaansaamista, mikä voisi johtaa sovintoon.

Sotilasasiamies suhtautui myötätuntoisesti kirjelmän tarkoitukseen.

»Häpeällisiä avustusyrityksiä».

Suomessa suhtaudutaan kuitenkin asiaan toisin. »Uusi Päivä» nimittää hanketta röyhkeäksi häpeällisyydeksi ja häpeällisiksi avustusyrityksiksi. Samassa äänilajissa kirjoittaa myös Hufvudstadsbladet asiasta.

Ulkomaiden sosiaalidemokraatit Suomen vallankumousliikkeestä.

Että ulkomaalaisten sosialidemokraattien oli vaikeata käsittää Suomen työväen vallankumousliikettä, se oli tunnettu täälläkin ainakin vallankumouksen johtohenkilöille. Mutta joukot eivät saaneet tietää, minkä vuoksi tämä liike tuntui ulkomaisille puoluetovereille niin käsittämättömältä. On vissi mielenkiintonsa edes nyt perästäpäin tutustua ulkomaisten sosialidemokraattien lausuntoihin Suomen vallankumousliikkeestä.

On pantava merkille, että oli johtavassa asemassa olevia sosiaalidemokraatteja, jotka hyväksyivät Saksan hallituksen ryhtymisen täkäläistä vallankumousliikettä kukistamaan. Näin näyttää tehneen se osa Saksan sos.-dem. puoluetta, jonka etunenässä on ammattiyhdistysliikkeen toimihenkilöitä ja jonka henkinen keskus on Hampuri. Tähän suuntaan lukeutuva ruotsalaissyntyinen ammattiyhdistysmies W. Jansson on julkaissut »Suomen bolshevismista« kirjoituksen, jossa vierittää syyn kansalaissodan syttymisestä etupäässä Suomen sosialidemokratian nurinkurisen taktiikan lukuun. Jansson lausuu Suomen kansalaissodasta, että sitä arvostellessaan on arvostelijan ratkaistava, kannattaako kansanenemmistön parlamenttaarista vaikutusta vaiko anarkistista vähemmistön vallankaappausta, jolloin viimemainitussa tapauksessa saa luvan ottaa laskuihin myöskin sen mahdollisuuden, että taantumuksellisetkaan vähät välittävät kansanvallasta ja pitävät kiinni luokkavallasta niinkauan kuin se heille on mahdollista. Kirjoittaja lopettaa artikkelinsa seuraavasti: »Tässä taistelussa ei ole mitään valtiollista järkeä, sillä joskin tunnustaa sillä alussa olevan luokkataistelun luonnetta, emme voi päästä siitä, että se on bolshevismin taistelua kansan valtaa vastaan. Ja sellaisena se on torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärts«sä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama voivansa järjestää omia joukkojaan ja siten itse muodostua yhteiskunnan uudestaanmuodostamisen tietoiseksi, kannattavaksi voimaksi. Loppukädessä koko tämä katsantokanta perustuu *anarkistiseen herhakuvitelmaan* »tarkoitusperistään tietoisten vähemmistöjen« uudestaluovasta merkityksestä, kun taas sosialistit aina Marxin ajoista asti ovat tätä vastaan opettaneet, että uuden yhteiskunnan tulee olla *ei minkään holhoojien*, vaan sosialistisesti valistetun työväenluokan oma aikaansaannos. — Ruotsin sosialidemokratia tahtoo siten selvästi ja nimenomaan asettua sitä *bolshevismia vastaan, joka yhteiskunnallisen vallankumouksen väärinkäytetyssä nimessä saattaa sosialismin huonoon valoon, polkee kansanvallan jalkoihinsa* ja oman olemuksensa vuoksi *voi päättyä vain yhteiskunnalliseen anarkiaan ja sitä seuraavaan taantumukseen.* Ja Suomen suhteen täytyy meidän erikoisesti valittaa, että sosiaalidemokratian johto nyt on mukana aseellisessa sisäisessä taistelussa, joka antaa venäläisille sotilasjoukoille tekosyyn ottaa osaa Suomen sisäisten asiain ratkaisuun ja ava ovet bolshevististen valianpitäjien suoranaisellekin sekaantumiselle.«

Lopuksi mainittakoon, että kun Suomen vallankumousliikkeeseen suhtautuminen vähemmistösosialistisen edustajan Wennerströmin välikysymyksen johdosta oli käsiteltävänä Ruotsin valtiopäivillä, myöskin välikysymyksen tekijä ilmoitti, ettei hän hyväksy Suomessa toimeenpantua vähemmistön vallankumousta kansanvaltaa vastaan, joskin vaati, ettei Ruotsin ole avustettava kumpaakaan taistelevaa puolta.

Kuvaavaa on, että näitä ulkomaisten sosialidemokraattien mielipiteiden ilmaisuja ei lainkaan selostettu puolueen lehdistössä, vaikka ne ainakin kansanvaltuuskunnan jäsenille olivat tunnetut. Vaikka täällä sovittelemassa käyneet ruotsinmaalaiset sosialidemokraatit nimenomaan pyysivät saattamaan täällä julkisuuteen Ruotsin sos. dem. puoluehallinnon julistuksen, ei pyyntöön suostuttu. Onko niin ollen ihme, että Suomen työväenjoukot luulivat taistelevansa hyvinkin puhtaan sialidemokraattisen liikkeen puolesta?

Mitä Suomen kansalle luvataan.

Seuraukset diktatuurimiesten onnettomasta yrityksestä ryhtyä vastoin eduskunnan ja kansan enemmistön tahtoa toteuttamaan bolshevististä ohjelmaansa, eivät rajoitu ainoastaan niihin tavattomiin kärsimyksiin, joita työväenluokalle ja kansallemme siitä välittömästi on aiheutunut. Myöskin tulevien sukupolvien kohtaloihin uhkaa tapahtunut katastrofi mitä tuhoisimmin vaikuttaa. Voiton rohkaisemina

Tasavalta häviteltävä. Yksinvalta sen tilalle.

Vaatimus, että Suomesta olisi tehtävä monarkkinen valtio ,joku ulkomaalainen prinssi kuninkaana, näkyi julkisuudessa ensiksi Dagens Pressin palstoilla. Kun merkki näin oli annettu yhtyivät *kaikki muut Helsingin lehdet paitsi Helsingin Sanomat* tunnuslauseen ympärille: antakaa meille kuningas! Hufvudstadsbladetissa ovat esiintyneet yksinvallan puolesta ruotsalaisten johtohenkilöt Emil Schybergson ja Axel Lille sekä toimitus pääkirjoituksessa. Uusi Päivä pääkirjoituksessaan on myös tunnustanut mieltymyksensä samaan ihanaan oppiin, ja Uudessa Suomettaressa ovat kynän varteen tarttuneet suomettarelaisten johtomiehet E. Nevanlinna ja J. K. Paasikivi.

Helsingin Sanomissa on ensinnä prof. K. J. Ståhlberg merkillepantavissa kirjoituksissaan »Tulevaisuuden lähtökohtia« pääasiassa tahtonut pysyttäväksi saavutettujen uudistusten pohjalla, ja voimakkaasti käynyt vastustamaan yksinvaltaan siirtymistä. Hels. S:t kirjoittavat yksinvaltiudesta m.m.: »Lukunottamatta muutamia yläluokkapiirejä, joille hovin liepeillä liehuminen tuottaisi tyydytystä, on koko kansamme tottunut yksinvaltiaassa näkemään sietämättömän sortajansa, ja sentähden on sille ajatus yksinvallan palauttamisesta suorastaan tympäisevä.«

Kuvaavana esimerkkinä siitä halveksumisesta, jolla taantumuksellisimmat porvarilliset kohtelevat sitä eduskuntaa, minkä puolesta valkoinen Suomi väittää taisteluun nousseensa, mainittakoon, että eräs Dagens Pressin kirjoittaja kutsuu Suomen kansaneduskuntaa »kurjaksi laitokseksi», joka roskaväen painostuksesta on syssyttänyt sellaisia lakeja ja yleensä toiminut niin, että olemme kohta hottentottien sivistystasolla. Uuden Päivän tunnettu taantumuksellinen alakerturi puhuu »humbugidemokratiasta», jonka kukistamiseksi ja monarkian aikaansaamiseksi on tehtävä uusi *salaliitto*. Vielä pelottavampaa on, että useat vaikutusvaltaiset kirjoittajat kaikissa edellämainituissa neljässä Helsinginlehdessä: Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaressa, Hufvudstadsbladetissa ja Uudessa Päivässä ovat käsikädessä ajaneet sitä ajatusta, että valkoisen

„Vallankumousvuoden tapahtumista“
Kirjoitti Hannes Ryömä.
Saatavana kaikista kirjakaupoista. Hinta 1:50.

Kokouksia.

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiö

kokoontuu varsinaiseen yhtiökokoukseen Sörnäisten Työväenyhdistyksen talolle, Itä-Viertotie 35 Helsingissä, 26 p:nä toukok. 1918 klo 10 a. p. käsittelemään yhtiöjärjestyksen 18 §:ssä määrätyt ja mahdollisesti esitettävät muut asiat.

Osanottolippuja jaetaan osakekirjaa näyttämällä kokouspaikalla samana aamuna klo 9 alkaen.

Helsingissä huhtik. 27 p:nä 1918.

JOHTOKUNTA.

eduskunnan yläpuolelle pantaisiin herrainhuone, n. s. ensimäinen kamari, joka kokoonpantaisiin yläluokan edustajista ja joka yksissä neuvoin kuninkaan kanssa turvaisi yläluokan valta-aseman.

Samassa tarkoituksessa ehdotetaan myös

yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden poistamista

esim. siten, että eduskunnan jäsenlukua lisättäisiin 50 tai 100 edustajalla, joiden vaalissa kansan enemmistöllä ei olisi äänioikeutta (Hufvudstadsbladet) tai siten, että eduskuntavaleissa maanomistajilla y. m. olisi useampia kuin yksi ääni (Uusi Päivä).

8-tunnin työpäiväläki tapettava.

Se näkyy olevan porvarillisen oikeiston mielestä yksi tärkeimpiä tehtäviä »uuden Suomen rakentamiseksi». Hufvudstadsbladet nimittää kevytmielisyydeksi, jos suurporvaristo nyt jättää käyttämättä otollisen tilaisuuden. Vastoin eduskunnan päätöstä on hallitus jo omalla valtuudellaan pidentämyt tämän lain voimaanastumisaikaa.

Samaa kohtaloa valmistellaan

uusille kunnallislaeille,

Myöskin

Suomen Osuustukkukauppa r. l.
Edistysmielisten osuuskauppojen keskusliike
KONTTORI: Siltasaarenkatu 8—10.
PUHELIMET: { Toimisto 66 93. Johtokunta 60 63.

Työväen Säästöpankki
Helsingissä
TOIMISTO omassa liiketalossa Eläintarhatie 1, avoinna joka arkipäivä kle ½ 5—½ 6 i. p., paitsi lauvantaisin ja juhlaaattoina klo 4—5 i. p. Puh. 80 33.
Säästöönpanijain saamiset Smk. 2,691,929: 54.
Omat varat Smk. 117,384: 87.
Ottaa vastaan talletuksia hyvittäen korkoa 4 %. Myöntää lainoja kiinnitysvakuuksia, osakepanttia ja ominaistakauksia vastaan.

KIRJAPAINO-Oy. SANA
HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51
KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä KONTTORIKIRJOJEN valmistaminen.
TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.

torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan m.m.: »Aseellinen kapina mitä leveimmällä pohjalla valittua kansaneduskuntaa vastaan maassa, jossa kansan kansanvaltainen itsemääräämisoikeus näytti olevan niin lujalla perustalla, että sitä ei vastaisuudessa voinut uhata muu kuin mahdollisesti ulkoinen väkivalta, sellainen teko näyttää meistä *itse kansanvallan peruskäsityksen kieltämiseltä, vähemmistöväkivallan julistamiselta enemmistövallan yli.* Meidän on pidettävä tätä palaamisena niihin menettelytapoihin, joita noudattaen *järjestyneet vähemmistöt koettavat vallankumouksellisella kaappauksella pakolla toteuttaa uutta olojen järjestystä,* mitkä menettelytavat voi ymmärtää ennen yleisen äänioikeuden aikakautta, ennenkuin työväenluokka oli vielä osoittanut

Köyhälistön keskuudesta.

Lähes neljä vuotta raivonnut maailmansota on kaikkialla aiheuttanut puutetta, nälänhätää ja kurjuutta. Eikä siitä ole säästynyt meidän maamme kolkkakaan — ei sodan kauhuilta eikä sen välittömästi aiheuttamalta kaamealta kurjuudelta, hävitykseltä ja äärimmäiseltä nälänhädältä. Sodan kauhut ja sitä seuraavan kurjuuden toi meidän maahamme venäläinen bolshevismi, joka uskotteli maamme työväestölle, että ase kädessä voidaan hypätä kypsymättömästä kapitalistisesta yhteiskunnasta — sosialistiseen ihanne-yhteiskuntaan. Ja laajat työväestökerrokset uskoivat tuon ja seurasivat venäläisten bolshevikkien esimerkkiä. Heittivät rauhallisen ammatillisen ja poliittisen toiminnan sekä parlamenttaarisen työn ja tarttuivat kivääriin. Uskoivat sillä saavansa sekä oikeuksia että — leipää. Osa eturivin miehistä olivat yhtä lyhytnäköisiä politiikkoja — tai kumouksellisessa innostuksessaan unohtivat yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen lait ja uskoivat itse sekä uskottelivat joukoille, että bolshevismi on tullut Suomeen sen työväen palastavana enkelinä. Toiset eturivin henkilöt pakotettiin mukaan monella eri tavalla ja ne harvat, jotka pakotukselta säilyivät ja säilyttivät kylmän järkensä, eivät saaneet ääntään kuuluville. Se hukkui kuin pisara mereen. Kansalaissota syttyi. Verta on vuotanut. Tuhannet työläiset ovat menettäneet henkensä ja kymmenet tuhannet viruvat vankiloissa; omaisuutta on hävitetty satojen miljoonien markkojen edestä ja kymmenet tuhannet työläisvaimot ja lapset — koko perheet ovat nälkäkuoleman partaalla. Siinä on bolshevismin lahja Suomen työväelle ja se on

mitä huutavin häpä.

Tämän kirjoittaja on kierrellyt Helsingin työläiskortteleissa eikä sitä hätää, mikä tuhansissa perheissä vallitsee, voi sanoin kuvata eikä kielin kertoa. On tuhansittain perheitä, joissa ei ole leivän murua, ei perunan palasta — ei niin mitään suuhun pantavaa. Perheen isä on joko kaatunut tai viruu vankilassa tai on tiellä tietämättömällä. Perheen äidit eivät tiedä missä mies on, hengissäkö vai kuollut, vankilassako vai vielä taistelun tuoksinassa. Ei voi mistään saada edes tietää, siellä »punaroiston« itkevälle vaimolle ei riitä kuin uhkauksia ja tylyytä. Olen tavannut perheitä, joissa ei moneen päivään ole ollut palaakaan mitäänlaista ravintoa, joissa perheen äiti nälästä hoippuu ja joissa muuten terveet lapset eivät enää nälän tähden voi edes kävellä. Ja noita perheitä on kymmenittäin, sadottain ja kohta tuhansittain. Kellä on rahaa, hän voi jotain saada, mutta niillä, joilla ei ole käypää rahaa, on nälkäkuolema edessä, kun ei ole perheen elättäjää ja jos olisikin, ei ole työtä. Joillakin on vielä rahaa mutta se ei kelpaa, sillä se on väärää. Melkein kaikki työpaikat ovat suletut ja jos jossakin työtä teetetään, siinä »seulotaan« tarkkaan, ettei vaan ohdakkeita pääsisi niisun sekaan. — Kerrotaan jo tapahtuneen nälkäkuoleman tapauksiakin!

Olen käynyt jonosta jonoon — oman jonottamisen lomassa. Itäisen Viertotien varrella kaatui eräänä päivänä keski-ikäinen vaimo taintuneena katukäytävälle nälän uuvuttamana. Häntä koetettiin virotella, mutta turhaan; jotkut tuttavat veivät kotiin, mutta virkosiko vaimo, sitä en tiedä. Hakaniemen hallin jonossa on moni nälkäinen pyörtynyt, samoin Toisella linjalla ja monessa muussa jonossa. Eräänä iltana klo 6:n ajoissa tapasin Toisella linjalla, missä kunnan keittiön soppaa myydään, pitkän jonon työläisvaimoja ja lapsia kyyneleet silmissä. Kun tiedustelin, mitä he itkevät, selittivät he että ovat jonottaneet siinä, kuka klo 12:sta, kuka klo 10:stä ja nyt on soppa lopussa, eivätkä saaneet mitään.

— En ole saanut eilenkään, vaikka 5 tuntia jonotin, kertoi eräs työläisvaimo. Kahteen päivään en ole syönyt mitään, jatkoi hän, ja nyt taas jään ilman. Kotona on kolme pientä lasta, eikä ole niillekään mitään antaa, kuolla tässä täytynee.

Nöin selittivät toisetkin ja lapsoset sekä vaimot lähtivät hoippuen kukin kotiaan kohden.

Kallion kirkon lähellä kivellä istui pari keski-ikäistä miestä itkien. Tiedusteluuni vastasivat ensin epäilevin silmäyksin, mutta sitte selittivät, että heillä ei ole työtä, ei kelpaavaa rahaa eikä ruokaa. — Tuskin olen viikon aikana saanut mitään syödä ja nyt tuskin jaksan käydä, jalkanikin jo ovat turvonneet ja kuume vaivaa — nälkäkuume, selitti toinen. Ja samanlainen oli toisenkin selitys. Edelläkerrotunlaisia voisi kertoa vaikka kuinka paljon. Tässä vaan muutamia.

Niin ... mutta yhteiskunnan yläkerroksissa janotaan nyt kostoa ja useat parempiosaiset tekevät pilkkaa nälkäisten hädästä. Rva Elin Kallio ilkkuu Dag. Pressissä, »että ne vielä kehtaavatkin almuja ottaa». Ja kuitenkin opettavat nuo parempiosaiset meille oppia, jota sanotaan Kristuksen kerran opettaneen vuorisaarnassaan: Rakastakaat vihollisianne; tehkäät hyvää näille jotka teitä vihaavat. Jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä on? Ja jos te teette hyvää teidän hyvintekijöillenne, mikä kiitos teille siitä on? Ja samassa sanotaan hänen myös huudahtaneen: Voi teitä rikkaita! Voi teitä, jotka ravitut olette! Älkää siis tuomitko, ettei teitä tuomittaisi!

Todellinen hätä on siis ovella, eikä sitä voida poistaa ilkkumisella enempää kuin yhteiskunnallista rauhaa voidaan palauttaa sydämettömillä uhkauksilla, kuten U. P. ja eräät muutkin lehdet uskottelevat.

Toivottavasti sentään on vallassaolevienkin joukossa ja varakkaissa sellaisia, jotka toden teolla haluavat yhteiskunnallista rauhaa ja todella haluavat lieventää hätäkärsivien kohtaloa. Sitä vaatii myös vallassaolevienkin vastainen etu.

»Hukkuva tarttuu oljenkorteenkin»,

sanotaan sananlaskussa ja samaa voi sanoa niidenkin huhujen ja »tietojen» johdosta, joita nykyään on niin tavattoman paljon liikkeellä työläistenkin keskuudessa. Milloin huhutaan venäläisten, milloin englantilaisten, amerikalaisten ja japanilaisten tulevan tänne. Vaikka Suomen työväenliikkeen kohtalo onkin bolshevismin lahjan tähden murtunut tämänkin kirjoittajan mielen — kaksikymmenvuotisen ponnistuksien hukkaan mennessä — ainakin yhtä paljon kuin monen muunkin, niin täytyy katsoa avoimin silmin kylmää todellisuutta, eikä turhien epämääräisten huhujen kuvittelulla saattaa vielä suurempia pettymyksiä itselleen. Suomen työväenliike on nyt masennettu — hetkeksi vain, mutta ei tyystin maan päältä hävitetty, eikä mikään mahti maailmassa voikaan sosialidemokratiaa poistaa olemattomiin — ei Suomestakaan. Jokaista taantumusta — mustistakin — seuraa jälleen uusi aika. Siksipä kuhut liitteen. Tapahtuautta ei voi olemattomaksi tehdä, mutta me voimme uudelleen alottaa työväenliikkeen, rauhallisen kehityksen työn järjestäymisen avulla, sillä sitä tarvitaan niin kauvan kuin työ ja pääoma ovat vastakkain, eikä sitä voida maailmankaikkeudessa estää — ei itse Saksassakaan kuuluisan sosialistilain aikana — ja siksipä nyt löyty työväki saa olla ehdottoman varma, että kerran vielä uusi päivä koittaa meillekin.

Sörnäisiläinen.

Mitä Suomen kansalle luvataan.

Seuraukset diktatuurimiesten onnettomasta yrityksestä ryhtyä vastoin eduskunnan ja kansan enemmistön tahtoa toteuttamaan bolshevististä ohjelmaansa, eivät rajoitu ainoastaan niihin tavattomiin kärsimyksiin, joita työväenluokalle ja kansallemme siitä välittömästi on aiheutunut. Myöskin tulevien sukupolvien kohtaloihin uhkaa tapahtuaut katastrofi mitä tuhoisimmin vaikuttaa. Voiton rohkaisemina ja nähdessään kansan etuja puolustavan sosiaalidemokratian hetkellisesti voimattomana ja maahan lyötynä ovat porvariston taantumukselliset ainekset ja niiden sanomalehdet nähneet ajan sopivaksi paljastaa oikeat tarkoitusperänsä ja pyyteensä. Hufvudstadsbladetissa, Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaresa ja Uudessa Päivässä on aloitettu mitä kiihkein kiihoitus yleisen mielipiteen käännättämiseksi pois kaikesta kansanvaltaisuudesta ja edistyksestä. Kerta kaikkiaan aikovat nämä porvarilliset ryhmät ja niiden johdossa olevat herrasmiehet nyt kytkeä Suomen kansan yksinvaltiuden, militarismin, suurpääoman ja junkkerismin kahleisiin niin lujasti, että yläluokkien täydellinen herruus olisi tässä maassa turvattu moniksi vuosikymmeniksi.

Selostamme seuraavassa joillakin riveillä näitä porvarien suunnitelmia:

Herrainhuone eduskunnan yläpuolelle.

Samalta taholta suunnitellaan kansanvallan typistämistä myös siten, että

Kuvaavana esimerkkinä siitä halveksumisesta, jolla taantumuksellisimmat porvarilliset kohtelevat sitä eduskuntaa, minkä puolesta valkoinen Suomi väittää taisteluun nousseensa, mainittakoon, että eräs Dagens Pressin kirjoittaja kutsuu Suomen kansaneduskuntaa »kurjaksi laitokseksi», joka roskaväen painostuksesta on synnyttänyt sellaisia lakeja ja yleensä toiminut niin, että olemme kohta hottentettien sivistystasolla. Uuden Päivän tunnettu taantumuksellinen alakerturi puhuu »humbugidemokratiasta», jonka kukistamiseksi ja monarkian aikaansaamiseksi on tehtävä uusi *salaliitto.* Vielä pelottavampaa on, että useat vaikutusvaltaiset kirjoittajat kaikissa edellämainituissa neljässä Helsinginlehdessä: Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaressa, Hufvudstadsbladetissa ja Uudessa Päivässä ovat käsikädessä ajaneet sitä ajatusta, että valkoisen armeijan mieltä on kuultava siitä, onko maamme valtiomuoto oleva tasavaltainen vaiko yksinvaltainen. Armeija ratkaiskoon asian yksinvaltiuden hyväksi, koska se muka ilmaisee kansan tahdon voimakkaammin, todellisemmin, alkuperäisemmin kuin mikään eduskunta. Yksinvallan puuhaajien keskuudessa näkyy siis vallankaappaukseen tähtäävä ajatus olevan mielessä siltä varalta, että eduskunnassa olisi kuninkaan vastustajia enemmän kuin aikoen toteuttaminen sallii. Voimme todeta, että tämän mielipiteen ajajat ovat lainanneet suunnittelemansa menettelytavan Venäjän bolsheviikeilta, jotka myöskin turvautuivat sotilasdiktatuuriin valtiosääntökysymyksiä ajaessaan.

8-tunnin työpäiväläki tapettava.

Se näkyy olevan porvarillisen oikeiston mielestä yksi tärkeimpiä tehtäviä »uuden Suomen rakentamiseksi». Hufvudstadsbladet nimittää kevytmielisyydeksi, jos suurporvaristo nyt jättää käyttämättä otollisen tilaisuuden. Vastoin eduskunnan päätöstä on hallitus jo omalla valtuudellaan pidentänyt tämän lain voimaanastumisaikaa.

Samaa kohtaloa valmistellaan

uusille kunnallislaeille,

Myöskin

painovapaus aiotaan panna tiukkoihin rajoihin.

Eivätkä ne äänet, jotka ovat nousseet kaikkea tätä vaatimaan, ole yksityisten porvarien toiveita, vaan näyttävät eräät *porvarilliset puolueet olevan hankkeiden takana.*

Jo nämä viittaukset voimakkaan taantumusporvaristomme valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen ohjelmaan osoittavat täydellä selvyydellä, että Suomen kansan kalleimpia vapauksia ja saavutuksia uhkaa nykyään tuho. Nähtävästi Suomen työväkeä tahdotaan lopultakin pakottaa uskomaan »siltasaarelaistemme« vanhaa väitettä, ettei porvaristo ryhdy reformeihin muuten kuin pakosta. Muuten ei ole selitettävissä se, että entisen reformikilpajuoksun sijaan miltei jokainen porvaripolitikko nyt huutaa taantumusta ja entisten eduskuntatyön saavutusten alasrepimistä.

KIRJAPAINO-Oy. SANA

HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51

KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä KONTTORIKIRJOJEN valmistaminen.

TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.

Ne kellä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l. saavat käydä perimässä Kapteeninк. 3, porr. D.

S. Svensk'iltä.

Osuusliike Elanto r. l.

POHJOISMAIDEN SUURIN KULUTTAJAJÄRJESTÖ. Jäseniä kaikista yhteiskuntaluokista yhteensä yli 17,000.

TUOTANTOLAITOKSIA: Leipomo, Meijeri, Makkaratehdas, Mallasjuomapanimo ja Maatila.

ELANNON LIIKEVAIHTO on jatkuvasti vuodesta vuoteen kohonnut, ollen viime vuonna yli 24 milj. markkaa.

Helsingissä 1918,
Kirjapaino-Oy. SANA.

SUOMEN

SOSIAALIDEMOKRAATTI

Vastaava toimittaja Matti Paasivuori

Hinta 20 penniä.

1 näytenumero | Helsingissä toukokuun 6 p:nä | 1918

Lukijalle.

Aseen vielä mahtavaa Suomen työväenliikettä ja sosiaalidemokraattista puoluetta on kohdannut tuhoisa, hirvittävä isku.

Puoluejärjestöt ovat pirstotut, ammatillinen toiminta hajalle lyötynä, puolue- ja ammatillinen lehdistö poispyyhkäistynä ja eduskuntaryhmästä on vain rippeet jäljellä.

Tämän onnettomuuden ohella ovat laajat vähävaraiset kansankerrokset joutuneet nälkäkuoleman, epätoivon ja perikadon partaalle. Monet tuhannet perheenisät ovat kaatuneet, kymmenettuhannet ovat menettäneet vapautensa ja heidän vaimonsa ja lapsensa ovat jääneet yksin, ilman tukea ja hoivaa, tulemaan toimeen tai kokonaan sortumaan tänä ääreettömän kalleuden ja elintarvepuutteen aikana.

Valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla taantumus yhä häikäilemättömimmin nostaa päätään. Kaikki ne kansanvaltaiset saavutukset ja yhteiskunnalliset uudistukset, joita eduskunnallista tietä on aikaansaatu — niin, vieläpä itse eduskuntakin tähänastisessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee näin ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — nyt aluksi Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle.

Eduskunnan hajaannuttava — uudet vaalit toimitettava.

Yhtenä, eikä suinkaan vähimpänä syynä siihen, että maamme on nykyiseen sekasortoiseen tilaansa saatettu, on pidettävä sitä, että vuosikaudet on molemmin puolin saarnattu luokkavihaa, lietsottu ihmisten huonoimpia vaistoja. Ei ole tahdottu uskoa vastapuolesta mitään hyvää ja kaikki parhaatkin tarkoitukset on pahimmin päin selitetty. Näin menetteli varsinkin työväenluokka johtajainsa kautta viimeksi kuluneen vuoden aikana, jolloin se omituisten historiallisten tapahtumain johdosta joutui olemaan määräävänä luokkana. Seuraus — aseellinen luokkasota ja sen verinen kukistuminen — riittää osoittamaan tämän erehdyksen koko laajuuden.

Nyt kun tästä tilanteesta on selvitty tai ainakin lähipäivinä selvitään, luulisi kaikkien pyrkivän korjaamaan tämän luokkainvälisissä suhteissa piilleen päävirheen ja pyrkivän etsimään niitä yhtymäkohtia, joita sentään on olemassa. Valitettavasti ei kuitenkaan näin näy tapahtuvan. Porvaristo, jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin rikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tuhmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ilmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, estiintyy tämä aseman väärinymmärtämisen alussa suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavalta kannalta katsoen ilmi siitä, että ne ovat vain uusia keinoja vanhan järjestelmän säilyttämiseksi. Ainoa todellinen reformi, joka tässä tilanteessa on tehtävä, on eduskunnan hajaannuttaminen ja uusien vaalien toimittaminen. Ja varsinkin tulisi työväestön edustus olemaan aivan tyydyttämätön.

Myöskin tämän eduskunnan tunnuslauseet tekevät sen mahdottomaksi selvittämään kansalaissodan jälkeen esiintyviä lukuisia pulmia. Tarvitsee vain muistaa, missä merkeissä viime vaalit suoritettiin, ymmärtääkseen tämän. Porvarillisten puolueiden yhteisenä vaalitunnuslauseena oli »riistama sosialisteja vastaan», siis luokkasodan ohjelma. Ja sosialistien ohjelmana oli »vallankumousvaalit», puolue pyysi valitsijoiltaan lupaa ja oikeutta panna toimeen vallankumouksen, vaikka ei sitä selvin sanoin sanottu. Näin ollen vaalit jo pakottivat eduskunnan väärille urille, luokkasotaan. Kuinka voisi tämmöinen edukunta pystyä kokoamaan ja uutta luomaan. Siinähän istuisivat syylliset vastakkain, miehet ja naiset, jotka eivät ole pystyneet ehkäisemään veristä kansalaissotaa.

Tilanne on myöskin kokonaan toinen kuin vaaleja toimitettaessa. Ei milloinkaan ole meidän maassamme vielä ollut niin pätevää aihetta panna toimeen uudet vaalit ja vedota kansaan kuin nyt.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisuun myötävaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pakosta ajautunut Saksan ehdottomaan määräysvaltaan, mutta joka tulevaisuudessa on saatava uusille perustuksille.

Kaikki nämä ja monet muut tärkeät kysymykset ovat ratkaistavat ennen kuin maamme on saatu uudelleen järjestetyksi ja sen kansalaisten keskinäiset suhteet asetetut uudelle pohjalle. Ja tämän ratkaisun ovat tehtävät ne, jotka ovat kansan luottamuksen siihen saaneet.

Uutisia.

Vankien oloista Viaporissa.

Helsingissä ja sen ympäristössä vangiksi otettuja punakaartilaisia säilytetään toistaiseksi eli oikeudenkäyntiin saakka Viaporissa. Vankeja on siellä tällä hetkellä n. 8,000 ja lisää näyttää päivittäin tulevan.

Vankeja säilytetään eri kasarmeissa. Linkunta-alaa on heillä kasarmien ympärillä olevat pihamaat, puutarhat y. m., jotka ovat piikkilanka-aidalla eristettyjä ja lisäksi tarkan vartioimisen alaisia. Suuria osa oleilee joutilaana, ainoastaan osalla on työtä puhdistushommissa, ruuan valmistuksessa ja jakelussa y. m.

Tutkimustyö edistyy *parin* viikon. Toimessa on tosin lukuisia tutkijalautakuntia, joihin kuuluu etupäässä helsinkiläisiä lakimiehiä, mutta siitä huolimatta vain varsin hitaasti päästetään vapaaksi henkilöitä, joiden syyksi ei ankarimmankaan laintulkinnan mukaan voida mitään löytää. Porvarislehtien yksimielisenä vaatimuksena näkyy muuten olevan, ettei mitään »lempeyttä» ole harjoitettava ja sanomalehdet kertovat kenraali Mannerheimin määränneen, ettei ketään ole vapautettava, »joka ei voi todistaa olevansa valkoinen».

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » hapankaalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain paperilla. Esim. viime viikolla eivät vangit saaneet yhtenäkään päivänä leipää ja muu ruoka supistui siihen, että

Työläisvankien kohtelu.

Tri Tulenheimolta puuttuu »oikea käsitys«.

Hufvudstadsbladet (23. 4.) kirjoitti m.m.: »Vankien tutkintokomiteain keskuudessa on vallalla yleinen tyytymättömyys hallituksen määräämää vankien ylivalvojaa, tri Tulenheimoa vastaan, jolta näyttää puuttuvan oikea käsitys kapinallisten yrityksen rikollisuudesta ja yhteiskunnan itsesäilytysvaatimuksista ja joka siitä syystä alituiseen esittää vaatimuksia suurten vankiryhmien vapauttamisesta. On selvää, että moinen käsitys »ylivalvojan« tehtävistä on niin sopimaton kuin olla saattaa ja voidaan kai toivoa, että ainakin sitte, kun Vaasan hallitus ja Mannerheim pääsevät jotakin sanomaan tässä asiassa, kysymyksessäoleva tehtävä annetaan toiselle henkilölle.«

Olisi luullut tri Tulenheimolla, jolla kuuluu olevan ajateltu rikoslain opin professoriksi Serlachiuksen jälkeen, olevan riittävästi »käsitystä« Kuopiolaisten yrityksen rikollisuudesta.

Uusi ylivalvoja.

T.k. 29 p:nä kertovat sanomalehdet, että tri Tulenheimo on siirtänyt senaatin hänelle jättämät tehtävät Suomen armeijan päämajan sotilaspoliisipäällikölle majuri Ossian Procopéllle, jolle vankien hallinto koko maassa kuuluu.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Laventus pois!

Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta eroitettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikköä ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa kuhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtilallinen A. Osw. Kairamo

sessa kansanvaltaisessa muodossaan ajotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee siinä ollen selvää, että jälkeen jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — nyt aluksi Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle Suomeen. Oma sanomalehdistö on työväenliikkeen ja toiminnan välttämätön ehto. Omasta lehdistöstä on jälleenrakennustyö aloitettava.

Yhtä välttämätöntä on heti alunperin olla selvillä siitä menettelytavasta, mitä noudattaen uudelleen alkava puoluetoiminta voi johtaa parhaisiin, nopeimpiin tuloksiin aina kyvin puolueelle kuin kärsivälle työväenluokalle. Tässä suhteessa ei kaiken eletyn ja koetun jälkeen voine sosiaalidemokraattien keskuudessa olla kuin yksi mielipide. Sillä sosiaalidemokraattisen työv.-liikkeen toipuminen saamastaan iskusta ja sen mahdollisuus päästä jälleen voimakkaasti vaikuttamaan vähävaraisen kansan elinehtojen hyväksi riippuu ratkaisevasti siitä, että Suomen sosiaalidemokratia nyt katkerien kokemusten jälkeen täydellisesti ja jyrkästi sanoutuu irti väkivaltaisesta bolshevismista ja julistaa toimintaohjeekseen länsimaisen sosiaalidemokratian, minkä pohjalla työväenliike meidän maassamme on saavuttanut suuret, kansan syvien kerrosten asemaa kohottavat voittonsa, joiden voittojen hedelmät nyt katkeraa kyllä bolshevismiksi nimitetty sosiaalidemokratian irvikuva Suomen työväen käsistä niin perinpohjin on riistänyt.

Me olemmekin varmat, että nykyisten raunioiden päälle nouseva työväenliike Suomessa on tiukasti rakentuva puhtaan sosiaalidemokratian pohjalle ja saava siitä sen vastustamattoman voiman lähteen, jonka avulla se ennen pitkää, vainojen ja herjauksien voimatta sitä pysähdyttää, entistä ehompana ja toimintakykyisempänä on kokoava ympärilleen Suomen kansan kaikki vähävaraiset, puutetta kärsivät kansankerrokset. Sillä ainoastaan sosiaalidemokratiassa on näiden kansankerrosten pelastus, eikä porvariston jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tuhmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokin ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, estinty tämä aseman väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavasti kaikki väärään suuntaan, käyvät taaksepäin ja merkitsevät toteutettuina suurta taantumusta. Kansan-

---

taantumuksellisten ainesten ole suurimmilakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtunutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka kyväksi lehtemme kaikkeen edellämainittuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääjatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämääränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoiminnallisen järjestäytymisen sekä parlamentaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomitsen mitä jyrkimmin anarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia hylkää asellisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimin toteuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ellen sosialidemokratialle vastaisia, ovat olojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat ne vain taantumusta, aiheuttaen työväenluokalle mitä suurinta onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämäärästä tietoisia, niin ettei yli voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon helpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tuhmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ihmisten mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokin ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, estinty tämä aseman väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavasti kaikki väärään suuntaan, käyvät taaksepäin ja merkitsevät toteutettuina suurta taantumusta. Kansan-

---

taantumuksellisten ainesten ole suurimmilakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtunutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka kyväksi lehtemme kaikkeen edellämainittuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääjatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämääränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoiminnallisen järjestäytymisen sekä parlamentaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomitsen mitä jyrkimmin anarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia hylkää asellisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimin toteuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ellen sosialidemokratialle vastaisia, ovat olojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat ne vain taantumusta, aiheuttaen työväenluokalle mitä suurinta onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämäärästä tietoisia, niin ettei yli voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon helpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

ottamatta, nyt haudotaan. Ja jokaholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn useam muun lisäksi kirota sitä järjetöntä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilaatteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto sekä että näin suuri vallankumous mielipiteissä olisi yleensä tapahtunut. Ja jos se kerran ei ole kansan tahto, niin tehtäisiin rikos, vielä enemmän, tehtäisiin auttamaton tyhmyys, jos edellämainittuja suunnitelmia vastoin kansan enemmistön todellista tahtoa ryhdyttäisiin täytäntöön panemaan ja lakina noudatettavaksi säätämään. Näistä laeista tulisi silloin vähemmistölakeja, joille ei voisi tunnustaa mitään arvoa ja joita kaasa olisi oikeutettu kaikin käytettävissä olevin keinoin vaatimaan peruutettaviksi.

Porvariston pyrkimyksenä näkyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmansa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan ajotaan nimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotta niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rohkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraiten tulkitsee kansan sielun». Siis aivan uusi ja arveluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole sovelias näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensinnäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suuria osa sosiaalidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/5 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan keskuudessa esiintyviä mielialoja

---

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota eri lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että se saavat sen ratkaisuun myötävaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pakosta saanut jyrkästi määrätyn suunnan, mutta josta on liian rohkeata minkään pienen ryhmän ottaa vastuuta kantaakseen. — Vielä tulee estintymään lukuisia kysymyksiä, jotka välittömästi johtuvat viimeksi elämästämme ajasta, kuten korvauksen myöntäminen niille, jotka ovat kärsineet sodasta tai ryöstöistä, kysymys amnestiasta, jota ilman suuri osa kansasta järjettömästi tuhotaan j. n. e.

Se eduskunta, joka meillä enää on jäljellä, on selvä ja puhdas luokkaeduskunta. On senvuoksi kyllä ymmärrettävää, että porvariston taholla halutaan sen ratkaistavaksi jättää mahdollisimman paljo semmoisia asioita, jotka ovat ikäviä esiintyttävaksi koko kansaa edustavassa eduskunnassa. Mutta jos tämmöiset kysymykset siinä ratkaistaan, tulevat ne myöskin olemaan yksinomaan luokkaratkaisuja ja saavat heti luokkavihaa vastaansa.

Ellei senvuoksi ehdoin tahdoin haluta luokkavihaa edelleen lietsoa, on eduskunnan ymmärrettävä asemansa ja toimittava sen mukaan. Sillä ei ole oikeutta sekaantua muuhun kuin välttämättömien ja kiireellisten asiain järjestämiseen, minkä jälkeen sen on hajaannuttava ja julistettava uudet vaalit. Uusien vaalien kautta kokoonsaatu eduskunta alkakoon sitte sen rakennustyön, johon toivottavasti vihdoinkin tulemme pääsemään.

Vaatimusta uusien vaalien toimittamisesta ei ole tehty itsekkäässä mielessä eikä siinä uskossa, että sosiaalidemokraattinen puolue niiden kautta entiseen voimaansa nousisi. On pikemmin luultavaa, että puolueen edustus tulee suuresti supistumaan. Puolueen jyrkät ainekset tullevat katkeroituneina pysymään syrjässä ja niin kutsutut »mukanajuoksijat« siirtyvät tällä kerralla porvarillisten äänestäjiksi. Mutta eduskuntaryhmämme suuruus ei tällä kerralla olekaan määräävänä. Tärkeätä on vain, että myöskin työväenjoukot tuntevat olevansa mukana, kun maallemme arvaamattoman tärkeiden asiain ratkaisuun käydään.

V. T.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän mennessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokaartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Sos.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutuut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » hapankaalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain paperilla. Esim. viime viikolla eivät vangit saaneet yhtenäkään päivänä leipää ja muu ruoka supistui siihen, että kaksi kertaa päivässä annettiin n. 1/2 litran verran vihannesjuurikeittoa, johon parina päivänä pantiin mukaan hitunen palvattua hevosenlihaa. Vangit valittavatkin yleensä ruuan heikkoutta ja sairaustapauksia lienee sen johdosta sattunut. — Ruokaa on kuitenkin luvattu parantaa.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Laventus pois!

Helsingin kaupungivaltuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta eroitettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtilallinen A. Osw. Kairamo elintarvepulaan torjumisesta m. m. seuraavaa: »Ensimäinen ja ehdoton vaatimus on henkilömuutos elintarveasiain johdossa». »Varsinkin sopii odottaa, että elintarvehallituksen päällikkö, joka on ollut tähänastisen hallitusjärjestelmän johtavana sieluna, nyt astuu syrjään ja että hänen sijaansa saadaan henkilö, joka voi itselleen hankkia maanviljelijäin luottamuksen.«

Jokaiselle lienee selvää, mihin suuntaan muutosta elintarveasioiden järjestelyssä tahdotaan. Jo se että vaatijoina esiintyvät suurkapitalistit ja suurviljelijät, osoittaa, ettei muutosta tahdota ainakaan niiden hyväksi, jotka todella kärsivät elintarvepulasta, ollen suorastaan nälkäkuoleman partaalla. Eräs merkki uudesta suunnasta on sekin, että viljan tämänvuotiset luovutushinnat ehdotetaan kaksi kertaa korkeammiksi kuin tähänastiset jo liian korkeat hinnat. Jos tämä ehdotus hyväksytään, merkitsee se taloudellisten olojemme täydellistä mullistusta ja kurjuutta kaikille palkansauttijoille.

Miten bolshevikkien ohrana hankki rahoja.

Samanlaisen valtion valtiossa kuin ohrana eli salainen valtiollinen poliisi Venäjällä muodosti täällä n. k. Vuorimiehenkadun eli Miettisen rosvokopla. Sen tekemiksi väitetään useimmat täällä tapahtuneet murhat ja rahan kiristämisessä se oli varsin ovela. Kellä arveltiin rahaa olevan, vangittiin ilman muuta. Helsinkiläisten kauhuna olivat koko kapinan aikana Vuorimiehen kadun mustat biilit asestettuine miehineen.

Summat, joita rosvot onnistuivat täten kiristämään, olivat usein aika suuria. Niinpä kerrotaan viidenkymmenen jopa sadankin tuhannen markan saaliista. Valionkin mainitaan maksaneen näille kapinallisille kokonaista 50,000 mk. saadakseen johtajansa tohtori *Pitkäniemen* vapaaksi.

Leivän hinta yli kaksinkertaiseksi nykyisestään.

Suurviljelijät kiirehtivät käyttämään tilaisuutta.

Elintarvehallitus on kuultuaan asiantuntijoita ehdottanut ensi syksynä maksettaviksi viljan, perunain ja lanttujen hinnoiksi seuraavat:

	ennen 15/9 18	ennen 1/10 18	ennen 1/1 19	ennen 1/1 19
Vehnä, ruis, ohra	2: 60	2: 30	2: 10	2: —
Kaura, riihikuiva				
yli 48 kg.	2: 40	2: 10	1: 90	1: 80
- alle 48 -	2: 20	1: 90	1: 70	1: 60
Perunat 40 mk. hl.				
Lanttu 25 - hl.				

Senaatti ei ole vielä käsitellyt kysymystä, emmekä voi uskoa, että Senaatti tulisi hyväksymään tällaisen ehdotuksen. Niinkuin alempana olevassa vastalauseessa esitetään, tulisivat nämä hinnat olemaan 4—5 kertaa suuremmat kuin Skandinavian maissa ja Saksassa säädetyt luovutushinnat.

Vastalause.

Tätä elintarvehallituksen ehdotusta vastaan on jätetty seuraava vastalause:

»Elintarvehallitukselle.

Koska allekirjoittaneella Elintarvehallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raaka-aineiden hintojen nousut, työpalkkojen teon puheenjohtaja, professori Nils Hansson ilmoitti ensi syksyiseksi rukiin minimihinnaksi ehdotettavan 38 äyriä kilolta. Siis hinnat liikkuvat aivan toisella tasolla kuin meillä nyt ehdotetut.

Ymmärrän hyvin, että meikäläiset maatalousmiehet eivät ole esittäneet tuotantokustannuksia minimihintojen pohjaksi. On nimittäin mahdoton laatia minkäänlaisia kustannuskalkylejä, joiden mukaan ehdotetut hinnat olisivat oikeudenmukaiset. Meillähän päinvastoin tänä kesänä useat tuotantokustannukset tulevat olemaan huokeammat kuin esim. viime kesänä. Työpäivä todennäköisesti tulee olemaan pitempi, ja työpalkat alhaisemmat. Tosin väitetään tähän, että maanviljelijät ovat saaneet kärsiä hirveästi taloudellista vahinkoa viime aikoina ja etenkin viime kapinan aikana. Se on kyllä totta. Mutta samoinhan ovat saaneet kärsiä monet muutkin. Ja väärin on joka tapauksessa sotkea tähän kysymykseen maanviljelijäin kärsimiä vahinkoja. Niiden korvaaminen ja tasoittaminen eri kansalaisten kesken on tapahtuva aivan toisella tavalla kuin viljanhintojen suunnattomalla kohottamisella.

Mitä sitten tulee korkeiden minimihintojen tuotantoa kiihoittavaan vaikutukseen, niin ei sekään ole varsin suureksi arvioitava. Ensinnäkin on kiihoitus jo silloin riittävän suuri kun jokseenkin jokainen kansalainen kärsii nälkää kuten meillä nykyään. Ja sitäpaitsi mikään kiihoitus ei voi silloin paljoakaan vaikuttaa kun yleinen siemenen puute vallitsee. Jos olisi riittävästi kaikkialla siementä saatavissa, voisi jonkunlaista merkitystä korkean hinnan aikaansaamalle tuotannon lisäykselle myöntää, mutta nyt se on aivan tehoton keino.

Mutta ennenkaikkea on tällainen tärkeimpien elintarpeiden hinnan kohottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeat ajat. Samaten vaikeutuu alempien kustannukset viime keväästä nousisivat 50 pros. (mikä esim. rukiiseen nähden on mahdotonta, koska sen tuotantokustannukset suurimmaksi osaksi joutuivat jo viime kesän osalle) niin seuraavassa ehdottamani hinnat sittenkin ovat pidettävät riittävinä.

Syksyllä 1918 korjattavan viljan hinnat olisivat määrättävät seuraaviksi:

ruis 1 mk. kilo,
vehnä 1 mk. kilo,
ohra 1 mk. kilo,
kaura, riihikuiva, yli 48 kg hl, 90 p.
kaura, muu, 75 p. kg,
perunat 25 mk. hehto,
lantut 15 mk. hehto.

Jotta vilja saataisiin syksyllä ajoissa puiduksi ja kulutuskeskuksiin siirretyksi, olisi pieni lisämaksu suoritettava aikaisempaan luovutetusta viljasta.

Koska kaikki saksalaisuus tällä hetkellä on »korkeassa kurssissa«, en malta olla lopettamatta esitystäni kenraali von der Golnzin esikuntapäällikön kapteeni Karmannin sanoilla minulle: »Me saksalaiset olemme suurempia sosialisteja kuin yleensä luullaan. Me laadimme Saksan sellaiseksi, että jokaisella työmiehellä on etua siitä, että Saksan valtakunta säilyy. Me annamme heille suuremmat vanhuuden ja työkyvyttömyyden vakuutusmaksut kuin mikään muu maa ja pidämme elintarpeet mahdollisimman halpoina.«

Helsingissä toukokuun 2 päivänä 1918.

Wäinö Wuolijoki.

Väärät setelit.

Työläistenkin on talletettava ne pankkiin.

Niinkuin Suomen Pankin Johtokunnan julkaisemista ilmoituksista on näkynyt, on kysymys vallankumouksellisten painattamien setelien lunastamisesta jätetty Eduskunnan ratkaistavaksi. Ennenkuin asiasta lopullisesti päätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen

Työläisvankien puolesta.

Heti Helsingin valloituksen jälkeen tuli luokseni eräs mieshenkilö kysymään neuvoa eräässä tärkeässä asiassa. Hän sanoi heitä olevan Sörnäisten kaupunginosassa useita perheitä, jotka äärimmäisen hädän vuoksi ajattelivat perheettäisiä joukkoitsemurhia. He olivat nimittäin kokonaan ilman ruokaa, eikä ollut muuta rahaa kuin kansanvaltuuskunnan painattamaa, nyt kelpaamattomaksi käynyttä paperirahaa. Lisäksi uhkasi perheitä kotietsinnät ja erinäisten perheenjäsenten vangitsemiset.

Varoitin luonnollisesti tällaisista epätoivon teoista ja kehoitin levittämään sellaista tietoa, että kaikki punakaartin toimiin osaaottaneet vapaaehtoisesti ilmoittautuisivat ja jättäisivät aseensa. Samalla koetin lohduttaa kysyjää ilmoittamalla varmana arveluna, ettei vankeja missään tapauksessa tultaisi kohtelemaan huonosti, että ainoastaan pääsyylliset tultaisiin rankaisemaan ja että suurelle osalle vangeista todennäköisesti jonkun ajan kuluttua tultaisiin säätämään amnestia, sekä että työväenluokka, vaikka se tällä kertaa tapahtuneen onnettoman valtiokaappauksen johdosta näyttikin täysin lyödyltä, vielä voi nousta nykyisestä alennustilastaan, mikäli se vaan kerta kaikkiaan jättää aseelliset hulluttelut ja palaa entisiin toimintatapoihinsa, parlamenttaariseen, ammatilliseen ja kulutusosuustoiminnalliseen työskentelyyn.

Sen jälkeen on sekä vangitsemisista että tuomioista kuulunut yhtä ja toista. Tutkintotuomarit näkyvät yleensä ottaneen sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päässivät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa niille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta oli nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon val-

taan, vaan on otettava huomioon yhteiskunnan etu ja se seikka, etteivät syyttömät joudu kärsimään. Tässä tarkoituksessa on nopeasti saatava eduskunta kokoon säätämään sen amnestian rajat, joka kysymyksen ratkaisussa on yhteiskunnallinen välttämättömyys. Tahtomatta ruveta muodostamaan yksityiskohtaista ohjelmaa asian ratkaisemiseksi, pyydän viitata eräisiin seikkoihin, joita asian ratkaisussa tulisi ottaa huomioon.

Näistä on ensi sijassa mainittava se tosiasia, että maan laillinen hallitus oli riittävän ja luotettavan järjestysvallan puuttuessa n. 2½ kuukauden aikana kykenemätön suuressa osassa maata suojelemaan alamaisten henkeä ja omaisuutta, vaan oli valta tällä alueella faktillisesti valtiokaappaushallituksen käsissä. Tämän asianhaaran vuoksi ovat passiiviset, leipä- tai vastaavien muiden syiden aiheuttamat systemin palvelijat käsiteltävät eri ryhmänä kuin ne, jotka ovat aktiivisesti, sekä itse osaa ottaen että muita kiihoittaen ja pakottaen, asian harrastuksesta systemiä palvelleet.

Edellisistä on osa ottanut vastaan tehtäviä yleisestä velvollisuudentunnosta. Näin ovat voineet käsittää asemansa m. m. vanginvartijat, sähkökaasu- ja vesijohtolaitosten työläiset, rautatie-, raitiotie- ja postilaitosten henkilökunnat, miliisit, y. m. Omasta puolestani tahdon ainakin sanoa, että valtiokaappausajan muutenkin vaikeita oloja ei suinkaan olisi helpottanut se, että kuritushuonevangit olisi kaikki päästetty irti, elintarpeiden tuonti ja puolueeton jakelu olisi tauonnut, valaistus lakkautettu, kaasunkäyttö lopetettu y. m. Ja kun kerran kaikki ovat alistuneet näitä välttämättömiä tarpeita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan kokoamien, suoritettu työväestä laitu-

Ainakin syyntakeettomiksi ovat luettavat ne työläiset, jotka, useinkin itse ollen aseellista toimintaa vastaan, lähtivät mukaan siitä syystä, että luulivat valtiokaappauksen tapahtuneen sosiaalidemokraattisen puolueen päätöksestä, kuten heille valheellisesti uskoteltiin, ja katsoivat solidaarisuuden omaa luokkaansa kohtaan vaativan heiltä sen uhrauksen. Tätä ryhmää lähellä ovat ne, jotka olivat imeneet itseensä työväenlehdissä pitkin talvea juurrutetun uskon, että porvaristo hyökkäsi ase kädessä työväestön kimppuun, ja lähteneet mukaan puolustustarkoituksissa. Olen varma siitä, että jos näille ja varsinkin ensinmainituille voitaisiin valmistaa vapaa paluu entisille paikoilleen ammateissaan ja yhteiskunnan jäseninä, vaikuttaisi se positiivisesti yhteiskunnallisen rauhan palautumiseen.

Kaiken tämän jälkeen tehtänee minusta kanssasyyllinen, koska puolustelen »selviä» rikoksellisia. Minä uskallan kuitenkin olla sitä mieltä, että jos vaan saadaan käsiin valtiokaappauksen alkuunpanijat sekä ne, jotka ovat johtaneet näitä järjettömyydessään aivan rikoksellisia lopputaisteluita, tai jotka ovat toimittaneet murhia, murhapolttoja, ryöstöjä ja muita ilmeisiä konnantöitä, niin tulee vielä kokoon riittävä määrä tuomittavia näin pienen kansan oloihin nähden. Ja näin suuressa asiassa ei saa olla määräämässä lain kirjain, vaan yhteiskunnallisen raulian palauttaminen.

H. R.

— *Työväen Säästöpankkiin Helsingissä* tuotiin huhtikuun aikana 91 erässä yhteensä Smk. 177,527: 08 ja otettiin säästöstä 1,181 erässä yhteensä Smk. 689,110 75. Uusia vastakirjoja avattiin 20 ja vanhoja lopetettiin 23. Tämän kalenterivuoden alusta huhtikuun loppuun tuotiin säästöön kaikkiaan Smk. 907,558: 37 ja otettiin säästöstä kaikkiaan Smk. 1,638,645: 94. Säästöönpanijain samiset kuluvan vuosipuoliskon korkoja lukunuottamatta tekivät huhtikuun päättyessä Smk. 2,691,929: 54 ja jakautuivat ne 5,066 vastakirjalle.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen käví säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästö-

hallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raakaaineiden hintojen nousut, työpalkkojen kohoaminen y.m. seikat, jotka ovat tulleet entisten tuotantokustannusten lisäksi. Ja tällöin on tultu hintoihin, jotka ovat pidettävät sangen kohtuullisina, jopa meidän oloihimme verrattuna alhaisinakin. Niinpä hinnat ovat olleet Skandinaviassa 30—35 äyriä ja Saksassa 30—35 pfenningiä kilolta.

Kun viime helmikuun lopulla lähdin Ruotsista, ei minimihinitoja siellä vielä oltu määrätty, mutta tuotannon lisäämistä suunnittelemaan asetetun komitärkeimpien elintarpeiden hinnan kohottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeat ajat. Samaten vaikeutuu alempien virka- ja palvelusmiesten sekä kaikkien eläkkeillä ja pikkusäästöillä elävien asema eikä meidän yhteiskunnallamme pitäisi olla varaa syrjästä heitäkään yhteiskunnan ulkopuolelle.

Kun ei ole enään tilaisuutta laatia tarkkoja tuotantokustannuskalkylejä, on minunkin tyydyttävä ehdottamaan minimihintoja »hihastani«, kuten muutkin asiantuntijat ovat tehneet, vaikka joltakulta heistä oli sitä jo ajoissa pyydettykin. Mutta vaikka tuotantovaksi. Ennenkuin asiasta lopullisesti päätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen Pankin Johtokunnan toimenpide väärien setelien kokoamisesta on jonkinlaista porvarillisten juonittelua ja petkutusta, jolla rahat puijataan työläisiltä. Vähänkin ymmärtävä työläinen käsittää tällaisen huhun typeryyden ja on hänen velvollisuutensa selittää herkkäuskoiselle asian oikea laita ja kehoittaa viemään setelit Suomen Pankkiin, koska on mahdollista, että, jos setelit tullaan lunastamaan, niinkuin kaikkien vähäväkisten kannalta olisi toivottava, lunastetaan ainoastaan ne setelit, jotka täten ovat määräaikana talletetut.

Tällaisia seteleitä, joita älköön kukaan työläinen pitäkö hallussaan jälkeen *kuluvan toukokuun 15 päivän*, ovat

500 markan setelit yli numeron				170,000
100	»	»	»	2,775,000
20	»	»	»	9,874,000
5	»	»	»	19,397,000

taneen sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päästä vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa näille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta olipa nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon valpeita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka näläin ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan konepajan, »portun», työväestön laita. Suuri osa punakaartien jäsenistä ja varsinkin niistä jäsenistä, jotka huhtikuun 5 p:n työvelvollisuuden jälkeen joutuivat punakaartien riveihin, olivat tällaisen nälkä- ja aseterrorin uhreja, jotenka tämä väite useallakaan ei ole hätävalhe, kuten kostokiihkoilijat yrittävät tehdä uskottavaksi. Nämä kuuluvat ehdottomasti asiallisesti amnestian piiriin.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästöpankki oli suhtautunut vallankumoukselliseen tilanteeseen ja sen aikaisiin määräyksiin, ja totesi, että säästöpankki on toiminut säästöpankkiasetuksen säätämissä puitteissa eikä ole ollut millään tavalla sekaantunut vallankumouksen aikaisiin laittomuuksiin. Kaiken tämän ansioksi onkin luettava, että säästöpankki on säilynyt ilman vaurioita ja on yhä edelleen varma ja luotettava rahalaitos, jonka haltuun työväestö luottamuksella voi vähäiset säästönsä uskoa.

Ulkomaalaisten sosialistien mielipiteitä bolshevismista ja punakaartin vallankumouksesta.

Kun viime joulukuun lopulla läksin ulkomaille, Ruotsiin ja Saksaan, kääntyin eräiden meikäläisten sosiaalidemokraattisten johtomiesten, muun muassa Sirolan puoleen kysymällä heidän kantaansa eräissä silloin päivän polttavissa kysymyksissä. Ilmoitin kysyväni juuri sentähden, että tietäisin ulkomailla sanoa, mitä Suomen sosialistit vaativat.

Kysymykseeni, tahtovatko he Suomen itsenäisyyttä, vastattiin: tietysti.

Tahdotaanko venäläisen sotaväen poistamista? Tahdotaan.

Uskovatko he sosiaaliseen vallankumoukseen meillä? Eivät usko.

Näihin vastauksiin tyydyin ja lupasin ilmoitta nämä seikat puoluetovereille ulkomailla. Kun sitte punakaartin vallankaappauksen tapahduttua kertasin näitä saamiani vastauksia, jotka todellakin ilmaisivat Suomen sosiaalidemokratian johtomiesten kannan, niin olivat kaikki, samoin kuin minäkin ymmällä. Sillä olihan ilmeinen ristiriita tekojen ja poliittisen kannan välillä. Oikean selityksen tähän ristiriitaan antoivat sitte kyllä saksalaiset puoluetoverit *Parvus* ja *Ebert*. Mutta kertokaamme järjestyksessä.

Tultuani Saksaan, kävin ensinnä tapaamassa vanhaa tuttavaani Parvusta. Hän on syntyjään Venäjän juutalainen ja hänen oikea nimensä on Helphand, mutta on hän jo 30 vuotta ollut Saksassa ja on puolueen tunnetuimpia kirjailijoita. Kirjailijana käyttää hän nimimerkkiä Parvus, jolla nimellä häntä yleensä puolueessa kutsutaan. Koska meidän ensimmäinen tapaamisemme noin 11 vuotta takaperin oli sangen mielenkiintoinen, niin kerron sen tässä.

Eräänä päivänä v. 1907 soitettiin sos.dem. puoluetoimikunnasta ja kysyttiin, enkö tahtoisi muutamaksi päiväksi ottaa luokseni asumaan erästä venäläistä pakolaista, joka pyrkii Suomen kautta ulkomaille. Annettuani myöntävän vastauksen, saapui luokseni Parvus. Hän sanoi 1905 vuoden vallankumouksen aikana olleensa viimeisen Pietarissa toimineen vallankumouskomitean puheenjohtaja, joutuneensa vangituksi ja Siperiaan karkoitetuksi. Oli kuitenkin onnistunut sieltä pakenemaan tunnetun kirjailijan Leo Deutschin kanssa ja oli nyt matkalla Saksaan niin pian kuin ensimmäinen tilaisuus ilmaantuisi. Viikon luonani asuttuaan, jonka viikon aikana parhaani mukaan koetin ammentaa hänen loppumattomasta sosiaalipoliittisesta tietovarastostaan, hänen onnistui päästä lähtemään.

Jälleennäkemisemme nyt Berliinissä muodostui erittäin sydämelliseksi. Kysymykseeni, tunsiko hän minua, vastasi hän: Kuinka en teitä tuntisi, olenhan minä Te. Tultuani Teidän passillanne Suomesta Saksaan, esiinnyin kaksi vuotta Wuolijokena, koska en uskaltanut venäläisten urkkijoiden tähden käyttää omaa nimeäni.

Kohta siirtyi keskustelu Venäjän ja Suomen bolshevismiin. Parvus sanoi tuntevansa erinomaisen hyvin sekä Leninin että Trotzkyn. Ihmetteli kovin Trotzkya, jonka sanoi aina olleen selvällä sosiaalidemokraattisella kannalla, kun sitävastoin Lenin oli ollut aina bolsheviikki ja nykyään hän on julkisesti sanoutunutkin irti sosiaalidemokratiasta. Kuultuaan mitä Suomen sosiaalidemokratian johtomiehet olivat sanoneet suhteestaan bolshevismiin ja kyseltyään elintarvepulastamme ja työttömistä demoralisoituneista vallityömiehistämme, lausui hän, että sosiaalidemokratian johtajat ilmeisesti olivat antautuneet työväen luonoimpien ainesten johdettaviksi.

Vielä selvemmin sanoi saman ajatuksen Saksan sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Ebert. Kysymykseeni, eikö Saksassa ole odotettavissa vallankumoksellisia kansanliikkeitä, vastasi hän, että paikallisia lakkoja niinkuin juuri äskeinen Berliinin lakko aina sattuu, mutta ne loppuvat lyhyeen, koska *johtajat eivät mene mukaan, sillä se merkitsis tjoukkojen ammuttamista.* Jokainen johtaja ymmärtää, kuinka mielettömiä sellaiset yritykset ovat — Meikäläiset johtajat eivät sitä ymmärtäneet!

Koska nämä edellämainitut kuuluvat Saksan sosiaalidemokratian maltilliseen enemmistöryhmään, päätin käydä tapaamassa johtomiehiä myöskin vasemmasta siivestä, joka nykyään muodostaa oman n. k. riippumattomien sosialistien puolueen. Voimasuhteet valtiopäivillä ovat sellaiset, että enemmistösosialisteilla on noin 85—90 paikkaa ja riippumattomilla 20—25.

Kuuluisin nimi vähemmistösosialisteilla on epäilemättä tunnettu Marxin selittäjä, kirjailija *Karl Kautsky*. Kun hän on ollut meidänkin sosiaalidemokraattien, Kuusisen, Sirolan, Mannerin y. m. auktoriteetti, pidin erittäin tärkeänä kääntyä hänen puoleensa. Hän asuu hiljaisen kadun varrella Berliinin Charlottenburgissa ja näkyy eläväin oikeata oppineen elämää, sillä hänen molempien huoneittensa seinät olivat täynnä kirjoja. Kautsky, tuntien minut parilta entiseltä käynniltä, lausui heti ovesta sisään astuttuani ihmettelynsä, että meidänkin sosiaalidemokratiamme oli kehittynyt bolshevismiksi. »Ei mikään liike ole vahingoittanut sosiaalidemokratiaa niin paljon kuin bolshevismi», sanoi hän. »Ihmiset eivät kykene erottamaan sosiaalidemokratiaa bolshevismista, vaan sotkevat ne toisiinsa«. Sitten hän alkoi kysellä meidän oloistamme, tiedustellen ensin, minkätähden me viime vaaleissa saimme vaalitappion. Selitin, että meillä ei valitsijain keskuudessa vielä oikeastaan ollut enemmistöä, vaan johtui tilapäinen eduskunnan enemmistömme siitä, että porvarilliset olivat ottaneet laimeasti osaa vaaleihin. Viime syksyisissä vaaleissa sosiaalidemokraattien ääänimäärä kyllä kasvoi, mutta jäimme kuitenkin vähemmistöksi, koska yleensä vaaleihin osanotto oli hyvin vilkas. »Teidän olisi pitänyt siihen tyytyä«, sanoi hän. Selitettyäni edelleen, että Venäjän bolsheviikkien taholta lähetettiin suuria määriä aseita eri puolille maata, sanoi hän kyllä jo jatkon ymmärtävänsä, »sillä aseet joutuvat aina ensimmäiseksi roistojen käsiin, kun niitä ilman tarkkaa valikoimista joukoille jaetaan». Tämän lauseen totuuden ehtivät muuten jo marraskuun tapaukset osoittamaan, joten puoluejohdon piti olla riittävästi selvillä, mihin hirveisiin seurauksiin joukkojen umpimähkäinen aseistaminen johtaa.

Kun Berliinistäkin saapui toinen kauhun sanoma toisensa jälkeen, en enää malttanut jäädä sinne, vaikkakaan tehtäväni Elintarvehallituksen lähettinä ei vielä ollut loppuun suoritettu. Päätin lähteä Suomeen koettamaan saada jotakin vaikutetuksi jos mahdollista kansalaissodan lopettamiseksi tai ainakin hirveimpien veritöiden ehkäisemiseksi. Koska Kautskylla meidän sosialisteimme keskuudessa on ollut suurempi auktoriteetti kuin kenelläkään muulla ulkomaisella sosiaalidemokraatilla, pyysin häneltä kirjoitusta, tuodakseni sen tänne kansanvaltuuskunnan jäsenille. Hän sanoi juuri kirjoittaneensa Ruotsin sosiaalidemokraattien aikakauslehteen Tidenin kirjoituksen, joka sopi meidän oloihin ja antoi mainitun Tidenin numeron tänne tuotavaksi terveisiksi. Kirjoituksen nimi oli »Demokratia ja diktatuuri« ja saimme sen zulkisuuteen *»Kuluttajain Lehdessä«*, koska Työmies enemmän kuin Tiedonantajakaan eivät sitä painattaneet.

Ruotsiin tultuani kävin valtiopäivätalolla tapaamassa ruotsalaisia sos.-dem. edustajia ja tapasin siellä Brantingin, Wickmanin, Möllerin y.m. Pyysin heitä järjestämään lähetystön Ruotsin sosiaalidemokraattisen puolueen puolesta Suomeen. Lausuin vielä toivomuksen, että olisi hyvä, jos lähetystössä olisivat vasemmistososialistitkin edustettuina. Tällainen lähetystö saatiinkin sitte aikaan ja kuuluivat siihen puoluesihteeri, valtiopäivämies G. Möller, ammattijärjestön sihteeri A. Thorberg ja Tukholman pormestari C. Lindhagen. Sitäpaitsi liittyi vielä mukaan Tanskan »Socialdemokratenin toimittaja M. Wulff. Ennen oli jo Suomeen saapunut Ruotsin »Socialdemokratenin« toimittaja G. Böhmer, joka oli meitä vastassa Poriin saapuessamme ja liittyi matkaamme Helsinkiin. Hän oli jo ehtinyt tutustua oloihimme oltuaan parisen viikkoa Helsingissä ja tavattuaan useimmat kansanvaltuuskunnan jäsenet. Hänen ensimmäiset sanansa meidät tavatessaan olivat: »Ei varmaankaan minkään maan työväenliikkeen johto ole ollut niin huonoissa käsissä kuin tällä kertaa Suomen. Heissä ei ole ainoatakaan *miestä*. Kaikki ovat valmiit minulle kahdenkesken tunnustamaan, että asema on toivoton, että kaikki menee hullusti, mutta yksikään ei uskalla sitä sanoa työväelle.«

Miten lähetystömme toimet Helsingissä onnistuivat, siitä lähemmin seuraavalla kerralla.

W. W.

Pieniä tietoja.

Suomen riippumattomuus.

Huomattava kuuluisan oikeusoppineen lausunto.

Saksalaisessa vasemmistolaisvapaamielisessä „Berliner Tageblatt" lehdessä on Marburgin yliopiston professori Walther Schücking julkaissut huomattavan kirjoituksen Saksan politiikasta sen itärajalle muodostuneisiin uusiin valtioihin nähden. Kun kirjoittaja on nykyajan etevimpiä ja kuuluisimpia kansainvälisen oikeuden tutkijoita, teemme selkoa hänen kirjoituksestaan, erityisesti mikäli se Suomea koskee.

Kirjoittajan mukaan on Saksan virallisten piirien tarkoitus kaikesta päättäen olla myöntämättä näille uusille valtioille täydellistä valtiollista riippumattomuutta, ollen pyrkimyksenä kaikenlaisilla sotilaallis-, taloudellis- ja poliittisluontoisilla sopimuksilla kytkeä ne Saksan yhteyteen ja tehdä ne ainoastaan puoleksi itsenäisiksi. Tälläisestä politiikasta kirjoittaja Saksaa varoittaa. Suomen suhteen lausuu Schücking m. m.:

„Suomen kanssa tehty sopimus osoittaa, mikä on tarkoituksena. Tämän sopimuksen mukaan Suomella ei ole oikeutta määrätä mistään alueensa osasta, ei edes myöntää mitään servituuttia jollekin toiselle valtiolle ilman Saksan lupaa. Tämä sopimus oikeuttaa kansainoikeudelliseltakin kannalta vastedes merkitsemään Suomen valtioksi, joka on asettunut puoleksi itsenäiseksi suhteessaan Saksaan." — Kirjoittajan mielestä politiikka, jonka tarkoituksena on ympäröidä Saksa puolisuvereenisten valtioiden piirillä, tulee olemaan kestämätön, sillä valtiot, jeilla on sisäinen suvereniteetti, pyrkivät ulkoisestakin itsenäisyyteen ja tulevat sen säännöllisesti saavuttamaan. Minkä vuoksi niin ollen keinotekoisesti luoda kestämätön ja kiero ohimenevä suhde rajavaltioihin? Tulevatko ne vastaisuudessa irroittautumaan Saksasta kääntääkseen sitte varmasti myötätuntoisuutensa venäläiseen naapuriinsa? Parempi on että ne alusta alkaen tulevat täysin itsenäiseksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille tahelle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan olcellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Eurooppa uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suo-

Minkä mitäkin.

Yhtä tunnettua kuin on, että osa työläisiä vallankumouksellisessa innostuksessa halukkaasti liittyi punakaartiin ja vallankumoustoimiin, yhtä varmaa on, että sangen suuri osa suorastaan pakotettiin. Alussa julistetun suurlakon tarkoitus juuri oli vain saada miehiä kaartiin. Sen jälkeen käytettiin edelleen työnseisauksia, siveellistä ja aseellista pakotusta y. m. keinoja häikäilemättä samassa tarkoituksessa. Vallankin viime päivinä ennen Helsingin kukistumista kehittyi tuo säälimätön pakko-otto hurjaksi jahdiksi.

On kuvaavaa, että tässä metsästyksessä ei säästetty työväenliikkeen vanhimpia esitaistelijoitakaan. Niinpä lauvantaina 13 p:nä aamulla, kun Pitkänsillan eteläpuoli kaupunkia jo oli saksalaisten käsissä, ilmestyi punakaartilaispoikasia kivääreineen tov. Matti Paasivuoren kotiin Kalliossa Alppikadun varrella. Mattia vaadittiin ottamaan kivääri olalle ja lähtemään taistelnun, josta hän kuitenkin jyrkästi kieltäytyi. Mutta silloin ojennettiin kivääринsuut ja pistimet häntä kohden ja väliinheittäytyneen puolison kyynelistä huolimatta lähdettiin Paasivuorta kuljettamaan „esikuntaan". Matkalla ravittiin vankia runsaasti haukkumasanoilla.

Kallion kansakoulua lähestyttäessä näkyi Siltasaarelta palava Työväentalo, jolloin Paasivuori huomautti saattajilleen, että „minä olen ollut rakentamassa ja pystyyn saamassa tuota taloa, minkä te nyt poltatatte".

Esikunnan portille päästyä, sattui Paasivuoren huomaamaan muuan punakaartilainen, joka tunsi hänet ja tiesi, että tämä veteraani ansaitsi hieman paremman kohtelun kuin mitä hänelle osoitettiin. Miehen onnistuikin saada aikaan, että tov. Paasivuori viime tingassa pääsi vapaaksi.

*

Mies, josta voi sanoa, että hänen askeleitaan urkkijat valppaasti seuraavat, olkoonpa mikä hallitusjärjestelmä tahansa vallalla, on toveri Wäinö Wuolijoki.

Diktatuurin alkaessa oli hän Elintarvehallituksen lähettämänä Saksassa hankkimassa maahamme elintarpeita ja apulannoitussineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun jonkko punakaartilaisia kivääreineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle olevansa minä hetkenä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tutkimatta „hämärässä ammutuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut taata hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa kävivät punakaartilaiset kolmesa yönä häntä kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistanut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille paraatia katsomaan, kun erään herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kuitenkin vapaaksi. Ilmiantajaksi mainitaan asian-

Bolshevismi ja Länsi-Euroopan sosiaalidemokraatit.

Meidän maamme sosiaalidemokraattiset lehdet ovat pitkät ajat olleet bolshevistisen lumouksen vallassa. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että bolshevikit ovat pienten kansojen itsemääräämisoikeuteen nähden kiitettävällä tavalla noudattaneet sosialistisen työväenliikkeen aikaisemmin lausumia periaatteita. Tästä johtuva kiitollisuuden tunne sai meikäläiset sosialistiset sanomalehdet siirtämään ihailunsa kaikkeen bolshevistiseen politiikkaan, sekä sisäiseen että ulkoiseen. Heikon sosiaalidemokraattisen teoreettisen tietoisuutesa takia useimmat heistä eivät kyenneet näkemään, mitenkä bolsheviikkien politiikka oli äärimmäisen tuhoisa sekä Venäjän että kansainväliselle työväenliikkeelle. Lisäksi on otettava huomioon, että useimmat sos.-dem. sanomalehtimiehetkin saivat tietonsa bolshevismista etupäässä helsinkiläisestä puoluelehdestä, jonka Venäjän esaston toimittajana oli täysin uskovainen venäläis-suomalainen bolshevijkki.

Näin ollen harva meikäläisen sosiaalidemokratian lehtimiehistä ja johtohenkilöistä — puhumattakaan puoluelehtien suuresta lukijakunnasta — oli selvillä siitä, että Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet melkein poikkeuksetta olivat, varsinkin sen jälkeen kuin bolshevikit olivat valtaan päästyään ruvenneet toteuttamaan »sosialismiansa«, ajaneet Venäjän perustavan kansalliskokouksen hajalle ja solmineet Venäjän kansalliselle olemassaololle ja kansainväliselle työväenliikkeelle yhtä tuhoisan Brest-Litovshin rauhan, tehneet sotteellisen pesäeron bolshevismin kanssa. Mainittakoon tästä seuraavassa muutamia esimerkkejä.

Luonnostaan lankeaa, että sosiaalidemokratian maltillisempi siipi on alunpitäen asettunut bolshevismin suhteen arvostelevalle kannalle. Ruotsissa esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet

olivat hajoittaneet Venäjän kansanvaltaisesti valitun perustuvan kansalliskokouksen, ja kun lisäksi tuon liikkeen yleisen rauhan puuhekin täydellisesti epäonnistui ja sen yhteiskunnallinen ohjelma: tuotannon kansallistuttaminen alkoi yhä selvemmin osoittaa mahdottomuutensa, alkoivat useimmat zimmerwaldilaisryhmätkin julkisesti sanoutua bolshevikeista irti. Niinpä Saksan sos.-dem. vähemmistöön lukeutuva sosiaalidemokraattinen neoretikko Kautsky on kirjoittanut meilläkin julkaistun artikkelisarjan bolshevismia vastaan, osoittaen, kuinka sosialismia ei toteuteta kansan vähemmistönä olevan köyhälistön diktatuurin avulla, vaan siten, että köyhälistö toteuttaa ensin valtiollisen kansanvallan ja sen avulla enemmistöksi päästyään ajaa läpi yhteiskunnalliset päämääränsä. Samaan ryhmään kuuluva yhtä tunnettu sos.-dem teoreetikko Bernstein on myöskin ankarasti arvostellut bolshevismin politiikkaa. Niinikään ovat Italiian ja Ranskan zimmerwaldilaiset julkisesti ottaneet eronsa bolsheviikeista. Viimeksi on nähty tunnetun itävaltalaisen vähemmistösosialistin Heinrich Weberin, joka Itävallan sosiaalidemokratian tieteellisessä aikakauslehdessä »Der Kampf« on viime vuosina käsitellyt etupäässä ulkopoliittisia kysymyksiä ja joka viimeiseen asti oli puolustanut bolsheviikkejä, tunnustavan, et täbolsheviikit ovat johtaneet köyhälistön vaarallisten kokeilujen tielle ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan s.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka lienen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian perinpohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraateilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirvittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valta-asemaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen karhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden ainesten veljeytyminen tukahdutti viimeisten puolustanut bolshevikkejä, tunnustavan, et täbolsheviikit ovat johtaneet köyhälistön vaarallisten kokeilujen tielle ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan s.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka lienen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian perinpohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraateilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirvittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Kirjallisuus ja taide.

Mieltäkiinnittävä kirjanen.

Hannes Ryömä: Vallankumousvuoden tapahtumista. Sivuja 84. Hinta 1: 50. Jakaja: Helsingin Suom. Kirjakauppa.

Päivänpoliittisia kysymyksiä käsittelevä lentokirjallisuus on meillä suhteellisestikin paljoa pienempi kuin sellaisissa maissa, joissa poliittinen elämä on vanhempaa, esim. Englannissa, Ranskassa ja Saksassa — tämäkin seikka osaltaan kuvastin oloistamme, joissa ei yleensä tärkeistäkään poliittisista päivänkysymyksistä ole saatu aihetta tyhjentävämpään keskusteluun kuin korkeintaan eduskunta- ja sanomalehtiväittelyihin. Mielihyvällä sen-vuoksi on todettava, että vallankumousvuoden tapahtumia käsitteleviin harvoihin lentokirjasiin on äskettäin ilmestynyt uusi lisä, ja mielihyvä on sitä suurempi, kun kysymyksessä oleva, otsakkeessa mainittu kirjanen on tunnetun sosiaalidemokraatin kirjoittama.

Kirjan tarkoituksena on pääasiassa sos.-dem. puolueen poliittisten virheiden osoittaminen, se on siis aiottu etupäässä työläisten luettavaksi, jos kohta kirjasessa paljastellaan porvarillistenkin puolueiden syntejä. Tekijä näkee sosiaalidemokraattien kuten muidenkin puolueiden jo Venäjän vallankumouksen alussa tehneen virheen siinä, ettei vaadittu Suomen kansaneduskuntaa ottamaan käsiinsä korkeinta hallitusvaltaa, vaan ryhdyttiin tosiasiallisesti tunnustamaan hallitsijan vallan siirtyneen Venäjät väliaikaiselle hallitukselle. Myöskin silloisen kotimaisen hallituksen asettamiseen nähden on tov. Ryömä sitä mieltä, että sosiaalidemokraattien olisi tullut miehittää koko hallitus omilla miehillään. Kumpaankin näihin kysymyksiin nähden on tämän kirjoittaja ollut toisella kannalla enkä voi olla lausumatta, että tekijä on perin kevyesti sivuuttanut ne nähdäkseni ylivoimaiset vaikeudet, joita kummankin kannan perilleviemisessä olisi ollut. — Salostaessaan viimekeväisen eduskunnan sos.-dem. ryhmän toimintaa on tekijä ansion mukaan arvostellut ryhmän tosioloja laskematonta politiikkaa, mikä ilmeni erikoisemmin valtalain läpiajamisessa. Eihän työläisille ole tähän asti vielä laisinkaan arvostelevasti selostettu esim. ryhmän ylimielistä suhtautumista tuohon aikaan vielä niin vaikutusvaltaiseen Venäjän sos.-dem. mensheviikkiryhmään, mistä suhtautumisesta oli osaltaan seurauksena eduskunnan hajoitus ja sen päättämien uudistuslakien voimaanastumisen lykkäytyminen epämääräiseen tulevaisuuteen. Oikeaan valoonsa asetetaan myöskin hajoituksesta johtunut eduskunnan pelkurimainen »lomalle«-lähtö ja sen myöhemmät kokoontumisyritykset, mitkä osaltaan vähensivät sosiaalidemokratian arvoa ja vaikuttivat vaalitappioon. — Työväen ja rillisten puolueiden politiikan kritiikkiä.

Lieneekö tarpeen huomauttaakaan, ettei tekijä kuulu suinkaan niihin, jotka eivät vallankumousvuoden joukkoliikehtimisissä näe muuta kuin väärän kiihoituksen tuotteita. Tekijä esittää kylläkin hyvästi vallankumouksellisen joukkopsykologian ulkokohtaiset syyt: elintarvepulan, yhteiskunnalliset epäkohdat y.m., mutta huomauttaa aivan oikein, ettei joukkojen johdon vastuu tästä vähene, sillä vallankumoukselle suotuisankin maaperän viljelijät voivat eri viljelystavoilla päästä aivan erilaisiin tuloksiin.

Kirjansa päätökseksi tekijä esittää sen kansanvaltaisen ja sosiaalireformatorisen ohjelman, jonka pohjalla hänestä olisi säännöllisiin oloihin palattava.

Tähän lennokkaasti ja pirteästi kirjoitettuun kirjaseen kannattaa itsekunkin henkilökohtaisesti tutustua.

J. W. K.

Lehtemme ilmestyminen.

Sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaamiseksi Helsinkiin on ryhdytty toimiin „Kustannusosakeyhtiö Kansanvallan" perustamiseksi. Yhtiön tarkoituksena talee olemaan työväenkirjallisuuden ja sanomalehden julkaiseminen. Heti aluksi alkaisi yhtiö julkaista „Suomen Sosiaalidemokraatti"-lehteä.

Kunnes osakeyhtiön säännöt ovat saaneet vahvistuksensa ja lehteä voidaan ryhtyä säännöllisesti julkaisemaan, annetaan toistaiseksi tilaisuuden mukaan näytenumeroita, joita myydään irtonaisennumeroina. Tilauksien vastaanotosta ja tilauskinaoista ilmoitetaan myöhemmin.

Toistaiseksi sijaitsee „Suomen Sosialidemokraatin" toimitus ja konttori Kulutusosuuskuntien Keskusliiton huoneustossa Eläintarhantie 1, puhelin 97 62, jossa ilmoituksia seursäviin numeroihin vastaanotetaan.

Tässä ensimäisessä näytenumerossa on pidetty pääasiana artikkelien y. m. kirjoitusten julkaisemista. Uutispuoli on ollut pakko jättää sivummalle. Lehden alettua säännöllisen ilmestymisensä tullaan kaitenkin sen sisältöä ja toimitusta järjestettäessä huomioonottamaan kaikki ne moninaiset vaatimukset, joita hyvälle työväenlehdelle voidaan asettaa.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämisehsi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmaisua Skandinavian kansojen taholta

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät lu ota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka maka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljaia ja siemenperunain kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeiden salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säänöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten soutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten auttamiseksi.

Suomen yläluokkalaiset, joilla nyt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin halunvan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

Eräs valkoisten Helsingin valloituksessa saapuivat Töölöön, riensi m. m. eräs vanhempi herrasmies B. kadulle ja kysyi, millä hän voisi olla avuksi kaupungin vapauttamisessa. Hänelle vastattiin, että jos hän tiesää lähistössä asuvia tai majailevia punakaartilaisia niin niitä sopii ilmoittaa.

Herra B. käsitti tehtävän erittäin laajaperäisesti ja kysyi käsiään hykerrellen, „että jaha ... jaha ... siis kaikki sosialistit on ilmoitettava, hyvä!"

Mutta valkokaartilainen hillitsi hieman herra B:n palvelushalua, huomauttaen, että olisi lapsellista metsästää ihan kaikkia sosialisteja, punakaartilaisiakin on enemmän kuin tarpeeksi.

Mainittakoon myös, että aivan pienet muutaman vuoden vanhat lapsetkin yrittävät tehdä poliiseille ilmiantoja, selittämällä, että „kit' käski sanomaan, että meijän talossa on punasia".

Paavo.

Ne hinnat!

Helsingin kauppatorilla pyydetään erään sanomalehden kertoman mukaan elävistä kanoista — 90 markkaa kappaleelta.

Ennen maailmansodan alkua sai siihen hinnalla lehmän. Kanan hinta siihen aikaan oli 75 penniä!

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestiystävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät lu ota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka maka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että muukalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljaia ja siemenperunain kustannuksella."

Täkäläiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeiden salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säänöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten soutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten auttamiseksi.

Suomen yläluokkalaiset, joilla nyt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin halunvan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin porvarillisista lehdistä, jota nykyään suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

Eräs valkoisten Helsingin valloituksessa saapuivat Töölöön, riensi m. m. eräs vanhempi herrasmies B. kadulle ja kysyi, millä hän voisi olla avuksi kaupungin vapauttamisessa. Hänelle vastattiin, että jos hän tiesää lähistössä asuvia tai majailevia punakaartilaisia niin niitä sopii ilmoittaa.

Herra B. käsitti tehtävän erittäin laajaperäisesti ja kysyi käsiään hykerrellen, „että jaha ... jaha ... siis kaikki sosialistit on ilmoitettava, hyvä!"

Mutta valkokaartilainen hillitsi hieman herra B:n palvelushalua, huomauttaen, että olisi lapsellista metsästää ihan kaikkia sosialisteja, punakaartilaisiakin on enemmän kuin tarpeeksi.

Mainittakoon myös, että aivan pienet muutaman vuoden vanhat lapsetkin yrittävät tehdä poliiseille ilmiantoja, selittämällä, että „kit' käski sanomaan, että meijän talossa on punasia".

Paavo.

Ne hinnat!

Helsingin kauppatorilla pyydetään erään sanomalehden kertoman mukaan elävistä kanoista — 90 markkaa kappaleelta.

Ennen maailmansodan alkua sai siihen hinnalla lehmän. Kanan hinta siihen aikaan oli 75 penniä!

esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puolueledet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat nämä sosialistit ottaneet jyrkästi eronsa. Tämänsuuntaisista lausunnoista mainittakoon vain »Vorwärtsissä« julkaistu Stampferin artikkeli, jossa osoitetaan opin köyhälistön diktatuurista voivan saada käytännöllistä merkitystä ainoastaan sellaisessa taloudellisesti ja sivistyksellisesti takapajuisessa maassa kuin Venäjä. Stampferin mukaan Saksan sosiaalidemokratian vastaisessa politiikassa ei voi tulla milloinkaan hetkeä, jolloin se koettaisi asettua kansan tahdon yläpuolelle. Sellainen kokeilu saattaisi vuosikymmeniksi sosialismin huonoon kuntoon.

Mitä tulee sosiaalidemokraattien väkeenkerttä. Työmiehet varustettiin venäläisin asein, ja Rahjan asekaupat kävivät kuin rasvattu. Seuraukset näkyivät pian: asestettuja ryöstöretkiä, lukuisia murhia ja rankaisuretkikuntia ja lopulta kansalaissota. Sensijaan että puolue olisi tehnyt pesäeron punaisen kaartin kanssa, asettui puoluejohto ja osa sosiaalidemokraattista eduskuntaryhmää sodan etunenään. Siten tehtiin kapina kansan valitsemaa eduskuntaa vastaan. Luultiin kai, että kaikki kävisi hyvin, sitä suuremmalla syyllä, kun nälänhädän uhallakin oli pyydetty venäläiset joukot pysymään maassa. Kääntyessään Saksan puoleen puhui Mannerin hallitus »kansan vapauden turvaamisesta«.

Kuka on tässä maassa aikaisemmin uhannut kansan ja kansalaisten vapautta? Eikö juuri ne, jotka yli puolen vuoden aikana ovat venäläisen sotaväen avulla terrorisoineet maata ja lopuksi päästäneet valloilleen sisäisen sodan raivottaren? Eikö eduskunnan päätös järjestyksen palauttamisesta juuri merkinnyt anarkian kukistamista ja vapauden turvaamista ja lujittamista. Miksi ei puhuttu silloin vapauden edistämisestä laillista tietä ja laskettu aseita? Silloin olisi sillä pukeilla ollut toinen kaiku kuin nyt.

*

Myöhemmin näkyy sanomalehdissä tieto, että samat kirjoittajat ovat julaisseet lentokirjasen, otsakkeella »Miten käy Suomen työväenliikkeen«.

Painovapaudesta

esittää viime lauanta isen Hufvudstadsbladet käsityksensä, lausumalla, että työväen sanomalehtien sallimisen „olisi suurimpia onnettomuuksia, mikä voisi yhteiskuntaamme kohdata." Työväenlehdet on väkivallalla estettävä ilmestymästä, siihen saakka kunnes perustuslailla säädetty painovapaus on ehditty sapistaa yläluokan mieleiseksi.

8-tuntisia työpäiväläista ja uusista kunnallislaeista

lausuu m. m. Dagens Press, että „niiden voimaansaattuminen ei missään tapauksessa saa tulla kysymykseen. Eduskunnan täytyy tehdä päätös niiden purkamisesta."

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Ptisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valta-asemaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen karhaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden ainesten veljeytyminen tukahdutti viimeiset jäännökset siitä yhteenkuuluvaisuustunteesta oman kansan kanssa, jota Suomen työmies näinä katkeroitumisen aikoina vielä tunsi. Työväestölle esitettiin, että myöskin Suomessa kuten Venäjälläkin pitäisi ottaa valta käsiin väkivallalla. Ei otettu huomioon, että meidän olomme ovat aivan erilaiset kuin Venäjällä ja että meillä voi eduskunnan kautta saada aikaan kansanomaisia uudistuksia. Ne äänet, jotka kohotettiin sen puolesta, että työväenasiaa pitäisi meillä ajaa rauhallista lainsäädäntötietä, leimattiin porvarien vallan pönkittämiseksi. Uhkaavasta nälänhädästä huolimatta piti maastamme tulla utopististen unelmien

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiön

yhtiökokous on sunnuntaina toukokuun 26 p:nä klo 10 a. p. Sörnäisten Työväentalolla Itä-Viertotie 35.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmaisua Skandinavian kansojen taholta Suomen punakaartin kapinaan osaottaneiden kohtalon lievittämiseksi. Useat porvarilliset vapaamieliset lehdet suhtautuvat hankkeeseen myös suopeasti.

Kun Vaasan hallitus näistä mielipiteistä tiedon saatuaan on ilmoittanut, että kapinallisten rankaiseminen on Suomen sisäinen asia, johon ulkomaalaisten ei pidä puuttua, ovat Skandinavian sosialidemokraatit panneet vastalauseensa Vaasan hallituksen kysymyksessä olevan julistuksen johdosta, jossa vaaditaan, ettei mitään mielenilmauksia saisi esittää. He huomauttavat, että Suomen hallitus on itse aikaisemmin ollut valmis vetoamaan ulkomaiden yleiseen mielipiteeseen.

Tästä vastalauseesta kertoo tukholmalainen Dagens Nyheter, että myöskin Tanskan sos.dem. puolue on yhtynyt vastalauseeseen Suomen valkoista terroria vastaan. Vastalause on viime lauantaina jätetty Suomen hallituksen edustajalle Tukholmassa, valtioneuvos Gripenbergille.

Myöskin porvarillinen »Aftontidningen» kirjoittaa, että Suomi pettyy luullessaan virallisilla julistuksillaan voivansa estää Skandinavian lausumasta mielipidettään asiain sellaisesta kehittymisestä, että se estäisi rakentamasta siltoja murhien ja väkivallantekojen luoman kuilun yli.

Myöskin Saksaan ovat Ruotsin sosialidemokraatit koettaneet vaikuttaa. Pormestari Lindhagen on 28 p:nä käynyt Tukholmassa olevan Saksan ministerin ja sotilasasiamiehen puheilla. Hän antoi sotilasasiamiehelle kirjelmän, jossa esitetään, että asiamies koettaisi saada Saksan sotilasjohtoa edistämään Suomessa inhimillisemmän ja järkevämmän politiikan aikaansaamista, mikä voisi johtaa sovintoon.

Sotilasasiamies suhtautui myötätuntoisesti kirjelmän tarkoitukseen.

»Hävyttömiä avustusyrityksiä».

Suomessa suhtaudutaan kuitenkin asiaan toisin. »Uusi Päivä» nimittää hanketta röyhkeäksi hävyttömyydeksi ja hävyttömäksi avustusyritykseksi. Samassa äänilajissa kirjoittaa myös Hufvudstadsbladet asiasta.

Ulkomaiden sosiaalidemokraatit Suomen vallankumousliikkeestä.

Että ulkomaalaisten sosialidemokraattien oli vaikeata käsittää Suomen työväen vallankumousliikettä, se oli tunnettu täälläkin ainakin vallankumouksen johtohenkilöille. Mutta joukot eivät saaneet tietää, minkä vuoksi tämä liike tuntui ulkomaisille puoluetovereille niin käsittämättömältä. On vissi mielenkiintonsa edes nyt perästäpäin tutustua ulkomaisten sosialidemokraattien lausuntoihin Suomen vallankumousliikkeestä.

On pantava merkille, että oli johtavassa asemassa olevia sosiaalidemokraatteja, jotka hyväksyivät Saksan hallituksen ryhtymisen täkäläistä vallankumousliikettä kukistamaan. Näin näyttää tehneen se osa Saksan sos.-dem. puoluetta, jonka etunenässä on ammattiyhdistysliikkeen toimihenkilöitä ja jonka henkinen keskus on Hampuri. Tähän suuntaan lukeutuva ruotsalaissyntyinen ammattiyhdistysmies W. Jansson on julkaissut »Suomen bolshevismista« kirjoituksen, jossa vierittää syyn kansalaissodan syttymisestä etupäässä Suomen sosiaalidemokratian nurinkurisen taktiikan lukuun. Jansson lausuu Suomen kansalaissodasta, että sitä arvostellessaan on arvostelijan ratkaistava, kannattaako vallankumouksen johtohenkilöiden vai kansanenemmistön parlamenttaarista vaikutusta vaiko anarkistista vähemmistön vallankaappausta, jolloin viimemainitussa tapauksessa saa luvan ottaa laskuihin myöskin sen mahdollisuuden, että taantumuksellisetkaan vähät välittävät kansanvallasta ja pitävät kiinni luokkavallasta niinkauan kuin se heille on mahdollista. Kirjoittaja lopettaa artikkelinsa seuraavasti: »Tässä taistelussa ei ole mitään valtiollista järkeä, sillä joskin tunnustaa sillä alussa olevan luokkataistelun luonnetta, emme voi päästä siitä, että se on bolshevismin taistelua kansan valtaa vastaan. Ja sellaisena se on torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan, että Suomessa on ollut kysymyksessä »vallankumous, jonka tarkoituksena on ollut pakottaa kansanenemmistö alistumaan vähemmistön diktatuuriin». Julistuksessa sanotaan, että »Suomessa on ollut kysymyksessä

valtaa vastaan. Ja sellaisena se on torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus« niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan m.m.: »Aseellinen kapina mitä leveimmällä pohjalla valittua kansanedustuskuntaa vastaan maassa, jossa kansan kansanvaltainen itsemääräämisoikeus näytti olevan niin lujalla perustalla, että sitä ei vastaisuudessa voinut uhata muu kuin mahdollisesti ulkoinen väkivalta, sellainen teko näyttää meistä *itse kansanvallan peruskäsityksen kieltämiseltä, vähemmistövähkivallan julistamiselta enemmistövallan yli.* Meidän on pidettävä tätä palaamisena niihin menettelytapoihin, joita noudattaen *järjestyneet vähemmistöt koettavat vallankumouksellisella kaappauksella pakolla toteuttaa uutta olojen järjestystä*, mitkä menettelytavat voi ymmärtää ennen yleisen äänioikeuden aikakautta, ennenkuin työväenluokka oli vielä osoittanut tamaan täällä julkisuuteen Ruotsin sos. dem. puoluehallinnon julistuksen, ei pyyntöön suostuttu. Onko niin ollen ihme, että Suomen työväenjoukot luulivat taistelevansa hyvinkin puhtaan sisäidemokraattisen liikkeen puo, lesta?

Mitä Suomen kansalle luvataan.

Seuraukset diktatuurimiesten onnettomasta yrityksestä ryhtyä vastoin eduskunnan ja kansan enemmistön tahtoa toteuttamaan bolshevististä ohjelmaansa, eivät rajoitu ainoastaan niihin tavattomiin kärsimyksiin, joita työväenluokalle ja kansallemme siitä välittömästi on aiheutunut. Myöskin tulevien sukupolvien kohtaloihin uhkaa tapahtuvat katastrofi mitä tuhoisimmin vaikuttaa. Voiton rohkaisemina ja nähdessään kansan etuja puolustavan sosiaalidemokratian hetkellisesti voimattomana ja maahan lyötynä ovat porvariston taantumukselliset ainekset ja niiden sanomalehdet nähneet ajan sopivaksi paljastaa oikeat tarkoitusperänsä ja pyyteensä. Hufvudstadsbladetissa, Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaresa ja Uudessa Päivässä on aloitettu mitä kiihkein kiihoittus yleisen mielipiteen käännättämiseksi pois kaikesta kansanvaltaisuudesta ja edistyksestä. Kerta kaikkiaan aikovat nämä porvarilliset ryhmät ja niiden johdossa olevat herrasmiehet nyt kytkeä Suomen kansan yksinvaltiuden, militarismin, suurpääoman ja junkkerismin kahleisiin niin lujasti, että yläluokkien täydellinen herruus olisi tässä maassa turvattu moniksi vuosikymmeniksi.

Selostamme seuraavassa joillakin riveillä näitä porvarien suunnitelmia:

Kuvaavana esimerkkinä siitä halveksumisesta, jolla taantumuksellisimmat porvarilliset kohtelevat sitä eduskuntaa, minkä puolesta valkoinen Suomi väittää taisteluun nousseensa, mainittakoon, että eräs Dagens Pressin kirjoittaja kutsuu Suomen kansaneduskuntaa »kurjaksi laitokseksi», joka roskaväen painostuksesta on synnyttänyt sellaisia lakeja ja yleensä toiminut niin, että olemme kohta hottentettien sivistystasolla. Uuden Päivän tunnettu taantumuksellinen alakerturi puhuu »humbugidemokratiasta», jonka kukistamiseksi ja monarkian aikaansaamiseksi on tehtävä uusi *salaliitto*. Vielä pelottavampaa on, että useat vaikutusvaltaiset kirjoittajat kaikissa edellämainituissa neljässä Helsinginlehdessä: Dagens Pressissä, Uudessa Suomettaressa, Hufvudstadsbladetissa ja Uudessa Päivässä ovat käsikädessä ajaneet sitä ajatusta, että valkoisen armeijan mieltä on kuultava siitä, onko maamme valtiomuoto oleva tasavaltainen vaiko yksinvaltainen. Armeija ratkaiskoon asian yksinvaltiuden hyväksi, koska se muka ilmaisee kansan tahdon voimakkaammin, todellisemmin, alkuperäisemmin kuin mikään eduskunta. Yksinvallan puuhaajien keskuudessa näkyy siis vallankaappaukseen tähtäävä ajatus olevan mielessä siitä varalta, että eduskunnassa olisi kuninkaan vastustajia enemmän kuin aikoen toteuttamaan sallii. Voimme todeta, että tämän mielipiteen ajajat ovat laiminneet suunnittelemansa menettelytavan Venäjän bolsheviikeilta, jotka myöskin turvautuivat sotilasdiktatuuriin valtiosäänt'kysymyksiä ajaessaan.

Herrainhuone eduskunnan yläpuolelle.

Samalta taholta suunnitellaan kansanvallan typistämistä myös siten, että esim. siten, että eduskunnan jäsenlukua lisättäisiin 50 tai 100 edustajalla, joiden vaalissa kansan enemmistöllä ei olisi ääniotkeutta (Hufvudstadsbladet) tai siten, että eduskuntavaleissa maanomistajilla y. m. olisi useampia kuin yksi ääni (Uusi Päivä).

8-tunnin työpäiväläki tapettava.

Se näkyy olevan porvarillisen oikeiston mielestä yksi tärkeimpiä tehtäviä »uuden Suomen rakentamiseksi». Hufvudstadsbladet nimittää kevytmielisyydeksi, jos suurporvaristo nyt jättää käyttämättä otollisen tilaisuuden. Vastoin eduskunnan päätöstä on hallitus jo omalla valtuudellaan pidentänyt tämän lain voimaanastumisaikaa.

Samaa kohtaloa valmistellaan

uusille kunnallislaeille,

Myöskin

painovapaus eiotaan panna tiukkoihin rajoihin.

Eivätkä ne äänet, jotka ovat nousseet kaikkea tätä vaatimaan, ole yksityisten porvarien toiveita, vaan näyttävät eräät *porvarilliset puolueet olevan hankkeiden takana.*

Jo nämä viittaukset voimakkaan taantumusporvaristomme valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen ohjelmaan osoittavat täydellä selvyydellä, että Suomen kansan kalleimpia vapauksia ja saavutuksia uhkaa nykyään tuho. Nähtäväsi Suomen työväkeä tahdotaan lopultakin pakottaa nukomaan »siltasaarelaistemme« vanhaa väitettä, ettei porvaristo ryhdy reformeihin muuten kuin pakosta. Muuten ei ole selitettävissä se, että entisen reformikilpajuoksun sijaan miltei jokainen porvaripolitikko nyt huutaa taantumusta ja entisten eduskuntatyön saavutusten alasrepimistä.

KIRJAPAINO-Oy. SANA

HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51

KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:

KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä KONTTORIKIRJOJEN valmistaminen.

TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.

Ne kellä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l. saavat käydä perimässä Kapteenink. 3, porr. D. S. Svensk'iltä.

Osuusliike Elanto r. l.

POHJOISMAIDEN SUURIN KULUTTAJAJÄRJESTÖ. Jäseniä kaikista yhteiskuntaluokista yhteensä yli 17,000.

TUOTANTOLAITOKSIA: Leipomo, Meijeri, Makkaratehdas, Mallasjuomapanimo ja Maatila.

ELANNON LIIKEVAIHTO on jatkuvasti vuodesta vuoteen kohonnut, ollen viime vuonna yli 24 milj. markkaa.

Köyhälistön keskuudesta.

Lähes neljä vuotta raivonnut maailmansota on kaikkialla aiheuttanut puutetta, nälänhätää ja kurjuutta. Eikä siitä ole säästynyt meidän maamme kolkkakaan — ei sodan kauhuilta eikä sen välittömästi aiheuttamalta kaamealta kurjuudelta, hävitykseltä ja äärimmäiseltä nälänhädältä. Sodan kauhut ja sitä seuraavan kurjuuden toi meidän maahamme venäläinen bolshevismi, joka uskotteli maamme työväestölle, että ase kädessä voidaan hypätä kypsymättömästä kapitalistisesta yhteiskunnasta — sosialistiseen ihanne-yhteiskuntaan. Ja laajat työväestökerrokset uskoivat tuon ja seurasivat venäläisten bolshevikkien esimerkkiä. Heittivät rauhallisen ammatillisen ja poliittisen toiminnan sekä parlamenttaarisen työn ja tarttuivat kiväärin. Uskoivat sillä saavansa sekä oikeuksia että — leipää. Osa eturivin miehistä olivat yhtä lyhytnäköisiä politiikkoja — tai kumouksellisessa innostuksessaan unohtivat yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen lait ja uskoivat itse sekä uskottelivat joukoille, että bolshevismi on tullut Suomeen sen työväen pelastavana enkelinä. Toiset eturivin henkilöt pakotettiin mukaan monella eri tavalla ja ne harvat, jotka pakotukselta säilyivät ja säilyttivät kylmän järkensä, eivät saaneet ääntään kuuluville. Se hukkui kuin pisara mereen. Kansalaissota syttyi. Verta on vuotanut. Tuhannet työläiset ovat menettäneet henkensä ja kymmenet tuhannet viruvat vankiloissa; omaisuutta on hävitetty satojen miljoonien markkojen edestä ja kymmenet tuhannet työläisvaimot ja lapset — koko perheet ovat nälkäkuoleman partaalla. Siinä on bolshevismin lahja Suomen työväelle ja se on

mitä huutavin hätä.

Tämän kirjoittaja on kierrellyt Helsingin työläiskortteleissa eikä sitä hätää, mikä tuhansissa perheissä vallitsee, voi sanoin kuvata eikä kielin kertoa. On tuhansittain perheitä, joissa ei ole leivän murua, ei perunan palasta — ei niin mitään suuhun pantavaa. Perheen isä on joko kaatunut tai viruu vankilassa tai on tiellä tietämättömällä. Perheen äidit eivät tiedä missä mies on, hengissäkö vai kuollut, vankilassako vai vielä taistelun tuoksinassa. Ei voi mistään saada edes tietää, sillä »punaroiston« itkevälle vaimolle ei riitä kuin uhkauksia ja tylyyttä. Olen tavannut perheitä, joissa ei moneen päivään ole ollut palaakaan minkäänlaista ravintoa, joissa perheen äiti nälästä hoippuu ja joissa muuten terveet lapset eivät enää nälän tähden voi edes kävellä. Ja noita perheitä on kymmenittäin, sadottain ja kohta tuhansittain. Kellä on rahaa, hän voi jotain saada, mutta niillä, joilla ei ole käypää rahaa, on nälkäkuolema edessä, kun ei ole perheen elättäjää ja jos olisikin, ei ole työtä. Joillakin on vielä rahaa mutta se ei kelpaa, sillä se on väärää. Melkein kaikki työpaikat ovat suletut ja jos jossakin työtä teetetään, siinä »seulotaan« tarkkaan, ettei vaan ohdakkeita pääsisi niisun sekaan. — Kerrotaan jo tapahtuneen nälkäkuoleman tapauksiakin!

Olen käynyt jonosta jonoon — oman jonottamisenä lomassa. Itäisen Viertotien varrella kaatui eräänä päivänä keski-ikäinen vaimo taintuneena katukäytävälle nälän uuvuttamana. Häntä koetettiin virotella, mutta turhaan; jotkut tuttavat veivät kotiin, mutta virkosiko vaimo, sitä en tiedä. Hakaniemen hallin jonossa on moni nälkäinen pyörtynyt, samoin Toisella linjalla ja monessa muussa jonossa. Eräänä iltana klo 6:n ajoissa tapasin Toisella linjalla, missä kunnan keittiön soppaa myydään, pitkän jonon työläisvaimoja ja lapsia kyyneleet silmissä. Kun tiedustelin, mitä he itkevät, selittivät he että ovat jonottaneet siinä, kuka klo 12:sta, kuka klo 10:stä ja nyt on soppa lopussa, eivätkä saaneet mitään.

— En ole saanut eilenkään, vaikka 5 tuntia jonotin, kertoi eräs työläisvaimo. Kahteen päivään en ole syönyt mitään, jatkoi hän, ja nyt taas jäin ilman. Kotona on kolme pientä lasta, eikä ole nälkeään mitään antaa, kuella tässä täytynee.

Noin selittivät toisetkin ja lapsoset sekä vaimot lähtivät hoippuen kukin kottaan kohden.

Kallion kirkon lähellä kivellä istui pari keski-ikäistä miestä itkien. Tiedusteluuni vastasivat ensin epäilevin silmäyksin, mutta sitte selittivät, että heillä ei ole työtä, ei kelpaavaa rahaa eikä ruokaa. — Tuskin olen viikon aikana saanut mitään syödä ja nyt tuskin jaksan käydä, jalkanikin jo ovat turvonneet ja kuume vaivaa — nälkäkuume, selitti toinen. Ja samanlainen oli toisenkin selitys. Edelläkerrotunlaisia voisi kertoa vaikka kuinka paljon. Tässä vaan muutamia.

Niin... mutta yhteiskunnan yläkerroksissa janotaan nyt kostoa ja useat parempiosaiset tekevät pilkkaa nälkäisten hädästä. Rva Elin Kallio ilkkuu Dag. Pressissä, »että ne vielä kehtaavatkin almuja ottaa». Ja kuitenkin opettavat nuo parempiosaiset meille oppia, jota sanotaan Kristuksen kerran opettaneen vuorisaarnassaan: Rakastakaat vihollisianne; tehkäät hyvää niille jotka teitä vihaavat. Jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä on? Ja jos te teette hyvää teidän hyvintekijöillenne, mikä kiitos teille siitä on? Ja samassa sanotaan hänen myös huudahtaneen: Voi teitä rikkaita! Voi teitä, jotka ravitut olette! Älkää siis tuomitko, ettei teitä tuomittaisi!

Todellinen hätä on siis ovella, eikä sitä voida poistaa ilkkumisella enempää kuin yhteiskunnallista rauhaa voidaan palauttaa sydämettömillä uhkauksilla, kuten U. P. ja eräät muutkin lehdet uskottelevat.

Toivottavasti sentään on vallassaolevienkin joukossa ja varakkaissa sellaisia, jotka toden teolla haluavat yhteiskunnallista rauhaa ja todella haluavat lieventää hätäkärsivien kohtaloa. Sitä vaatii myös vallassaolevienkin vastainen etu.

»Hukkuva tarttuu oljenkorteenkin»,

sanotaan sananlaskussa ja samaa voi sanoa niidenkin huhujen ja »tietojen» johdosta, joita nykyään on niin tavattoman paljon liikkeellä työläistenkin keskuudessa. Milloin huhutaan venäläisten, milloin englantilaisten, amerikalaisten ja japanilaisten tulevan tänne. Vaikka Suomen työväenliikkeen kohtalo onkin bolshevismin lahjan tähden murtunut tämänkin kirjoittajan mielen — kaksikymmenvuotisen ponnistuksen hukkaan mennessä — ainakin yhtä paljon kuin monen muunkin, niin täytyy katsoa avoimin silmin kylmää todellisuutta, eikä turhien epämääräisten huhujen kuvittelulla saattaa vielä suurempia pettymyksiä itselleen. Suomen työväenliike on nyt masennettu — hetkeksi vain, mutta ei tyystin maan päältä hävitetty, eikä mikään mahti maailmassa voikaan sosialidemokratiaa poistaa olemattomiin — ei Suomestakaan. Jokaista taantumusta — mustistakin — seuraa jälleen uusi aika. Siksipä kuhut hiitteen. Tapahtumutta ei voi olemattomaksi tehdä, mutta me voimme uudelleen alottaa työväenliikkeen, rauhallisen kehityksen työn järjestäymisen avulla, sillä sitä tarvitaan niin kauvan kuin työ ja pääoma ovat vastakkain, eikä sitä voida mahtikeinoillakaan estää — ei itse Saksassakaan kuuluisan sosialistilain aikana — ja siksipä nyt lyöty työväki saa olla ehdottoman varma, että kerran vielä uusi päivä koittaa meillekin.

Sörnääsiläinen.

Helsingissä 1918,
Kirjapaino-Oy. SANA.

SUOMEN

SOSIAALIDEMOKRAATTI

Vastaava toimittaja Matti Paasivuori

Hinta 20 penniä.

1 näytenumero | Helsingissä toukokuun 6 p:nä | 1918

Lukijalle.

Asken vielä mahtavaa Suomen työväenliikettä ja sosiaalidemokraattista puoluetta on kohdannut tuhoisa, hirvittävä isku.

Puoluejärjestöt ovat pirstotut, ammatillinen toiminta hajalle lyötynä, puolue- ja ammatillinen lehdistö poispyyhkäistynä ja eduskuntaryhmästä on vain rippeet jäljellä.

Tämän onnettomuuden ohella ovat laajat vähävaraiset kansankerrokset joutuneet nälkäkuoleman, epätoivon ja perikadon partaalle. Monet tuhannet perheenisät ovat kaatuneet, kymmenettuhannet ovat menettäneet vapautensa ja heidän vaimonsa ja lapsensa ovat jääneet yksin, ilman tukea ja hoivaa, tulemaan toimeen tai kokonaan sortumaan tänä ääreettömän kalleuden ja elintarvepuutteen aikana.

Valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla taantumus yhä häikäilemättömimmin nostaa päätään. Kaikki ne kansanvaltaiset saavutukset ja yhteiskunnalliset uudistukset, joita eduskunnallista tietä on aikaansaatu — niin, vieläpä itse eduskuntakin tähänastisessa kansanvaltaisessa muodossaan aijotaan tuhota. Yksinvaltaisella perustuslailla pyritään kiireellisesti kahlehtimaan kansan kallein omaisuus: vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee näin ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden, aikakauslehden [illegible] nyt

Eduskunnan hajaannuttava — uudet vaalit toimitettava.

Yhtenä, eikä suinkaan vähimpänä syynä siihen, että maamme on nykyiseen sekasortoiseen tilaansa saatettu, on pidettävä sitä, että vuosikaudet on molemmin puolin saarnattu luokkavihaa, lietsottu ihmisten huonoimpia vaistoja. Ei ole tahdottu uskoa vastapuolesta mitään hyvää ja kaikki parhaatkin tarkoitukset on pahimmin päin selitetty. Näin menetteli varsinkin työväenluokka johtajainsa kautta viimeksi kuluneen vuoden aikana, jolloin se omituisten historiallisten tapahtumain johdosta joutui olemaan määräävänä luokkana. Seuraus — aseellinen luokkasota ja sen verinen kukistuminen — riittää osoittamaan tämän erehdyksen koko laajuuden.

Nyt kun tästä tilanteesta on selvitty tai ainakin lähipäivinä selvitään, luulisi kaikkien pyrkivän korjaamaan tämän luokkainvälisissä suhteissa piilleen päävirheen ja pyrkivän etsimään niitä yhtymäkohtia, joita sentään on olemassa. Valitettavasti ei kuitenkaan näin näy tapahtuvan. Porvaristo, jonka käsiin ohjakset nyt ovat joutuneet, ei näy sekään mitään oppineen eikä mitään unohtaneen. Nyt saarnataan sen taholta mitä kiihkeintä luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväenainesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tuhmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ilmeisesti miehet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä aseman väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka valtaisuus, joka tähän saakka on ollut sekä yksityisten että puolueiden keppihevosena ja jonka alituinen toitottaminen on useasti jopa tuntunut vastenmieliseltäkin, näyttää kokonaan hävinneen, jos saa päättää sanomalehdistön kautta julkisuuteen tulleista suunnitelmista. Tahdotaanhan näiden suunnitelmien mukaan ei enempää eikä vähempää kuin tehdä maastamme räikeä yksinvalta, riistää eduskunnalta sen oikeuksia ja asettaa eduskunnan rinnalle yläkamari, johon vaalit toimitettaisiin erikoisissa luokkamerkeissä. Kunnallinen äänioikeus tahdotaan riistää, 8-tunnin laki aijotaan peruuttaa ja onkin jo tosiasiallisesti kallituksen itse ottamalla valtuudella siirretty toistaiseksi. Elintarvekysymyksen ratkaisussa aijotaan myöskin asettaa tuottajain edut määräämäksi ja saattaa kuluttajat miltei rajattoman riistouhkan alaisiksi.

Tämmöisiä ovat ne suunnitelmat, joita kaikissa ryhmissä, Helsingin Sanomain takana olevaa ryhmää lukuunottamatta, nyt haudotaan. Ja joka taholla huomautetaan, että asiain ratkaisulla tämmöiseen suuntaan on kiire sekä että eduskunnan on senvuoksi heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn useam muun lisäksi kirota sitä järjettömyyttä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto ja varsinkin tulisi työväestön edustus olemaan aivan tyydyttämätön.

Myöskin tämän eduskunnan tunnuslauseet tekevät sen mahdottomaksi selvittämään kansalaissodan jälkeen esiintyviä lukuisia pulmia. Tarvitsee vain muistaa, missä merkeissä viime vaalit suoritettiin, ymmärtääkseen tämän. Porvarillisten puolueiden yhteisenä vaalitunnuslauseena oli »riistäjämaa sosialisteja vastaan», siis luokkasodan ohjelma. Ja sosialistien ohjelmana oli »vallankumousvaalit», puolue pyysi valitsijoiltaan lupaa ja oikeutta panna toimeen vallankumouksen, vaikka ei sitä selvin sanoin sanottu. Näin ollen vaalit jo pakettivat eduskunnan väärille urille, luokkasotaan. Kuinka voisi tämmöinen edukunta pystyä kokoamaan ja uutta luomaan. Siinähän istuisivat syylliset vastakkain, miehet ja naiset, jotka eivät ole pystyneet ehkäisemään veristä kansalaissotaa.

Tilanne on myöskin kokonaan toinen kuin vaaleja toimitettaessa. Ei milloinkaan ole meidän maassamme vielä ollut niin pätevää aihetta panna toimeen uudet vaalit ja vedota kansaan kuin nyt.

Maamme uuden valtiosäännön luominen on työ, joka vaikuttaa pitkiksi ajoiksi eteenpäin. Ei ole mahdollista, että tämän ratkaisun ottavat hartioilleen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisuun ratkaisevaa vaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä

Uutisia.

Vankien oloista Viaporissa.

Helsingissä ja sen ympäristössä vangiksi otettuja punakaartilaisia säilytetään toistaiseksi eli oikeudenkäyntiin saakka Viaporissa. Vankeja on siellä tällä hetkellä n. 8,000 ja lisää näyttää päivittäin tulevan.

Vankeja säilytetään eri kasarmeissa. Liikunta-alaa on heillä kasarmien ympärillä olevat pihamaat, puutarhat y. m., jotka ovat piikkilanka-aidalla eristettyjä ja lisäksi tarkan vartioimisen alaisia. Suuria osa oleilee joutilaana, ainoastaan osalla on työtä puhdistushommissa, ruuan valmistuksessa ja jakelussa y. m.

Tutkimustyö edistyy perin hitaasti. Toimessa on tosin lukuisia tutkijalautakuntia, joihin kuuluu etupäässä helsinkiläisiä lakimiehiä, mutta siitä huolimatta vain varsin hitaasti päästetään vapaaksi henkilöitä, joiden syyksi ei ankarimmankaan laintulkinnan mukaan voida mitään löytää. Porvarislehtien yksimielisenä vaatimuksena näkyy muuten olevan, ettei mitään »lempeyttä» ole harjoitettava ja sanomalehdet kertovat kenraali Mannerheimin määränneen, ettei ketään ole vapautettava, »joka ei voi todistaa olevansa valkoinen».

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » hapankaalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain paperilla. Esim. viime viikolla eivät

Työläisvankien kohtelu.

Tri Tulenheimolta puuttuu »oikea käsitys«.

Hufvudstadsbladet (23. 4.) kirjoittaa m.m.: »Vankien tutkintokomiteain keskuudessa on vallalla yleinen tyytymättömyys hallituksen määräämää vankien ylivalvojaa, tri Tulenheimoa vastaan, jolta näyttää puuttuvan oikea käsitys kapinallisten yrityksen rikollisuudesta ja yhteiskunnan itsesäilytysvaatimuksista ja joka siitä syystä alituiseen esittää vaatimuksia suurten vankiryhmien vapauttamisesta. On selvää, että moinen käsitys »ylivalvojan« tehtävistä on niin sopimaton kuin olla saattaa ja voidaan kai toivoa, että ainakin sitte, kun Vaasan hallitus ja Mannerheim pääsevät jotakin sanomaan tässä asiassa, kysymyksessä oleva tehtävä annetaan toiselle henkilölle.«

Olisi luullut tri Tulenheimolla, joka kuuluu olevan ajateltu rikoalain opin professoriksi Serlachiuksen jälkeen, olevan riittävästi »käsitystä« kapinallisten yrityksen rikollisuudesta.

Uusi ylivalvoja.

T.k. 28 p:nä kertoivat sanomalehdet, että tri Tulenheimo on siirtänyt senaatin hänelle jättämät tehtävät Suomen armeijan päämajan sotilaspoliisipäällikölle majuri Ossian Procopélle, jolle vankien hallinto koko maassa kuuluu.

Uudet tuulet elintarvejärjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius pois!

Helsingin kaupungivaltuuston kokouksessa huhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta eroitettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johto-

vapaus myöskin tulevilta sukupolvilta.

Näinä raskaina, Suomen kansan koko tulevaisuudelle ratkaisevina hetkinä ei työväellä, kansan vähävaraisella aineksella ole mitään, mistä ja minkä avulla se hakisi ja saisi turvaa joka taholta uhkaavia vaaroja vastaan.

Lienee siin ollen selvää, että jäljelle jääneiden sosiaalidemokraattien ehdoton velvollisuus on kaikista vastuksista ja vaikeuksista välittämättä ryhtyä jälleen elvyttämään ja saamaan jaloilleen Suomen työväenliikettä.

Ensimäinen tehtävä tässä tarkoituksessa on sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaaminen — nyt aluksi Helsinkiin ja sitten, voimien ja mahdollisuuksien mukaan, muualle Suomeen. Oma sanomalehdistö on työväenliikkeen ja toiminnan välttämätön ehto. Omasta lehdistöstä on jälleenrakennustyö aloitettava.

Yhtä välttämätöntä on heti alunperin olla selvillä siitä menettelytavasta, mitä noudattaen uudelleen alkava puoluetoiminta voi johtaa parhaisiin, nopeimpiin tuloksiin niin hyvin puolueelle kuin kärsivälle työväenluokalle. Tässä suhteessa ei kaiken eletyn ja koetun jälkeen voine sosiaalidemokraattien keskuudessa olla kuin yksi mielipide. Sillä sosiaalidemokraattisen työv.-liikkeen toipuminen saamastaan iskusta ja sen mahdollisuus päästä jälleen voimakkaasti vaikuttamaan vähävaraisen kansan elinehtojen hyväksi riippuu ratkaisevasti siitä, että Suomen sosiaalidemokratia nyt katkerien kokemusten jälkeen täydellisesti ja jyrkästi sanoutuu irti väkivaltaisesta bolshevismista ja julistaa toimintaohjeekseen länsimaisen sosiaalidemokratian, minkä pohjalla työväenliike meidän maassamme on saavuttanut suuret, kansan syvien kerrosten asemaa kohottavat voittonsa, joiden voittojen hedelmät nyt katkeraa kyllä bolshevismiksi nimitetty sosiaalidemokratian irvikuva Suomen työväen käsistä niin perinpohjin on riistänyt.

Me olemme kiin varmat, että nykyisten raunioiden päälle nouseva työväenliike Suomessa on tiukasti rakentuva puhtaan sosiaalidemokratian pohjalle ja saava siitä sen vastustamattoman voiman lähteen, jonka avulla se ennen pitkää, vainojen ja herjauksien voimatta sitä pysähdyttää, entistä ehompana ja toimintakykyisempänä on kokoava ympärilleen Suomen kansan kaikki vähävaraiset, puutetta kärsivät kansankerrokset. Sillä ainoastaan sosiaalidemokratiassa on näiden kansankerrosten pelastus, sillä porvariston luokkavihaa ja sortoa, jos mahdollista vieläkin räikeämmässä muodossa kuin ennen maltittomien työväensanesten taholta. Porvaristo näyttää nyt vuorostaan välttämättä päättäneen tehdä tuhmuuksia, jotta vastavaikutus tulisi sen pikemmin näkymään.

Paitsi määrätöntä, verenhaluista kostonhimoa, joka täyttää ilmeisesti mielet ja sanomalehtien palstat, mutta jokon ei tässä yhteydessä ole aikomus kajota, esiintyy tämä asenaan väärinymmärtäminen niissä suunnitelmissa, joita porvariston taholla luodaan maamme tulevaan valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden. Joka taholla suunnitellaan »reformeja» — mutta nämä reformit käyvät valitettavasti kaikki väärään suuntaan, käyvät taaksepäin ja merkitsevät toteutettuina suurta taantumusta. Kansantaantumuksellisten ainesten ole suurimmillakaan ponnistuksilla onnistuva hämmentää tätä työväenluokan sieluun juurtunutta totuutta.

Se menettelytapa, jonka hyväksi lehtemme kaikkeen edellisenottuun perustuen tulee vaikuttamaan, sisältyy seuraaviin pääajatuksiin:

1. Suomen sosiaalidemokratia pyrkii saavuttamaan päämääränsä työväenluokan valtiollisen, ammatillisen ja kulutustoiminnallisen järjestäytymisen sekä parlamenttaarisen ja kunnallisen toiminnan kautta.

2. Tuomitsee mitä jyrkimmin anarkistiset ja bolshevistiset taistelutavat sosiaalidemokratia hylkää aseellisen taistelun ja väkivallan, joka kohdistuu kansan enemmistöä vastaan tai jonka avulla tahdotaan asevoimin toteuttaa sosialismi, jolle maamme taloudellinen kehitys ei vielä ole luonut riittäviä mahdollisuuksia. Sellaiset yritykset, ollen sosialidemokratialle vastaisia, ovat olojen pakosta tuomitut epäonnistumaan ja palvelevat ne vain taantumusta, aiheuttaen työväenluokalle mitä suurinta onnettomuutta eikä yhtään hyötyä.

3. Eduskunnassa ja kunnissa tulee sosialidemokratian menettelytavan olla olla johdonmukaista ja päämäärästä tietoisia, niin ettei yli voimain menevien toiveitten tavottelulla saateta vaaraan ja menetetä niitä työväenluokan tilan kohottamista ja sen toimeentulon helpottamista tarkoittavia välttämättömiä uudistuksia, joitten saavuttaminen ja säilyttäminen riippuu puolueen menettelytavan tarkoituksenmukaisuudesta.

---

heti otettava nämä kysymykset käsiteltäväkseen.

Jos tämä on kansan tahto, niin olkoon menneeksi. Parlamenttarismiin sisältyy kerta kaikkiaan, että kansan enemmistön tahto olkoon lakina ja se määrätköön maan kehityksen suunnan. Saamme silloin vain vielä yhden syyn useam muun lisäksi kirota sitä järjettömyyttä seikkailupolitiikkaa, joka on meidät tähän tilanteeseen vienyt ja vieroittanut kansan enemmistön mielet pois kansanvaltaisten pyrkimysten puolelta.

Ei kuitenkaan ole laisinkaan sanottu, että tämmöinen olisi kansan tahto sekä että näin suuri vallankumous mielipiteissä olisi yleensä tapahtunut. Ja jos se kerran ei ole kansan tahto, niin tehtäisiin rikos, vielä enemmän, tehtäisiin auttamaton tyhmyys, jos edellämainittuja suunnitelmia vastoin kansan enemmistön todellista tahtoa ryhdyttäisiin täytäntöön panemaan ja lakina noudatettavaksi säätämään. Näistä laeista tulisi silloin vähemmistölakeja, joille ei voisi tunnustaa mitään arvoa ja joita kansa olisi oikeutettu kaikin käytettävissä olevin keinoin vaatimaan peruutettaviksi.

Porvariston pyrkimyksenä näkyy kuitenkin nykyään olevan panna nämä suunnitelmansa täytäntöön, tietämättä mitä kansan enemmistö niistä ajattelee. Eipä edes tahdota antaa sille tilaisuutta lausua asiasta mieltään. Nykyään koossa olevan eduskunnan aijotaan nimittäin antaa kaikessa kiireessä päättää nämä asiat, jotta niistä sitä pikemmin päästäisiin». Ja ellei eduskunta rohkenisi ottaa kantaakseen ratkaisusta johtuvaa edesvastuuta, annettaisiin lopullinen ratkaisuvalta nykyiselle »valkoiselle armeijalle», joka muka »paraiten tulkitsee kansan sielun». Siis aivan uusi ja arveluttava tekijä meidän valtiollisessa elämässämme.

Nykyinen eduskunta ei kuitenkaan ole soveliaa näin laajakantoisista kysymyksistä päättämään. Ensimäkään ei siinä ole jäljellä kuin vähän enemmän kuin puolet sen lainmukaisesta jäsenmäärästä. Suuria osia sosialidemokraattisesta ryhmästä on paennut maasta eikä tämän jälkeen enää ole tilaisuudessa ottamaan osaa eduskunnan työhön. Jälelle on ryhmästä jäänyt ainoastaan 1/6 eikä sekään vanhinta ja tottuneinta joukkoa. Porvarillisistakin edustajista on jokunen jäänyt pois. Tämä eduskunta ei senvuoksi lähestulkoonkaan vastaa kansan keskuudessa esiintyviä mielialoja leen ainoastaan erään kansanosan edustajat. Torpparikysymystä, jota ei lukuisista yrityksistä huolimatta ole onnistuttu saamaan pois päiväjärjestyksestä, ei voida ratkaista ilman että torpparien itsensä edustajia kuullaan ja ilman että ne saavat sen ratkaisun myötävaikuttaa. Puolustuskysymys on meillä vielä periaatteessakin ratkaisematta ja sen yksityiskohtainenkin ratkaisu on erikoisen tärkeä senvuoksi, että siitä riippuu miten suuressa määrässä me tulemme saamaan kantaaksemme militarismin taakkaa ja miten rasittavaksi se taloudellisesti meillä muodostuu. Ja vähimmin tärkeä ei suinkaan ole ulkopolitiikkamme, joka tosin tällä hetkellä on olojen pakosta saanut jyrkästi määrätyn suunnan, mutta josta on liian rohkeata minkään pienen ryhmän ottaa vastuuta kantaakseen. — Vielä tulee esiintymään lukuisia kysymyksiä, jotka välittömästi johtuvat viimeksi elämästämme ajasta, kuten korvauksen myöntäminen niille, jotka ovat kärsineet sodasta tai ryöstöistä, kysymys amnestiasta, jota ilman suuri osa kansasta järjettömästi tuhotaan j. n. e.

Se eduskunta, joka meillä enää on jäljellä, on selvä ja puhdas luokkaeduskunta. On senvuoksi kyllä ymmärrettävää, että porvariston taholla halutaan sen ratkaistavaksi jättää mahdollisimman paljo semmoisia asioita, jotka ovat ikäviä esilleotettavaksi koko kansaa edustavassa eduskunnassa. Mutta jos tämmöiset kysymykset siinä ratkaistaan, tulevat ne myöskin olemaan yksinomaan luokkaratkaisuja ja saavat heti luokkavihaa vastaansa.

Ellei senvuoksi ehdoin tahdoin haluta luokkavihaa edelleen lietsoa, on eduskunnan ymmärrettävä asemansa ja toimittava sen mukaan. Sillä ei ole oikeutta sekaantua muuhun kuin välttämättömien ja kiireellisten asiain järjestämiseen, minkä jälkeen sen on hajaannuttava ja julistettava uudet vaalit. Uusien vaalien kautta kokoonsaatu eduskunta aikakoon sitte sen rakennustyön, johon toivottavasti vihdoinkin tulemme pääsemään.

Vaatimusta uusien vaalien toimittamisesta ei ole tehty itsekkäässä mielessä eikä siinä uskossa, että sosialidemokraattinen puolue niiden kautta entiseen voimaansa nousisi. On pikemmin luultavaa, että puolueen edustus tulee suuresti supistumaan. Puolueen jyrkät ainekset tullevat katkeroituneina pysymään syrjässä ja niin kutsutut »mukanajuoksijat« siirtyvät tällä kerralla porvarillisten äänestäjiksi. Mutta eduskuntaryhmämme suuruus ei tällä kerralla olekaan määräävänä. Tärkeätä on vain, että myöskin työväenjoukot tuntevat olevansa mukana, kun maallemme arvaamattoman tärkeiden asiain ratkaisuun käydään.

V. T.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän menneessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokvartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Sos.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän menneessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokvartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Sos.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

Vankien ruokaan nähden on päiväannokseksi vahvistettu seuraavat määrät:

75 gr. kuivaa leipää
200 » suolasilakkaa
250 » hapankaalia
80 » lihaa
40 » perunajauhoa
50 » rasvaa.

Tämmöisellä muonalla tulee ihminen hyvin toimeen. Valitettavaa vaan on, että nämä määrät ovat toistaiseksi vain paperilla. Esim. viime viikolla eivät vangit saaneet yhtenäkään päivänä leipää ja muu ruoka supistui siihen, että kaksi kertaa päivässä annettiin n. 1/4 litran verran vihannesjuurikeittoa, johon parina päivänä pantiin mukaan hitunen palvattua hevosenlihaa. Vangit valittavatkin yleensä ruuan heikkoutta ja sairaustapauksia lienee sen johdosta sattunut. — Ruokaa on kuitenkin luvattu parantaa.

Vangiksi joutuneitten työläisten määrä.

Tähän menneessä noin 60,000.

Yhteenlaskemalla valkokvartin ja saksalaisten tiedonantojen mainitsemat luvut vangiksi joutuneista punakaartilaisista, huomataan, että Tampereella, Viipurissa, Helsingissä ja Toijalan—Riihimäen—Lahden seuduilla vangiksi joutuneita työläisiä on noin 60,000.

Sos. dem. kansanedustajat.

10—15 edustajaa jäljellä.

Sos.dem. eduskuntaryhmään kuului ennen diktatuuria 92 edustajaa.

Sikäli kuin tähän mennessä saapuneista tiedoista voi päättää, on näistä yli 70 paennut maasta tai joutunut vangeiksi. Jäljellä on 10—15 edustajaa.

Itsemurhia työväen keskuudessa

alkaa tapahtua sangen usein. Harva päivä kertovat päivälehdet itsemurhatapauksista.

Miten bolshevikkien ohrana hankki rahoja.

Samanlaisen valtion valtiossa kuin ohrana eli salainen valtiollinen poliisi Venäjällä muodosti täällä n. k. Vuorimiehenkadun eli Miettisen rosvokopla. Sen tekemiksi väitetään useimmat täällä tapahtuneet murhat ja rahan kiristämisessä se oli varsin ovela. Kellä arveltiin rahaa olevan, vangittiin ilman muuta. Helsinkiläisten kauhuna olivat koko kapinan aikana Vuorimiehen kadun mustat biilit asestettuine miehineen.

Summat, joita rosvot onnistuivat täten kiristämään, olivat usein aika suuria. Niinpä kerrotaan viidenkymmenen jopa sadankin tuhannen markan saaliista. Valionkin mainitaan maksaneen näille kapinallisille kokonaista 50,000 mk. saadakseen johtajansa tohtori *Pitkäniemen* vapaaksi.

Jälleenrakennustyön jatkuminen ja järjestelyssäkin.

Johtaja Lavonius poissa!

Helsingin kaupungin valtuuston kokouksessa kuhtik. 25 p:nä vaativat herrat F. von Wright ja A. R. Frenckell (Hufvudstadsbladetin päätoimittaja) nykyistä elintarvehallitusta eroitettavaksi. Hufvudstadsbladetin selostuksen mukaan lausuivat kysymyksessäolevat herrat, että »joka tapauksessa olisi maalle ja pääkaupungille palvelus, jos elintarvehallituksen päällikkö ja virkamiehiä vaihdettaisiin».

Suomettaressa huhtik. 28 p. kirjoittaa tunnettu suomettarelaisten johtomies suurtilallinen A. Osw. Kairamo elintarvepulan torjumisesta m. m. seuraavaa: »Ensimäinen ja ehdoton vaatimus on henkilömuutos elintarveasiain johdossa». »Varsinkin sopii odottaa, että elintarvehallituksen päällikkö, joka on ollut tähänastisen hallitusjärjestelmän johtavana sieluna, nyt astuu syrjään ja että hänen sijaansa saadaan henkilö, joka voi itselleen hankkia maanviljelijäin luottamuksen.«

Jokaiselle lienee selvää, mihin suuntaan muutosta elintarveasioiden järjestelyssä tahdotaan. Jo se että vaatijoina esiintyvät suurkapitalistit ja suurviljelijät, osoittaa, ettei muutosta tahdota ainakaan niiden hyväksi, jotka todella kärsivät elintarvepulasta, ollen suorastaan nälkäkuoleman partaalla. Eräs merkki uudesta suunnasta on sekin, että viljan tämänvuotiset luovutushinnat ehdotetaan kaksi kertaa korkeammiksi kuin tähänastiset jo liian korkeat hinnat. Jos tämä ehdotus hyväksytään, merkitsee se taloudellisten olojemme täydellistä mullistusta ja kurjuutta kaikille palkansauttijoille.

Leivän hinta yli kaksinkertaiseksi nykyisestään.

Suurviljelijät kiirehtivät käyttämään tilaisuutta.

Elintarvehallitus on kuultuaan asiantuntijoita ehdottanut ensi syksynä maksettaviksi viljan, perunain ja lanttujen hinnoiksi seuraavat:

	ennen 15/9 18	ennen 1/10 18	ennen 1/1 19	ennen 1/1 19
Vehnä, rois, ohra	2: 60	2: 30	2: 10	2: —
Kaura, riihikuiva				
yli 48 kg.	2: 40	2: 10	1: 90	1: 80
» alle 48 »	2: 20	1: 90	1: 70	1: 60
Perunat 40 mk. hl.				
Lanttu 25 » hl.				

Senaatti ei ole vielä käsitellyt kysymystä, emmekä voi uskoa, että Senaatti tulisi hyväksymään tällaisen ehdotuksen. Niinkuin alempana olevassa vastalauseessa esitetään, tulisivat nämä hinnat olemaan 4—5 kertaa suuremmat kuin Skandinavian maissa ja Saksassa säädetyt luovutushinnat.

Vastalause.

Tätä elintarvehallituksen ehdotusta vastaan on jätetty seuraava vastalause:

»Elintarvehallitukselle.

Koska allekirjoittaneella Elintarvehallituksen kutsumana asiantuntijana ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raaka-aineiden hintojen nousut, työpalkkojen teon puheenjohtaja, professori Nils Hansson ilmoitti ensi syksyiseksi rukiin minimihinnaksi ehdotettavan 38 äyriä kilolta. Siis hinnat liikkuvat aivan toisella tasolla kuin meillä nyt ehdotetut.

Ymmärrän hyvin, että meikäläiset maatalousmiehet eivät ole esittäneet tuotantokustannuksia minimihintojen pohjaksi. On nimittäin mahdoton laatia minkäänlaisia kustannuskalkylejä, joiden mukaan ehdotetut hinnat olisivat oikeudenmukaiset. Meillähän päinvastoin tänä kesänä useat tuotantokustannukset tulevat olemaan huokeammat kuin esim. viime kesänä. Työpäivä todennäköisesti tulee olemaan pitempi, ja työpalkat alhaisemmat. Tosin väitetään tähän, että maanviljelijät ovat saaneet kärsiä hirveästi taloudellista vahinkoa viime aikoina ja etenkin viime kapinan aikana. Se on kyllä totta. Mutta samoinhan ovat saaneet kärsiä monet muutkin. Ja väärin on joka tapauksessa sotkea tähän kysymykseen maanviljelijäin kärsimiä vahinkoja. Niiden korvaaminen ja tasoittaminen eri kansalaisten kesken on tapahtuva aivan toisella tavalla kuin viljanhintojen suunnattomalla kohottamisella.

Mitä sitten tulee korkeiden minimihintojen tuotantoa kiihoittavaan vaikutukseen, niin ei sekään ole varsin suureksi arvioitava. Ensinnäkin on kiihoitus jo silloin riittävän suuri kun jokseenkin jokainen kansalainen kärsii nälkää kuten meillä nykyään. Ja sitäpaitsi mikään kiihoitus ei voi silloin paljoakaan vaikuttaa kun yleinen siemenen puute vallitsee. Jos olisi riittävästi kaikkialla siementä saatavissa, voisi jonkunlaista merkitystä korkean hinnan aikaansaamalle tuotannon lisäykselle myöntää, mutta nyt se on aivan tehoton keino.

Mutta ennenkaikkea on tällainen tärkeimpien elintarpeiden hinnan kohottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeat ajat. Samaten vaikeutuu alempien kustannukset viime kesästä nousisivat 50 pros. (mikä esim. rukiiseen nähden on mahdotonta, koska sen tuotantokustannukset suurimmaksi osaksi joutuvat jo viime kesän osalle) niin seuraavassa ehdottamani hinnat sittenkin ovat pidettävät riittävinä.

Syksyllä 1918 korjattavan viljan hinnat olisivat määrättävät seuraaviksi:

ruis 1 mk. kilo,
vehnä 1 mk. kilo,
ohra 1 mk. kilo,
kaura, riihikuiva, yli 48 kg hl, 90 p.,
kaura, muu, 75 p. kg,
perunat 25 mk. hehto,
lantut 15 mk. hehto.

Jotta viljа saataisiin syksyllä ajoissa puiduksi ja kulutuskeskuksiin siirretyksi, olisi pieni lisämaksu suoritettava aikaisempaan luovutetusta viljasta.

Koska kaikki saksalaisuus tällä hetkellä on »korkeassa kurssissa«, en malta olla lopettamatta esitystäni kenraali von der Golnzin esikuntapäällikön kapteeni Karmannin sanoilla minulle: »Me saksalaiset olemme suurempia sosialisteja kuin yleensä luullaan. Me laadimme Saksan sellaiseksi, että jokaisella työmiehellä on etua siitä, että Saksan valtakunta säilyy. Me annamme heille suuremmat vanhuuden ja työkyvyttömyyden vakuutusmaksut kuin mikään muu maa ja pidämme elintarpeet mahdollisimman halpoina.«

Helsingissä toukokuun 2 päivänä 1918.

Wäinö Wuolijoki.

Väärät setelit.

Työläistenkin on talletettava ne pankkiin.

Niinkuin Suomen Pankin Johtokunnan julkaisemista ilmoituksista on näkynyt, on kysymys vallankumouksellisten painattamien setelien lunastamisesta jätetty Eduskunnan ratkaistavaksi. Ennenkuin asiasta lopullisesti päätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriih. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen

Työläisvankien puolesta.

Heti Helsingin valloituksen jälkeen tuli luokseni eräs mieshenkilö kysymään neuvoa eräässä tärkeässä asiassa. Hän sanoi heitä olevan Sörnäisten kaupunginosassa useita perheitä, jotka äärimmäisen hädän vuoksi ajattelivat perheettäisiä joukkoitsemurhia. He olivat nimittäin kokonaan ilman ruokaa, eikä ollut muuta rahaa kuin kansanvaltuuskunnan painattamaa, nyt kelpaamattomaksi käynyttä paperirahaa. Lisäksi uhkasi perheitä kotietsinnät ja erinäisten perheenjäsenten vangitsemiset.

Varoitin luonnollisesti tällaisista epätoivon teoista ja kehoitin levittämään sellaista tietoa, että kaikki punakaartin toimiin osaottaneet vapaaehtoisesti ilmoittautuisivat ja jättäisivät aseensa. Samalla koetin lohduttaa kysyjää ilmoittamalla varmana arvelunani, ettei vankeja missään tapauksessa tultaisi kohtelemaan huonosti, että ainoastaan pääsyylliset tultaisiin rankaisemaan ja että suurelle osalle vangeista todennäköisesti jonkun ajan kuluttua tultaisiin säätämään amnestia, sekä että työväenluokka, vaikka se tällä kertaa tapahtuneen onnettoman valtiokaappauksen johdosta näyttikin täysin lyödyltä, vielä voi nousta nykyisestä alennustilastaan, mikäli se vaan kerta kaikkiaan jättää aseelliset hulluttelut ja palaa entisiin toimintatapoihinsa, parlamenttaariseen, ammatilliseen ja kulutusosuustoiminnalliseen työskentelyyn.

Sen jälkeen on sekä vangitsemisista että tuomioista kuulunut yhtä ja toista. Tutkintotuomarit näkyvät yleensä ottaneen sen kannan, että syyttömät ja ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päässivät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa niille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta oli nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon val-

taan, vaan on otettava huomioon yhteiskunnan etu ja se seikka, etteivät syyttömät joudu kärsimään. Tässä tarkoituksessa on nopeasti saatava eduskunta kokoon säätämään sen amnestian rajat, joka kysymyksen ratkaisussa on yhteiskunnallinen välttämättömyys. Tahtomatta ruveta muodostamaan yksityiskohtaista ohjelmaa asian ratkaisemiseksi, pyydän viitata eräisiin seikkoihin, joita asian ratkaisussa tulisi ottaa huomioon.

Näistä on ensi sijassa mainittava se tosiasia, että maan laillinen hallitus oli riittävän ja luotettavan järjestysvallan puuttuessa n. 2½ kuukauden aikana kykenemätön suuressa osassa maata suojelemaan alamaisten henkeä ja omaisuutta, vaan oli valta tällä alueella faktillisesti valtiokaappaushallituksen käsissä. Tämän asianhaaran vuoksi ovat passiiviset, leipä- tai vastaavien muiden syiden aiheuttamat systemin palvelijat käsiteltävät eri ryhmänä kuin ne, jotka ovat aktiivisesti, sekä itse osaa ottaen että muita kiihoittaen ja pakottaen, asian harrastuksesta systemiä palvelleet.

Edellisistä on osa ottanut vastaan tehtäviä yleisestä velvollisuudentunnosta. Näin ovat voineet käsittää asemansa m. m. vanginvartijat, sähkökaasu- ja vesijohtolaitosten työläiset, rautatie-, raitiotie- ja postilaitosten henkilökunnat, miliisit, y. m. Omasta puolestani tahdon ainakin sanoa, että valtiokaappausajan muutenkin vaikeita oloja ei suinkaan olisi helpottanut se, että kuritushuonevangit olisi kaikki päästetty irti, elintarpeiden tuonti ja puolueeton jakelu olisi tauonnut, valaistus lakkautettu, kaasunkäyttö lopetettu y. m. Ja kun kerran kaikki ovat alistuneet näitä välttämättömiä tarpeita vastaanottamaan, on aivan kohtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämän ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan kopenajan raportuna työväestön laita.

Ainakin syyntakeettomiksi ovat luettavat ne työläiset, jotka, useinkin itse ollen aseellista toimintaa vastaan, lähtivät mukaan siitä syystä, että luulivat valtiokaappauksen tapahtuneen sosiaalidemokraattisen puolueen päätöksestä, kuten heille valheellisesti uskoteltiin, ja katsoivat solidaarisuuden omaa luokkaansa kohtaan vaativan heiltä sen uhrauksen. Tätä ryhmää lähellä ovat ne, jotka olivat imeneet itseensä työväenlehdissä pitkin talvea juurrutetun uskon, että porvaristo hyökkäsi ase kädessä työväestön kimppuun, ja lähteneet mukaan puolustustarkoituksissa. Olen varma siitä, että jos näille ja varsinkin ensinmainituille voitaisiin valmistaa vapaa paluu entisille paikoilleen ammateissaan ja yhteiskunnan jäseninä, vaikuttaisi se positiivisesti yhteiskunnallisen rauhan palautumiseen.

Kaiken tämän jälkeen tehtänee minusta kanssasyyllinen, koska puolustelen »selviä» rikoksellisia. Minä uskallan kuitenkin olla sitä mieltä, että jos vaan saadaan käsiin valtiokaappauksen alkuunpanijat sekä ne, jotka ovat johtaneet näitä järjettömyydessään aivan rikoksellisia lopputaisteluita, tai jotka ovat toimittaneet murhia, murhapolttoja, ryöstöjä ja muita ilmeisiä konnantöitä, niin tulee vielä kokoon riittävä määrä tuomittavia näin pienen kansan oloihin nähden. Ja näin suuressa asiassa ei saa olla määräämässä lain kirjain, vaan yhteiskunnallisen rauhan palauttaminen.

H. R.

— *Työväen Säästöpankkiin Helsingissä* tuotiin huhtikuun aikana 91 erässä yhteensä Smk. 177,527: 08 ja otettiin säästöstä 1,181 erässä yhteensä Smk. 689,110 75. Uusia vastakirjoja avattiin 20 ja vanhoja lopetettiin 23. Tämän kalenterivuoden alusta huhtikuun loppuun tuotiin säästöön kaikkiaan Smk. 907,558: 37 ja otettiin säästöstä kaikkiaan Smk. 1,638,645: 94. Säästöönpanijain samiset kuluvan vuosipuoliskon korkoja lukuunottamatta tekivät huhtikuun päättyessä Smk. 2,691,929: 54 ja jakautuivat ne 5,066 vastakirjalle.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästö-

ei ollut tilaisuutta olla läsnä neuvottelukokouksessa tämän kuun 28 päivänä, jossa ehdotus viljan, perunain ja lanttujen ensi syksyisiksi rajahinnoiksi tehtiin ja koska en voi yhtyä niihin hintoihin, joita mainitaan kokouksessa ehdotettiin, pyydän täten saada esittää eriävän kantani.

Neuvottelukunta ehdottaa ensi syksyisiksi viljan minimihinnoiksi vehnälle 2 mk., rukiille 2 mk. ohralle 2 mk., kauralle 180 p. 1 kg, perunalle 40 mk. ja lantulle 25 mk. hl. Ehdotettaessa näin korkeita minimihintoja, sanotaan se tehtävän sentähden, että viljan tuotanto tänä kesänä suoritetaan mitä vaikeimmissa oloissa ja että näin korkeat hinnat kiihoittaisivat enentämään tuotantoa.

Kun muissa maissa, tarkoitan etenkin Skandinavian maita ja Saksaa, on lähdetty suunnittelemaan minimihintoja, on se aina tapahtunut perinpohjaisten tuotantokustannuslaskujen perusteella. On otettu huomioon raaka-aineiden hintojen nousut, työpalkkojen kohoaminen y.m. seikat, jotka ovat tulleet entisten tuotantokustannusten lisäksi. Ja tällöin on tultu hintoihin, jotka ovat pidettävät sangen kohtuullisina, jopa meidän oloihimme verrattuna alhaisinakin. Niinpä hinnat ovat olleet Skandinaviassa 30—35 äyriä ja Saksassa 30—35 pfenningiä kilolta.

Kun viime helmikuun lopulla lähdin Ruotsista, ei minimihinitoja siellä vielä oltu määrätty, mutta tuotannon lisäämistä suunnittelemaan asetetun komihottaminen kansantaloudelliselta kannalta arveluttavaa. Leipäviljan hintaa yleensä voidaan pitää sopivimpana elantokustannusten mittapuuna. Samassa suhteessa kuin leipäviljan hinta kohoaa, kohoavat myöskin maidon, voin, lihan ja muidenkin tarveaineiden hinnat sekä ennen kaikkia työpalkat. Muissa maissa on maanviljelystuotteiden hinnat juuri senvuoksi koetettu pitää mahdollisimman alhaisina, että yhteiskunta säästyisi liian suurilta ja äkkinäisiltä, aivan yhteiskuntaa pohjia myöten järkyttäviltä muutoksilta. Minkä enemmän elämä näinä poikkeuksellisina aikoina saadaan pysymään entisellään, sen helpompi on rauhan tultua normaalioloihin. Minkä alhaisempina joku maa on voinut pitää elinehdot, sen paremmin se suoriutuu yleisessä kansainvälisessä kilpailussa sodan jälkeen. Nämä ehdotetut hinnat merkitsevät mielestäni kuoliniskua suurelle osalle teollisuuttamme, jolle muutenkin sodan loputtua tulee olemaan vaikeat ajat. Samaten vaikeutuu alempien virka- ja palvelusmiesten sekä kaikkien eläkkeillä ja pikkusäästöillä elävien asema eikä meidän yhteiskunnallamme pitäisi olla varaa sysätä heitäkään yhteiskunnan ulkopuolelle.

Kun ei ole enään tilaisuutta laatia tarkkoja tuotantokustannuskalkyleja, on minunkin tyydyttävä ehdottamaan minimihintoja »hihastani», kuten muutkin asiantuntijat ovat tehneet, vaikka joltakulta heistä oli sitä jo ajoissa pyydettykin. Mutta vaikka tuotantopäätetään, on kuitenkin tärkeää tietää, minkä verran näitä seteleitä on liikkeellä ja senvuoksi on määrätty, että nitut setelit ovat nyt uudistetun määräyksen mukaan *ennen kuluvan toukokuun 15 p:ää klo 3 i. p.* jätettävät kuittia vastaan talletettaviksi Suomen Pankkiin tai paikkakunnalla, jossa sillä ei ole haarakonttoria, johonkin yksityispankin konttoriin. Tällainen toimenpide on katsottu tarpeelliseksi myöskin senvuoksi, ettei seteleillä, joiden kohtalo on vielä epävarma, keinoteltaisi. On näet esiintynyt tapauksia, että jotkut tunnottomat keinottelijat ovat näitä seteleitä ostelleet polkuhintaan puutteessa olevilta henkilöiltä ja toivovat siten saavansa niistä runsaan voiton. Työläisten on syytä varoa tällaisia keinottelijoita, jotka siten vaikeuttavat kysymyksen onnellista ratkaisua.

Eräissä vähänajattelevissa työläispiireissä näyttää levinneen sellainenkin järjetön mielipide, että Suomen Pankin Johtokunnan toimenpide väärien setelien kokoamisesta on jonkinlaista porvarillisten juonittelua ja petkutusta, jolla rahat puijataan työläisiltä. Vähänkin ymmärtävä työläinen käsittää tällaisen huhun typeryyden ja on hänen velvollisuutensa selittää herkkäuskoiselle asian oikea laita ja kehoittaa viemään setelit Suomen Pankkiin, koska on mahdollista, että, jos setelit tullaan lunastamaan, niinkuin kaikkien vähäväkisten kannalta olisi toivottava, lunastetaan ainoastaan ne setelit, jotka täten ovat määräaikana talletetut.

Tällaisia seteleitä, joita älköön kukaan työläinen pitäkö hallussaan jälkeen *kuluvan toukokuun 15 päivän*, ovat

500	markan	setelit	yli	numeron	170,000
100	»	»	»	»	2,775,000
20	»	»	»	»	9,874,000
5	»	»	»	»	19,397,000

ne, joilla ei ole aktiivista syytä, päässivät vapaalle jalalle, ja että ainoastaan aktiiviset systemin palvelijat jäisivät tutkintovankeuteen, kunnes lopulliset tuomiot ehditään toimittaa. Ne henkilöt taas, jotka ovat sanomalehdissä ottaneet edustaakseen yleistä mielipidettä, ovat melkein järjestään asettuneet jyrkän lainpuustavin ja intohimoisen koston kannalle. Näiden vaikutuksesta sitten ehkä ensiksi asetettu, onnistuneesti valittu ylin tutkintotuomari on saanut väistyä syrjään. Punakaartilaisten viimeiseen asti ympäri aluettaan harjoittamat murhat ja murhapoltot sekä muut rosvoteot antavat edelleen lisää pohjaa niille, joille rankaiseminen ja kosto on pääasia.

Mutta oli nyt tämän puolen laita kuinka huonosti tahansa, ei silti saa heittäytyä sokean kostonhimon valtuutonta ruveta niitä rankaisemaan, jotka ovat pitäneet näiden saannista huolta, mikäli he eivät nimittäin muuten ole rikollisesti menetelleet tai muita erikoisia seikkoja heitä vastaan ilmene.

Tämäni ryhmän kanssa suunnilleen samaan asemaan ovat asetettavat ne, jotka nälän ja työttömyyden pakotuksesta ovat ryhtyneet erilaisiin joko valtiokaappaushallituksen alaisiin tai sitä lähellä oleviin sivilitöihin. Sillä onhan selvää, ettei niin suuri joukko työväkeä mitenkään voinut elää niin pitkää aikaa ilman työtä. Näistä sitten suuri osa, kerran kirjoihin joutuneena, pakotettiin ottamaan osaa aseelliseen toimintaan, mikäli se ei tapahtunut heti alussa, kuten esim. oli Venäjän hallituksen Katajanokan konepajan, »portun», työväestön laita. Suuri osa punakaartien jäsenistä ja varsinkin niistä jäsenistä, jotka huhtikuun 5 p:n työvelvollisuuden jälkeen joutuivat punakaartien riveihin, olivat tällaisen nälkä- ja aseterrorin uhreja, jotenka tämä väite useallakaan ei ole hätävalhe, kuten kostokiihkoilijat yrittävät tehdä uskottavaksi. Nämä kuuluvat ehdottomasti asiallisesti amnestian piiriin.

Säästöpankki on vallankumouksen aikana toiminut säännöllisesti, kuten melkein kaikki maan säästöpankit. Vallankumouksen aiheuttaman suuren työttömyyden ja levottomien aikojen tähden on talletusten ulosotto ollut varsin runsas, mutta suoriutui säästöpankki tästä ilman vaikeuksia senkautta, että useita säästöpankin antamia suuria lainoja lankesi samaan aikaan takaisin maksettavaksi. Kohta Helsingin valloituksen jälkeen kävi säästöpankkien tarkastaja herra *Angervo* apulaistarkastaja herra *Raidan* seuraamana tarkastamassa, miten säästöpankki oli suhtautunut vallankumouksselliseen tilanteeseen ja sen aikaisiin määräyksiin, ja totesi, että säästöpankki on toiminut säästöpankkiasetuksen säätämissä puitteissa eikä ole ollut millään tavalla sekaantunut vallankumouksen aikaisiin laittomuuksiin. Kaiken tämän ansioksi onkin luettava, että säästöpankki on säilynyt ilman vaurioita ja on yhä edelleen varma ja luotettava rahalaitos, jonka haltuun työväestö luottamuksella voi vähäiset säästönsä uskoa.

Ulkomaalaisten sosialistien mielipiteitä bolshevismista ja punakaartin vallankumouksesta.

Kun viime joulukuun lopulla läksin ulkomaille, Ruotsiin ja Saksaan, käännyin eräiden meikäläisten sosiaalidemokraattisten johtomiesten, muun muassa Sirolan puoleen kysymällä heidän kantaansa eräissä silloin päivän polttavissa kysymyksissä. Ilmoitin kysyväni juuri sentähden, että tietäisin ulkomailla sanoa, mitä Suomen sosialistit vaativat.

Kysymykseeni, tahtovatko he Suomen itsenäisyyttä, vastattiin: tietysti. Tahdotaanko venäläisen sotaväen poistamista? Tahdotaan.

Uskovatko he sosiaaliseen vallankumoukseen meillä? Eivät usko.

Näihin vastauksiin tyydyin ja lupasin ilmoitta nämä seikat puoluetovereille ulkomailla. Kun sitte punakaartin vallankaappauksen tapahduttua kertasin näitä saamiani vastauksia, jotka todellakin ilmaisivat Suomen sosiaalidemokratian johtomiesten kannan, niin olivat kaikki, samoin kuin minäkin ymmällä. Sillä olihan ilmeinen ristiriita tekojen ja poliittisen kannan välillä. Oikean selityksen tähän ristiriitaan antoivat sitte kyllä saksalaiset puoluetoverit *Parvus* ja *Ebert*. Mutta kertokaamme järjestyksessä.

Tultuani Saksaan, kävin ensinnä tapaamassa vanhaa tuttavaani Parvusta. Hän on syntyjään Venäjän juutalainen ja hänen oikea nimensä on Helphand, mutta on hän jo 30 vuotta ollut Saksassa ja on puolueen tunnetuimpia kirjailijoita. Kirjailijana käyttää hän nimimerkkiä Parvus, jolla nimellä häntä yleensä puolueessa kutsutaan. Koska meidän ensimmäinen tapaamisemme noin 11 vuotta takaperin oli sangen mielenkiintoinen, niin kerron sen tässä.

Eräänä päivänä v. 1907 soitettiin sos.dem. puoluetoimikunnasta ja kysyttiin, enkö tahtoisi muutamaksi päiväksi ottaa luokseni asumaan erästä venäläistä pakolaista, joka pyrkii Suomen kautta ulkomaille. Annettuani myöntäväin vastauksen, saapui luokseni Parvus. Hän sanoi 1905 vuoden vallankumouksen aikana olleensa viimeisen Pietarissa toimineen vallankumouskomitean puheenjohtaja, joutuneensa vangituksi ja Siperiaan karkoitetuksi. Oli kuitenkin onnistunut sieltä pakenemaan tunnetun kirjailijan Leo Deutschin kanssa ja oli nyt matkalla Saksaan niin pian kuin ensimmäinen tilaisuus ilmaantuisi. Viikon luonani asuttuaan, jonka viikon aikana parhaani mukaan koetin ammentaa hänen loppumattomasta sosiaalipoliittisesta tietovarastostaan, hänen onnistui päästä lähtemään.

Jälleennäkemisemme nyt Berliinissä muodostui erittäin sydämelliseksi. Kysymykseeni, tunsiko hän minua, vastasi hän: Kuinka en teitä tuntisi, olenhan minä Te. Tultuani Teidän

Kohta siirtyi keskustelu Venäjän ja Suomen bolshevismiin. Parvus sanoi tuntevansa erinomaisen hyvin sekä Leninin että Trotzkyn. Ihmetteli kovin Trotzkya, jonka sanoi aina olleen selvällä sosiaalidemokraattisella kannalla, kun sitävastoin Lenin oli ollut aina bolsheviikki ja nykyään hän on julkisesti sanoutunutkin irti sosiaalidemokratiasta. Kuultuaan mitä Suomen sosiaalidemokratian johtomiehet olivat sanoneet suhteestaan bolshevismiin ja kyseltyään elintarvepulastamme ja työttömistä demoralisoituneista vallityömiehistämme, lausui hän, että sosiaalidemokratian johtajat ilmeisesti olivat antautuneet työväen luonoimpien ainesten johdettaviksi.

Vielä selvemmin sanoi saman ajatuksen Saksan sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Ebert. Kysymykseeni, eikö Saksassa ole odotettavissa vallankumouksellisia kansanliikkeitä, vastasi hän, että paikallisia lakkoja niinkuin juuri äskeinen Berliinin lakko aina sattuu, mutta ne loppuvat lyhyeen, koska *johtajat eivät mene mukaan, sillä se merkitsis ijoukkojen ammuttamista.* Jokainen johtaja ymmärtää, kuinka mielettömiä sellaiset yritykset ovat — Meikäläiset johtajat eivät sitä ymmärtäneet!

Koska nämä edellämainitut kuuluvat Saksan sosiaalidemokratian maltilliseen enemmistöryhmään, päätin käydä tapaamassa johtomiehiä myöskin vasemmasta siivestä, joka nykyään muodostaa oman n. k. riippumattomien sosialistien puolueen. Voimasuhteet valtiopäivillä ovat sellaiset, että enemmistösosialisteilla on noin 85—90 paikkaa ja riippumattomilla 20—25.

Kuuluisin nimi vähemmistösosialisteilla on epäilemättä tunnettu Marxin selittäjä, kirjailija *Karl Kautsky*. Kun hän on ollut meidänkin sosiaalidemokraattien, Kuusisen, Sirolan, Mannerin y. m. auktoriteetti, pidin erittäin tärkeänä käyntyä hänen puoleensa. Hän asuu hiljaisen kadun varrella Berliinin Charlottenburgissa ja näkyy elävän oikeata oppineen elämää, sillä hänen molempien huoneittensa seinät olivat täynnä kirjoja. Kautsky, tuntien minut parilta entiseltä käynniltä, lausui heti ovesta sisään astuttuani ihmettelynsä, että meidänkin sosiaalidemokratiamme oli kehittynyt bolshevismiksi. »Ei mikään liike ole vahingoittanut sosiaalidemokratiaa niin paljon kuin bolshevismi», sanoi hän. »Ihmiset eivät kykene erottamaan sosiaalidemokratiaa bolshevismista, vaan sotkevat ne toisiinsa«. Sitten hän alkoi kysellä meidän oloistamme, tiedustellen ensin, minkätähden me viime vaaleissa saimme vaalitappion. Selitin, että meillä ei valitsijain keskuudessa vielä oikeastaan ollut enemmistöä, vaan johtui tilapäinen eduskunnan enemmistömme siitä, että porvarilliset olivat ottaneet laimeasti osaa vaaleihin. Viime syksyisissä vaaleissa sosiaalidemokraattien äänimäärä kyllä kasvoi, mutta jäimme kuitenkin vähemmistöksi, koska yleensä vaaleihin osanotto oli hyvin vilkas. »Teidän olisi pitänyt siihen tyytyä«, sanoi hän. Selitettyäni edelleen, että Venäjän bolsheviikkien taholta lähetettiin suuria määriä aseita eri puolille maata, sanoi hän kyllä jo jatkon ymmärtävänsä, »sillä aseet joutuvat aina ensimmäiseksi roistojen käsiin, kun niitä ilman tarkkaa valikoimista joukoille jaetaan». Tämän lauseen totuuden ehtivät muuten jo marraskuun tapaukset osoittamaan, joten puoluejohdon piti olla riittävästi selvillä, mihin hirveisiin seurauksiin joukkojen umpimähkäinen aseistaminen johtaa.

Kun Berliinäinkin saapui toinen kauhun sanoma toisensa jälkeen, en enää malttanut jäädä sinne, vaikkakaan tehtäväni Elintarvehallituksen lähettinä ei vielä ollut loppuun suoritettu. Päätin lähteä Suomeen koettamaan saada jotakin vaikutetuksi jos mahdollista kansalaissodan lopettamiseksi tai ainakin hirveimpien veritöiden ehkäisemiseksi. Koska Kautskylla meidän sosialisteimme keskuudessa on ollut suurempi auktoriteetti kuin kenelläkään muulla ulkomaisella sosiaalidemokraatilla, pyysin häneltä kirjoitusta, tuodakseni sen tänne kansanvaltuuskunnan jäsenille. Hän sanoi juuri kirjoittaneensa Ruotsin sosiaalidemokraattien aikakauslehteen Tideniin kirjoituksen, joka sopi meidän oloihin ja antoi mainitun Tidenin numeron tänne tuotavaksi terveisiksi. Kirjoituksen nimi oli »Demokratia ja diktatuuri« ja saimme sen zulkisuuteen »*Kuluttajain Lehdessä*«, koska Työmies enemmän kuin Tiedonantajakaan eivät sitä painattaneet.

Ruotsiin tultuani kävin valtiopäivätalolla tapaamassa ruotsalaisia sos.-dem. edustajia ja tapasin siellä Brantingin, Wickmanin, Möllerin y.m. Pyysin heitä järjestämään lähetystön Ruotsin sosiaalidemokraattisen puolueen puolesta Suomeen. Lausuin vielä toivomuksen, että olisi hyvä, jos lähetystössä olisivat vasemmistososialistitkin edustettuina. Tällainen lähetystö saatiinkin sitte aikaan ja kuuluivat siihen puoluesihteeri, valtiopäivämies G. Möller, ammattijärjestön sihteeri A. Thorberg ja Tukholman pormestari C. Lindhagen. Sitäpaitsi liittyi vielä mukaan Tanskan »Socialdemokratenin toimittaja M. Wulff. Ennen oli jo Suomeen saapunut Ruotsin »Socialdemokratenin« toimittaja G. Böhmer, joka oli meitä vastassa Poriin saapuessamme ja liittyi matkaamme Helsinkiin. Hän oli jo ehtinyt tutustua oloihimme oltuaan parisen viikkoa Helsingissä ja tavattuaan useimmat kansanvaltuuskunnan jäsenet. Hänen ensimäiset sanansa meidät tavatessaan olivat: »Ei varmaankaan minkään maan työväenliikkeen johto ole ollut niin huonoissa käsissä kuin tällä kertaa Suomen. Heissä ei ole ainoatakaan *miestä*. Kaikki ovat valmiit minulle kahdenkesken tunnustamaan, että asema on toivoton, että kaikki menee hullusti, mutta yksikään ei uskalla sitä sanoa työväelle.«

Miten lähetystömme toimet Helsingissä onnistuivat, siitä lähemmin seuraavalla kerralla.

W. W.

Pieniä tietoja.

Suomen riippumattomuus.

Huomattava kuuluisan oikeusoppineen lausunto.

Saksalaisessa vasemmistolaisvapaamielisessä „Berliner Tageblatt" lehdessä on Marburgin yliopiston professori Walther Schücking julkaissut huomattavan kirjoituksen Saksan politiikasta sen itärajalle muodostuneisiin uusiin valtioihin nähden. Kun kirjoittaja on nykyajan etevimpiä ja kuuluisimpia kansainvälisen oikeuden tutkijoita, teemme selkoa hänen kirjoituksestaan, erityisesti mikäli se Suomea koskee.

Kirjoittajan mukaan on Saksan virallisten piirien tarkoitus kaikesta päättäen olla myöntämättä näille uusille valtioille täydellistä valtiollista riippumattomuutta, ollen pyrkimyksenä kaikenlaisilla sotilaallis-, taloudellis- ja poliittisluontoisilla sopimuksilla kytkeä ne Saksan yhteyteen ja tehdä ne ainoastaan puoleksi itsenäisiksi. Tälläisestä politiikasta kirjoittaja Saksaa varoittaa. Suomen suhteen lausuu Schücking m. m.:

„Suomen kanssa tehty sopimus osoittaa, mikä on tarkoituksena. Tämän sopimuksen mukaan Suomella ei ole oikeutta määrätä mistään alueensa osasta, ei edes myöntää mitään servituuttia jollekin toiselle valtiolle ilman Saksan lupaa. Tämä sopimus oikeuttaa kansainoikeudelliseltakin kannalta vastaansanomattomasti Saksan sotilaallisiin toimenpiteisiin Suomessa, jos Saksa katsoo sen olevan tarpeellista. Tämä sopimus on merkitsemässään Suomen valtiokin, joka on asettunut puoleksi itsenäiseksi suhteessaan Saksaan." — Kirjoittajan mielestä politiikka, jonka tarkoituksena on ympäröidä Saksa puolisuvereenisten valtioiden piirillä, tulee olemaan kestämätön, sillä valtiot, jeilla on sisäinen suvereniteetti, pyrkivät ulkoiseenkin itsenäisyyteen ja tulevat sen säännöllisesti saavuttamaan. Minkä vuoksi niin ollen keinotekoisesti luoda kestämätön ja kiero ohimenevä suhde rajavaltioihin? Tulevatko ne vastaisuudessa irroittautumaan Saksasta kääntääkseen sitte varmasti myötätuntoisuutensa venäläiseen naapuriinsa? Parempi on että ne alusta alkaen tulevat täysin itsenäiseksi ja että jätetään niiden omaksi asiaksi ratkaista mille taholle ne tahtovat saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Euroopan uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien nuorien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokemaan lakattu puhumasta.

Minkä mitäkin.

Yhtä tunnettua kuin on, että osa työläisiä vallankumouksellisessa innostuksessa halukkaasti liittyi punakaartiin ja vallankumoustoimiin, yhtä varmaa on, että sangen suuri osa suorastaan pakotettiin. Alussa julistetun suurlakon tarkoitus juuri oli vain saada miehiä kaartiin. Sen jälkeen käytettiin edelleen työnseisauksia, siveellistä ja aseellista pakotusta y. m. keinoja häikäilemättä samassa tarkoituksessa. Vallankin viime päivinä ennen Helsingin kukistumista kehittyi tuo säälimätön pakko-otto hurjaksi jahdiksi.

On kuvaavaa, että tässä metsästyksessä ei säästetty työväenliikkeen vanhimpia esitaistelijoitakaan. Niinpä lauvantaina 13 p:nä aamulla, kun Pitkänsillan eteläpuoli kaupunkia jo oli saksalaisten käsissä, ilmestyi punakaartilaispoikasia kiväärineen tov. Matti Paasivuoren kotiin Kalliossa Alppikadua varrella. Mattia vaadittiin ottamaan kivääri olalle ja lähtemään taisteluun, josta hän kuitenkin jyrkästi kieltäytyi. Mutta silloin ojennettiin kivääринsuut ja pistimet häntä kohden ja väliinheittäytyneen puolison kyynelistä huolimatta lähdettiin Paasivuorta kuljettamaan „esikuntaan". Matkalla ravittiin vankia runsaasti haukkumasanoilla.

Kallion kansakoulua lähestyttäessä näkyi Siltasaarelta palava Työväentalo, jolloin Paasivuori huomautti saattajilleen, että „minä olen ollut rakentamassa ja pystyyn saamassa tuota taloa, minkä te nyt poltatatte".

Esikunnan portille päästyä, sattui Paasivuoren huomaamaan muuan punakaartilainen, joka tunsi hänet ja tiesi, että tämä veteraani ansaitsi hieman paremman kohtelun kuin mitä hänelle osoitettiin. Miehen onnistuikin saada aikaan, että tov. Paasivuori viime tingassa pääsi vapaaksi.

*

Mies, josta voi sanoa, että hänen askeleitaan urkkijat valppaasti seuraavat, olkoonpa mikä hallitusjärjestelmä tahansa vallalla, on toveri Wäinö Wuolijoki.

Diktatuurin alkaessa oli hän Elintarvehallituksen lähettämänä Saksassa kankkimassa maahamme elintarpeita ja apulannoitusaineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kiväärеineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kappungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle olevansa minä hetkenä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tutkimatta „kämärässä ammutuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut tästa hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa kävivät punakaartilaiset kolmena yönä häntä kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistanut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille paraatia katsomaan, kun ersää herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kuitenkin

Bolshevismi ja Länsi-Euroopan sosiaalidemokraatit.

Meidän maamme sosiaalidemokraattiset lehdet ovat pitkät ajat olleet bolshevistisen lumouksen vallassa. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että bolshevikit ovat pienten kansojen itsemääräämisoikeuteen nähden kiitettävällä tavalla noudattaneet sosialistisen työväenliikkeen aikaisemmin lausumia periaatteita. Tästä johtuva kiitollisuuden tunne sai meikäläiset sosialistiset sanomalehdet siirtämään ihailunsa kaikkeen bolshevistiseen politiikkaan, sekä sisäiseen että ulkoiseen. Heikon sosiaalidemokraattisen teoreettisen tietoisuutesa takia useimmat heistä eivät kyenneet näkemään, mitenkä bolsheviikkien politiikka oli äärimmäisen tuhoisa sekä Venäjän että kansainväliselle työväenliikkeelle. Lisäksi on otettava huomioon, että useimmat sos.-dem. sanomalehtimiehetkin saivat tietonsa bolshevismista etupäässä helsinkiläisestä puolueлehdestä, jonka Venäjän esaston toimittajana oli täysin uskovainen venäläis-suomalainen bolsheviikki.

Näin ollen harva meikäläisen sosiaalidemokratian lehtimiehistä ja johtohenkilöistä — puhumattakaan puolueлehtien suuresta lukijakunnasta — oli selvillä siitä, että Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet melkein poikkeuksetta olivat, varsinkin sen jälkeen kuin bolshevikit olivat valtaan päästyään ruvenneet toteuttamaan »sosialismiansa«, ajaneet Venäjän perustavan kansalliskokouksen hajalle ja solmineet Venäjän kansalliselle olemassololle ja kansainväliselle työväenliikkeelle yhtä tuhoisan Brest-Litovskin rauhan, tehneet aatteellisen pesäeron bolshevismin kanssa. Mainittakoon tästä seuraavassa muutamia esimerkkejä.

Luonnostaan lankeaa, että sosiaalidemokratian maltillisempi siipi on alunpitäen asettunut bolshevismin suhteen arvostelevalle kannalle. Ruotsissa esim. on varsinkin enemmistösosialistien äänenkannattaja »Socialdemokraten« pitkät ajat arvostellut venäläisen äärimmäisyyspuolueen toimintaa. Se on syyttänyt tuota puoluetta m.m. siitä, että osaksi bolsheviikkien politiikan vaikutuksesta sen kansanvaltaisen yleisen rauhan sijasta, joka viime syksynä yhteen aikaan näytti mahdolliselta, saadaankin joukko erikoisrauhoja, jotka merkitsevät imperialismin täydellistä voittoa ja militarismin entistä suurempaa valtaa. Samaan suuntaan on kirjoittanut Saksan enemmistösosialistien pää-äänenkannattaja »Vorwärts« y.m. puoluelehdet, varsinkin Brest-Litovskin rauhan jälkeen, jonka Saksan imperialismille niin voittoisasta tuloksesta Saksan sos.-dem. on syyttänyt bolsheviikkien seikkailupolitiikkaa. — Myöskin bolshevismin uusimmasta opista, että yhteiskunnallinen vallankumous on suoritettava köyhälistön diktatuurin avulla, vaikkapa köyhälistö olisi kansan suurena vähemmistönä, ovat sosialidemokraattiset puolueet olivat hajoittaneet Venäjän kansanvaltaisesti valitun perustavan kansalliskokouksen, ja kun lisäksi tuon liikkeen yleisen rauhan puuhakin täydellisesti epäonnistui ja sen yhteiskunnallinen ohjelma: tuotannon kansallistuttaminen alkoi yhä selvemmin osoittaa mahdottomuutensa, alkoivat useimmat zimmerwaldilaisryhmätkin julkisesti sanoutua bolshevikeista irti. Niinpä Saksan sos.-dem. vähemmistöön lukeutuva sosiaalidemokraattinen neoretikko Kautsky on kirjoittanut meilläkin julkaistun artikkelisarjan bolshevismia vastaan, osoittaen, kuinka sosialismia ei toteuteta kansan vähemmistönä olevan köyhälistön diktatuurin avulla, vaan siten, että köyhälistö toteuttaa ensin valtiollisen kansanvallan ja sen avulla enemmistöksi päästyään ajaa läpi yhteiskunnalliset päämääränsä. Samaan ryhmään kuuluva yhtä tunnettu sos.-dem teoreetikko Bernstein on myöskin ankarasti arvostellut bolshevismin politiikkaa. Niinikään ovat Italiian ja Ranskan zimmerwaldilaiset julkisesti ottaneet eronsa bolsheviikeista. Viimeksi on nähty tunnetun itävaltalaisen vähemmistösosialistin Heinrich Weberin, joka Itävallan sosiaalidemokratian tieteellisessä aikakauslehdessä »Der Kampf« on viime vuosina käsitellyt etupäässä ulkopolitittisia kysymyksiä ja joka viimeiseen asti oli puolustanut bolsheviikkejä, tunnustavan, et täbolsheviikit ovat johtaneet käyhälistön vaarallisten kokeilujen tielle ja ajaneet liikkeen karille ja että Venäjällä marxilaista sosiaalidemokratiaa nykyään edustavat ainoastaan n.k. mensheviikki-internatsionalistit.

Näin se liike, jonka liengen täyttämät joukot ja johtajat meilläkin ajoivat köyhälistön asian perinpohjin karille, on Länsi-Euroopan sosialidemokraateilta saanut tuomionsa. Jos meilläkin olisi voitu puolueen keskuuteen vapaammin levittää sellaisiakin käsityksiä bolshevismista kuin ylempänä on esitetty, olisi kenties nykyisestä hirvittävästä romahduksesta säästytty.

J. W. K.

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valtapuoluetta, joka »*Työmiehellä*« on ollut, suolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen karkaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden

Kirjallisuus ja taide.

Mieltäkiinnittävä kirjanen.

Hannes Ryömä: Vallankumousvuoden tapahtumista. Sivuja 84. Hinta 1: 50. Jakaja: Helsingin Suom. Kirjakauppa.

Päivänpoliittisia kysymyksiä käsittelevä lentokirjallisuus on meillä suhteellisestikin paljoa pienempi kuin sellaisissa maissa, joissa poliittinen elämä on vanhempaa, esim. Englannissa, Ranskassa ja Saksassa — tämäkin seikka osaltaan kuvastin oloistamme, joissa ei yleensä tärkeistäkään poliittisista päivänkysymyksistä ole saatu aihetta tyhjentävämpään keskusteluun kuin korkeintaan eduskunta- ja sanomalehtiväittelyihin. Mielihyvällä senvuoksi on todettava, että vallankumousvuoden tapahtumia käsitteleviin harvoihin lentokirjasiin on äskettäin ilmestynyt uusi lisä, ja mielihyvä on sitä suurempi, kun kysymyksessä oleva, otsakkeessa mainittu kirjanen on tunnetun sosiaalidemokraatin kirjoittama.

Kirjan tarkoituksena on pääasiassa sos.„dem. puolueen poliittisten virheiden osoittaminen, se on siis aiottu etupäässä työläisten luettavaksi, jos kohta kirjasessa paljastellaan porvarillistenkin puolueiden syntejä. Tekijä näkee sosiaalidemokraattien kuten muidenkin puolueiden jo Venäjän vallankumouksen alussa tehneen virheen siinä, ettei vaadittu Suomen kansaneduskuntaa ottamaan käsiinsä korkeinta hallitusvaltaa, vaan ryhdyttiin tosiasiallisesti tunnustamaan hallitsijan vallan siirtyneen Venäjän väliaikaiselle hallitukselle. Myöskin silloisen kotimaisen hallituksen asettamiseen nähden on tov. Ryömä sitä mieltä, että sosiaalidemokraattien olisi tullut miehittää koko hallitus omilla miehillään. Kumpaankin näihin kysymyksiin nähden on tämän kirjoittaja ollut toisella kannalla enkä voi olla lausumatta, että tekijä on perin kevyesti sivuuttanut ne nähdäkseni ylivoimaiset vaikeudet, joita kummankin kannan perilleviemisessä olisi ollut. — Salostaessaan viimekeväisen eduskunnan sos.-dem. ryhmän toimintaa on tekijä ansion mukaan arvostellut ryhmän tosioloja laskematonta politiikkaa, mikä ilmeni erikoisemmin valtalain läpiajamisessa. Eihän työläisille ole tähän asti vielä laisinkaan arvostelevasti selostettu esim. ryhmän ylimielistä suhtautumista tuohon aikaan vielä niin vaikutusvaltaiseen Venäjän sos.-dem. mensheviikkiryhmään, mistä suhtautumisesta oli osaltaan seurauksena eduskunnan hajoitus ja sen päättämien uudistuslakien voimaanastumisen lykkäytyminen epämääräiseen tulevaisuuteen. Oikeaan valoonsa asetetaan myöskin hajoituksesta johtunut eduskunnan pelkurimainen »lomalle«-lähtö ja sen myöhemmät kokoontumisyritykset, mitkä osaltaan vähensivät sosialidemokratian arvoa ja vai-

rillisten puolueiden politiikan kritiikkiä.

Lieneekö tarpeen huomauttaakaan, ettei tekijä kuulu suinkaan niihin, jotka eivät vallankumousvuoden joukkoliikehtimisissä näe muuta kuin väärän kiihoituksen tuotteita. Tekijä esittää kylläkin hyvästi vallankumouksellisen joukkopsykologian ulkokohtaiset syyt: elintarvepulan, yhteiskunnalliset epäkohdat y.m., mutta huomauttaa aivan oikein, ettei joukkojen johdon vastuu tästä vähene, sillä vallankumoukselle suotuisankin maaperän viljelijät voivat eri viljelystavoilla päästä aivan erilaisiin tuloksiin.

Kirjansa päätökseksi tekijä esittää sen kansanvaltaisen ja sosiaalireformatorisen ohjelman, jonka pohjalla hänestä olisi säännöllisiin oloihin palattava.

Tähän lennokkaasti ja pirteästi kirjoitettuun kirjaseen kannattaa itsekunkin henkilökohtaisesti tutustua.

J. W. K.

Lehtemme ilmestyminen.

Sosiaalidemokraattisen sanomalehden aikaansaamiseksi Helsinkiin on ryhdytty toimiin „Kustannusosakeyhtiö Kansanvallan" perustamiseksi. Yhtiön tarkoituksena tulee olemaan työväenkirjallisuuden ja sanomalehden julkaiseminen. Heti aluksi alkaisi yhtiö julkaista Suomen Sosialidemokraatti"-lehteä.

Kunnes osakeyhtiön säännöt ovat saaneet vahvistuksensa ja lehteä voidaan ryhtyä säännöllisesti julkaisemaan, annetaan toistaiseksi tilaisuuden mukaan näytenumeroita, joita myydään irtonaisnumeroina. Tilauksien vastaanotosta ja tilanshinnoista ilmoitetaan myöhemmin.

Toistaiseksi sijaitsee „Suomen Sosialidemokraatin" toimitus ja konttori Kulutusosuuskuntien Keskusliiton huoneustossa Eläintarhantie 1, puhelin 97 62, jossa ilmoituksia seuraaviin numeroihin vastaanotetaan.

Tässä ensimäisessä näytenumerossa on pidetty pääasiana artikkelien y. m. kirjoitusten julkaisemista. Uutispuoli on ollut pakko jättää sivummalle. Lehden alettua säännöllisen ilmestymisensä tullaan kuitenkin sen sisältöä ja toimitusta järjestettäessä huomioonottamaan kaikki ne moninaiset vaatimukset, joita hyvälle työväenlehdelle voidaan asettaa.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nos-

saada aikaan lähenemistä. Balkanin kokemuksesi osoittavat, mitenkä rehellinen on oltava pienten kansojen itsenäisyyteen nähden. Berlinin kongressissa v. 1878 sopivat suurvallat, että Bulgarian tuli olla Venäjän Serbian ja Itävalta-Unkarin vaikutuksen alaisena. Suurvaltain suojelusvaatimukset ovat kuitenkin vaikuttaneet, että Bulgaria on etsinyt suojaa keskusvalloista ja Serbia Venäjästä. Tämä on ollut nykyisen maailmansodan oleellisimpia syitä. Vain kansojen itsemääräämisoikeuden rehellinen tunnustaminen voi varjella Eurooppaa uusilta sellaisilta katastrofeilta. Nyt syntyvien uusien valtioiden ei tulisi etsiä sotilaallista eikä poliittista suojaa toiselta tai toiselta taholta, koska ne saisivat suojaa siinä kansojen liitossa, jonka pystyttämisestä ikävä kyllä viime aikoina on Saksassa niin kokenaan lakattu puhumasta.

Miksi Saksassa epäillään Suomen pulan todellisuutta.

Tri Juho Jännes, joka on ollut Suomen hallituksen edustajana Saksassa, on Elintarvehallitukselle lähettänyt selonteon matkastaan. Selostuksessa mainitaan m. m. sen kestistävyyden seurauksista, jota helsinkiläisetkin niin runsaasti tänne saapuneille saksalaisille ovat osoittaneet.

„Saksalaiset eivät lu ota Suomen edustajien esityksiin meidän hädänalaisesta asemastamme. Sekä saksalaiset sotakirjeenvaihtajat että saksalaiset sotamiehet ovat lähettämissään kirjeissä kertoneet suomalaisten vieraanvaraisuudesta, joka muka osoittaa, että maassamme on runsaasti elintarpeita. Saksalaiset, jotka kotimaassaan ovat tottuneet siihen, että munkalaisille annetaan vähemmän kuin omalle väelle, eivät saata käsittää, että suomalaiset olisivat vieraanvaraisia siemenviljain ja siemenperunain kustannuksella."

Tukholmalaiset saksalaiset sotilasviranomaiset ovatkin asettaneet kaiken Saksasta tulevan avun ehdoksi, että maassamme yhä kukoistava elintarpeiden salakauppa on ehkäistävä ankaran valvonnan avulla ja tuomitsemalla elintarveasetuksia vastaan tehdyistä rikoksista riittävän koviin rangaistuksiin. Saksasta tuleva apu voi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että maamme omat elintarvevarastot tarkan säännöstelyn perusteella käytetään hädänalaisten soutujen ja nälkää kärsivien kansanserrosten auttamiseksi.

Suomen ylämokkalaiset, joilla ayt on valta käsissään, näkyvät kuitenkin haluavan aivan päinvastaista elintarvepolitiikkaa, kuten monet viimeaikaiset ilmiöt osoittavat.

Suomen Pankki diktatuurin aikana.

Kun Kansanvaltuuskunta oli avannut Suomen Pankin, oli ensimäinen, joka jätti sisälle anomuksen rahojen nostamiseksi pankista — eräs Helsingin suurinkaan ankaruus kapinan avustajia ja tunnustajia kohtaan ei näy tyydyttävän.

tusaineita. Tuskin oli hän matkalta palattuaan maaliskuun alussa päässyt kotiinsa Helsinkiin, kun joukko punakaartilaisia kiväreineen vielä samana päivänä saapui häntä etsimään. W. sattui kuitenkin olemaan kaupungilla. Kuultuaan kotitarkastuksesta ilmoitti W. Kansanvaltuuskunnalle olevansa mistä hetkestä tahansa valmis vastaamaan teoistaan, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei halunnut tulla tutkimatta „hämärässä ammutuksi". Kun Kansanvaltuuskunta ei voinut taata hänen turvallisuuttaan, pysytteli W. poissa kotoaan. Sillä aikaa kävivät punakaartilaiset kolmena yönä hänti kotoaan etsimässä.

Mutta turvallisemmaksi ei tov. W:n oleskelu käynyt, kun diktatuurihallitus oli kukistunut. Helsingin valloituksen jälkeisenä sunnuntaina pysähtyi hän Senaatintorille paraatia katsomaan, kun eräs herrasmiehen ilmiannosta hänet vangittiin. Kohta jälkeenpäin pääsi W. kuitenkin vapaaksi. Ilmiantajaksi mainitaan asianajaja Hannes Snellman.

Mutta tähän eivät W:n seikkailut päättyneet. Niin kohta kun junayhteys Hyvinkään kanssa alkoi, riensi W. siellä olevalle maatilalleen perhettään katsomaan. Päästyään illalla kotiin ja saatuaan siellä nähdä kotonaan tapahtuneen ryöstön jäljet ehti W. käydä levolle, kun puoliyön aikana hänen kotiinsa tunkeuduttiin ja hänet vietiin pois vangittuna esikuntaan. Asema näytti jo Wille kriitilliseltä, mutta kun hän vaati tietää, kuka oli ilmiantaja, selvisi asia. Hänet oli yhtenä kapinan alkuunpanijoista ilmiantanut hyvinkäläinen kievarinomistaja Lönnberg, joka tietenkään ei voinut väärää ilmiantoaan todistaa.

Tästä selviydyttyään on tov. W. teistaiseksi saanut kulkea vapaalla jalalla uusia ilmiantoja odottamassa.

*

Eräittön piirien ilmiantovimmaa kuvaavat seuraavat tapaukset:

Kun valkoiset Helsingin valloituksessa saapuivat Töölöön, riensi m. m. eräs vanhempi herrasmies B. kadulle ja kysyi, millä hän voisi olla avuksi kaupungin vapauttamisessa. Hänelle vastattiin, että jos hän tietää lähistössä asuvia tai majailevia punakaartilaisia niin siitä sopii ilmoittaa.

Herra B. käsitti tehtävän erittäin laajaperäisesti ja kysyi käsiään hykerrellen, „että jaha... jaha... siis kaikki sosialistit on ilmoitettava, hyvä!"

Mutta valkokaartilaisen hillitsi hieman herra B:n palveluskalua, huomauttaen, että olisi lapsellista metsästää ihan kaikkia sosialisteja, punakaartilaisiakin on enemmän kuin tarpeeksi.

Mainittakoon myös, että aivan pienet munuaman vuoden vanhat lapsetkin yrittävät tehdä poliiseille ilmiantoja, selittämällä, että „kät' käski sanomaan, että meijän talossa on punasia".

Paavo.

Ne hinnat!

Helsingin kauppatorilla pyydetään erään sanomalehden kertoman mukaan elävistä kanoista — 90 markkaa kappaleelta.

Ennen maailmansodan alkua sai sillä hinnalla lehmän. Kanan hinta siihen aikaan oli 75 penniä!

Ääniä Pohjois-Suomesta.

Tällä otsakkeella ovat entiset sos.-dem. kansanedustajat *V. Blomqvist* ja *O. Piisinen* Vaasassa ilmestyvässä Ilkka-lehdessä julkaisseet kirjoituksen, jota emme alkuperäisenä ole saaneet käsiimme, mutta joka Uuden Auran selostuksen mukaan sisältää m.m. seuraavaa:

Aluksi valittavat he sitä suurta valtasemaa, joka »*Työmiehellä*« on ollut puolueen keskuudessa. Tämä lehti on lähinnä syypää työläisjoukkojen karkaan johtamisessa.

Sosialistit olisivat suurella äänimäärällään voineet saada hyväksytyksi kansanvaltaisia uudistuksia, mutta se ei soveltunut helsinkiläis-sosialisteille. Maassa oleva venäläinen sotaväki ja pinnalle nousseet pohjakerrokset veivät heidät väkivallan teille. Näiden ainesten veljeytyminen tukahdutti viimeiset jäännökset siitä yhteenkuuluvaisuustunteesta oman kansan kanssa, jota Suomen työmies näinä katkeroitumisen aikoina vielä tunsi. Työväestölle esitettiin, että myöskin Suomessa kuten Venäjälläkin pitäisi ottaa valta käsiin väkivallalla. Ei otettu huomioon, että meidän olomme ovat aivan erilaiset kuin Venäjällä ja että meillä voi eduskunnan kautta saada aikaan kansanomaisia uudistuksia. Ne äänet, jotka kohotettiin sen puolesta, että työväenasiaa pitäisi meillä ajaa rauhallista lainsäädäntötietä, leimattiin porvarien vallan pönkittämiseksi. Uhkaavasta nälänhädästä huolimatta piti maastamme tulla utopististen unelmien koekenttä. Työmiehet varustettiin venäläisin asein, ja Rahjan asekaupat kävivät kuin rasvattu. Seuraukset näkyivät kuin: asestettuja ryöstöretkiä, lukuisia murhia ja rankaisuretkikuntia ja lopulta kansalaissota. Sensijaan että puolue olisi tehnyt pesäeron punaisen kaartin kanssa ,asettui puoluejohto ja osa sosiaalidemokraattista eduskuntaryhmää sodan etunenään. Siten tehtiin kapina kansan valitsemaa eduskuntaa vastaan. Luultiin kai, että kaikki kävisi hyvin, sitä suuremmalla syyllä, kun mälänhädän uhallakin oli pyydetty venäläiset joukot pysymään maassa. Kääntyessään Saksan puoleen puhui Mannerin hallitus »kansan vapauden turvaamisesta«.

Kuka on tässä maassa aikaisemmin uhannut kansan ja kansalaisten vapautta? Eikö juuri ne, jotka yli puolen vuoden aikana ovat venäläisen sotaväen avulla terrorisoineet maata ja lopuksi päästäneet valloilleen sisäisen sodan raivottaren? Eikö eduskunnan päätös järjestyksen palauttamisesta juuri merkinnyt anarkian kukistamista ja vapauden turvaamista ja lujittamista. Miksi ei puhuttu silloin vapauden edistämisestä laillista tietä ja laskettu aseita? Silloin olisi sillä puheella ollut toinen kaiku kuin nyt.

*

Myöhemmin näkyy sanomalehdissä tieto, että samat kirjoittajat ovat julaisseet lentokirjasen, otsakkeella »Miten käy Suomen työväenliikkeen«.

Ulkomaat.

Skandinavian sosialidemokraatit ja vangittujen punakaartilaisten kohtalo.

Voimakas liike vankien kohtalon lieventämiseksi.

Ruotsin molemmat sos.dem. puolueet, sekä enemmistö- että vähemmistöpuolue, samoin Norjan ja Tanskan sos.dem .puolueet ovat ryhtyneet nostattamaan voimakasta mielipideilmaisua Skandinavian kansojen taholta Suomen punakaartin kapinaan osaottaneiden kohtalon lievittämiseksi. Useat porvarilliset vapaamieliset lehdet suhtautuvat hankkeeseen myös suopeasti.

Kun Vaasan hallitus näistä mielipiteistä tiedon saatuaan on ilmoittanut, että kapinallisten rankaiseminen on Suomen sisäinen asia, johon ulkomaalaisten ei pidä puuttua, ovat Skandinavian sosialidemokraatit panneet vastalauseensa Vaasan hallituksen kysymyksessä olevan julistuksen johdosta, jossa vaaditaan, ettei mitään mielenilmauksia saisi esittää. He huomauttavat, että Suomen hallitus on itse aikaisemmin ollut valmis vetoamaan ulkomaiden yleiseen mielipiteeseen.

Tästä vastalauseesta kertoo tukholmalainen Dagens Nyheter, että myöskin Tanskan sos.dem. puolue on yhtynyt vastalauseeseen Suomen valkoista terroria vastaan. Vastalause on viime lauantaina jätetty Suomen hallituksen edustajalle Tukholmassa, valtioneuvos Gripenbergille.

Myöskin porvarillinen »Aftontidningen» kirjoittaa, että Suomi pettyy luullessaan virallisilla julistuksillaan voivansa estää Skandinavian lausumasta mielipidettään asiain sellaisesta kehittymisestä, että se estäisi rakentamasta siltoja murhien ja väkivallantekojen luoman kuilun yli.

Myöskin Saksaan ovat Ruotsin sosiaalidemokraatit koettaneet vaikuttaa. Pormestari Lindhagen on 28 p:nä käynyt Tukholmassa olevan Saksan ministerin ja sotilasasiamiehen puheilla. Hän antoi sotilasasiamiehelle kirjelmän, jossa esitetään, että asiamies koettaisi saada Saksan sotilasjohtoa edistämään Suomessa inhimillisemmän ja järkevämmän politiikan aikaansaamista, mikä voisi johtaa sovintoon.

Sotilasasiamies suhtautui myötäuntoisesti kirjelmän tarkoitukseen.

»Hävyttömiä avustusyrityksiä».

Suomessa suhtaudutaan kuitenkin asiaan toisin. »Uusi Päivä» nimittää hanketta röyhkeäksi hävyttömyydeksi ja hävyttömäksi avustusyritykseksi. Samassa äänilajissa kirjoittaa myös Hufvudstadsbladet asiasta.

Painovapaudesta

esittää viime lauantaina Hufvudstadsbladet käsityksensä, lausumalla, että työväen sanomalehtien sallimiseen „olisi suurimpia onnettomuuksia, mikä voisi yhteiskuntaamme kohdata." Työväenlehdet on väkivallalla estettävä ilmestymästä, niihen saakka kunnes perustuslailla säädetty painovapaus on ehditty sapistaa yläluokan mieleiseksi.

8-tuntisia työpäiväläista ja uusista kunnallislaeista

lausuu m. m. Dagens Press, että „niiden voimaansaattuminen ei missään tapauksessa saa tulla kysymykseen. Eduskunnan täytyy tehdä päätös niiden purkamisesta."

Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiön

yhtiökokous on sunnuntaina toukokuun 26 p:nä klo 10 a. p. Sörnäisten Työväentalolla Itä-Viertotie 35.

Ulkomaiden sosiaalidemokraatit Suomen vallankumousliikkeestä.

Että ulkomaalaisten sosialidemokraattien oli vaikeata käsittää Suomen työväen vallankumousliikettä, se oli tunnettu tälläkin ainakin vallankumouksen johtohenkilöille. Mutta joukot eivät saaneet tietää, minkä vuoksi tämä liike tuntui ulkomaisille puoluetovereille niin käsittämättömältä. On vissi mielenkiintonsa edes nyt perästäpäin tutustua ulkomaisten sosialidemokraattien lausuntoihin Suomen vallankumousliikkeestä.

On pantava merkille, että oli johtavassa asemassa olevia sosiaalidemokraatteja, jotka hyväksyivät Saksan hallituksen ryhtymisen täkäläistä vallankumousliikettä kukistamaan. Näin näyttää tehneen se osa Saksan sos.-dem. puoluetta, jonka etunenässä on ammattiyhdistysliikkeen toimihenkilöitä ja jonka henkinen keskus on Hampuri. Tähän suuntaan lukeutuva ruotsalaissyntyinen ammattiyhdistysmies W. Jansson on julkaissut »Suomen bolshevismista« kirjoituksen, jossa vierittää syyn kansalaissodan syttymisestä etupäässä Suomen sosialidemokratian nurinkurisen taktiikan lukuun. Jansson lausuu Suomen kansalaissodasta, että sitä arvostellessaan on arvostelijan ratkaistava, kannattaako kansanenemmistön parlamenttaarista vaikutusta vaiko anarkistista vähemmistön vallankaappausta, jolloin viimemainitussa tapauksessa saa luvan ottaa laskuihin myöskin sen mahdollisuuden, että taantumuksellisetkaan vähät välittävät kansanvallasta ja pitävät kiinni luokkavallasta niinkauan kuin se heille on mahdollista. Kirjoittaja lopettaa artikkelinsa seuraavasti: »Tässä taistelussa ei ole mitään valtiollista järkeä, sillä joskin tunnustaa sillä alussa olevan luokkataistelun luonnetta, emme voi päästä siitä, että se on bolshevismin taistelua kansan valtaa vastaan. Ja sellaisena se on torjuttava.« — Saksan enemmistöpuolueen äänenkannattajassa »Vorwärts« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous kuin Suomen». Julistuksessa lausutaan, että »Suomessa on kysymyksessä ollut vallankumous, jonka tarkoituksena on ollut saattaa kansanvaltuuskunnan ja eduskunnan valtaan perustuva laillinen järjestys kaatamalla se väkivallalla ja asettamalla sen sijalle diktatuuri, joka on ollut vieras kansan enemmistölle ja joka on voinut pitää valtaansa ainoastaan terrorin avulla». Julistuksessa sanot

lueen äänenkannattajassa »Vorwärtsissä« on puolueen keskushallinnon jäsen Otto Braun ilmoittanut, että Saksan hallituksen päätös lähettää joukkoja on ollut jo vallankumouksen alkuaikana tunnettu kansanvaltuuskunnalle ja punakaartin johtaville miehille. Sen vuoksi Braun pitää rikollisena aseiden laskemisen viivyttelyä, jonka johdosta »rangaistus niille, jotka kantavat vastuun, sekä niillekin, jotka ottavat osaa toivottomaan taisteluun maan laillisia viranomaisia vastaan tulee yhä raskaammaksi, kuta kauemmin taisteluita jatketaan«.

Myöskin Ruotsin sosialidemokraatit ovat luonnollisesti joutuneet määräämään kantansa Suomen vallankumousliikkeeseen. Julkaistuista lausunnoista mainittakoon vain Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon helmikuussa antama, Brantingin ja Möllerin allekirjoittama julistus Ruotsin työväelle, jossa jyrkästi tuomitaan sellainen »vallankumous« kuin Suomen. Julistuksessa lausutaan m.m.: »Aseellinen kapina mitä leveimmällä pohjalla valittua kansaneduskuntaa vastaan maassa, jossa kaikan kansanvaltainen itsemääräämisoikeus näytti olevan niin lujalla perustalla, että sitä ei vastaisuudessa voinut uhata muu kuin mahdollisesti ulkoinen väkivalta, sellainen teko näyttää meistä *itse kansanvallan perushäsitykseen kieltämiseltä, vähemmistövälkivallan julistamiselta enemmistövallan yli.* Meidän on pidettävä tätä palaamisena niihin menettelytapoihin, joita noudattaen *järjestyneet vähemmistöt koettavat vallankumouksellisella kaappauksella pakolla toteuttaa uutta olojen järjestystä,* mitkä menettelytavat voi ymmärtää ennen yleisen äänioikeuden aikakautta, ennenkuin työväenluokka oli vielä osoittanut

Köyhälistön keskuudesta.

Lähes neljä vuotta raivonnut maailmansota on kaikkialla aiheuttanut puutetta, nälänhätää ja kurjuutta. Eikä siitä ole säästynyt meidän maamme kolkkakaan — ei sodan kauhuilta eikä sen välittömästi aiheuttamalta kaamealta kurjuudelta, hävitykseltä ja äärimmäiseltä nälänhädältä. Sodan kauhut ja sitä seuraavan kurjuuden toi meidän maahamme venäläinen bolshevismi, joka uskotteli maamme työväestölle, että ase kädessä voidaan hypätä kypsymättömästä kapitalistisesta yhteiskunnasta — sosialistiseen ihanne-yhteiskuntaan. Ja laajat työväestökerrokset uskoivat tuon ja seurasivat venäläisten bolshevikkien esimerkkiä. Heittivät rauhallisen ammatillisen ja poliittisen toiminnan sekä parlamenttaarisen työn ja tarttuivat kiväärin. Uskoivat sillä saavansa sekä oikeuksia että — leipää. Osa eturivin miehistä olivat yhtä lyhytnäköisiä politiikkoja — tai kumouksellisessa innostuksessaan unohtivat yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen lait ja uskoivat itse sekä uskottelivat joukoille, että bolshevismi on tullut Suomeen sen työväen pelastavana enkelinä. Toiset eturivin henkilöt pakotettiin mukaan monella eri tavalla ja ne harvat, jotka pakotukselta säilyivät ja säilyttivät kylmän järkensä, eivät saaneet ääntään kuuluville. Se hukkui kuin pisara mereen. Kansalaissota syttyi. Verta on vuotanut. Tuhannet työläiset ovat menettäneet henkensä ja kymmenet tuhannet viruvat vankiloissa; omaisuutta on hävitetty satojen miljoonien markkojen edestä ja kymmenet tuhannet työläisvaimot ja lapset — koko perheet ovat nälkäkuoleman partaalla. Siinä on bolshevismin lahja Suomen työväelle ja se on

mitä huutavin hätä.

Tämän kirjoittaja on kierrellyt Helsingin työläiskortteleissa eikä sitä hätää, mikä tuhansissa perheissä vallitsee, voi sanoin kuvata eikä kielin kertoa. On tuhansittain perheitä, joissa ei ole leivän murua, ei perunan palasta — ei niin mitään suuhun pantavaa. Perheen isä on joko kaatunut tai viruu vankilassa tai on tiellä tietämättömällä. Perheen äidit eivät tiedä missä mies on, hengissäkö vai kuollut, vankilassako vai vielä taistelun tuoksinassa. Ei voi mistään saada edes tietää, sillä »punaroiston« itkevälle vaimolle ei riitä kuin uhkauksia ja tylyyttä. Olen tavannut perheitä, joissa ei monen päivään ole ollut palaakaan minkäänlaista ravintoa, joissa perheen äiti nälästä hoippuu ja joissa muuten terveet lapset eivät enää nälän tähden voi edes kävellä. Ja noita perheitä on kymmenittäin, sadottain ja kohta tuhansittain. Kellä on rahaa, hän voi jotain saada, mutta niillä, joilla ei ole käypää rahaa, on nälkäkuolema edessä, kun ei ole perheen elättäjää ja jos olisikin, ei ole työtä. Joillakin on vielä rahaa mutta se ei kelpaa, sillä se on väärää. Melkein kaikki työpaikat ovat suletut ja jos jossakin työtä teetetään, siinä »seulotaan« tarkkaan, ettei vaan ohdakkeita pääsisi nisun sekaan. — Kerrotaan jo tapahtuneen nälkäkuoleman tapauksiakin!

Olen käynyt jonosta jonoon — oman jonottamiseni lomassa. Itäisen Viertotien varrella kaatui eräänä päivänä keski-ikäinen vaimo taintuneena katukäytävälle nälän uuvuttamana. Häntä koetettiin virotella, mutta turhaan; jotkut tuttavat veivät kotiin, mutta virkosiko vaimo, sitä en tiedä. Hakaniemen hallin jonossa on moni nälkäinen pyörtynyt, samoin Toisella linjalla ja monessa muussa jonossa. Eräänä iltana klo 6:n ajoissa tapasin Toisella linjalla, missä kunnan keittiön soppaa myydään, pitkän jonon työläisvaimoja ja lapsia kyyneleet silmissä. Kun tiedustelin, mitä he itkevät, selittivät he että ovat jonottaneet siinä, kuka klo 12:sta, kuka klo 10:stä ja nyt on soppa lopussa, eivätkä saaneet mitään.

— En ole saanut eilenkään, vaikka 5 tuntia jonotin, kertoi eräs työläisvaimo. Kahteen päivään en ole syönyt mitään, jatkoi hän, ja nyt taas jäin ilman. Kotona on kolme pientä lasta, eikä ole niillekään mitään antaa, kuolla tässä täytynee.

Noin selittivät toisetkin ja lapsoset sekä vaimot lähtivät hoippuen kukin kotiaan kohden.

Kallion kirkon lähellä kivellä istui part keski-ikäistä miestä itkien. Tiedusteluuni vastasivat ensin epäilevin silmäyksin, mutta sitte selittivät, että heillä ei ole työtä, ei kelpaavaa rahaa eikä ruokaa. — Tuskin olen viikon aikana saanut mitään syödä ja nyt tuskin jaksan käydä, jalkanikin jo ovat turvonneet ja kuume vaivaa — nälkäkuume, selitti toinen. Ja samanlainen oli toisenkin selitys. Edelläkerrotunlaisia voisi kertoa vaikka kuinka paljon. Tässä vaan muutamia.

Niin... mutta yhteiskunnan yläkerroksissa janotaan nyt kostoa ja useat parempiosaiset tekevät pilkkaa nälkäisten hädästä. Rva Elin Kallio ilkkuu Dag. Pressissä, »että ne vielä kehtaavatkin almuja ottaa». Ja kuitenkin opettavat nuo parempiosaiset meille oppia, jota sanotaan Kristuksen kerran opettaneen vuorisaarnassaan: Rakastakaat vihollisianne; tehkäät hyvää näille jotka teitä vihaavat. Jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä on? Ja jos te teette hyvää teidän hyvintekijöillenne, mikä kiitos teille siitä on? Ja samassa sanotaan hänen myös huudahtaneen: Voi teitä rikkaita! Voi teitä, jotka ravitut olette! Älkää siis tuomitko, ettei teitä tuomittaisi!

Todellinen hätä on siis ovella, eikä sitä voida poistaa ilkkumisella enempää kuin yhteiskunnallista rauhaa voidaan palauttaa sydämettömillä uhkauksilla, kuten U. P. ja eräät muutkin lehdet uskottelevat.

Toivottavasti sentään on vallassaolevienkin joukossa ja varakkaissa sellaisia, jotka toden teolla haluavat yhteiskunnallista rauhaa ja todella haluavat lieventää hätäläkärsivien kohtaloa. Sitä vaatii myös vallassaolevienkin vastainen etu.

»Hukkuva tarttuu oljenkorteenkin»,

sanotaan sananlaskussa ja samaa voi sanoa niidenkin huhujen ja »tietojen» johdosta, joita nykyään on niin tavattoman paljon liikkeellä työläistenkin keskuudessa. Milloin huhutaan venäläisten, milloin englantilaisten, amerikalaisten ja japanilaisten tulevan tänne. Vaikka Suomen työväenliikkeen kohtalo onkin bolshevismin lahjan tähden murtunut tämänkin kirjoittajan mielen — kaksikymmenvuotisen ponnistuksien hukkaan mennessä — ainakin yhtä paljon kuin monen muunkin, niin täytyy katsoa avoimin silmin kylmää todellisuutta, eikä turhien epämääräisten huhujen kuvittelulla saattaa vielä suurempia pettymyksiä itselleen. Suomen työväenliike on nyt masennettu — hetkeksi vain, mutta ei tyystin maan päältä hävitetty, eikä mikään mahti maailmassa voikaan sosialidemokratiaa poistaa olemattomiin — ei Suomestakaan. Jokaista taantumusta — mustistakin — seuraa jälleen uusi aika. Siksipä kuhut hiitteen. Tapahtuusutta ei voi olemattomaksi tehdä, mutta me voimme uudelleen alottaa työväenliikkeen, rauhallisen kehityksen työn järjestäymisen avulla, sillä sitä tarvitaan niin kauvan kuin työ ja pääoma ovat vastakkain, eikä sitä voida maktikeinoillakaan estää — ei itse Saksassakaan kuuluisan sosialistilain aikana — ja siksipä nyt lyöty työväki saa olla ehdottoman varma, että kerran vielä uusi päivä koittaa meillekin.

Sörnääsiläinen.

Helsingissä 1918,
Kirjapaino-Oy. SANA.

KIRJAPAINO-Oy. SANA
HELSINKI :: CITY PASAASI :: PUH. 51 94 & 61 51

KIRJAPAINO, KIRJANSITOMO, KONTTORIKIRJATEHDAS, VIIVAUSLAITOS, KOTELOTEHDAS

ERIKOISALA:
KIRJA- ja LIIKEPAINATUS sekä
KONTTORIKIRJOJEN
valmistaminen.

TIEDUSTELKAA HINTOJAMME!

Osuusliike PUKIMO r. l.

Ne kellä on töitä Osuusliike PUKIMOSSA r. l. saavat käydä perimässä Kapteenink. 3, porr. D.
S. Svensk'iltä.

Osuusliike Elanto r. l.

POHJOISMAIDEN SUURIN KULUTTAJAJÄRJESTÖ. Jäseniä kaikista yhteiskuntaluokista yhteensä yli 17,000.
TUOTANTOLAITOKSIA: Leipomo, Meijeri, Makkaratehdas, Mallasjuomapanimo ja Maatila.
ELANNON LIIKEVAIHTO on jatkuvasti vuodesta vuoteen kohonnut, ollen viime vuonna yli 24 milj. markkaa.

Väinö Tannerin puolustuspuhe

Sos.-dem. Puolueen vaalijulistuksen johdosta nostetussa oikeusjutussa.

Helsingin kaupungin Raastuvanoikeudelle.

Ryhtyessäni vastaamaan minua vastaan nostetun syytteen johdosta, täytyy minun heti alussa huomauttaa, että tämä syyte on peräti harvinainen laatuaan. Ensi kertaa tapahtuu maassamme, että viranomaisten taholta peräti häiritsevällä tavalla sekaannutaan vaalitoimintaan, jonka vapaus kaikkialla maailmassa turvataan kaikkien kansalaisryhmien yhteisin ponnistuksin ja jopa perustuslain säädöksilläkin. Ellei näin tehtäisi ei eduskuntatyöllä ja parlamenttaarisuudella olisikaan mitään merkitystä eikä sille kukaan antaisi mitään arvoa. Sillä eduskunta ei kuvastaisi kansan keskuudessa esiintyviä ajatussuuntia ja mielipiteitä, ellei valitsijain annettaisi vapaasti käydä vaaliin ja ellei myöskin eri puolueiden ja harrastusryhmien sallittaisi vapaasti päämääriensä hyväksi vaaleissa toimia. Ainoastaan Venäjällä ja eräissä toisissa siihen verrattavissa maissa on hallitusvalta tähän saakka pitänyt oikeutenaan vaikuttaa vaaleihin saadakseen niiden tulokset mieleisikseen. Tämä on tapahtunut siten, että kaikkia niitä puolueita ja ryhmiä, jotka esiintyvät arvostelevasti hallitsevaan valtaryhmään nähden, estetään vaalivalmisteluissaan, hajoitetaan niiden kokoukset, otetaan niiden vaalikehoitukset takavarikkoon ja vireille pannaan syytteitä niiden toimihenkilöitä vastaan, jopa saatetaan nämä vankeusrangaistukseenkin. Nyt näyttää siltä, kuin Suomenkin viranomaiset pyrkisivät tästä vähemmän mairittelevasta kunniasta osallisiksi.

Kaiken sen sorron ja kaikkien niiden oikeudenloukkausten jälkeen, joita maamme työväenluokka on saanut viime vuoden kuluessa kestää, odotettiin sen taholta verrattain suurin toivein eduskuntavaaleja, joiden toivottiin tuovan mukanaan muutoksen tähänastiseen olotilaan. Vaalitaisteluun, joka kaikkien muiden puolueiden taholla oli äärimäisen voimaperäistä, käytiin toivehikkaina, vaikka miltei kaikki välineet puuttuivat. Järjestöt olivat hajallaan, niiden talot myymis- ja hukkaamiskiellon alaisina eivätkä siis käytettävissä, toimihenkilöt hävinneet ja sanomalehdistö vasta uudelleen heräämässä. Siitä huolimatta ryhdyttiin puolueen keskusjärjestöjen toimesta kaikkiin niihin vaalivalmistuksiin, joihin oli mahdollisuutta. Mutta kun sitten virkavallan taholta sekaannuttiin estämään näitä sosialidemokraattisen puolueen vaalivalmistuksia, oli se kaikille surettava pettymys, koska se paraiten todisti, miten alas valtiollinen moraali tässä maassa oli painunut. Vaalikokouksiamme estettiin pitämästä, vaalipuhujamme vangittiin ja vaalijulistuksemmekin, joka lopuksi jäi ainoaksi välineeksi, millä valitsijoiden puoleen voitiin kääntyä, otettiin takavarikkoon ja estettiin sitä levittämästä. Ja nyt uhkaa sen johdosta syyte, ei ainoastaan minua, vaan satoja eri osissa maata olevia henkilöitä, jotka ovat olleet avullisina sitä levittämässä. Se on todella mieltäylentävä kuva vaalitaistelun vapaudesta maassamme.

Ja mitä sisältää sitten tämä vaalijulistus, joka herra oikeusministerin suosiollisella avustussella on joutunut näin vainon alaiseksi?

Se sisältää *arvostelua* oikeistopuolueittemme viimevuotisesta politiikasta. Sen jokainen lause kohdistuu jotakin toimenpiteisiin viime vuoden kuluessa ja vielä sangen lyhyessä muodossa. Että julistus tämän kautta on saanut syytöskirjan leiman, ei suinkaan ole sen yhtävähän kuin sen laatijainkaan syy, sillä ne teot ja toimet, joita se koskettelee, eivät voi tulla kiitoksella tansa oli vapaustaistelua ryssiä ja rosvoja vastaan, pohjaltaan eivät he olleet mikään sotaakäyvä armeija, vaan äkkiä koottu joukko vapaaehtoisia, jotka olivat lähteneet rankaisemaan isänmaan vihollisia ja pahantekijöitä. Ei ollut siis ihme, jos tuomio tuli toisinaan lyhyeksi, jos katkeruus vei ankaruuteen, kovuuteen ja — jos niin tahdotaan — raakuuteen.»

Valkoisten itsensä taholta ei siis edes yritetä kieltää sitä, että heidän oma sodankäyntitapansa oli raakaa ja säälimätöntä. Ja tämä raakuus ja säälimättömyys ilmeni pääasiassa siinä, että niillä paikkakunnilla, jotka kapinan alusta alkaen olivat olleet valkoisten hallussa tai jotka kapinan kestäessä valkoisten haltuun joutuivat, toimitettiin hirvittävän lukuisia vankien ynnä aseettomain rauhallisten työläisten ampumisia sekä murhia.

Hyvin kuvaavia ovat tässä suhteessa tapahtumat Varkauden tehtaalla jälkeen helmikuun 21 päivän. Kun valkoiset olivat valloittaneet Varkauden, jota puolusti vain noin 80 sotilaskiväärein varustettua työläistä, aloitettiin työläisten teurastus. Heti valloituksen tapahduttua teloitettiin Varkauden massatehtaalla summamutikassa, ottamalla riveistä joka 10:s mies, noin 60 henkeä (toisten tietojen mukaan 63) sekä Pirtinvirralla Taulumäen puolella samoin 60, jolloin ruumiit sullottiin virtaan. Sen jälkeen alkoi toimensa jonkinlainen kenttäoikeus ja päivittäin ammuttiin noin 15. Tätä kauhun näytelmää kesti kolmen viikon ajan ja tuli sinä aikana ammutuksi omaistensa, äitiensä, vaimojensa ja lapsiensa silmien edessä alhaisimman laskun mukaan 400 työläistä. Punaisten aikana tapahtui Varkaudessa porvarillisella taholla tehdyn laskun mukaan 6 murhaa, joiden kostona näitä joukkoteloituksia on puolustettu.

Niin sanotut kenttäoikeudet toimivat innokkaasti kapinan aikana valkoisten puolella rintaman takana. Mutta lisäksi tapahtui sangen lukuisasti murhia, joitten aiheena oli yksityiskosto tai puhtaasti ryöstötarkoitus, kuten Oikeuskanslerille saapuneet monet valitukset osoittavat.

Minkäänlaisia »kenttäoikeuksia» ei Suomen laki tunne. Kokoonpanoltaan lienevät nämä kenttäoikeudet olleet enemmän tai vähemmän satunnaisia ja niiden tutkinnot ja tuomiot mahdollisimman summittaisia. Sangen useilla paikkakunnilla tapahtui »tuomio» siten, että joku tai jotkut paikkakuntalaisista valkoisista kävivät läpi vangittujen luetteloita ja lisäsivät punasella musteella ristin niiden nimen jälkeen, jotka katsoivat yhteiskunnalle tai itselleen vahingollisiksi, ja palkatut pyövelit näiden proskriptionilistain mukaan sitten toimittivat kamalan työnsä.

Jo kapinan aikana nousi valkoisten teloittamain tai murhaamain työläisten luku tuhansiin, mutta vasta kapinan kukistuttua alkoi varsinainen kuolemankylvö.

Koottujen tilastollisten tietojen mukaan, joita ajan lyhyyden tähden ei kuitenkaan ole ehditty tarkistaa, mutta joitten loppusumma ei missään tapauksessa tule pienenemään vaan suurenemaan, murhattiin ja teloitettiin alamainituissa *maalaispitäjissä* joko kapinan aikana tai sen päätyttyä — useissa tapauksissa monia kuukausia kapinan kukistamisen jälkeen — valkoisten toimesta allamainitut määrät työläisiä, niitten joukossa paljon naisia.

Antrea	60	Lappee	310
Artjärvi	35	Mäntsälä	34
Asikkala	108	Merikarvia	45
Eura	148	Mouhijärvi	140
Espoo	11	Miehikkälä	40
Eurajoki	17	Metsäpirtti	36

Tävdellä syyllä kirjoitti arvossapidetty englantilainen vanhoillinen lehti »Times» viime helmikuun 9 päivänä: »Valkoisten voittoa seurasivat tietenkin pakkotoimenpiteet, n.s. valkoinen terrori. Kapinalliset tuhottiin julmuudella, joka pakostakin panee ajattelemaan, että Suomi kuuluu enemmän itään kuin länteen, jopa suuremmassa määrässä kuin entisen tsaarivaltakunnan useat muut osat.»

Vaikka näistä murhista suurin osa on tapahtunut taistelujen jälkeen ja osa aivan yksityiskostosta, minkä lisäksi niiden yhteydessä on esiintynyt lukuisia ryöstötapauksia, ei mitään syytteitä näitä yhteiskunnalle vaarallisia rikoksellisia vastaan ole nostettu. Päinvastoin on heidän toiminnalleen koetettu antaa yhteiskunnan tunnustus selittämällä heidät armahdetuiksi. Tämä tapahtui joulukuun 7 päivänä julkaistulla armahdusmanifestilla seuraavilla kuvaavilla sanoilla:

»Henkilöt, jotka maan laillista järjestystä vastaan nostetun kapinan kukistamisen tarkoituksessa tai estääkseen kapinan levenemistä taikka palauttaakseen järjestystä ovat teoissaan menneet yli sen, mitä mainittujen tarkoitusten saavuttamiseksi olisi ollut tarpeen, jätettäköön niistä syytteeseen panematta ja rankaisematta.»

Tämän nojalla on m.m. eräitä suurmurhaajia ja ryöstäjiä vastaan jo vireillepannut jutut jätetty käsittelemättä. Mitä suurimmassa määrässä oikeudentuntoa loukkaavaa on tietenkin, että rikokset täten tahallisesti jätetään rangaistusta vaille.

Näin kauhistuttavan julmalla tavalla voitettuja työläisiä lain ulkopuolella rangaistuaan, päätti porvaristo taas ruveta käymään laillisuuden polkuja. Kenttäoikeudet jäivät vähitellen unhoon ja valtiorikosoikeudet, nuo surullisen kuuluisat tuomioistuimet in casu, astuivat tilalle.

Ja nyt alkoi uusi ajanjakso Suomen oikeudenkäytön historiassa. Nämä valtiorikosoikeudetkin ryhtyivät nimittäin langettamaan kuolemantuomioita, joita myöskin täytäntöönpantiin.

Kuolemanrangaistus oli Suomessa jo häipynyt muistojen joukkoon. Professori Allan Serlachius sanoo siitä kirjassaan Suomen Rikosoikeuden Oppikirja, sivu 184, huomautettuaan ensin missä tapauksissa Suomen rikoslaki tuntee kuolemanrangaistuksen, seuraavasti: »Kun ottaa huomioon, että näistä rikoksista kaikki muut paitsi tavallinen murha ovat sen laatuisia, että ne peräti harvoin saattavat tulla kysymykseen, ja kun toiselta puolen vakaantuneeseen käytäntöön perustuu, ettei murhasta taas kuolemanrangaistusta meillä tuomita saatikka panna täytäntöön, niin voidaan syystä sanoa, että kuolemanrangaistuksella Suomen rikosoikeudessa on pikemmin tietoperäinen kuin käytännöllinen merkitys. Rangaistus, jota korkein tuomioistuimemme ei rikoslain voimaanastumisen jälkeen koskaan ole käyttänyt ja jota ei nykyisen miespolven aikana koskaan ole pantu täytäntöön (ei vuodesta 1826 lähtien), ei tietysti vaikuta enään rangaistusuhkanakaan ja on siis kadottanut käytännöllisen merkityksensä.»

Ja professori Serlachius jatkaa: »Näin ollen voidaan [illegible] onko yleensä ollut syytä muodollisestikaan pysyttää kuolemanrangaistusta meillä.»

Näitä epäilyksiä ei ollut jäännöseduskunnalla eikä valtiorikosoikeuksilla. Sanotut erikoisoikeudet langettivat yli 450 kuolemantuomiota, joista yhdeksän kohdistui sosialidemokraattisiin valtiopäivämiehiin. Täytäntöön, teloituksen kautta on pantu ainakin seuraavat määrät kuolemantuomioita: Suomenlinnassa 72, Lahdessa 31 ja eduskunnassa tehdyn ilmoituksen mukaan 86 pros. 15 ja 20 vuoden välillä.

Että oli mahdotonta yhtäkkiä järjestää näin suunnattomien vankijoukkojen ruokkimista ja sijoittamista on avoimesti myönnetty. Niinpä sotaministeri lausui ylläimainitussa puheessaan, joka muuten oli vastaus erääseen porvarillisen yleisön ja ulkomaiden rauhoittamiseksi eduskunnassa tehtyyn välikysymykseen, ja jossa senvuoksi asiat kuvattiin niin kaunistellen, etteivät ne enää olleet totuudenmukaisia:

»Mitä sitten tulee oloihin vankileireissä, joihin edelleen jää suuri joukko vankeja, niin on luonnollista, etteivät ne joka suhteessa voi olla tyydyttäviä: eikä sitä voida odottaakaan aikana, jolloin lähes toinen puoli kansaamme syö pettua. Ravitsemistilan ollessa epätyydyttävän, on myöskin taudin vaara lähellä ... on ymmärrettävää, että terveydelliset olotkaan eivät voi vankileireissä olla tyydyttävät.

Saadakseen selville vankileireissä vallitsevan tilan, on senaatti viime kuun alussa määrännyt kaupunginviskaali A. Mestertonin sekä senaatin prokuraattori puolestaan hovioikeudenviskaali O. Möllerin toimittamaan tarkastuksen kaikissa vankileireissä, joissa kapinan johdosta vangittuja säilytetään. Tarkastus on aloitettu viime kesäkuun 6 päivänä Oulun vankileirissä ja kesäkuun kuluessa jatkettu, niin että nyt ovat lähes kaikki leirit tarkastetut Helsingin ja Tammisaaren sekä Sortavalan ja parin muun pienemmän leirin tarkastuksista ei vielä ole saapunut kertomusta.

Tarkastajat ilmoittavat kertomuksissaan, että vankien saama ravintomäärä on jokseenkin riittävä: nimenomaan mainitaan se siksi Tampereen, Turun ja Kuopion suurissa vankileireissä. Lahden vankileirissä annettu ruoka vastasi yli 2,000 lämpäkaloriaa; Riihimäellä sai työssä oleva vanki noin 2,700 ja työtön 1,872 kaloriaa vastaavan ravinnon päivässä. Mikkelissä vaihteli työttömän vangin ravinnon kaloriamäärä 1,407—1,679 ja työtätekevän 1,814—2,134; Lappeenrannassa oli se hiukan yli 1,500. Viipurissa, jossa, kuten tunnettu, on kauvan vallinnut erityisemmän ankara elintarvepula ja josta vankeja sen vuoksi on alettu siirtää pois, oli kyllä tapahtunut, kuten kesäkuun 17 päivänä pidetystä tarkastuksesta annetusta kertomuksesta ilmenee, että vangit eivät viiteen päivään olleet saaneet annokseen kuuluvaa leipää, jauhoja eikä voita ... Tarkastuksen tulos siis kyllä osoittaa, että vankien ravitsemistila ei, varsinkaan kaikissa vankileireissä, ole ollut täysin tyydyttävä. ... mutta on otettava huomioon, että tehtävä, varsinkin alussa, oli ylivoimainen ... Mitä erityisesti vankien ravintoon tulee, ei se, vaikka parannusta siihen yleensä onkin saatu, vielä ole riittävä, varsinkin kun vangit pitemmän aikaa ovat olleet heikosti ravittuja ...»

Tässä on huomattava, että kaloriamäärä on laskettu paperilla olleitten ruoka-annosten perusteella. Todellisuudessa jaetut määrät eivät kuitenkaan lähestulkoonkaan nousseet näihin määriin.

On huomattava, ettei sotaministeri puheessaan maininnut mitään Suomenlinnan tai Tammisaaren vankileirien oloista, vaan tyytyi ainoastaan huomauttamaan, että olot niissä olivat jokseenkin hyvät. Minkälaiset olot näissä vankileireissä todellisuudessa olivat, siitä saa verrattain hyvän käsityksen eräästä raportista, jonka professori Robert Tigerstedt, joka jonkun aikaa toimi vankileirin ylilääkärinä, antoi hallitukselle. Tässä hän lyhyesti mainitsee m.m. oloista Suomenlinnan vankileirillä:

»Docentti Carl Tigerstedtin (raportin antajan pojan)

olevia henkilöitä, jotka ovat olleet avullisina sitä levittämässä. Se on todella mieltäylentävä kuva vaalitaistelun vapaudesta maassamme.

Ja mitä sisältää sitten tämä vaalijulistus, joka herra oikeusministerin suosiollisella avustussella on joutunut näin vainon alaiseksi?

Se sisältää *arvostelua* oikeistopuolueittemme viimevuotisesta politiikasta. Sen jokainen lause kohdistuu joihinkin toimenpiteisiin viime vuoden kuluessa ja vielä sangen lyhyessä muodossa. Että julistus tämän kautta on saanut syytöskirjan leiman, ei suinkaan ole sen yhtävähän kuin sen laatijainkaan syy, sillä ne teot ja toimet, joita se koskettelee, eivät voi tulla kiitoksella mainituiksi.

Jonkin valtiollisen suunnan tai jonkin hallituksen toimenpiteiden arvostelua ei tähän saakka ole sivistysvaltioissa ja kansanvaltaisissa maissa yritettykään estää. Sen on katsottu kuuluvan kansalaisoikeuksien joukkoon. Nyt meidän maassamme herra oikeusministerin aloitteesta siihen kuitenkin pyritään ja välikappaleena käytetään äskettäin julaistua »kiihoituspykälää», Rikoslain 16 luvun 24 pykälää.

Tämä uusi pykälä määrää kuitenkin rangaistuksen vain ilmeisesti perättömäin tietojen levittämisestä. Jos siis vaalijulistuksen johdosta halutaan syyte nostaa ja rangaistusta siitä tuon pykälän mukaan tuomita, on osoitettava, mitkä kohdat siinä sisältävät ilmeisesti perättömiä tietoja. Virallinen syyttäjä, joka ohimennen sanoen, omasta valppaasta aloitteestaan ja ilman saamaansa määräystä on ulottanut syytteen minuunkin kohdistuvaksi, ei ole voinut osoittaa mitään kohtaa, joka sisältäisi tämmöisiä ilmeisesti perättömiä tietoja ja on sen vuoksi tyytynyt vain lyhyesti viittaamaan koko julistukseen.

Ryhtyessäni nyt julistuksen sisältöä puolustamaan täytyy minun heti alussa huomauttaa, että puolustukseni tulee olemaan jotenkin laaja. Syynä tähän on virallinen syyttäjä, joka ei ole ryhtynyt syytettään rajoittamaan ja ilmoittamaan, mitkä kohdat hän puolestaan katsoo perättömiksi.

Minun on tämän vuoksi käytävä kohta kohdalta koko julistus läpitse, siltä varalta, että siitä joku kohta syyttäjän mielestä sisältäisi ilmeisesti perättömän tiedon. Tällöin joudun suureksi osaksi koskettelemaan kaikille tunnettuja tosiseikkoja, mutta muistahan ei julistuksessakaan puhuta.

Käyn julistuksen lävitse otsikkojen mukaan, jolloin ensimäisenä tulee esiin se kappale, jonka otsikkona on:

Kuolemaa on porvaristo kylvänyt ympärilleen.

Vaalijulistuksen tässä kohdassa väitetään: »Kuolemantuomioihin, joita ei edes venäläinen tsaarihallitus meillä enää vuosikymmeniin pannut täytäntöön, on suomalainen porvaristo turvautunut, tyydyttääkseen kostonhimoaan. Mutta ei edes se ole porvaristolle riittänyt. Kokonaan tutkimatta, tuomitsematta on riistetty henki tuhansilta työläisiltä. Tuhansittain valtiollisia vankeja on vankileireissä kidutettu kuoliaaksi nälällä. Rangaistusretkikuntia pantiin kiertelemään eri osissa maata, tekemään »puhdasta jälkeä».

Tämän kaiken todistamiseksi on tarpeen palauttaa mieleen erinäisiä tapauksia kapinan alkuajoilta asti.

Yleensä kansalaissota on julmaa. Se kuuluu kaikkialla kansalaissodan luonteeseen. Ei ole punaisten puolelta koskaan väitetty, että he olisivat sotaansa hellävaroen käyneet. Ja valkoisten taholta taasen väitetään, että punaiset olisivat tehneet itsensä syypäiksi yli 1,000:een murhatapaukseen. Asia on kuitenkin vielä riittävää tutkimusta vailla, joten tämä luku ei ole lopullinen eikä varma.

Mitä tulee valkoisten sodankäyntiin, niin täytyy se, rintamalta saatujen tietojen mukaan, ehdottomasti leimata säälimättömäksi ja julmaksi. Niinpä filosofiantohtori Henning Söderhjelm, joka virallisten asiakirjain nojalla on julaissut teoksen »Det röda upproret i Finland år 1918» sanoo valkoisten sodankäyntitavasta seuraavaa (siv. 165—166):

»Mitä nyt tähän valkoisten sodankäyntiin tulee, niin täytyy se epäilemättä leimata kovaksi.» »Valkoiset taistelivat kapinallisia ja maankavaltajia vastaan, heidän sotatoimiensa tarkoituksena oli tuhota vihollinen. Tämä tarkoitus ei ollut saavutettavissa, jos vihollisia ei tapettu. Tämä on sodan julma logiikka. Tämän logiikan mukaan valkoiset menettelivät. Ei ole mitään syytä epäillä, että he olisivat tappaneet enemmän vankeja kuin mitä tilanne vaati. Mutta he tappoivat vankeja, ja tappoivat heitä paljon.»

Tämä on ainoa kohta koko julistuksessa, jossa on kysymyksessä jokin tietty tapaus. Kaikki muut kohdat ovat yleisluontoisia. Tässä kohdassa on kysymyksessä tapaus, jonka ilmeisyyden tähden ei kuitenkaan ole ehditty tarkistaa, mutta joitten loppusumma ei missään tapauksessa tule pienenemään vaan suurenemaan, murhattiin ja teloitettiin alamainituissa *maalaispitäjissä* joko kapinan aikana tai sen päätyttyä — useissa tapauksissa monia kuukausia kapinan kukistamisen jälkeen — valkoisten toimesta allamainitut määrät työläisiä, niitten joukossa paljon naisia.

Antrea	60	Lappee	310
Artjärvi	35	Mäntsälä	34
Asikkala	108	Merikarvia	45
Eura	188	Mouhijärvi	140
Espoo	11	Miehikkälä	40
Eurajoki	17	Metsäpirtti	26
Halikko	71	Mäntyharju	191
Hämeenkyrö	176	Nummi U.l.	51
Harjavalta	12	Noormarkku	23
Huittinen	80	Nastola	14
Humppila	16	Pusula	17
Hattula	35	Pernaja	11
Hausjärvi	330	Porin maalaisk.	45
Heinolan mlk.	44	Pirkkala	82
Hauho	100	Padasjoki	73
Heinävesi	15	Pyhtää	26
Hollola	1,335	Pielisjärvi	15
Iitti	245	Rautu	304
Jokioinen	180	Renko	13
Juupajoki	66	Ruokolahti	36
Jämsä	185	Rovaniemi	23
Janakkala	23	Sammatti	35
Joroinen	146	Sauvo	14
Karkku	12	Suodenniemi	40
Kiikka	16	Sippola	20
Kauvatsa	30	Suomenniemi	15
Kokemäki	70	Tammela	291
Kangasala	63	Tottijärvi	39
Korpilahti	33	Tuulos	34
Kymi	125	Tyrväntö	37
Kangaslampi	13	Vihti	80
Keuruu	13	Vilppula	39
Kuolajärvi	12	Varkaus	450
Kemin maalaisk.	12	Viipurin mlk.	121
Lohja	55	Voikka	200
Loimaa	33	Ätsäri	48
Luopioinen	17		

Yhteensä 6,796

Kokonaan puuttuu vielä tietoja yli 250 pitäjästä.

Allaolevat, *kaupunkeja* koskevat tiedot valkoisten murhaamista työläisistä ovat, ainakin mitä tulee Helsinkiin, Lahteen, Tampereeseen ja Viipuriin, toistaiseksi epätarkkoja, mutta niin paljon voi niistäkin varmuudella sanoa, että ne tulevat — suurenemaan, mikäli tietoja ehditään koota.

Helsinki	400	Lahti	2,000
Hamina	269	Porvoo	31
Heinola	12	Pori	82
Hämeenlinna	418	Pietarsaari	20
Joensuu	300	Rauma	65
Kemi	130	Tampere	600
Kotka	1,200	Uusikaupunki	15
Kokkola	134	Vaasa	90
Käkisalmi	21	Viipuri	3,000
Kuopio	13		

Yhteensä 8,800

Tietoja puuttuu toistaiseksi 17 kaupungista.

Näihin on lisättävä yksityisiä murhatapauksia sellaisista pitäjistä, joissa on tapettu työläisiä vähemmän kuin 10. Näitä on tiedossa toistaiseksi 221 tapausta.

Yhteensä nousee täten murhattujen ja teloitettujen työläisten luku näiden puutteellisten ja vaillinaisten tietojen mukaan jo 15,817. Joka päivä saapuu kuitenkin lisätietoja. Mihin loppusummaan murhattujen ja teloitettujen luku nousee, on vielä aivan mahdoton sanoa. Mutta jo ylläolevakin luku, 15,817, kai oikeuttaa sanomaan, että »kuolemaa on porvaristo kylvänyt ympärilleen».

Ja se, mikä tässä enimmän pistää silmään, on että tämä murhaaminen, sillä muuksihan tätä kaikkia laillisia muotoja loukkaavaa teurastusta ei voi sanoa, muodostettiin systeemiksi, jonka niinhyvin sotilasjohto kuin hallitus hyväksyivät.

Kein tuomioistuimemme ei rikoslain voimaanastumisen jälkeen koskaan ole käyttänyt ja jota ei nykyisen miespolven aikana koskaan ole pantu täytäntöön (ei vuodesta 1826 lähtien), ei tietysti vaikuta enään rangaistusuhkanakaan ja on siis kadottanut käytännöllisen merkityksensä.»

Ja professori Serlachius jatkaa: »Näin ollen voidaan yllä onko yleensä ollut syytä muodollisestikaan pysyttä kuolemanrangaistusta meillä.»

Väitä epäilyksiä ei ollut jäännöseduskunnalla eikä valtiorikosoikeuksilla. Sanotut erikoisoikeudet langettivat yli 450 kuolemantuomiota, joista yhdeksän kohdistui sosialidemokraattisiin valtiopäivämiehiin. Täytäntöön, teloituksen kautta on pantu ainakin seuraavat määrät kuolemantuomioita: Suomenlinnassa 72, Lahdessa 31 ja Viipurissa 12. Kaikkiaan lienee noin 150 teloitusta tapahtunut valtiorikosoikeuksien tuomioiden nojalla. Ainakin osa tuomituista oli sanomalehdentoimittajia, agitaattoreita, punaisten virkamiehiä, rintamapäälliköitä ja yleensä henkilöitä, joita ei edes syytetty mistään yksityisrikoksista, vaan ainoastaan valtiollisesta rikoksesta. Siitä huolimatta valtiorikosylioikeudet vahvistivat tuomiot ja tuomio pantiin säälimättä täytäntöön.

Teloituksissa ei viranomaisilla useimmissa tapauksissa ollut käytettävänään edes harjoitettuja ampujia, joten ammuttavat usein vain haavoittuivat milloin mihinkin ruumiinosaan ja kuolivat vasta silloin kuin komentava upseeri jälkeenpäin antoi heille armonlaukauksen päähän. Toisinaan, kuten esim. Suomenlinnassa 26 päivänä lokakuuta, ei ollut ampujia edes tarpeellista määrää, vaan seitsemää kuolemaan tuomittua ampumassa oli neljä pyöveliä. Toiset odottivat vuoroansa sillä välin kuin toisia teloitettiin.

Myös kolmas tapa oli porvaristolla levittää kuolemaa ympärilleen. Sitä kuvannee seuraava julistus, joka aikanaan oli naulattu useisiin paikkoihin Suomenlinnassa:

»Ilmoitus.

Vangit n:o 3116, 3126 ja 2793 Lasarettisaaren vankilasta ovat tänään ammuttu. Ensinmainitut syystä, että olivat tehneet murtovarkauden Suomen valtiolle kuuluviin varastohuoneisiin, joissa vankien elintarpeita säilytettiin, jälkimäinen syystä, että hän oli ryöstänyt eräältä vangilta tämän elintarpeet. Kaikille vangeille annetaan tiedoksi, että kaikki vangit, jotka rikkovat järjestyksen määräyksiä tai tavataan syypäinä rikoksiin, heti ammutaan.

Viaporissa toukokuun 7 päivänä 1918.

Carl von Vendt
Sivili-komendantti.»

Lienee ensi kerran tapahtunut maassamme, että järjestysrikoksistakin on annettu, kuolemanrangaistuksia. Ei tällöin ihmishenki ollut paljon arvoinen.

Vaalijulistuksen tässä kohdassa viitataan myös siihen kansainväliseen skandaaliin, minkä kansalaissodan jälkeen järjestetyt vankileirit meillä muodostivat.

Nämä *vankileirit* muodostuivat sen kautta, että kaikki sotatoimien yhteydessä vangiksi saadut »punaiset» kerättiin yksiin paikkoihin odottamaan tutkimustaan ja tuomiotaan. Ei nimittäin katsottu voitavan jättää heitä vapaalle jalalle siksi kuin tutkimus oli suoritettu. Kun tällä tavalla kerääntyi yksiin aikoihin suunnattomia vankilaumoja, on selvää, että niiden käsittely ja hoito ei voinut olla semmoista, jota säännöllisissä oloissa vankeinhoidolta vaaditaan. Vangit järjestettiin yhteisiin vankileireihin, joista vähitellen alkoi kuulua yhä pövristyttävimpiä tietoja.

Päättäen siitä että valtiorikosylioikeudessa löytyy yli 75,000 alioikeuksista tulleen jutun asiakirjaa ja siis vähintäin tämä määrä valtiollisia vankeja on tuomittu juhannuksen ja marraskuun välisellä ajalla, otettiin kapinan päätyttyä noin 90,000 henkeä eli lähes 3 pros. Suomen koko väkiluvusta vangiksi. Sotaministeri Thesleff ilmoitti puheessaan eduskunnassa 5 p. heinäkuuta, että silloin vielä, siis lähes kolme kuukautta Tampereen ja Helsingin valloituksen jälkeen, säilytettiin vankileireissä ympäri maata 72,589 vankia, joista 4,575 naista. Suurimmat vankileirit olivat hänen ilmoituksensa mukaan Suomenlinnan, Tampereen, Riihimäen, Tammisaaren ja Lahden, joissa kussakin pidettiin noin 8—9,000. Naisista säilytettiin suurin osa Lahdessa ja Santahaminassa. Heinäkuun alussa oli viimemainitussa paikassa yli tuhat naisvankia, ja niistä

Tässä on huomattava, että kaloriamäärä on laskettu paperilla olleitten ruoka-annosten perusteella. Todellisuudessa jaetut määrät eivät kuitenkaan lähestulkoonkaan nousseet näihin määriin.

On huomattava, ettei sotaministeri puheessaan maininnut mitään Suomenlinnan tai Tammisaaren vankileirien oloista, vaan tyytyi ainoastaan huomauttamaan, että olot niissä olivat jokseenkin hyvät. Minkälaiset olot näissä vankileireissä todellisuudessa olivat, siitä saa verrattain hyvän käsityksen eräästä raportista, jonka professori Robert Tigerstedt, joka jonkun aikaa toimi vankileirin ylilääkärinä, antoi hallitukselle. Tässä hän lyhyesti mainitsee m.m. oloista Suomenlinnan vankileirillä:

»Docentti Carl Tigerstedtin (raportin antajan pojan) tekemien laskelmien mukaan nousee Suomenlinnassa annettu ravinto ainoastaan poikkeustapauksissa 1,400 à 1,500 kaloriaan, ja on tavallisesti sisältänyt ainoastaan 800—1,000 kaloriaa.

Omasta puolestani olen sitä mieltä, että mitä turmiollisimpia seurauksia voi sattua tämäntapaisen puutteellisen ravitsemisen ja 6—8 viikkoa kestäneen paastoamisen jälkeen.»

Nälkään yhdistyi kaikissa vankileireissä kovin kurjat asunto- ja terveysolot, jotka veivät vangeilta viimeisenkin vastustusvoiman. Että kasarmit olivat liian pienet tuollaisille suunnattomille vankilaumoille myönsi myös sotaministeri Thesleff yllämainitussa puheessaan:

»Tavattoman vankimäärän vuoksi ja kun maa ei ollut varustautunut vastaanottamaan niitä vankilaumoja, jotka kapina on tuottanut, on vankiloissa myös ilmakuutiomäärä yleensä ollut pienempi kuin mitä kasarmeissa asuvalle miehistölle katsotaan tarpeelliseksi, nimittäin päivällä vähintäin 8 ja yöllä vähintäin 13 kuutiometriä. Vankiloissa on vastaava kuutiomäärä ollut 8, 7 ja 6 kuutiometriä vankia kohti, jossakin vankilassa vieläkin pienempi.»

Tämäkin selostus kuvasi epäkohtia kaunisteltuna. Esim. oloista Tammisaaren vankileirissä antaa professori Tigerstedt seuraavia tietoja:

»Syy suureen kuolevaisuuteen on senvuoksi etsittävä toiselta taholta, epätyydyttävistä terveydellisistä oloista vankileirillä.

Siten on jo vankien sijoittelu eräs syy. Käytettävissä oleva tila on huono verrattuna vankien lukumäärään... Tyydyn ainoastaan esittämään muutamia esimerkkejä. Nämä esimerkit ovat kuitenkin minun mielestäni riittäviä osoittamaan, että vankien asunnot eivät vastaa edes vähimpiä vaatimuksia, joskin ehkä löytyy toisia säilytyspaikkoja, joissa on paremmin olot järjestetty.

Kasarmi	Lattian pinta ala vankia kohden	Ilma vankia kohden kuutiometriä
N:o 1	1.43	5.7
» 2	1.43	11.2
» 3	0.83	3.3
» 4	0.72	2.9
» 5	2.10	8.4
» 6	1.00	5.0
» 7	3.04	3.0

Voisi sanoa, että kun vangit lämpimänä vuoden aikana voivat suurimman osan vuorokaudesta oleskella ulkona, aiheuttavat nämä olosuhteet ahtautta ainoastaan öisin. Sitävastoin täytyy voida muistuttaa, että kylmät ja pimeä vuodenaika on tulossa ja että kun jo nyt vangit viedään sisään klo 10 illalla ja voivat he mennä ulos vasta kello 6 aamulla ja että vaikkakin ikkunat pidetään auki vuorokauden ympäri, niin ilma joka tapauksessa tulee pilatuksi ja epäterveelliseksi.

Etenkin koskee tämä niitä huoneita, joissa säilytetään kuritushuonerangaistukseen tuomittuja vankeja. Nämä eivät saa öiseen aikaan käydä ulkona edes tarpeellaan, vaan on tarkoitusta varten asetettu huoneeseen saavi. Tarvinnee tuskin muistuttaa, kuinka pilatuksi ilma vähitellen sen kautta tulee huoneessa yön aikana.»

Kun olot olivat tämmöisiä ei sovi ihmetellä, että ennenpitkää vankileireissä alkoi raivota vallan hirvittävä kuolevaisuus. Osa vangeista kuoli nälkään, osa muussa suhteessa epätyydyttäviin terveydellisiin olosuhteisiin. Tästä antaa professori Tigerstedt seuraavan kauhistuttavan todistuksen:

»Kesäkuun 6 päivästä heinäk. 31 päivään on kuolevaisuus Tammisaaren vankileirissä ollut hyvin suuri, kuten seuraava taulukko osottaa:

1,000 vankia kohden on viikossa kuollut:

Kesäk.	6—12 p.	5.90
»	13—19 »	8.56
»	20—26 »	23.00
»	27— 3 » heinäk.	14.60
Heinäk.	4—10 »	18.87
»	11—17 »	26.76
»	18—24 »	41.11
»	25—31 »	42.33

Vankien kokonaisluku on tänä aikana vaihdellut 6,027 ja 8,597 välillä. Koko aikana on kuollut yhteensä 1,347 vankia ja löytyy päiviä, jolloin kuolevaisuusluku päivittäin on noussut 40.7. Vankien kuolevaisuus on tänä aikana alituisesti noussut, ja ihan viimeisenä viikkona oli se enemmän kuin 7 kertaa niin suuri kuin kesäkuun toisella viikolla.

Kuolevaisuus 42.33 tuhatta kohtaan viikossa vastaisi Helsingissä, sen 200,000 asukasta kohti 8,466 kuollutta viikossa. Tämän ohella on huomattava, että henkilöt, joista tässä on kysymys, ovat poikkeuksetta siinä ijässä, jossa kuolevaisuus on ylen pieni.

Tätä kauhistuttavaa kuolevaisuutta ei edes voida selittää sen kautta, että vankileirillä olisi ollut joitakin vaikeampia kulkutauteja.»

»Joka tapauksessa on kuolevaisuus, nimittäin 42.33 tuhatta kohti viikossa, ennenkuulumaton ja *vastaavaa on tuskin tapahtunut tsaarivallan vankiloissa*, taikka jos semmoista on sattunut, on sen aiheuttanut jokin tarttuva tauti, kuten kolera, isorokko tai muu semmoinen, mutta sitä ei ole aiheuttanut vankien mitä suurimmassa määrässä epäterveellinen käsittely.»

»Niistä 1,347 vangista, jotka ovat kuolleet aikana 6. 6.—31. 7., on ainoastaan 337, s.o. 25 prosenttia kuollut sairashuoneessa, kun sen sijaan 1,010 elämää on sammunut odotushuoneen puulavitsoilla.»

Jotta ei voitaisi väittää minun liioittelevan niitä pöyristyttäviä oloja kuvatessani, jotka vallitsivat vankileireissä, olen tyytynyt lyhyesti lainaamaan vain parin virallisessa asemassa olleen henkilön lausuntoja. Nämä lausunnot antavat aavistaa, minkälainen olotila vankileireissä todellisuudessa oli. Niistä muodostuikin tämän kautta täydellisiä kuoleman esikartanoita. Kaikkiaan voi laskea niissä sortuneen ennenaikaiseen kuolemaan vähintäin 15,000 vankia.

Tätäkin voi siis hyvällä syyllä kutsua »kuoleman ympärilleen levittämiseksi».

Tässä yhteydessä ei myöskään voi sivuuttaa sitä *oikeudenkäyntijärjestystä*, jota vangittujen asioita käsiteltäessä noudatettiin, koska se luo räikeän valaistuksen sille oikeusturvan puutteelle, jossa nämä yhteiskunnan ulkopuolelle työnnetyt henkilöt saivat elää.

Vankien juttujen käsittelyä varten asetettiin 140 niin kutsuttua valtiorikostuomioistuinta, joiden toimivallasta tulee myöhemmin puhe. Jokaisessa tuomioistuimessa oli 5 jäsentä, joista puheenjohtajan ja yhden muun tuli olla juridisesti sivistynyt, yhden tuli olla upseeri, ja kaksi jäljellä olevaa olivat tavallisesti joku työnantaja ja opettaja.

Miten vähäinen oikeusturvallisuus näissä tuomioistuimissa oli, näkyy jo siitä, että niiden oli noudatettava *summittaista oikeudenkäyntiä*, samoinkuin siitäkin, että tuomioistuimet asetettiin semmoisena aikana, jolloin koko porvarisluokka kuohui luokkavihaa ja kostonhalua. Kuvaavaa on, että useastikin lainopillisesti sivistyneet jäsenet äänestivät lievempää rangaistusta kuin maallikkojäsenet. Ei sen vuoksi, että he olisivat olleet sovinnollisemmalla kannalla, vaan sen vuoksi, että he lainopillisen sivistyksensä kautta tunsivat olevansa enemmän sidottuja lain määräyksiin kuin mitä maallikkojäsenten laita oli, jotka enimmäkseen antoivat pelkän luokkavihan määrätä toimintansa.

Oikeusperusteena kysymyksessäolevia asioita tuomittaessa olivat lähinnä rikoslain määräykset valtiopetoksesta. Kun nämä määräykset eivät kuitenkaan suoneet mahdollisuutta korkeampaan rangaistukseen kuin elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen, niin tuomioistuimet, jotka tahtoivat tehdä kaikkensa kostaakseen porvariston puolesta työväenliikkeen palveluksessa olivat saaneet osakseen porvarillisten vihan. Ilmeisesti pyrittiin tällä siihen, että työväenliikkeen vastainen nousu tulisi mahdottomaksi. Näitä johtajia vastaan esitettiin usein todistuksina puheita, joita he olivat pitäneet, tai kirjoituksia, joita he olivat kirjoittaneet jo paljoa ennen kapinaa ja joilla ei ollut mitään yhteyttä tämän kanssa.

Niiden henkilöiden joukossa taasen, jotka olivat huomattavalla tavalla ottaneet osaa vallankumouskeeseen, löytyi useita, jotka tässä olivat tehneet parhaansa ylläpitääkseen järjestystä ja estääkseen väkivaltaisuuksia. Siitä huolimatta tuomittiin nämä nyt mitä ankarimpiin rangaistuksiin, vaikka yhteiskunnalla useissa tapauksissa oli suuri syy olla heille kiitollinen.

Näissä oikeudenkäynneissä olivat syytetyt miltei suojattomassa asemassa tuomioistuimiinsa nähden. Itse he eivät koskaan tienneet milloin ja minkä tuomioistuimen edessä heidän juttunsa tulisi käsiteltäväksi, eivätkä he myöskään sen vuoksi voineet ryhtyä välttämättömiin toimenpiteisiin puolustautuakseen, sitä vähemmän, kun he eivät milloinkaan tienneet, mistä rikoksista heitä tultaisiin syyttämään. Siinäkin tapauksessa, että he saivat jotakin tästä tietää, eivät he enimmäkseen ennättäneet hankkia tarvittavia kirjallisia todistuskappaleita, koska heidän kirjeensä olivat sensuurin alaisia ja tulivat sen suurissa tavallisesti pidätetyiksi noin viikon verran. Kun eivät porvarilliset asianajajat yleensä ottaneet ajaakseen heidän asiaansa ja sosialistisien asianajajain lukumäärä on sangen vähäinen, eivät syytetyt kaikissa tapauksissa onnistuneet saamaan itselleen oikeusapua. Itse olivat syytetyt, nähtyään useampien kuukausien aikana nälkää vankileireissä, aivan kyvyttömiä itse hoitamaan asiaansa, ja sattui tapauksia, jolloin syytetty kuoli kuljetettaessa tuomioistuimen istuntoon tai jopa itse istunnon kuluessa.

Hyvin suurimerkityksselliseksi juttujen ratkaisuun ja tuomioon muodostuivat ne lausunnot, joita syytetyistä antoivat *suojeluskunnat* heidän kotiseuduillaan. Nämä suojeluskunnat tekivät parhaansa saattaakseen onnettomuuteen niin monta uhria kuin mahdollista. Useimmissa tapauksissa ei niillä ollut mitään asiallista syytettä esitettävänä syytettyjä kohtaan, vaan rajoittivat ne lausuntonsa yleisiin arvosteluihin, joista useimmista puuttui pieninkin totuuden tynkä. Tämmöisiä lausuntoja olivat esimerkiksi: »on kiivas ja vaikeasti käsiteltävä», »on harjoittanut kiihoittavaa toimintaa», taikka esitettiin seuraavan tapaisia toivomuksia: »on tuomittava ankarimpaan rangaistukseen», »ansaitsee tulla ammutuksi», »on tehtävä vahingottomaksi». Lukuisia syytetyistä esittivät suojeluskunnat »johtajina», ilmän että tähän olisi ollut mitään aihetta. Aikaa myöten oppivat tuomioistuimet paremmalla arvostelukyvyllä käsittelemään näitä valan ehdolla annettuja ja kuitenkin niin valheellisia lausuntoja.

Tulos tuomioistuinten toiminnasta oli mitä suurimmassa määrin kirjava. Ei ollut mitään yhtenäisyyttä menettelytavassa, tuomiot olivat kokonaan eri suuruisia, muutamat tulivat tuomituiksi nimierehdyksen nojalla, toisia tuomittiin rikoksista, joita oikeudenkäynnin aikana ei oltu edes mainittu j.n.e. Läpikäyvästi olivat tuomiot myöskin tavattoman ankaria.

Mitään valitusoikeutta ylioikeuteen ei annetun valtiorikosoikeuslain mukaan voinut tulla kysymykseen. Kuitenkin voi syytetty *anoa armoa* valtiorikosylioikeudelta. Useimmat tuomituista käyttivätkin tätä keinoa, niin nöyryyttävä kuin se olikin, mutta löytyi kuitenkin semmoisia kuolemaankin tuomittuja, jotka kieltäytyivät sitä hyväksi käyttämästä.

Ylioikeudet koettivat aikaansaada suurempaa yhdenmukaisuutta tuomioihin ja osassa tuomioita lievennettiinkin rangaistuksia, joskin vähäisessä määrässä. Myöskin ylioikeuksissa esiintyi asiain käsittelyssä suuria puutteita, joiden seurauksena oli virheellisiä tuomioita.

Oikeudenkäyntijärjestelmästä puhuttaessa ei voi tätä koskettelematta sitä tapaa, millä *sosialidemokraattien kansanedustajain juttuja* valtiorikosoikeudessa käsiteltiin, koska se erinomaisesti kuvaa, minkälaiseksi koko käsittelu voi paraissa tapauksissa muodostua.

Niistä 92 edustajasta, jotka sosialidemokratialla oli viimeksi kuolleelle valtiopäivillä, oli 19 [illegible] nistä on äänestyksessä kannattanut, ole siihen suostunut. Tämmöistä suostumusta ei edes oltu pyydetty eduskunnalta.

Tämän vuoksi ei voi vapauttaa itseään siitä tunteesta, että kysymyksessä olevat sosialidemokraattiset kansanedustajat, joita syytettiin edellä mainitun eduskunnassa esitetyn ehdotuksen nojalla, tuomittiin yksinomaan valtiollisina vastustajina ja että mikä tekosyy tahansa sai tässä asiassa kelvata tuomion perusteeksi.

Muut syytetyt kansanedustajat olivat olleet joissakin toimissa kapinan aikana ja heitä syytettiin nyt joko valtio- taikka maanpetoksesta taikka molemmista yhteensä. Useat heistä olivat suomalaisen sosialidemokratian parhaita voimia ja kuuluivat puolueen maltillisen oikeistoon, joka tahtoi pitää kiinni laillisesta parlamenttarisesta taktiikasta. Monet olivat tehneet kaikkensa estääkseen kapinan puhkeamista. Ja itse kapinan aikana olivat he koettaneet pysyttäytyä ulkopuolella tapausten, mutta lopulta solidarisuustunteen ja toveriensa pakottamina ottaneet siihen jollakin tavalla osaa, kuitenkin parhaansa mukaan lieventäen esiintyneitä raakuuksia.

Herätti senvuoksi kiusallista huomiota ei ainoastaan Suomessa, vaan ulkomaillakin, että valtiorikosoikeus päätöksellään 12 päivältä lokakuuta 1918 tuomitsi 9 näistä syytetyistä kuolemaan ja kaikki muut kuritushuonerangaistukseen, jotkut kuitenkin ainoastaan ehdolliseen, jonka vuoksi nämät heti laskettiin vapaalle jalalle. Pidettiin itsestään selvänä, että nämä tuomiot tulisivat oikaistuiksi ylioikeudessa, niin hyvin juridisen muodottomuutensa kuin moralistenkin syiden nojalla.

Ylioikeus käsitteli juttuja kolme kuukautta, ja vasta tammikuun alkupuolella julkaistiin sen päätökset. Kuolemantuomiot, jotka olivat herättäneet niin suurta huomiota ulkomaillakin ja vahingoittaneet Suomen mainetta, lievennettiin todella kaikki muut, paitsi yksi ainoa. Muut tuomiot sensijaan enimmäkseen koroitettiin ja siinä määrässä, ettei ainoakaan niistä tullut määräämään pienempää kuin 7 vuotta kuritushuonetta.

Että juuri 7 vuoden kuritushuonerangaistus oli alhaisin, saa kai selityksensä siitä, että 7 päivänä joulukuuta 1918 julkaistulla amnestialla kaikki ne vangit, jotka tuomittiin korkeintaan 6 vuoden kuritushuonerangaistukseen, olivat tulleet ehdollisesti vapautetuiksi.

Kaiken sen laittomuuden ja muodottomuuden vuoksi, jota sosialidemokraattisia kansanedustajia tuomittaessa on noudatettu, muodostavat nämä tuomiot ainoanlaatuisen skandaalin Suomen oikeudenkäytön historiassa. Kun tämmöistä syyttömien rankaisemisesta ja syyllisten tuomitsemista lainvastaisessa järjestyksessä on voinut tapahtua kansanedustajille, joita sentään kohdellaan toisin kuin tavallisia kuolevaisia, kun tämä on voinut tapahtua vielä kahdeksan kuukautta sen jälkeen, kun kansalaissota oli kukistettu ja ensimäiset tuomiot langetettiin, ja kun se vielä on voinut tapahtua valtiorikosylioikeuden puolelta, niin ymmärtää sanomattakin hyvin kaiken sen mielivallan, mitä muut syytetyt aikaisemmin alioikeuksien puolelta ovat saaneet osakseen.

Kansan kalleimmat ihmisoikeudet on porvaristo tallannut jalkoihinsa.

Kansan kalleimpiin ihmisoikeuksiin ja samalla kansanvallan tärkeimpiin saavutuksiin on aina laskettu kuuluvan kokoontumis-, lausunto- ja yhdistymisvapaus. Näiden oikeuksien puolesta on maailmassa monasti suoritetu vallankumouksia ja aina milloin niihin on kajottu, on kansanvaltaisten kansalaisten taholta siihen suuttumuksella suhtauduttu.

Heti kun kansalaissota maassamme oli loppunut, työväenluokka maahan lyöty ja yleinen taantumus nosti päätään, oli kuitenkin ensimäisenä toimenpiteenä vallitsevan ryhmän taholta uhrata taantumuksen alttarille nämä yleiset kansalaisoikeudet, mikäli ne työväenluokkaa koskivat. Heti ensimäisestä päivästä alkaen lakkautettiin kaikki sosialidemokraattiset lehdet, työväenyhdistykset selitettiin hajoitetuiksi ja niiden omaisuus takavarikkoon otetuksi ja mitään työväen kokouksia ei useampaan kuukauteen sallittu sen tekosyyn nojalla, että maassa vallitsi [illegible]

omaiset eivät ole noudattaneet edes hallituksen antamia määräyksiä näissä asioissa. Joulukuun 12 päivänä 1918 antamallaan päätöksellä on valtioneuvosto määrännyt, että: 1) vaalikokoukset ovat vapaat, eikä niistä tarvitse tehdä ilmoitusta, ja 2) että julkisia kokouksia saa pitää, jos niistä kirjallisesti ilmoittaa poliisiviranomaisille, samalla mainiten kokouksen ajan ja paikan, sekä kokouksen aiheen ja tarkoituksen. Näistä helpoittavista määräyksistä huolimatta on vielä senkin jälkeen suurta osaa julkisista kokouksista monessa kunnassa täydellisesti estetty, ja ovat viranomaiset usein nimenomaan ilmoittaneet, että he eivat tule sallimaan minkäänlaisten kokousten pitoa. Törkeän rikolliseksi muuttui tämä viranomaisten mielivaltainen toiminta silloin, kun se kohdistui vaalikokouksiin, joiden pitäminen myöskin monella paikkakunnalla on tehty mahdottomaksi. Vuoden vaihteessa kunnallisiin vaaleihin ryhdyttäessä estettiin työväeltä vaalikokousten pito usealla paikkakunnalla, ja vielä äsken eduskuntavaaleihin käytäessä täytyi havaita se surettava tosiseikka, että työväestön eräillä seuduilla ei annettu pitää valtiollisiin vaaleihin valmistumista tarkoittavia kokouksia. Kun samanaikuisesti estettiin työväestöä painotuotteiden, etupäässä vaalijulistusten avulla kääntymästä valitsijain puoleen, ei voi olla toteamatta, että näinkin tärkeässä ajanvaihteessa tahdottiin tehdä vaikeuksia työväenluokan vaalitoimintaan osanotolle ja siten suoraan väärentää vaalien tulokset aikaansaadakseen eduskunnan toisenlaiseksi kuin valitsijain tahto todella edellytti.

Mitä työväen järjestöihin tulee, esiintyi kansalaissodan päätyttyä porvarillisissa sanomalehdissä ajatuksia, että niiden toiminta vastedes olisi tehtävä mahdottomaksi. Käytännössä onkin kaikin keinoin tähän päämäärään pyritty. Paitsi sitä, että työväen järjestöt eivät ole saaneet kokoontua, esiintyy tässä suhteessa huomattavimpana tekijänä toimenpide kaikkien työväenjärjestöjen omaisuuden asettamisesta myymis- ja hukkaamiskiellon alaiseksi, millä toimenpiteellä on koko viime vuoden aikana tosiasiallisesti ehkäisty ja edelleenkin ehkäistään suurimman osan maamme työväen järjestöjen toiminta.

Yleisten lakiemme mukaan ei työväenjärjestöjen omaisuutta millään rikosoikeudellisella perusteella voida asettaa myymis- ja hukkaamiskiellon alaiseksi. Niin kuitenkin tehtiin selittäen, että tämä omaisuus voitaisiin ottaa korvaukseksi niistä vahingoista, joita kansalaissodan aikana työväenjärjestöjen yksityiset jäsenet olivat aiheuttaneet. Tämä perustelu on kuitenkin kokonaan lain vastainen, koska työväenjärjestöt juridisina henkiloinä eivät ole vastuussa siitä, mitä niiden yksityiset jäsenet ehkä tekevät, eikä järjestöjen omaisuutta voida saattaa tästä vastaamaan.

Ei edes keväällä annetun poikkeuslain nojalla hallituksella ollut oikeutta asettaa työväen järjestöjen omaisuutta myymis- ja hukkaamiskiellon alaiseksi. Toukokuun 29 päivänä 1918 annetulla »sosialistilailla» hallitus tosin sai laajennetun oikeuden *takavarikon* toimittamiseen, mutta mitään oikeutta myymis- tai hukkaamiskiellon antamiseen ei hallitus tämänkään lain kautta saanut. Ja vaikka semmoinen määräys laissa olisi ollutkin, ei sillä tietenkään olisi voinut rikosoikeudellisissa asioissa olla mitään taannehtivaa vaikutusta, koska yleinen periaate lainsäädännössä on se, että tapahtuneisiin rikoksiin on sovellutettava niiden tekemisen aikana voimassa ollutta lakia ja uutta on käytettävä vain, jos uusi laki on rikolliselle edullisempi.

Hallitus lienee itsekin oivaltanut, että nämä toimenpiteet työväen järjestöjen kysymyksessä olevan omaisuuden myymis- ja hukkaamiskiellon alaiseksi asettamisesta ovat olleet lainvastaisia — paitsi sitä, että ne ovat olleet huonosti harkittuja — ja tästä kai johtuu, että hallitus on oikeuttanut maaherrat vapauttamaan työväen järjestöjen kysymyksessäolevat omaisuudet myymis- ja hukkaamiskiellon alaisuudesta. Sitä valitettavampaa on, että toistaiseksi ainoastaan murto-osa tästä omaisuudesta on vapautettu, ja että mielivaltaisesti yhä edelleen suuri osa mainittujen järjestöjen omaisuudesta pidätetään niiltä ja estetään niitä vapaasti sitä käyttämästä.

Ne työväenjärjestöt, jotka jo ovat saaneet talonsa ja

missa on, näkyy jo siitä, että miden on noudatettava *sammittaista oikeudenkäyntiä*, samoinkuin siitäkin, että tuomioistuimet asetettiin semmoisena aikana, jolloin koko porvarisluokka kuohui luokkavihaa ja kostonhalua. Kuvaavaa on, että useastikin lainopillisesti sivistyneet jäsenet äänestivät lievempää rangaistusta kuin maallikkojäsenet. Ei sen vuoksi, että he olisivat olleet sovinnollisemmalla kannalla, vaan sen vuoksi, että he lainopillisen sivistyksensä kautta tunsivat olevansa enemmän sidottuja lain määräyksiin kuin mitä maallikkojäsenten laita oli, jotka enimmäkseen antoivat pelkän luokkavihan määrätä toimintansa.

Oikeusperusteena kysymyksessäolevia asioita tuomittaessa olivat lähinnä rikoslain määräykset valtiopetoksesta. Kun nämä määräykset eivät kuitenkaan suoneet mahdollisuutta korkeampaan rangaistukseen kuin elinkautiseen kuritushuoneeseen, mikä ei tyydyttänyt porvaristoa, keksittiin teoria, minkä mukaan Suomi kansalaissodan aikana oli ollut sotakannalla Venäjän kanssa, minkä vuoksi siis kapinaan osaaottaneiden sanottiin avustaneen vihollista ja siten tehneen itsensä syypääksi maanpetokseen, josta rangaistuksena voi olla kuolema. Etteivät Suomen hallituksen joukot sodan aikana katsoneet olevansa sodassa Venäjän kanssa, näkyy jo siitäkin, että kaikki vangiksi otetut venäläiset sotilaat ammuttiin, mikä ei olisi ollut sopusoinnussa kansainvälisen oikeuden kanssa, jos kysymyksessä olisivat olleet sotavangit. Kuitenkin huomattiin olevan käytännöllisesti mahdotonta kaikissa punakaartilaisia koskevissa jutuissa pitää kiinni tästä teoriasta, sillä jos jokainen vanki olisi tuomittu maanpetoksesta, olisi rangaistus kaikille ollut joko kuolema tai useampia vuosia kuritushuonetta, ja maa olisi menettänyt useampia kymmeniätuhansia kunnollisia työläisiä, jotka olivat välttämättömiä teollisuuden käyntiin saamiseksi. Enimmäkseen tulkittiin asiaa senvuoksi siten, että johtajat tiesivät sotatilasta Venäjän kanssa ja heidät siis voitiin tuomita maanpetoksesta, kun sitä vastoin yksinkertainen mies rivissä ei tiennyt sotatilasta ja voi sen kautta saada lievemmän rangaistuksen. Tulkinta oli siis mielivaltainen, mutta ei edes tätäkään tulkintaa seurattu johdonmukaisesti.

Vaikka tehtiinkin vakavia yrityksiä yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi juttujen käsittelyssä näissä 140 valtiorikosoikeudessa ei kuitenkaan saavutettu mitään tyydyttäviä tuloksia. Rikoksista, joista eräissä tuomioistuimissa rangaistiin parin vuoden ehdollisella kuritushuoneella, voitiin toisissa osastoissa tuomita kuolemaan Muutamat osastot olivat juristipiireissäkin kuuluisia sanomattoman ankarista tuomioistaan, niinkuin esimerkiksi osasto 77 Tammisaaressa, joka ei milloinkaan liene tuominnut alempaan rangaistukseen kuin 8 vuoden kuritushuoneeseen. Ei senvuoksi syyttä ruvettu kutsumaan oikeudenkäyntiä niissä »arpajaisiksi».

Vähää ennenkuin tuomioistuimet alkoivat toimintansa lähetti Tutkintoasiain päällikkö majuri Gustaf Aminoff syyttäjille valtiorikosoikeuksissa kiertokirjeen, jossa annettiin ohjeita mitä rangaistuksia oli vaadittava syytetyille. Jotkut otteet tästä kiertokirjeestä paraiten osoittavat minkälaiseksi oikeudenkäynti etukäteen oli suunniteltu ja minkälaiseksi se sittemmin todellisuudessa muodostuikin. Valitettuaan, etteivät vangit joutuneet tuomittaviksi sotaoikeudessa, lausui herra Aminoff:

»Mitä tehtäviin rangaistusvaatimuksiin tulee, niin pyydän sitä varten esittää *armeijan* (ei siis oikeudenkäyntilaitoksen!) *tahdon ja toivomukset* seuraavasti:

Kuolemanrangaistusta on vaadittava johtajille, sotilaspäälliköille, sota-agitaattoreille, murhaajille, ryöstäjille ja *muille roistoille*.

Mitä taas tavalliseen punakaartilaiseen tulee, ei ole syytä suinkaan kenenkään kuvitella että he olisivat taistelleet minkään aatteen puolesta.

Syyttäjille ja oikeuksille olen lähettänyt sitovat todistukset siitä, että punaiset olivat Venäjän sotajoukkojen ja hallituksen kätyreinä Suomessa. Tavalliselle punakaartilaiselle on siis vaadittava ankaraa edesvastausta maanpetoksesta ja valtiopetoksesta.»

Tässä kiertokirjeessä lusutut periaatteet muodostuivat määrääviksi tuomioistuinten toiminnassa. Niistä »johtajista», jotka nyt tuomittiin ankariin rangaistuksiin, oli suuri osa semmoisia, jotka eivät olleet ottaneet osaa kapinaan ensinkään, mutta jotka aikaisemman toimintansa kuolemaankin tuomittuja, jotka kieltäytyivät sitä hyväksymään käyttämästä.

Ylioikeudet koettivat aikaansaada suurempaa yhdenmukaisuutta tuomioihin ja osassa tuomioita lievennettiinkin rangaistuksia, joskin vähäisessä määrässä. Myöskin ylioikeuksissa esiintyi asiain käsittelyssä suuria puutteita, joiden seurauksena oli virheellisiä tuomioita.

Oikeudenkäyntijärjestelmästä puhuttaessa ei voi tää koskettelematta sitä tapaa, millä *asianosaisten kansanedustajain juttuja* valtiorikosoikeudessa kä- dettiin, koska se erinomaisesti kuvaa, minkälaiseksi kokoonpanoksi oikeus oli tehty. Kuten jo aikaisemmin on mainittu, oli oikeus kokoonpantu siten, että siihen oli otettu kaksi jäsentä kustakin läänistä, yhteensä 24 jäsentä. Näistä 12 oli valittu porvarillisten puolueiden edustajain kesken ja 12 työväenluokan edustajain kesken. Kun nyt porvarillisten puolueiden edustajain muodostama jäännöseduskunta oli hallitukselle mitä laajimmat valtuudet supistaa ja rajoittaa yleisiä kansalaisoikeuksia, suunnaten nämä toimenpiteet kokonaan työväenluokkaa vastaan. Tässä mielessä annettiin 29 päivänä toukokuuta 1918 »laki väliaikaisten säännöksien antamisesta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden voimassapitämiseksi». Tämä niin kutsuttu »sosialistilaki» oikeutti hallituksen väliaikaisesti antamaan säännöksiä 1) painotuotteiden julkaisemisoikeuden, kokoontumisoikeuden ja oleskeluoikeuden rajoittamisesta sekä 2) laajennetusta oikeudesta takavarikkoon, kotietsinnän ja vangitsemisen toimittamiseen. Tämän lain perusteella tapahtui sittemmin se räikeä työväenluokan kaikkien kansalaisoikeuksien sortaminen, jota sen jälkeisenä aikakautena on harjoitettu ja jota yhä edelleenkin jatkuu.

Näin saamaansa valtuutta on hallitus mitä laajimmassa määrässä hyväksen käyttänyt. Aluksi annettiin 21 päivänä kesäkuuta 1918 asetus aikakautisten painotuotteiden eli sanomalehtien julkaisemisoikeudesta. Sen mukaan ei mitään uutta sanomalehteä tai aikakauskirjaa saanut julkaista ennenkuin siihen oli hankittu maaherran lupa. Maaherra täasen ei saanut antaa tätä lupaa muille kuin niille Suomen kansalaisille, joiden toiminnan voi katsoa antavan takeita siitä, ettei sanomalehden tai aikakauskirjan kautta lainalaista yhteiskuntajärjestystä aseteta vaaraan. Maaherroille oli asetuksen kautta myöskin myönnetty mitä laajin oikeus lakkauttaa lehti ja takavarikoida sen kappaleet.

Kokemus on sen jälkeen osoittanut, miten maaherrat ovat tätä oikeuttaan käyttäneet. Lupa työväenlehtien julkaisemisoikeuteen annettiin ainoastaan mitä suurimpien ponnistusten jälkeen ja sangen useissa tapauksissa annettiin anomuksiin kielteinen päätös. Maaherrat ovat myöskin lakkauttaneet lehtiä aivan joutavanpäiväisistä syistä. Vasta sen jälkeen kun uusi, tosin laiton paino-asetus tuli vahvistetuksi, ovat olot painotuotteisiin nähden muuttuneet, joskin on huomautettava, että työväenlehtiin nähden paino-asetuksen määräyksiä on tulkittu jotenkin mielivaltaisesti ja aina ankarasti.

Mitä kokoontumis- ja yhdistymisoikeuteen tulee, antoi hallitus jo syksyllä yksityisellä kiertokirjeellä maaherroille ohjeita, joiden mukaan maaherrat olivat oikeutetut ehkäisemään yhdistyksien toimintaa ja estämään myöskin kaikki kokoukset. Saamansa vallan siirsivät maaherrat alemmille viranomaisille, mistä on ollut seurauksena, että käytäntö maassa tässä suhteessa on ollut mitä kirjavin. Useimmissa tapauksissa ovat poliisiviranomaiset panneet esteitä niinhyvin yhdistysten toiminnalle kuin kokouksien toimeenpanolle ja ainoastaan ani harvoissa paikoissa on työväen toiminta ollut sallittua ja silloinkin rajoitetussa muodossa. Ja eroitusta ei ole suinkaan tehty siinä suhteessa, onko yhdistysten toiminta tai kokousten pito tarkoittanut työskentelyä lainalaisen yhteiskuntajärjestyksen kumoamiseksi, vai onko se ollut puhtaasti parlamenttarisella pohjalla. Yksinkertaisesti kaikki yhdistykset ja kokoukset on asetettu samaan asemaan ja ovat olleet kiellettyjä. Vieläpä työväen ammatillistenkin järjestöjen toiminta on ollut kiellettyä aina tämän vuoden alkuun saakka ja siten on estetty työväkeä yhteisin voimin taistelemasta sitä taloudellista kurjuutta vastaan, mikä koko viime vuoden on sen asemaa uhannut.

Edelleen on huomattava, että alemmat poliisiviran-

---

sammittaista oikeudenkäyntiä, samoinkuin siitäkin, että tuomioistuimet asetettiin semmoisena aikana, jolloin koko porvarisluokka kuohui luokkavihaa ja kostonhalua. Kuvaavaa on, että useastikin lainopillisesti sivistyneet jäsenet äänestivät lievempää rangaistusta kuin maallikkojäsenet. Ei sen vuoksi, että he olisivat olleet sovinnollisemmalla kannalla, vaan sen vuoksi, että he lainopillisen sivistyksensä kautta tunsivat olevansa enemmän sidottuja lain määräyksiin kuin mitä maallikkojäsenten laita oli, jotka enimmäkseen antoivat pelkän luokkavihan määrätä toimintansa.

Oikeusperusteena kysymyksessäolevia asioita tuomittaessa olivat lähinnä rikoslain määräykset valtiopetoksesta. Kun nämä määräykset eivät kuitenkaan suoneet mahdollisuutta korkeampaan rangaistukseen kuin elinkautiseen kuritushuoneeseen, mikä ei tyydyttänyt porvaristoa, keksittiin teoria, minkä mukaan Suomi kansalaissodan aikana oli ollut sotakannalla Venäjän kanssa, minkä vuoksi siis kapinaan osaaottaneiden sanottiin avustaneen vihollista ja siten tehneen itsensä syypääksi maanpetokseen, josta rangaistuksena voi olla kuolema. Etteivät Suomen hallituksen joukot sodan aikana katsoneet olevansa sodassa Venäjän kanssa, näkyy jo siitäkin, että kaikki vangiksi otetut venäläiset sotilaat ammuttiin, mikä ei olisi ollut sopusoinnussa kansainvälisen oikeuden kanssa, jos kysymyksessä olisivat olleet sotavangit. Kuitenkin huomattiin olevan käytännöllisesti mahdotonta kaikissa punakaartilaisia koskevissa jutuissa pitää kiinni tästä teoriasta, sillä jos jokainen vanki olisi tuomittu maanpetoksesta, olisi rangaistus kaikille ollut joko kuolema tai useampia vuosia kuritushuonetta, ja maa olisi menettänyt useampia kymmeniätuhansia kunnollisia työläisiä, jotka olivat välttämättömiä teollisuuden käyntiin saamiseksi. Enimmäkseen tulkittiin asiaa senvuoksi siten, että johtajat tiesivät sotatilasta Venäjän kanssa ja heidät siis voitiin tuomita maanpetoksesta, kun sitä vastoin yksinkertainen mies rivissä ei tiennyt sotatilasta ja voi sen kautta saada lievemmän rangaistuksen. Tulkinta oli siis mielivaltainen, mutta ei edes tätäkään tulkintaa seurattu johdonmukaisesti.

Vaikka tehtiinkin vakavia yrityksiä yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi juttujen käsittelyssä näissä 140 valtiorikosoikeudessa ei kuitenkaan saavutettu mitään tyydyttäviä tuloksia. Rikoksista, joista eräissä tuomioistuimissa rangaistiin parin vuoden ehdollisella kuritushuoneella, voitiin toisissa osastoissa tuomita kuolemaan Muutamat osastot olivat juristipiireissäkin kuuluisia sanomattoman ankarista tuomioistaan, niinkuin esimerkiksi osasto 77 Tammisaaressa, joka ei milloinkaan liene tuominnut alempaan rangaistukseen kuin 8 vuoden kuritushuoneeseen. Ei senvuoksi syyttä ruvettu kutsumaan oikeudenkäyntiä niissä »arpajaisiksi».

Vähää ennenkuin tuomioistuimet alkoivat toimintansa lähetti Tutkintoasiain päällikkö majuri Gustaf Aminoff syyttäjille valtiorikosoikeuksissa kiertokirjeen, jossa annettiin ohjeita mitä rangaistuksia oli vaadittava syytetyille. Jotkut otteet tästä kiertokirjeestä paraiten osoittavat minkälaiseksi oikeudenkäynti etukäteen oli suunniteltu ja minkälaiseksi se sittemmin todellisuudessa muodostuikin. Valitettuaan, etteivät vangit joutuneet tuomittaviksi sotaoikeudessa, lausui herra Aminoff:

»Mitä tehtäviin rangaistusvaatimuksiin tulee, niin pyydän sitä varten esittää *armeijan* (ei siis oikeudenkäyntilaitoksen!) *tahdon ja toivomukset* seuraavasti:

Kuolemanrangaistusta on vaadittava johtajille, sotilaspäälliköille, sota-agitaattoreille, murhaajille, ryöstäjille ja *muille roistoille*.

Mitä taas tavalliseen punakaartilaiseen tulee, ei ole syytä suinkaan kenenkään kuvitella että he olisivat taistelleet minkään aatteen puolesta.

Syyttäjille ja oikeuksille olen lähettänyt sitovat todistukset siitä, että punaiset olivat Venäjän sotajoukkojen ja hallituksen kätyreinä Suomessa. Tavalliselle punakaartilaiselle on siis vaadittava ankaraa edesvastausta maanpetoksesta ja valtiopetoksesta.»

Tässä kiertokirjeessä lusutut periaatteet muodostuivat määrääviksi tuomioistuinten toiminnassa. Niistä »johtajista», jotka nyt tuomittiin ankariin rangaistuksiin, oli suuri osa semmoisia, jotka eivät olleet ottaneet osaa kapinaan ensinkään, mutta jotka aikaisemman toimintansa kuolemaankin tuomittuja, jotka kieltäytyivät sitä hyväksymään käyttämästä.

Ylioikeudet koettivat aikaansaada suurempaa yhdenmukaisuutta tuomioihin ja osassa tuomioita lievennettiinkin rangaistuksia, joskin vähäisessä määrässä. Myöskin ylioikeuksissa esiintyi asiain käsittelyssä suuria puutteita, joiden seurauksena oli virheellisiä tuomioita.

Oikeudenkäyntijärjestelmästä puhuttaessa ei voi tää koskettelematta sitä tapaa, millä *asianosaisten kansanedustajain juttuja* valtiorikosoikeudessa kä- dettiin, koska se erinomaisesti kuvaa, minkälaiseksi kokoonpanoksi oikeus oli tehty. Kuten jo aikaisemmin on mainittu, oli oikeus kokoonpantu siten, että siihen oli otettu kaksi jäsentä kustakin läänistä, yhteensä 24 jäsentä. Näistä 12 oli valittu porvarillisten puolueiden edustajain kesken ja 12 työväenluokan edustajain kesken. Kun nyt porvarillisten puolueiden edustajain muodostama jäännöseduskunta hallitukselle mitä laajimmat valtuudet supistaa ja rajoittaa yleisiä kansalaisoikeuksia, suunnaten nämä toimenpiteet kokonaan työväenluokkaa vastaan. Tässä mielessä annettiin 29 päivänä toukokuuta 1918 »laki väliaikaisten säännöksien antamisesta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden voimassapitämiseksi». Tämä niin kutsuttu »sosialistilaki» oikeutti hallituksen väliaikaisesti antamaan säännöksiä 1) painotuotteiden julkaisemisoikeuden, kokoontumisoikeuden ja oleskeluoikeuden rajoittamisesta sekä 2) laajennetusta oikeudesta takavarikkoon, kotietsinnän ja vangitsemisen toimittamiseen. Tämän lain perusteella tapahtui sittemmin se räikeä työväenluokan kaikkien kansalaisoikeuksien sortaminen, jota sen jälkeisenä aikakautena on harjoitettu ja jota yhä edelleenkin jatkuu.

Näin saamaansa valtuutta on hallitus mitä laajimmassa määrässä hyväksen käyttänyt. Aluksi annettiin 21 päivänä kesäkuuta 1918 asetus aikakautisten painotuotteiden eli sanomalehtien julkaisemisoikeudesta. Sen mukaan ei mitään uutta sanomalehteä tai aikakauskirjaa saanut julkaista ennenkuin siihen oli hankittu maaherran lupa. Maaherra täasen ei saanut antaa tätä lupaa muille kuin niille Suomen kansalaisille, joiden toiminnan voi katsoa antavan takeita siitä, ettei sanomalehden tai aikakauskirjan kautta lainalaista yhteiskuntajärjestystä aseteta vaaraan. Maaherroille oli asetuksen kautta myöskin myönnetty mitä laajin oikeus lakkauttaa lehti ja takavarikoida sen kappaleet.

Kokemus on sen jälkeen osoittanut, miten maaherrat ovat tätä oikeuttaan käyttäneet. Lupa työväenlehtien julkaisemisoikeuteen annettiin ainoastaan mitä suurimpien ponnistusten jälkeen ja sangen useissa tapauksissa annettiin anomuksiin kielteinen päätös. Maaherrat ovat myöskin lakkauttaneet lehtiä aivan joutavanpäiväisistä syistä. Vasta sen jälkeen kun uusi, tosin laiton paino-asetus tuli vahvistetuksi, ovat olot painotuotteisiin nähden muuttuneet, joskin on huomautettava, että työväenlehtiin nähden paino-asetuksen määräyksiä on tulkittu jotenkin mielivaltaisesti ja aina ankarasti.

Mitä kokoontumis- ja yhdistymisoikeuteen tulee, antoi hallitus jo syksyllä yksityisellä kiertokirjeellä maaherroille ohjeita, joiden mukaan maaherrat olivat oikeutetut ehkäisemään yhdistyksien toimintaa ja estämään myöskin kaikki kokoukset. Saamansa vallan siirsivät maaherrat alemmille viranomaisille, mistä on ollut seurauksena, että käytäntö maassa tässä suhteessa on ollut mitä kirjavin. Useimmissa tapauksissa ovat poliisiviranomaiset panneet esteitä niinhyvin yhdistysten toiminnalle kuin kokouksien toimeenpanolle ja ainoastaan ani harvoissa paikoissa on työväen toiminta ollut sallittua ja silloinkin rajoitetussa muodossa. Ja eroitusta ei ole suinkaan tehty siinä suhteessa, onko yhdistysten toiminta tai kokousten pito tarkoittanut työskentelyä lainalaisen yhteiskuntajärjestyksen kumoamiseksi, vai onko se ollut puhtaasti parlamenttarisella pohjalla. Yksinkertaisesti kaikki yhdistykset ja kokoukset on asetettu samaan asemaan ja ovat olleet kiellettyjä. Vieläpä työväen ammatillistenkin järjestöjen toiminta on ollut kiellettyä aina tämän vuoden alkuun saakka ja siten on estetty työväkeä yhteisin voimin taistelemasta sitä taloudellista kurjuutta vastaan, mikä koko viime vuoden on sen asemaa uhannut.

Edelleen on huomattava, että alemmat poliisiviran-

ja uutta on käytettävä vain, jos uusi laki on rikolliselle edullisempi.

Hallitus lienee itsekin oivaltanut, että nämä toimenpiteet työväen järjestöjen kysymyksessä olevan omaisuuden myymis- ja hukkaamiskiellon alaiseksi asettamisesta ovat olleet lainvastaisia — paitsi sitä, että ne ovat olleet huonosti harkittuja — ja tästä kai johtuu, että hallitus on oikeuttanut maaherrat vapauttamaan työväen järjestöjen kysymyksessäolevat omaisuudet myymis- ja hukkaamiskiellon alaisuudesta. Sitä valitettavampaa on, että toistaiseksi ainoastaan murto-osa tästä omaisuudesta on vapautettu, ja että mielivaltaisesti yhä edelleen suuri osa mainittujen järjestöjen omaisuudesta pidätetään niiltä ja estetään niitä vapaasti sitä käyttämästä.

Ne työväenjärjestöt, jotka jo ovat saaneet talonsa ja muun omaisuutensa vapaasti käytettäväkseen, ovat vastaanottotilaisuudessa havainneet, että suuri osa omaisuudesta on joko hävitetty taikka ryöstetty. Toisissa tapauksissa on voitu saada selville, kuka tämän ryöstön tai hävittämisen on toimittanut, mutta useimmissa tapauksissa ovat tekijät aivan tuntemattomia. Useasti näkyvät sotilasosastot, suojeluskunnat ja jopa maassa vierailleet saksalaiset sotilasosastotkin toimeenpanneen julkeata omaisuuden rosvousta, tuottaen siten työväen järjestöille verrattain suuria taloudellisia tappioita.

Köyhä kansa on jätetty nälkään näantymään.

Tämän otsikon alla vaalijulistuksessa oleva esitys pyrkii kaikessa lyhykäisyydessään kuvaamaan niitä vaikeuksia, joita vähävaraisilla kansanluokilla viime aikoina elintarpeiden saannissa on ollut. Siinä esitetyt väitteet lienevät yleispäteviä ja on ne ainakin tähän saakka joka taholla semmoisiksi tunnustettu. Kun syyttäjä ei kuitenkaan tätäkään kappaletta ole eroittanut »rikollisen kiihoituksen» piiristä, täytynee minun jollakin sanalla kosketella myöskin sen sisältöä, s. o. elintarvekysymystä.

Meidän maamme viimevuotisessa elintarvepolitiikassa tehtiin muutamia sanomattoman suuria virheitä, joiden seurauksena oli, että kaikki kuluttajapiirit saivat kärsiä äärimäisintä kurjuutta. Hallitus nojautui nimittäin elintarvepolitiikassaan yksinomaan tuottajapiireihin. Kuluttajat syrjäytettiin kaikesta osallisuudesta niin hyvin elintarvepolitiikan johtoon kuin sen valvontaan nähden. Tässä meneteltiin niinkin perinpohjaisesti, että esimerkiksi tärkeimmistä elimistä tällä alalla, elintarvelautakunnista, karkoitettiin kaikki työväen edustajat, jotka kuitenkin siihen saakka olivat tarmolla valvoneet kuluttajain etuja.

Käytännössä näyttäytyivät tämän elintarvepolitiikan seuraukset siinä, että maanviljelystuottajain niin sanottuja omavaraistalouksia suosittiin kaikilla mahdollisilla tavoilla. Silloinen elintarvepäällikkö esittikin useasti mielipiteensä asiasta semmoisen väitteen muodossa, että elintarvetuotanto on sotaa, jossa rintamaväestä — tuottajista — täytyy huolehtia enemmän, kuin rintamantakaisesta väestä — kuluttajista, — ja tämä hänen katsantokantansa johti hänet moittivaan eri yhteiskuntaluokkien erilaiseen kohteluun. Joka alalla pidettiin siihen aikaan maanviljelystuottajista mitä hellintä huolta, välittämättä suuriakaan siitä, jäikö kaupunkilaiskuluttajille riittävästi eläkkeen. Esimerkkejä mainitakseni luvattiin kaupunkilaiskuluttajille viljaa 150 gr. päivässä eli 4½ kg kuukaudessa — ja sitäkään määrää ei ole edes lähimainkaan aina saatu — kun sen sijaan omavaraistalouksien omistajille varattiin 10 kg kuukaudessa, minkä määrän saannista he aina voivat olla varmoja. Tähän tullivat lisäksi herneet, joita omavaraistalouden haltija sai pidättää huomattavat määrät, huolimatta siitä riittikö niitä laisinkaan korttitalouksille. Edelleen oli omavaraistalouksien käytettävänä lihat, maidot, voit, y. m. maataloustuotteet, joita kaupunkilaiset yleensä eivät ensinkään saaneet nähdäkseenkään. Tuoreessa muistissa on jokaisella kaupunkilaiskuluttajalla, minkälaisissa olosuhteissa tämmöisen elintarvepolitiikan aikana kulutuskeskuksissa elettiin. Viime kevätkesästä syötiin esimerkikisi Helsingissä puujauhoja, joiden väitettiin olevan ravitsevia, vaikkakin kaikki asiantuntijat ilmoittivat niiden olevan aivan arvottomia. Ne vilja-annokset, mitä myöhemmin saatiin, olivat mitä kelvottominta sekulia, milloin täynnä olkia, hauranakanoita, milloin muuta törkvä. (Jatk.)